

ZAVOD ZA GOZDOVE SLOVENIJE
OBMOČNA ENOTA TOLMIN

GOZDNOGOSPODARSKI NAČRT
GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE
BOVEC

2024 - 2033

Štev.: 01 – 02 / 24

-Osnutek-

VSEBINA

POVZETEK	5
UVOD	7
1 SPLOŠNI OPIS GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE	10
1.1 OPIS NARAVNIH RAZMER	10
1.1.1 Lega	10
1.1.2 Relief	12
1.1.3 Podnebne značilnosti	12
1.1.4 Hidrološke razmere	13
1.1.5 Matična podlaga in tla	13
1.1.6 Krajinski tipi, gozdnatost	14
1.1.7 Vegetacijski oris gozdnogospodarske enote	15
1.1.8 Živalski svet	24
1.2 POVRŠINA IN LASTNIŠTVO GOZDOV	25
1.3 ODPRTOST GOZDOV S PROMETNICAMI IN RAZMERE ZA PRIDOBIVANJE LESA	27
1.4 DRUŽBENO GOSPODARSKE RAZMERE	28
1.5 GOSPODARSKE IN DRUGE DEJAVNOSTI, POVEZANE Z GOZDOM	28
1.5.1 Lovstvo	29
1.5.2 Kmetijstvo	30
1.5.3 Poselitev	31
1.5.4 Infrastruktura	31
1.5.5 Druge aktivnosti v prostoru	32
1.5.6 Ostale gospodarske dejavnosti	32
1.6 POŽARNO OGROŽENI GOZDOVI	32
1.7 UREDITVENA ČLENITEV GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE	33
1.8 ORGANIZIRANOST JAVNE GOZDARSKE SLUŽBE	34
2 PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV	35
2.1 EKOLOŠKE FUNKCIJE	36
2.2 SOCIALNE FUNKCIJE	42
2.3 PROIZVODNE FUNKCIJE	47
3 OPIS STANJA GOZDOV	48
3.1 GOSPODARSKE KATEGORIJE GOZDOV	48
3.2 LESNA ZALOGA	50
3.3 PRIRASTEK	51
3.4 RAZVOJNE FAZE OZ. ZGRADBE SESTOJEV	52
3.5 TIPI SESTOJEV	53
3.6 OHRANJENOST GOZDOV	54
3.7 KAKOVOST DREVJA	55
3.8 POŠKODOVANOST DREVJA	55
3.9 OBJEDENOST GOZDNEGA MLADJA	56
3.10 ODMRLO DREVJE	57
4 ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA Z GOZDOVI	59
4.1 KRATEK OPIS ZGODOVINE GOSPODARJENJA Z GOZDOVI V GOZDNOGOSPODARSKI ENOTI	59
4.2 GOSPODARJENJE Z GOZDOVI V PRETEKLEM UREDITVENEM OBDOBJU	60
4.2.1 Posek	61
4.2.2 Gojitvena in varstvena dela	66
4.2.3 Gradnja gozdnih prometnic	67
4.2.4 Opravljena dela in aktivnosti na krepitevi funkcij gozdov	67
4.2.5 Posegi v gozd in gozdni prostor v obdobju 2014 - 2023	68
4.2.6 Celovita ocena doseganja postavljenih ciljev v obdobju 2014 - 2023	68
5 ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV	70
5.1 RAZVOJ GOZDNIH FONDov	70
5.2 PRESOJA STANJA IN RAZVOJA GOZDOV V POGLEDU TRAJNOSTI	73
5.2.1 Presoja trajnosti z vidika debelinske strukture oz. razmerja razvojnih faz in zgradb sestojev	73

5.2.2 Presoja trajnosti z vidika zagotavljanja funkcij gozdov.....	76
6 CILJI, USMERITVE IN UKREPI.....	77
6.1 SPLOŠNI CILJI	77
6.2 USMERITVE	78
6.2.1 Splošne usmeritve.....	78
6.2.2 Usmeritve za krepitev in uskladitev funkcij gozdov.....	80
6.2.3 Usmeritve za razvoj življenjskih razmer prosto živečih živali.....	98
6.2.4 Usmeritve za delo z gozdom v varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom.....	99
6.2.5 Usmeritve za delo s požarno ogroženimi gozdovi.....	100
6.2.6 Usmeritve za delo s semenskimi objekti.....	100
6.2.7 Usmeritve za tehnologijo dela in gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic.....	100
6.2.8 Usmeritve za posege v gozd in gozdni prostor.....	103
6.2.9 Usmeritve za ukrepe na ostalih gozdnih zemljiščih.....	105
6.2.10 Usmeritve za območja gozdov, kjer pos. izbira drevja za posek ni potrebna.....	105
6.3 UKREPI	106
6.3.1 Možni posek.....	106
6.3.2 Potrebna gojitvena in varstvena dela.....	107
6.3.3 Ukrepi za izboljšanje življenjskih razmer prostoživečih živali.....	108
6.3.4 Ukrepi za izboljšanje ostalih funkcij gozdov.....	108
6.3.5 Graditev gozdnih prometnic.....	109
7 USMERITVE ZA GOSPODARJENJE S POSAMIČNIM GOZDNIM DREVJEM IN SKUPINAMI GOZDNEGA DREVJA ZUNAJ NASELIJ	110
8 EKONOMSKA PRESOJA GOSPODARJENJA Z GOZDOVI GGE	111
9 RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI	113
9.1 UTEMELJITEV OBLIKOVANJA RASTIŠČNOGOJITVENIH RAZREDOV.....	113
9.2 NAČRT GOSPODARJENJA Z GOZDOVI PO RASTIŠČNOGOJITVENIH RAZREDIH	114
9.2.1 RGR 32190: GORSKA BUKOVJA MEŠANA Z IGLAVCI.....	114
9.2.2 RGR 33590: PREDALPSKA JELOVA BUKOVJA MEŠANA Z IGLAVCI.....	120
9.2.3 RGR 35290: ALPSKA BUKOVJA HLADNIH VLAŽNIH LEG MEŠANA Z IGLAVCI.....	127
9.2.4 RGR 35390: ALPSKA BUKOVJA (osrednja oblika) MEŠANA Z IGLAVCI.....	133
9.2.5 RGR 35490: ALPSKA BUKOVJA SUŠNIH LEG MEŠANA Z IGLAVCI.....	139
9.2.6 RGR 60000: GOZDNI REZERVATI.....	146
9.2.7 RGR 70000: VAROVALNI GOZDOVI.....	149
9.2.8 RGR 80000: DEGRADIRANI GOZDOVI ZA PREMENO.....	155
10 LITERATURA.....	162
11 NAČRT SO IZDELALI.....	164
12 PRILOGE.....	166
12.1 OBRAZEC E1: POVZETEK STANJA IN UKREPOV NA RAVNI GGE	166
12.2 OBRAZEC E2: POVZETEK STANJA IN UKREPOV NA RAVNI RGR	169
12.3 OBRAZEC E3: POVZETEK STANJA IN UKREPOV PO LASTNIŠKIH KATEGORIJAH.....	186
12.4 SEZNAM TARIF PO ODSEKIH	190
12.5 SEZNAM PRIRASTNIH NIZOV PO RASTIŠČNOGOJITVENIH RAZREDIH	193
13 PROSTORSKI DEL NAČRTA.....	194
13.1 STANJE IN RAZVOJ GOZDNIH POVRŠIN	194
13.3 INTENZIVNOST GOSPODARJENJA Z GOZDOVI.....	197
13.4 OBMOČJA GOZDOV S POSEBNIM NAMENOM IN VAROVALNIH GOZDOV	198
13.5 OBMOČJA GOZDOV, POMEMBNA ZA OHRANITEV PROSTOŽIVEČIH ŽIVALI	199
13.6 OBMOČJA GOZDOV, POMEMBNA ZA OHRANITEV BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI.....	200
13.7 VARSTVENA IN OGROŽENA OBMOČJA PO PREDPISIH O VODAH.....	201
13.8 OBMOČJA GOZDOV, KJER JE DOPUSTNO KRČENJE GOZDA	202
13.9 PREGLED IN ZASNOVA GOZDNE INFRASTRUKTURE TER DRUGIH UREDITEV V GOZDNEM PROSTORU.....	203

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1/D-KO: Površina gozdov po katastrskih občinah ter lokalnih skupnostih	10
Preglednica 2/D-TK: Tipi krajin v gozdnogospodarski enoti (vir: digitalizacija)	14
Preglednica 3/D-GP: Površina gozdnega prostora in struktura negozdnih površin	14
Preglednica 4/D-GZ: Površina in delež gozdnih rastiščnih tipov v GGE po skupinah rastišč	22
Preglednica 5/D-DV: Delež drevesnih vrst v GGE po LZ	23
Preglednica 6/LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah	25
Preglednica 7/LS: Posestna sestava zasebnih gozdov	25
Preglednica 8/D-LS: Razvoj posestne sestave	26
Preglednica 9/SPR: Spravilne razmere (potencialne vrste spravila)	27
Preglednica 10/D-C: Odprtost gozdov s cestami*	27
Preglednica 11/D-LD: Pregled lovišč	29
Preglednica 12/D-F: Površine gozdnega prostora* s poudarjenimi funkcijami	35
Preglednica 13/N-PSCI: Natura 2000 pSCI območja	38
Preglednica 14/N-SPA: Natura 2000 SPA območje	38
Preglednica 15/KHT: Kvalifikacijski habitatni tipi	38
Preglednica 16/KVP: Kvalifikacijske vrste ptic/kvalifikacijske vrste živali	39
Preglednica 17/D-EPO: Ekološko pomembna območja	42
Preglednica 18/D-EPO: Zavarovana območja	45
Preglednica 19/D-NV: Naravne vrednote v gozdnem prostoru	45
Preglednica 20/D-AN: Registrirana kulturna dediščina	47
Preglednica 21/D-EID: Izjemna drevesa	47
Preglednica 22/D-KL: Gospodarske kategorije gozdov po lastniških kategorijah (v ha)	48
Preglednica 23/D-KL: Površine TNP v GGE	48
Preglednica 24/KGR: Gozdni rastiščni tipi po gospodarskih kategorijah gozdov in RGR	49
Preglednica 25/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in deb. razredih	50
Preglednica 26/D-LZL: Lesna zaloga gozdov po lastniških kategorijah	50
Preglednica 27/D-LZU: Način ugotavljanja lesne zaloge	51
Preglednica 28/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih	52
Preglednica 29/D-PL: Letni prirastek po lastniških kategorijah	52
Preglednica 30/RF1/P: Površine in značilnosti razvojnih faz oz. zgradb sestojev	52
Preglednica 31/D-POM: Sestava podmladka po drevesnih vrstah	53
Preglednica 32/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev	53
Preglednica 33/D-DS: Tipi drevesne sestave gozdov	54
Preglednica 34/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah gozdov	54
Preglednica 35/K: Kakovost drevja	55
Preglednica 36/PŠD: Poškodovanost drevja	55
Preglednica 37/OM1: Objedenost gozdnega mladja – skupno	56
Preglednica 38/OM2: Objedenost gozdnega mladja po drevesnih vrstah*	56
Preglednica 39/OD: Odmrlo drevje	57
Preglednica 40/D-PGR: Realizacija poseka po ureditvenih obdobjih	61
Preglednica 41/D-PL1: Realizacija poseka po lastniških kategorijah	62
Preglednica 42/VP: Posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah	63
Preglednica 43/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst	64
Preglednica 44/PDR: Posek po debelinskih razredih	64
Preglednica 45/P-GGE: Realizacija poseka v preteklem ureditvenem obdobju	65
Preglednica 46/OPPE: Ocena poseka na SVP in primerjava za evidenco	65
Preglednica 47/PRP: Primerjava realizacije poseka po lastniških kategorijah in SVP	65
Preglednica 48/OGDL/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela po lastniških kat. in skupaj v GGE	66
Preglednica 49/D-GTV: Obseg opravljenih del na gozdnih vlakih po letih (m)	67
Preglednica 50/D-KRC: Krčitve gozdov v obdobju 2014 - 2023 po namenu	68
Preglednica 51/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 1974 – 2024	71
Preglednica 52/GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 1974-2024	71
Preglednica 53/GFX: Indeksi razvoja lesne zaloge, prirastka in možnega poseka (v %)	71
Preglednica 54/D-KON: Kontrolni izračun lesne zaloge	71
Preglednica 55/D-SM: Delež razvojnih faz v GGE in primerjava z modelnim stanjem	73
Preglednica 56/D-EPO: Usmeritve za zavarovana območja	89
Preglednica 57/D-NV: Usmeritve za območja naravnih vrednot	90
Preglednica 58/MPVP: Možni posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah	106
Preglednica 59/NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah	107

<i>Preglednica 60/ D-FU: Predlagani ukrepi za krepitev funkcij gozdov v GGE.....</i>	<i>109</i>
<i>Preglednica 61/D-GGC: Prednostni predeli za gradnjo gozdnih prometnic po stopnji nujnosti</i>	<i>109</i>
<i>Preglednica 62/EP1: Prikaz prihodka od lesa</i>	<i>111</i>
<i>Preglednica 63/EP2: Pregled ekonomike gospodarjenja v GGE</i>	<i>112</i>

KAZALO GRAFIKONOV

<i>Grafikon 1/D-DV:Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst.....</i>	<i>50</i>
<i>Grafikon 2/D-DV: Primerjava deleža objedenih osebkov gozdnega mladja med popisi v letih 2010, 2014, 2017 in 2020 v popisni enoti Zgornja Soča</i>	<i>57</i>
<i>Grafikon 3/D-PL: Pregled poseka (m³) po letih ureditvenega obdobja.....</i>	<i>64</i>
<i>Grafikon 4/RGF: Razvoj površine gozda v zadnjih 260 letih v GGE (ha).....</i>	<i>70</i>
<i>Grafikon 5/D-PRF: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po RF v enodobnih gozdovih.....</i>	<i>73</i>
<i>Grafikon 6/D-PDR: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po debelinskih razredih</i>	<i>75</i>

KAZALO KART

<i>Karta 1: Lega gozdnogospodarske enote in krajinski tipi.....</i>	<i>11</i>
<i>Karta 2: Pregledna karta lastništva.....</i>	<i>26</i>
<i>Karta 3: Pregledna karta lovišč.....</i>	<i>30</i>

KARTE (PRILOŽENE)

KARTNI DEL NAČRTA

<i>Karta št. 1:</i>	<i>Pregledna karta v merilu 1 : 50.000</i>
<i>Karta št. 2:</i>	<i>Karta tipov drevesne sestave gozdov v merilu 1 : 25.000</i>
<i>Karta št. 3:</i>	<i>Karta rastišč v merilu 1 : 25.000</i>
<i>Karta št. 4:</i>	<i>Karta kategorij gozdov v merilu 1 : 25.000</i>
<i>Karta št. 5:</i>	<i>Karta rastiščnogojitvenih razredov v merilu 1 : 25.000</i>
<i>Karta št. 6:</i>	<i>Karta habitatov, biotopov in ogroženih vrst v merilu 1 : 25.000</i>
<i>Karta št. 7:</i>	<i>Karta funkcij gozdov v merilu 1 : 25.000</i>
<i>Karta št. 8:</i>	<i>Karta ukrepov v merilu 1 : 25.000</i>
<i>Karta št. 9:</i>	<i>Karta načrtovanih gojitvenih in varstvenih del v merilu 1 : 25.000</i>
<i>Karta št. 11:</i>	<i>Karta cestnega omrežja in površin potencialno najugodnejših načinov spravila v merilu 1:25.000</i>
<i>Karta št. 12:</i>	<i>Karta požarne ogroženosti gozdov v merilu 1 : 25.000</i>

PROSTORSKI DEL NAČRTA

<i>Karta št. 1:</i>	<i>Stanje in razvoj gozdnih površin v merilu 1 : 25.000</i>
<i>Karta št. 7:</i>	<i>Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah v merilu 1 : 25.000</i>

POVZETEK

Gozdnogospodarska enota Bovec (GGE) leži v občini Bovec, le majhno območje na skrajnem zahodu nad dolino Učje je v občini Kobarid ter obsega gozdove v osmih katastrskih občinah.

Preglednica LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	4.098,78	788,81	7.394,65	12.282,24
Delež (%)	33,37	6,42	60,21	100,00

Površina gozda se je v GGE v zadnjih desetletjih stalno povečevala¹. Leta 1984 je bila 10.166 ha, leta 1994 10.418 ha (2,5 % povečanja), leta 2004 pa rekordnih 12.985,75 ha, kar je pomenilo v primerjavi s predhodnim načrtom povečanje za 24,6 %, predvsem zaradi vključitve rušja v gozd in natančnejšega določanja gozdnega roba s pomočjo digitalnih ortofoto posnetkov. S prejšnjim načrtom se je površina gozda (12.246,59 ha) zmanjšala za 5,7 %, predvsem zaradi ponovne izločitve rušja iz gozda. GGE je kljub temu po površini gozda ena največjih v Sloveniji in sicer s prevladujočim deležem gozdov lokalne skupnosti (Občina Bovec).

Gozdnatost je 57,26 % in se je povečala za 0,16 %. Površina gozda v GGE se je v zadnjih 260-ih letih povečala le za 0,65-krat (37,28 % → 57,26 %), kar je bistveno manj kot v nekaterih drugih GGE OE Tolmin, kjer se je povečala tudi za več kot 3-krat.

Preglednica D-KG: Gozdni fondy po gospodarskih in lastniških kategorijah gozdov

Lastniške kategorije Gospodarske kategorije	Površina ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m³/ha			m³/ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
Skupaj GGE											
Večnamenski gozdovi	4.044,56	87,9	255,0	342,8	1,56	3,79	5,35	18,6	16,8	17,2	111,0
GPN z načrtovanim posekom	1.505,99	105,6	193,1	298,8	1,78	2,50	4,27	11,1	10,7	10,8	75,7
GPN brez načrtovanega poseka	42,16	91,3	19,0	110,3	1,09	0,34	1,43				
Varovalni gozdovi	6.689,53	49,9	178,2	228,2	0,66	2,77	3,43	7,0	6,6	6,7	44,3
Skupaj vsi gozdovi	12.282,24	69,4	204,8	274,2	1,09	3,06	4,16	12,6	11,2	11,6	76,3
Zasebni gozdovi											
Večnamenski gozdovi	2.073,88	82,6	241,7	324,3	1,44	3,73	5,17	24,3	21,4	22,1	139,0
GPN z načrtovanim posekom	232,68	140,3	121,4	261,8	2,28	1,79	4,07	11,7	12,7	12,2	78,1
GPN brez načrtovanega poseka	0,49	175,5	24,5	200,0	1,43	0,41	1,84				
Varovalni gozdovi	1.791,73	54,0	202,8	256,8	0,73	3,12	3,85	8,9	7,5	7,8	51,9
Skupaj vsi gozdovi	4.098,78	73,4	217,8	291,2	1,18	3,35	4,53	18,0	15,4	16,1	103,0
Državni gozdovi											
Večnamenski gozdovi	191,21	41,7	252,8	294,5	0,59	4,55	5,15	15,5	12,7	13,1	74,8
GPN z načrtovanim posekom	129,41	84,9	183,6	268,5	1,37	2,39	3,77	9,8	10,8	10,5	74,8
GPN brez načrtovanega poseka	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00				
Varovalni gozdovi	468,19	50,2	162,8	213,0	0,64	2,62	3,27	7,8	6,2	6,5	42,7
Skupaj vsi gozdovi	788,81	53,8	188,0	241,8	0,75	3,05	3,81	9,8	9,0	9,2	58,4
Gozdovi lokalnih skupnosti											
Večnamenski gozdovi	1.779,47	99,0	270,6	369,6	1,81	3,77	5,58	13,1	12,4	12,6	83,7
GPN z načrtovanim posekom	1.143,90	100,9	208,8	309,7	1,72	2,65	4,37	11,1	10,4	10,6	75,4
GPN brez načrtovanega poseka	41,67	90,4	18,9	109,3	1,09	0,34	1,43				
Varovalni gozdovi	4.429,61	48,3	169,9	218,2	0,63	2,64	3,27	6,1	6,1	6,1	40,9
Skupaj vsi gozdovi	7.394,65	68,8	199,3	268,2	1,08	2,90	3,99	9,6	8,9	9,1	61,1

Lesna zaloga je bila določena z opisi sestojev, korigirana z izmero lesne zaloge in prirastka na stalnih vzorčnih ploskvah. Lesna zaloga se je povečala za 11,9 % (245,1 → 274,2 m³/ha)² zaradi njene akumulacije in na novo ter natančneje določenih tarif. Prirastek se je zmanjšal za 4 % (4,70 → 4,53 m³/ha), kar je posledica naravnih ujm (obsežni vetrolomi, deloma žledolom).

¹ Glej tudi poglavji 1.2 Površina gozda in 5.1 Razvoj gozdnih fondov.

² Ob prejšnji obnovi se je povečala za 12,5 % (217,9 → 245,1 m³/ha).

Preglednica D-F: Površine gozdnega prostora* s poudarjenimi funkcijami

Funkcija	1. stopnja		2. stopnja		3. stopnja		Skupaj
	ha	%	ha	%	ha	%	
Funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev	12.983,91	76,3	1.371,15	8,1	2.667,78	15,6	17.022,84
Hidrološka funkcija	125,63	0,7	12.447,42	72,8	4.449,79	26,5	17.022,84
Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti	9.971,72	58,6	7.051,12	41,4			17.022,84
Klimatska funkcija	0,00	0,0	77,13	0,5	16.945,71	99,5	17.022,84
Zaščitna funkcija	1.170,19	95,9	49,66	4,1			1.219,85
Higiensko-zdravstvena funkcija	0,00	0,0	645,65	100,0			645,65
Obrambna funkcija	0,00	0,0	145,94	100,0			145,94
Rekreacijska funkcija	150,05	0,9	155,32	0,9	16.717,47	98,2	17.022,84
Turistična funkcija	99,11	0,6	8,00	0,0	16.915,73	99,4	17.022,84
Poučna funkcija	0,00	0,0	0,00	0,0	17.022,84	100,0	17.022,84
Raziskovalna funkcija	44,04	100,0					44,04
Funkcija varovanja naravnih vrednot	521,31	4,7	10.456,86	95,3			10.978,17
Funkcija varovanja kulturne dediščine	0,00	0,0	26,74	100,0			26,74
Estetska funkcija	0,00	0,0	8.942,23	100,0			8.942,23
Lesnoproizvodna funkcija	4.010,99	23,6	2.116,54	12,5	10.849,05	63,9	16.976,58
Funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin	50,24	69,4	22,19	30,6			72,43
Lovnogospodarska funkcija	226,08	100,0					226,08

* Gozdni prostor je gozd skupaj s površinami, funkcionalno povezanimi z gozdom (zaraščajoče površine, gozdne jase, melišča znotraj gozda, ipd.). Lesnoproizvodna funkcija se določa na površini gozda, kjer je dopusten možni posek (brez gozdnih rezervatov in izločenih ekocelic).

GGE je zaradi svoje lege, površine, podnebne, talne, reliefne in vegetacijske raznolikosti tudi funkcijsko pestra. Kar 11 od 17 funkcij je poudarjenih na 1. stopnji.

Površinsko izrazito izstopa funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev. Na večji površini je posledično poudarjena še zaščitna funkcija. Zaradi TNP, EPO in Nature 2000 je na precejšnji površini poudarjena funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti, površinsko pa izstopa tudi lesnoproizvodna funkcija.

V GGE močno prevladuje bukev (61,13 %), sledi smreka (19,36 %), nato trdi listavci (8,38 %; črni gaber 6,52 %, mali jesen 1,16 %, mokovec 0,30 %, beli gaber 0,19 %, ...). 5,95 % je drugih iglavcev (črni bor 1,82 %, rdeči bor 1,66 %, macesen 1,39 %, jelka 1,08 %), plemenitih listavcev je 4,28 % (veliki jesen 2,04 %, lipa in lipovec 1,15 %, gorski javor 1,06 %, ...). Mehkih listavcev je zelo malo – 0,9 %.

Preglednica MP-VP: Možni posek po vrstah poseka v GGE

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	52.731	27.518	0	0	0	26.896	107.145		
	%	49,2	25,7	0,0	0,0	0,0	25,1	100,0	12,6	79,7
Listavci	m ³	147.629	73.247	0	0	0	61.436	282.312		
	%	52,3	25,9	0,0	0,0	0,0	21,8	100,0	11,2	75,1
Skupaj	m ³	200.360	100.765	0	0	0	88.332	389.457		
	%	51,4	25,9	0,0	0,0	0,0	22,7	100,0	11,6	76,3

Možni posek je nekoliko višji od možnega poseka, določenega s preteklim gozdnogospodarskim načrtom (361.841 → 389.457 m³) ter bistveno presega evidentirano realizacijo v zadnjem desetletnem obdobju.

Preglednica NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah gozdov

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Sadnja	ha	4,54	0,01	3,39	7,94
Obžetev	ha	9,08	0,02	6,78	15,88
Nega mladja	ha	18,18	1,40	1,52	21,10
Nega gošče	ha	13,60	0,00	0,00	13,60
Nega letvenjaka	ha	0,11	0,00	21,07	21,18
Nega ml. drogovnjaka	ha	11,70	1,08	64,70	77,48
Zaščita s premazom	ha	3,51	0,03	10,17	13,71
Naravni razvoj biotopov	m ³	52,02	0,00	0,00	52,02

UVOD

Bovški gozdovi so v daljni preteklosti že bili načrtno gospodarjeni. Za državne gozdove obstajata načrta iz leta 1770, ki sta ju izdelala LESEK in FLAMECK. Kasneje so bili izdelani načrti še v letih 1840, 1886 in 1896.

Pričujoči gozdnogospodarski načrt za celotno gozdnogospodarsko enoto Bovec je **šesti**³.

Enota je bila v sedanjem obsegu prvič urejena leta 1973 z združitvijo treh manjših enot Log pod Mangrtom, Bovec, Čezsoča in gozdov v k.o. Žaga, Srpenica in del Breginja.

Prvi (skupni) načrt (1974-1983) (*Anton Crevati in sodelavci*) je bil izdelan leta 1977. Z njim se je naredilo veliko pionirsko delo za nadaljnje načrtno gospodarjenje z gozdovi GGE. Prostorsko se je razdelilo gozdove na oddelke in odseke, določilo osnovne gozdno vegetacijske tipe in obratovalne razrede. Pomanjkljivosti načrta so zlasti nenatančno ugotovljena površina gozda, ki je posledica pomanjkanja časa in kvalitetnega kartnega materiala in ker v načrt niso bili zajeti vsi zasebni gozdovi, ter slabo ugotovljene gospodarske razmere in stanje gozda, lesna zaloga in prirastek sta bila v celoti ocenjena, kar je privedlo tudi do neskladja med načrtom in izvedbo.

Drugi načrt (1984-1993) (*Iztok Mlekuž in sodelavci*) predstavlja prvi obnovitveni načrt. Vpeljuje že kategorizacijo gozdov po vrstah obratovanja, gospodarskih razredih, natančnejše so ugotovljeni gozdni fondi, čeprav še vedno po večini ugotovljeni s cenitvijo.

Tretji načrt (1994-2003) (*Iztok Mlekuž in sodelavci*) predstavlja kakovosten preskok saj že obravnava gozdove po družbeno gospodarskih kategorijah in kvalitetnejše opredeljenih gospodarskih razredih, temeljitejše so obdelane tudi sestojne razmere in skrbnejše upoštevana večnamenska vloga gozdov. Postavljena in izmerjena je bila mreža stalnih vzorčnih ploskev.

Četrty načrt (2004-2013) (*Danijel Oblak in sodelavci*) je vsebinsko temeljil na Zakonu o gozdovih⁴, ki je postavil nove temelje trajnostnemu, večnamenskem in sonaravnemu gospodarjenju z gozdovi pri katerem igrajo ključno vlogo lastniki gozdov ob strokovnem usmerjanju Zavoda za gozdove Slovenije. Na podlagi tega zakona je bila sprejeta vrsta podzakonskih aktov, predvsem Pravilnik o gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtih, ki je dokaj natančno predpisal vsebino načrtov gozdnogospodarskih enot. Uporabljene so bile najsodobnejše metode in pripomočki, med katerimi je bilo za vsebino načrta ključno digitalno zajemanje in prikaz podatkov ter uveljavitev kontrolne vzorčne metode na celotni površini. Temeljitejše so bile obdelane funkcije gozdov in gozdne združbe. Natančnejše so bili pridobljeni podatki za izračun gozdnih fondov in zato kvalitetnejše zastavljeni usmeritve, cilji in ukrepi.

Peti načrt (2014-2023) (*Danijel Oblak in sodelavci*) je pri ciljih, usmeritvah in ukrepih upošteval gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarskega območja Tolmin (Kozorog, s sodelavci, 2011), novo Resolucijo o nacionalnem gozdnem programu (2007), Operativni program upravljanja območij Natura 2000 (2006), po katerem je načrt pomemben za prilagojeno gospodarjenje z gozdovi, vključenimi v Natura 2000, in Zakon o Triglavskem narodnem parku (2010). Pri zbiranju oziroma korekciji podatkov so bile uporabljene enake metode, vendar kvalitetnejši pripomočki (GPS naprave, barvni DOF-5,...), iz zaporednih meritev na stalnih vzorčnih ploskvah pa smo izboljšali oceno prirastka in tarif. Za gozdni rob je bila prevzeta raba tal (MKO), ki smo jo ustrezno dopolnili. Z digitalizacijo gozdnih vlak smo dobili precej boljši pregled nad realno odprtostjo gozdov v GGE, vektorizirana pa je bila tudi fitocenološka karta.

Pričujoči **Šesti načrt (2024-2033)** (*Danijel Oblak in sodelavci*) je izdelan na podlagi Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanju z divjadjo⁵ in Priročnika za izdelavo gozdnogospodarskih načrtov gozdnogospodarskih enot ter ob upoštevanju Zakona o gozdovih in Resolucije o nacionalnem gozdnem programu⁶. Pri ciljih, usmeritvah in ukrepih je upoštevan gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarskega območja Tolmin (*Pagon in sodelavci, 2021*) in

³ Po določilih gozdnogospodarskega načrta za gozdnogospodarsko območje Tolmin iz leta 1971 so se morale posamezne manjše enote združiti v večje.

⁴ Uradni list RS, št. 30/93 in nasl. (glej poglavje 10 Literatura).

⁵ Uradni list RS, št. 91/10 in 200/20.

⁶ Uradni list RS, št. 111/07.

Program upravljanja območij Natura 2000 (2015-2020)⁷, po katerem je gozdnogospodarski načrt pomemben za varstvo in ohranjanje ugodnega stanja habitatnih tipov in habitatnih vrst na območjih Natura 2000. Pri zbiranju oziroma korekciji podatkov so bile uporabljene enake metode (GPS naprave, barvni DOF-5, Lidar, ...), iz zaporednih meritev na stalnih vzorčnih ploskvah smo še izboljšali oceno prirastka in tarif. Za gozdni rob je bila prevzeta raba tal (MKGP), ki smo jo ustrezno uskladili in dopolnili. Z digitalizacijo gozdnih vlak smo dobili precej boljši pregled nad realno odprtostjo gozdov v GGE.

Ocena lesne zaloge in prirastka ter izračun tarif in prirastnih nizov so bili izvedeni na podlagi tretje meritve na stalnih vzorčnih ploskvah. Poimenovanje gozdnih združb je skladno z novo Tipologijo gozdnih rastišč Slovenije na podlagi ekoloških in vegetacijskih razmer za potrebe usmerjanja razvoja gozdov (Kutnar in sod., 2021).

Gozdnogospodarski načrt GGE je po operativnem programu - Program upravljanja območij Natura 2000 - načrt rabe naravnih dobrin, ki je lahko neposredno potreben za varstvo območij Natura 2000 in sicer za naslednja območja:

- SI3000253 POO Julijske Alpe
- SI5000196 POO Breginjski Stol
- SI3000019 POV Julijci
- SI3000020 POV Breginjski Stol

V načrtu so uporabljeni nekatere **okrajšave**, ki pomenijo:

AS – agrarna skupnost,
DKN – digitalni katastrski načrt,
DRSV - Direkcija Republike Slovenije za vode,
EPO – ekološko pomembno območje,
GGE – gozdnogospodarska enota Bovec,
GGN - gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarske enote Bovec,
GGO - gozdnogospodarsko območje Tolmin,
GERK – grafična enota rabe kmetijskega gospodarstva,
GPN – gozdovi s posebnim namenom,
GRT – gozdni rastiščni tip,
KC – kamionska cesta,
KE – krajevna enota Bovec,
KO – katastrska občina,
LD – lovska družina,
LPN – lovišče s posebnim namenom,
LUO - lovsko upravljavsko območje,
LZ – lesna zaloga,
MKGP – Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
NV – naravna vrednota,
ODD – oddelek,
ODS – odsek,
OE – območna enota Tolmin,
ON - gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarskega območja Tolmin,
Pravilnik - Pravilnik o gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtih,
PSR – proizvodna sposobnost rastišč,
RGR – rastiščnogojitveni razred,
Rk – rastiščni koeficient,
SAC – posebna varstveno območje (direktiva o habitatih),
SiDG - državno podjetje Slovenski državni gozdovi,
SPA – posebno varstveno območje (direktiva o pticah),
SVP – stalne vzorčne ploskve,

⁷ Sprejet na Vladi RS 9. 4. 2015.

TNP – Triglavski narodni park,
ZG - Zakon o gozdovih,
ZGS - Zavod za gozdove Slovenije,
ZO – zavarovano območje,
ZON – Zakon o ohranjanju narave,
ZRSVN – Zavod Republike Slovenije za varstvo narave,
ZV-1 – Zakon o vodah,
ZVKD-1 – Zakon o varstvu kulturne dediščine,
ZVKDS - Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije.

1 SPLOŠNI OPIS GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE

1.1 Opis naravnih razmer

1.1.1 Lega

GGE Bovec leži v severozahodnem delu GGO Tolmin na zelo razčlenjenem svetu Julijskih Alp. Enota na zahodu in severu omejuje meja z Republiko Italijo, ki poteka po grebenih gora od Planje preko Kanina, Prestreljenika, Lope, Črnel, Jerebice in Mangrta do Vevnice, na vzhodu greben od Vevnice preko Jalovca, Pelcev, Bavškega Grintavca do Svinjaka, kjer meja preskoči preko doline Soče na Lipnik, na jugu pa poteka od Lipnika po grebenu Polovnika in Stola.

Ozemlje GGE se deli na tri dokaj homogene in zaključene geografske celote, in sicer:

- 1. Bovška kotlina in osrednja dolina Soče med Žago in Srpenico.**
- 2. Stranske doline Koritnica, Bavšica, Možnica, Slatenik in Učja.**
- 3. Gorski masivi nad osrednjo kotlino in stranskimi dolinami.**

GGE leži v občini Bovec, le majhno območje na skrajnem zahodu nad dolino Učje je v občini Kobarid.

GGE obsega gozdove v **osmih (8) katastrskih občinah**: k.o. Bovec, k.o. Breginj (del), k.o. Čezsoča, k.o. Koritnica, k.o. Log pod Mangrtom, k.o. Srpenica, k.o. Strmec in k.o. Žaga.

GGE na vzhodu meji z GGE Soča – Trenta in na jugu z GGE Kobarid.

Preglednica 1/D-KO: Površina gozdov po katastrskih občinah ter lokalnih skupnostih

Občina	Šifra k.o.	Katastrska občina	Pov. k.o. v GGE	Pov. gozda k.o. v GGE	Opomba
Bovec				12.072,06	
	2205	STRMEC	2.638,80	1.365,91	
	2206	LOG POD MANGARTOM	2.619,04	1.500,27	
	2207	BOVEC	7.776,91	2.586,74	
	2208	KORITNICA	786,97	550,72	
	2211	ČEZSOČA	3.574,24	2.784,10	
	2212	ŽAGA	2.521,19	2.382,09	
	2213	SRPENICA	1.323,33	902,23	
Kobarid				210,18	
	2212	ŽAGA	57,28	46,79	
	2214	BREGINJ	211,10	163,39	del
		Skupaj	21.448,33	12.282,24	

Karta 1: Lega gozdnogospodarske enote in krajinski tipi

Detajlna karta v merilu 1 : 50.000 je prikazana v kartnem delu gozdnogospodarskega načrta
(Karta št. 1: Pregledna karta)

1.1.2 Relief

GGE leži na reliefno silno razgibanem svetu Julijskih Alp, za katerega je značilna močna razčlenjenost in globoka zajedenost dolin. Osrednji del enote predstavlja Bovška kotlina s stranskimi dolinami, ki jih obkrožajo gorski masivi Kanina, Rombona, Mangrta, Bavškega Grintavca, Golobarja, Polovnika in Stola. Pobočja gorskih masivov so večinoma strma in zelo razbrazdana. Planotastega sveta v gorah je malo; izjeme so dolina Mangrtskega potoka, obvisela dolina Golobar ter visokogorski, zakraseli planoti Kanina in Rombona. Iz Bovške kotline se svet v obliki strme, ponekod celo prepadne stopnje hitro vzpne do nadmorske višine 900 – 1.000 m, od koder so pobočja do gorskih grebenov nekoliko bolj položna. Zaradi poteka glavnih grebenov Julijskih Alp v smeri vzhod - zahod sta prevladujoči legi severna in južna. Običajno so južna pobočja bolj položna od severnih. Doline Bavšica, Možnica in Loška Koritnica imajo značilno obliko ledeniških dolin s širokim, planim dnem in strmimi pobočji, dolini Slatenika in Učje pa sta strmi, zaprti in globoko vrezani v pobočja. Bovška kotlina z dolino Soče proti Žagi in Srpenici je edina večja izravnavna v GGE. Položnejši, planotast svet z lesnoproizvodno pomembnejšimi gozdovi, je tudi na težko dostopnih višjih predelih nad pasom varovalnih pobočnih gozdov.

Relief zlasti zaznamujejo velike višinske razlike, velike strmine, velika razčlenjenost površja, majhen delež planega sveta, prevladujoči severna in južna lega pobočij. Ti elementi reliefa tudi najbolj vplivajo na razvoj in prostorsko razprostranjenost gozdov v GGE.

Najvišja točka v GGE je vrh Mangrta z **2.679 m** nadmorske višine, najnižja pa je ob reki Soči pod vasjo Srpenica na nadmorski višini **320 m**. Višinska razlika med točkama je torej **2.359 m**.

1.1.3 Podnebne značilnosti

Na območju GGE se stikata vpliv alpske klime s severa in vpliv submediteranske klime, ki prihaja po dolini Soče navzgor.

Temperature so zato zlasti v osrednji kotlini precej nižje kot v submediteranu, vendar višje kot drugod v alpskem in predalpskem svetu Slovenije. V smeri proti notranjosti Alp (prim. v dolini Koritnice in v Bavšici) in z naraščanjem nadmorske višine povprečne temperature sicer padajo, vendar se tudi tu pozna vpliv submediterana. Izjema so seveda najvišji predeli gorskih masivov z ostro alpsko klimo.

Padavine so obilne, v povprečju od 2.215 mm (Predel) do 3.016 mm (Žaga), oziroma preko 3.500 mm (Kanin, Muzci, Stol). V smeri proti notranjosti Alp se količina padavin zmanjšuje, saj so le-te najobilnejše na zunanjem robu nad Furlansko nižino. Območje GGE je skozi vse leto dovolj namočeno. Snežnih padavin je zlasti v nadmorski višini nad 1.000 m lahko zelo veliko in sneg se ponekod obdrži tudi šest mesecev (december – maj). Velike količine snežnih padavin in relief pogojujeta pogosto proženje snežnih plazov. V poletnih mesecih so pogoste nevihte.

Jeseni, pozimi in zgodaj spomladi večkrat piha močan severni **veter** (burja), vendar običajno ne povzroča večje škode. Veliko bolj nevaren je topel in vlažen zahodnik ali jugozahodnik, ki se pojavlja jeseni in lahko povzroči v gozdovih velike vetrolome.

Vegetacijska doba traja v bovški kotlini okoli 170 dni - od aprila do konca oktobra. Na nadmorski višini nad 1.000 m, kjer je večji del gozdov v GGE, je seveda precej krajša in traja le dobre tri mesece, v osojah pa še manj. Za večji del bovških gozdov velja, da traja vegetacijska doba **od 100 do 120 dni** in se v zadnjih letih zaradi višanja temperatur povečuje.

Posledica prepletanja številnih in včasih celo nasprotujočih klimatskih vplivov je modificirana alpsko - kontinentalna klima z rahlim pridihom maritimnosti, ki je za rast in razvoj gozdne vegetacije ugodna.

1.1.4 Hidrološke razmere

Bovška je dokaj bogata s tekočimi vodami, ki izvirajo predvsem na obrobju bovške kotline na stiku apnenčastih gorskih masivov in flišnatega dna ter v zatrepih alpskih dolin. Glavni vodotok je reka Soča; z desne strani jo napajajo reka Koritnica s pritoki Predelica, Možnica in Šumnik, potok Gljun ter rečici Boka in Učja, z leve strani pa potok Slatenik. Poleg stalnih tekočih voda je v GGE veliko občasnih izvirov in potokov, ki oživijo ob večjih padavinah in spomladi, ko se v gorah topi sneg. V GGE je prisotnih veliko slapov, največji je slap Boka.

V nasprotju z dolino je v gorah zelo malo stalnih tekočih voda, saj zaradi apnenčaste geološke podlage padavinska voda hitro ponikne v notranjost. Planoti Kanina in Rombona sta močno zakraseli (tu so med drugim tudi najgloblja brezna v visokogorskem krasu na svetu), na kraške pojave pa naletimo tudi ponekod na Polovniku in v Bali.

Skoraj vse tekoče vode v GGE imajo hudourniški značaj. Med njimi najbolj izstopa reka Koritnica v svojem zgornjem delu in njen pritok Predelica z Mangrtskim potokom; to se je nazorno pokazalo ob nastanku plazu Stožje, ki je prizadel vas Log pod Mangrtom. Tudi potok Slatenik je hudournik, vendar teče po ozki, nenaseljeni dolini in ne ogroža naselij ali infrastrukture.

Naravnih stoječih voda (jezera, močvirja) v GGE ni. Na Plužnah je manjše akumulacijsko jezero za HE Plužna, veliko cca 1,5 ha.

Erozijski procesi so prisotni na strmih izpostavljenih legah, zlasti v plazovitih območjih in območjih hudournikov. Soča je tudi izrazito prodonosna reka.

Ob večjih jesenskih deževjih in spomladi, ko se v gorah topi sneg, reka Soča občasno poplavlja obširno območje prodišč in vrbovij od vasi Čezsoča do Žage.

1.1.5 Matična podlaga in tla

a) Matična podlaga

Geološka zgradba GGE je dokaj enolična; gradijo jo predvsem karbonatne kamenine iz triasa, jure in krede ter kvartarni grušči, nanosi in morene.

Kamenine, na katerih so razvita rahlo kisla tla:

- Fliš z vložki apnenčevih breč.
- Lapor in lapornat apnenec z rožencem.
- Lapor in skrilavec s plastmi breče.

Vse našete kamenine so nastale v kredi in so si zelo podobne. Skupaj gradijo 9 % GGE: vznožja Rombona, Svinjaka, Polovnika, dolino potoka Slatenik in pobočja Huma pod Stalom.

Kamenine, na katerih so razvita nevtralna in bazična tla

- Kvartar: nanosi rek in potokov, pobočni grušč, glacialni morenski drobir in jezerski sedimenti (Bovška kotlina, dolina Možnica, Bavšica in Koritnica).
- Jura: apnenec z roženci, krinoidni apnenec (severna pobočja Stola).
- Trias: dachsteinski apnenec, skladovit glavni dolomit, dolomit z rožencem (vsi gorski masivi Julijskih Alp v GGE).

Te kamenine pokrivajo skupaj kar 91 % GGE.

b) Tla

Rendzine na apnencu in dolomitu so najpogostejši tip gozdnih tal v GGE. Glede na lego so bolj ali manj sušne ali sveže, običajno pa zelo skeletne. Nastopajo v obširnem pasu zgornje gozdne meje, na strmih pobočjih, na meliščih, grobljah in prodih.

Pokarbonatna rjava tla so razvita na zmerno strmih in izravnanih pobočjih, na triasnih (dachsteinskih) apnencih in dolomitih, na gruščih in morenah. So plitva ali srednje globoka, skeletna in bolj ali manj sušna. Na pobočnih gruščih in morenah je velika površinska skalovitost. Na jurskih in krednih apnencih so pokarbonatna rjava tla globlja, biološko dobro aktivna, humozna z nevtralno ali rahlo bazično reakcijo, ponekod dokaj skalovita.

Rjava tla na flišu so razvita na flišnati in lapornati matični podlagi. Talni profil je slabo diferenciran in v njem ni večjega kamenja, pač pa obilje drobnega skeleta. Imajo ugoden vodni režim in veliko koluvalnih komponent. So najbolj rodovitna tla na Bovškem.

Obrečna tla srečamo na obširnih prodiščih ob Soči. So plitva, skeletna in občasno poplavljenjena; velik vpliv nanje ima visok nivo tekoče talne vode.

Naštete talne enote se med seboj prepletajo in gradijo komplekse, ki pestrost talne odeje zelo povečajo, vendar v splošnem rodovitnost tal na Bovškem ni najboljša, še zlasti ne na strmejših terenih, prisojnih pobočjih in grebenih.

1.1.6 Krajinski tipi, gozdnatost

GGE je ena redkih v GGO, kjer najdemo vse štiri krajinske tipe. Pretežni del jo uvrščamo v *gorsko gozdnato krajino* (49,4%). V to kategorijo spada skoraj celotno gorato območje ob meji z Italijo in severovzhodni del GGE. Ostali tipi krajin so dokaj enakomerno zastopani. Območja Drnogle, Polovnika in Golobarja uvrščamo v *gozdno krajino* (16,9%). *Gozdnato krajino* (17,8%) predstavljajo območja glavnih dolin na severu (Kal-Koritnica, Bavšica, Možnica, Loška Koritnica, Predil, Mangrt). V *kmetijsko in primestno krajino* (15,9%) pa uvrščamo bovško kotlino in območje ob reki Soči.

Glede na regionalno razdelitev krajinskih tipov v Sloveniji⁸ uvrščamo celotno območje GGE v alpsko regijo (1)⁹, in sicer v Julijske Alpe (1.1), ki se delijo na Gornjo dolino Soče (1.1.4) s podenotami Bavšica (1.1.4.02), Koritnica (1.1.4.03), Bovška kotlina (1.1.4.04), Dolina Soče pri Trnovem (1.1.4.05), in Zahodne Julijce (1.1.5) s podenotama Kaninsko-Rombonski podi (1.1.5.01) in Mangartski greben (1.1.5.02).

Skupna površina GGE je 21.448,33 ha, od tega je 12.282,24 ha (57,26 %) gozda.

Negozdnih površin funkcionalno vezanih na gozd je 4.740,60 ha (22,11 %; 38,6 % gozda).

Zaraščajočih kmetijskih površin v gozdnem prostoru je 188,44 ha (0,88 %; 1,53 % gozda), zunaj njega pa jih ni.

Preglednica 2/D-TK: Tipi krajin v gozdnogospodarski enoti (vir: digitalizacija)

Vrsta krajine	Površina gozda (ha)	Celotna površina (ha)	Gozdnatost (%)	Delež gozda (%)
GORSKA GOZDNATA	3.812,64	10.583,73	35,83	31,04
GOZDNA	3.271,65	3.619,12	90,26	26,64
GOZDNATA	3.121,47	3.829,17	81,10	25,41
KMETIJSKA IN PRIMESTNA	2.076,48	3.416,31	59,90	16,91
Skupaj	12.282,24	21.448,33	57,26	100,00

Preglednica 3/D-GP: Površina gozdnega prostora in struktura negozdnih površin

	Površina (ha)	Delež (%)
Površina gozdnogospodarske enote	21.448,33	100,00
Gozd	12.282,24	57,26
Ostala gozdna zemljišča	1.200,37	5,60
- daljnovodi	40,26	0,19
- rušje	1.160,11	5,41
Ostali gozdni prostor	3.540,23	16,51
- pobočni grušči	406,45	1,90
- skalovja in površine pod gozdno mejo	1.928,93	8,99
- senožeti in lazi (ekstenzivna paša)	376,04	1,75
- zaraščajoče površine	188,44	0,88
- drugo (vodotoki..)	640,37	2,99
Skupaj gozdni prostor	17.022,84	79,37
Negozdni prostor	4.425,49	20,63

⁸ Glej vire: Marušič, I. in sodelavci.

⁹ Oštevilčenje po metodologiji (glej gornji vir).

1.1.7 Vegetacijski oris gozdnogospodarske enote

GGE je zaradi vzajemnega delovanja ekoloških dejavnikov (relief, klima, matična podlaga, tla) vegetacijsko zanimiva in pestra. Območje GGE spada v alpsko fitogeografsko območje, vendar se zlasti v osrednji kotlini čuti vpliv submediterana, ki prihaja po dolini Soče navzgor. Gozdna vegetacija je v dostopnih območjih zaradi dolgotrajnega in močnega gospodarskega vpliva ponekod zelo spremenjena.

Evropsko pomembni gozdni habitatni tipi so podrobneje opisani v poglavju 2, v sklopu funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.

GGE je vegetacijsko sorazmerno slabo raziskana. Literatura, ki resneje obravnava vegetacijo Tolminske v smislu gozdnogospodarske rabe, je elaborat "Vegetacija Tolminskega območja kot osnova za optimalno ekološko vrednotenje prostora (IGLG Ljubljana, Biološki inštitut Jovana Hadžija pri SAZU, Ljubljana 1980); hkrati z elaboratom je bila izdelana tudi vegetacijska karta v merilu 1:25.000, ki pa je bila pomanjkljiva. V letih 1986 in 1987 je dr. Igor Dakskobler proučeval gozdove na Golobarju in v sodelovanju z Iztokom Mlekužem izdelal vegetacijsko karto v merilu 1:10.000. Med znanstvenimi razpravami IV. razreda SAZU velja omeniti Prispevek k poznavanju združbe Anemone – Fagetum (L. Marinček, L. Poldini in M. Zupančič 1989), Naravni sestoji črnega bora (*Pinus nigra* Arnold) na vzpetini Treska pri Srpenici in nad dolino Tolminke (I. Dakskobler 1998), Jelovo - bukovi gozdovi na Bovškem (I. Dakskobler 2002) in Asociacija *Rhododendro hirsuti* – Fagetum Acceto ex Dakskobler 1998 v zahodni Sloveniji (I. Dakskobler 2003).

V nadaljevanju podajamo opis gozdnih združb, ki so bile dosedaj kartirane in so na karti v merilu v 1 : 25.000 v Kartnih prilogah, opisane pa so tudi nekatere, ki se mozaično pojavljajo na manjših površinah. Fitocenološka karta je bila izdelana pred desetletjem, z obnovo GGN le posodabljammo imena gozdnih združb skladno z novo tipologijo gozdnih rastiščnih tipov Slovenije¹⁰.

¹⁰Andrej Bončina in sodel.: Gozdni rastiščni tipi Slovenije. Oddelek za gozdarstvo in ZGS. Ljubljana 2021.

A (611, 612) Gorski obrežni in orogeni listanati gozdovi

Grmičavo vrbovje (*Salicetum incano-purpureae* Sillinger 1933 var. geogr. *Knautya drymeia* Šilc & Čušin 1999, morda tudi *Salicetum albae* Issler 1926), se pojavlja na obširnih, občasno poplavljenih prodiščih ob Soči med Žago in Srpenico v nadmorski višini od 325 do 345 m. Bistven vpliv na te gozdove ima rečna dinamika z nanosom in odnašanjem gradiva. Pogosto so ta rastišča pionirski stadiji, ki zaradi ekoloških razmer ne dosežejo višjih razvojnih stopenj. Tla na poplavljenih rečnih tleh so narazvita, brez horizontov, pod vplivom vode. Razkroj opada je otežen. Nekoliko bolj razvita s humusom bogatejša tla najdemo v notranjosti. Matično podlago sestavljajo starejši rečni sedimenti (konglomerat, prod, pesek), mestoma se pojavljata aluvij in vršaj.

V grmovni plasti najdemo vrbe (siva (*Salix eleagnos*) in redkeje rdeča (*Salix purpurea*)), ponekod tudi bela (*Salix alba*). Vrbovje je omejeno na grmovne oblike gozda na rečnem obrežju in doseže višine do desetih metrov.

Rastiščni tip predstavlja razvojno stopnjo v smeri razvoja **gorskega obrežnega sivojelševja** (*Lamio orvalae-Alnetum incanae* Dakskobler 2010), ki fragmentarno uspeva na terasah ob Soči. Matično podlago sestavljajo starejši rečni sedimenti (konglomerat, prod, pesek), mestoma se pojavljata aluvij in vršaj. Tla na poplavljenih rečnih tleh so narazvita, brez horizontov, pod vplivom vode (oglejenost). Razkroj opada je otežen. Nekoliko bolj razvita s humusom bogatejša tla najdemo v notranjosti. V drevesni plasti so poleg sive jelše (*Alnus incana*) in črne jelše (*Alnus glutinosa*) združbi pogosto primešani veliki jesen (*Fraxinus excelsior*), rdeča vrba (*Salix sanguinea*) in bela vrba (*Salix alba*) in lipovec (*Tilia cordata*). Jelša je lahko prisotna v zelo majhnem deležu.

Grmovna plast: rdeči dren (*Cornus sanguinea*), navadna leska (*Corylus avellana*), sinjezelena robida (*Rubus caesius*). V bujni zeliščni plasti izstopajo kronica (*Leucojum vernum*), navadni mali zvonček (*Galanthus nivalis*), lopatičasta zlatica (*Ranunculus ficaria*), žefran (*Crocus napolitanus*), volčja jagoda (*Paris quadrifolia*), trlistna veternica (*Anemone trifolia*), peterolistna konopnica (*Cardamine pentaphyllos*), čemaž (*Allium ursinum*), navadni kopitnik (*Asarum europaeum*), navadna rumenka (*Galeobdolon flavidum*), ki se pojavlja na starejših rečnih sedimentih (konglomerat, prod, pesek).

Znotraj skupine rastišč sta na majhnih površinah kartirana tudi nižinsko črnojelševje (*Alnetum glutinosae*) in **orogeno vrbovje** (*Lamio orvalae-Salicetum eleagni* Dakskobler 2007).

PSGR (m³/ha) / SI (m): 6,9 (siva jelša 4,5/17; črna jelša 7,4/22; veliki jesen 9,1/29).

D (552) Podgorsko bukovje na karbonatnih in mešanih kamninah

Predalpsko podgorsko bukovje na karbonatih (*Hacquetio-Fagetum* Košir 1962, var. geogr. *Anemone trifolia* Košir 1979) je v podgorskem pasu od dolinskega dna 300 m nm. v. (Srpenica) do nadmorske višine 600 do 700 m (Bovška kotlina), na položnih do zmerno strmih prisojnih in osojnih pobočjih. Ohranjenih sestojev je le malo. V matični podlagi prevladuje lapornati apnenec, ponekod fliš z vložki apnenčevih breč in trdega laporja. Tla so plitva do srednje globoka, največkrat rjava pokarbonatna, redkeje rendzine.

Zaradi močnega človeškega vpliva je naravna zgradba zelo spremenjena. V drevesni plasti so bukvi (*Fagus sylvatica*) primešani beli gaber (*Carpinus betulus*), graden (*Quercus petraea*), maklen (*Acer campestre*), lipa (*Tilia platyphyllos*), veliki jesen (*Fraxinus excelsior*), črni gaber (*Ostrya carpinifolia*), češnja (*Prunus avium*), ponekod tudi antropogeno vnesena smreka (*Picea abies*).

Med grmovnicami so zlasti pogosti navadni bršljan (*Hedera helix*), navadni srobot (*Clematis vitalba*), navadna leska (*Corylus avellana*), navadna trdoleska (*Euonymus europaea*). V zeliščni plasti pa so pogosti navadni kopitnik (*Asarum europaeum*), širokolistna grašica (*Vicia oroboides*), gola dremota (*Cruciata glabra*), navadno tevje (*Hacquetia epipactis*), trobentica (*Primula vulgaris*), ženikelj (*Sanicula europaea*), zimzelen (*Vinca minor*).

PSGR (m³/ha) / SI (m): 8,8 (bukav 8,7/26; smreka 10,7/34; graden 7,4/31).

U (781) Gorsko bukovje na silikatnih kamninah

Kisloljubno gorsko bukovje (*Luzulo-Fagetum sylvaticae* Meusel 1937) je gozdna združba na fliših v okolici Bovca in Čezsoče, ohranjena na Črnem vrhu nad Bavšico. Med reliefnimi oblikami prevladujejo zmerno strma pobočja, ki prehajajo v izravnane planote in kopaste grebene, v katere so vrezani globoki jarki. Na flišnatem predvsem osojnim obrobju v nadmorski višini od 600 m do 900 m so razvita srednje globoka, rahlo kislja distrična do rjava tla. Tla so občutljiva na antropogene vplive. V drevesnem sloju prevladujejo navadna smreka (*Picea abies*), bukev (*Fagus sylvatica*), gorski javor (*Acer pseudoplatanus*), jelka (*Abies alba*), macesen (*Larix decidua*).

V grmovni plasti se poleg pomladka bukve pojavljajo še robida (*Rubus fruticosus*), navadna krhlika (*Frangula alnus*) in jerebika (*Sorbus aucuparia*). Med zelišči se raztreseno pojavljajo rebrenjača (*Blechnum spicant*), borovnica (*Vaccinium myrtillus*), belkasta bekica (*Luzula luzuloides*).

PSGR (m³/ha) / SI (m): 9,4 (smreka 9,5/31; bukev 9,4/31; gorski javor 8,6/31).

F,J,M (581, 632, 635, 683, 685) Gorsko-zgornjegorsko in podvisokogorsko bukovje na karbonatnih in mešanih kamninah

Osojno bukovje s kresničjem (*Arunco-Fagetum* Košir ex Horvat et al. 1974) je aconalna združba, ki uspeva v nadmorski višini od 400 m do 1.000 m nm. v. na strmih, osojnih, severnih in severovzhodnih pobočjih nad reko Učjo na dolomitu s svežimi rendzinami, z ugodno obliko humusa.

Močno prevladujoča drevesna vrsta je bukev (*Fagus sylvatica*), ki so ji zgolj mestoma primešani plemeniti listavci - gorski javor (*Acer pseudoplatanus*), lipa (*Tilia platyphyllos*), gorski brest (*Ulmus glabra*) in trdi listavci - črni gaber (*Ostrya carpinifolia*), beli gaber (*Carpinus betulus*), mokovec (*Sorbus aria*), alpski negnoj (*Laburnum alpinum*). Pogostejše grmovnice so navadni volčin (*Daphne mezereum*), puhastolistno kosteničevje (*Lonicera xylosteum*), alpsko kosteničevje (*Lonicera alpigena*). Med zelišči prevladujejo deveterolistna mlaja (*Dentaria enneaphyllos*), trpežni golšec (*Mercurialis perennis*), gozdni planinšček (*Homogyne sylvestris*), trlistna vetrnica (*Anemone trifolia*), bodeča podlesnica (*Polystichum aculeatum*); navadno kresničje (*Arunco dioicus*) se pojavlja redkeje.

PSGR (m³/ha) / SI (m): 7,1 (bukve 7,0/26).

Predalpsko gorsko bukovje¹¹ (*Lamio orvalae-Fagetum* (Ht. 1938) Borhidi 1963 var. geogr. *Dentaria pentaphyllos* Marinček 1995) je conalna združba, ki porašča velik del gorskega pasu (500 – 1.000 m nmv). Združba zavzema v GGE največje strnjene površine, v glavnem na zmerno strmih do strmih pobočjih (20-40°). Prevladuje apnenčasta matična podlaga (primes laporja in dolomita), površinska skalovitost je izražena. Rastišča so pod vplivom vlažnega gorskega podnebja, lege so osojne in prisojne, povprečna letna temperatura je relativno visoka, vegetacijsko obdobje je dolgo. Tla so slabo razvita, skeletna, plitva do srednje globoka, rjava pokarbonatna ali rendzine. Globlja in bolj razvita tla so v vrtačah, jarkih in drugih ulekninah. Združba je razširjena na pobočjih Stola, Polovnika in Golobarja. Tudi v teh gozdovih so človekovi posegi v preteklosti povzročili predrugačeno drevesno sestavo (povečan delež trdih listavcev in smreke - nasadi).

Glavna drevesna vrsta je bukev (*Fagus sylvatica*), ki so ji primešani gorski javor (*Acer pseudoplatanus*), lipa (*Tilia platyphyllos*), veliki jesen (*Fraxinus excelsior*), črni gaber (*Ostrya carpinifolia*), gorski brest (*Ulmus glabra*). Navadna smreka (*Picea abies*) je primešana posamič ali v šopih (ni naravna zmes te združbe, pač pa je subspontana) ter velikopovršinsko na umetno osnovanih površinah.

V grmovni plasti najdemo navadno lesko (*Corylus avellana*), alpsko kosteničevje (*Lonicera alpigena*), črni bezeg (*Sambucus nigra*) in navadni volčin (*Daphne mezereum*).

V zeliščni plasti, ki se skozi leto močno spreminja, so pogoste vrste deveterolistna in peterolistna mlaja (*Dentaria enneaphyllos*, *D. pentaphyllos*), velecvetna mrtva kopriva (*Lamium*

¹¹ V preteklosti imenovano - Predalpski gorski bukov gozd (*Lamio orvalae* – *Fagetum praealpinum*).

orvala), trilistna penuša (*Cardamine trifolia*), brstična mlaja (*Dentaria bulbifera*), navadna ciklama (*Cyclamen purpurescens*), navadna zajčja deteljica (*Oxalis acetosella*). Diagnostične za to združbo so tudi praproti (*Dryopteris filix-mas*, *Polystichum aculeatum* idr.).
PSGR (m³/ha) / SI (m): 9,3 (bukev 8,9/31; smreka 10,7/34; gorski javor 5,0/25).

Alpsko bukovje s snežnobelo bekico (*Anemone-Fagetum* Tregubov 1962 var. geogr. *Luzula nivea* Marinček, Poldini, Zupančič 1989) je conalna, najbolj razširjena in ohranjena gozdna združba na Bovškem. S svojimi številnimi različicami (subsociacijami) porašča širok pas v vseh nebesnih legah od obrobja dolinskega dna na nadmorski višini 600 m do nadmorske višine 1.500 m. Ohranjeni sestoji so v Gozdecu.

Uspeva na pobočnih gruščih ali morenskem drobirju dachsteinskega apnenca. Prevladujejo plitve do srednje globoke skeletne rendzine s prhlinasto obliko humusa, redkeje sušna rjava pokarbonatna tla.

Prevladujoča drevesna vrsta je bukev (*Fagus sylvatica*), ki ji je ponekod (tudi umetno) s pomembnim deležem primešana navadna smreka (*Picea abies*). Na zavetnih legah najdemo posamič ali v skupinah tudi jelko (*Abies alba*), na nadmorski višini nad 1.200 m pa macesen (*Larix decidua*). Od trdih listavcev je prisoten zlasti črni gaber (*Ostrya carpinifolia*), od plemenitih pa veliki jesen (*Fraxinus excelsior*).

V grmovni plasti najdemo poleg bukke in smreke še kimastoplodni šipek (*Rosa pendulina*), navadni volčin (*Daphne mezereum*), malino (*Rubus idaeus*), alpski srobot (*Clematis alpina*).

Med zelišči so pogosti beli šaš (*Carex alba*), trilistna vetrnica (*Anemone trifolia*), črni teloh (*Helleborus niger*), navadna ciklama (*Cyclamen purpurascens*).

PSGR (m³/ha) / SI (m): 4,6 (bukev 4,3/18; smreka 6,7/26).

Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico¹² (*Ranunculo platanifoliae-Fagetum* Marinček et al. 1993 var. geogr. *Luzula nivea* Marinček ex Daksobler 2002) je conalna združba, ki porašča zgornji del gorskega pasu na nadmorski višini od 1.000 do 1.400 m. V spodnjem delu prehaja v sestoje bukve in velecvetne mrtve koprive. Porašča pobočja Stola (Drnola), Polovnika in Golobarja nad pasom predalpskega gorskega bukovega gozda.

Reliefne oblike so pester, od srednje strmih do strmih pobočij pa do zakraselih planot z ulekninami in žlebovi. Matična podlaga je največkrat dachsteinski apnenec, redkeje dolomit. Prevladujejo plitva do srednje globoka rjava pokarbonatna tla in skeletne rendzine.

Drevesna plast je dokaj enakomerna in enodobna. V njej prevladuje bukev (*Fagus sylvatica*), primešani so ji gorski javor (*Acer pseudoplatanus*), veliki jesen (*Fraxinus excelsior*) in navadna smreka (*Picea abies*). Mestoma najdemo tudi jerebiko (*Sorbus aucuparia*) in mokovec (*Sorbus aria*).

V grmovni plasti je prisoten predvsem pomladek bukve in gorskega javorja, najdemo pa tudi alpsko in črno kosteničevje (*Lonicera alpigena*, *L. nigra*), malino (*Rubus idaeus*), navadno jerebiko (*Sorbus aucuparia*), kimastoplodni šipek (*Rosa pendulina*).

V zeliščni plasti so značilnice združbe s težiščem uspevanja v gorskem, zgornjegorskem in subalpinskem pasu: platanolistna zlatica (*Ranunculus platanifolius*), okroglostni kamnokreč (*Saxifraga rotundifolia*), vretenčasti salomonov pečat (*Polygonatum verticillatum*), bela čmerika (*Veratrum album*). Pogosti vrsti zeliščne plasti sta tudi goli lepen (*Adenostyles glabra*) in snežnobela bekica (*Luzula nivea*), ki je geografska razlikovalnica za sestoje te asociacije v Zgornjem Posočju.

PSGR (m³/ha) / SI (m): 5,7 (bukev 5,8/22; macesen 4,3/21).

Predalpsko-alpsko podvisokogorsko bukovje (*Polysticho lonchitis-Fagetum* (I. Horvat 1938) Marinček in Poldini et Nardini 1993 var. geogr. *Anemone trifolia* Poldini & Nardini 1993) raste v

¹² V preteklosti imenovano - Predalpski zgornjegorski bukov gozd (*Fagetum altimontanum praealpinum*).

ozkem pasu od 1.400 do 1.600 m nm.v., na zgornji gozdni meji, na glavnem grebenu Stola in mestoma v pogorjih Kanina, Polovnika, Rombona in Mangrta ter v loški Koritnici.

Porašča strma, prisojna in osojna pobočja iz apnenca, ponekod s primesjo pobočnega grušča iz dolomita, na katerih se je razvila plitva do srednje globoka sveža skeletna rendzina, ki je na velikih naklonih podvržena vodni eroziji.

Bukev (*Fagus sylvatica*), ki suvereno dominira je nizka, šopasta in sabljasto ukrivljena. Visoka je do 14 m, ponekod le nekaj metrov, kar je glavna posledica surovih klimatskih razmer. V drevesni plasti so posamično primešani gorski javor (*Acer pseudoplatanus*), redko macesen (*Larix decidua*) in navadna smreka (*Picea abies*), podstojno jerebika (*Sorbus aucuparia*) in mokovec (*Sorbus aria*).

Pogoste vrste grmovne plasti so mokovec (*Sorbus aria*), jerebika (*Sorbus aucuparia*), pritlikava jerebika (*Sorbus chamaemespilus*), alpsko (*Lonicera alpigena*), črno (*Lonicera nigra*) in modro kosteničevje (*Lonicera caerulea*), dlakavi sleč (*Rhododendron hirsutum*), alpsko grozdičje (*Ribes alpinum*), planinski srobot (*Clematis alpina*), velikolistna vrba (*Salix appendiculata*).

V zeliščni plasti uspevajo vrste altimontanskega in subalpinskega sveta. Razlikovalnice te združbe so kopjasta podlesnica (*Polystichum lonchitis*), dvocvetna violica (*Viola biflora*), gorski glavinec (*Centaurea montana*), gozdna krvomočnica (*Geranium sylvaticum*). Poleg teh najdemo tudi goli lepen (*Adenostyles glabra*), vretenčasti salamonov pečat (*Polygonatum verticillatum*), okroglostni kamnokreč (*Saxifraga rotundifolia*), gozdno bekico (*Luzula sylvatica*).

Na prisojnih pobočjih je bila združba mnogokrat izkrčena za pašnike.

PSGR (m³/ha): 3,7 (bukev 3,7).

K (643) Jelovo bukovje na karbonatnih in mešanih kamninah

Predalpsko jelovo bukovje (*Homogyno sylvestris*–*Fagetum*)¹³ Marinček 1993 var. geogr. *Luzula nivea* Marinček ex Dakskobler 2002) je conalna združba, razširjena na strmih, hladnih osojnih Polovnika, Golobarja, Osojnice nad dolino Bavšica in v Loški Koritnici na nadmorski višini od 1.000 m do 1.300 m, na karbonatni matični podlagi s srednje globokimi rjavimi pokarbonatnimi tlemi in rendzinami. Glavna drevesna vrsta je bukev, ki sta ji obilno primešani jelka in smreka, redkeje pa tudi gorski javor in macesen.

Pogoste vrste grmovne plasti so navadni volčin (*Daphne mezereum*), kimastoplodni šipek (*Rosa pendulina*), alpsko kosteničevje (*Lonicera alpigena*), planinski srobot (*Clematis alpina*). Značilne in pogoste vrste zeliščne plasti so goli lepen (*Adenostyles glabra*), trlistna penuša (*Cardamine trifolia*), gozdni planinšček (*Homogyne sylvestris*), gozdna šašulica (*Calamagrostis arundinacea*).

PSGR (m³/ha) / SI (m): 7,7 (smreka 10,1/31; bukev 7,0/26; jelka 8,8/28).

H (600, 651) Lipovje, velikojesenovje in javorovje na karbonatnih in mešanih kamninah

Podgorsko-gorsko lipovje (*Saxifraga petraeae*–*Tiliatum platyphylli* Dakskobler 1999) je zastopano z izjemno majhnim deležem. Uspeva na zelo strmih skalnih pobočjih ali v prepadnih grapah in dolinah fragmentarno nad Bovško kotlino, v dolini Učje, na nadmorski višini 500 do 1.000 m. Matična podlaga je apnenec, pobočni grušč, podorno skalovje, ponekod s primesjo laporovca. Tla so koluvialno-deluvialna. Združba se pojavlja na ekstremno skalovitih rastiščih v gozdovih, kjer prevladujejo bukovi gozdovi asociacij Lamio orvalae-Fagetum in Ostryo-Fagetum. Floristično jo sestavljajo predvsem termofilne in vlagoljubne vrste. Sestoji te združbe so po vrstni sestavi verjetno podobni prvobitnim, saj je bil vpliv človeka zaradi skalnatosti in velikih naklonov omejen. Diagnostične vrste asociacije so: lipa (*Tilia platyphyllos*), črna čmerika (*Veratrum nigrum*), klinolistni kamnokreč (*Saxifraga cuneifolia*) in skalni kamnokreč (*Saxifraga petraea*). Zgornjo drevesno plast v združbi oblikujejo lipa (*Tilia platyphyllos*), črni gaber (*Ostrya carpinifolia*) in lipovec (*Tilia cordata*), v spodnji drevesni plasti sta primešana še mali jesen

¹³ V preteklosti imenovano - *Abieti-Fagetum praealpinum*.

(*Fraxinus ornus*) in mokovec (*Sorbus aria*), veliki jesen (*Fraxinus excelsior*) je prisoten redko in posamično.

V grmovni plasti prevladujejo rumeni dren (*Cornus mas*), bradavičasta trdoleska (*Euonymus verrucosa*), navadni volčin (*Daphne mesereum*), navadna leska (*Corylus avellana*) in puhastolistno kosteničevje (*Lonicera xylosteum*).

Vrste zeliščne plasti so blagodišeči teloh (*Helleborus odoratus*), klinolistni kamnokreč (*Saxifraga cuneifolia*), črna čmerika (*Veratrum nigrum*), rjavi sršaj (*Asplenium trichomanes*), skalni kamnokreč (*Saxifraga petraea*), navadna ciklama (*Cyclamen purpurescens*), gladka lakota (*Galium laevigatum*), jelenov jezik (*Phyllitis scolopendrium*), jesenska vilovina (*Sesleria autumnalis*).

PSGR (m³/ha) / SI (m): 6,0 (lipovec 5,4/23).

Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom (*Lamio orvalae-Aceretum pseudoplatani* Košir & Marinček 1999) je zastopano prav tako z neznatno površino. Uspeva na karbonatu, pobočnem grušču, koluvialno-deluvialnih tleh. Prevladujejo osojne lege. V drevesni plasti prevladuje gorski javor (*Acer pseudoplatanus*), ki so mu primešani bukev (*Fagus sylvatica*), gorski brest (*Ulmus glabra*), veliki jesen (*Fraxinus excelsior*), smreka (*Picea abies*) in jelka (*Abies alba*).

PSGR (m³/ha) / SI (m): 10,9 (gorski javor 7,3/29; veliki jesen 8,6/28).

G (592) Toploljubno bukovje

Predalpsko-alpsko toploljubno bukovje (*Ostryo-Fagetum* M.Wraber ex Trinajstić 1972 var. *geogr. Anemone trifolia* Marinček, Puncer & Zupančič 1982) je aconalna združba in porašča obsežne površine na zmerno strmih do strmih južnih in jugozahodnih pobočjih in grebenih Skutnika nad reko Učjo do nadmorske višine 1.100 m. Na karbonatni – običajno dolomitni – matični podlagi so razvita plitva, suha rjava karbonatna tla v kompleksu z rendzino. Tla se hitro izsušijo.

V drevesni plasti prevladuje bukev (*Fagus sylvatica*), ki so ji posamezno primešani zlasti črni gaber (*Ostrya carpinifolia*), mali jesen (*Fraxinus ornus*) in mokovec (*Sorbus aria*). V primeru velikih presvetlitev ali golosekov se grmovna plast zelo razvije. Med grmovnicami so prisotne dobrovita (*Viburnum lantana*), rumeni dren (*Cornus mas*), češmin (*Berberis vulgaris*), enovrati glog (*Crataegus monogyna*), bradavičasta trdoleska (*Euonymus verrucosa*). Množičnejše zastopane vrste zeliščne plasti so beli šaš (*Carex alba*), navadna ciklama (*Cyclamen purpurascens*), trpežni in okroglostni golšec (*Mercurialis perennis*, *M. ovata*), navadni jetrnik (*Hepatica nobilis*), črni teloh (*Helleborus niger*) in spomladanska resa (*Erica carnea*).

PSGR (m³/ha) / SI (m): 7,0 (bukov 7,1/26; smreka 7,4/27; črni gaber 5,8/14).

E (563) Toploljubni listnati gozdovi

Alpsko-predalpsko črnogabrovje in malojesenovje (*Ostryo carpinifoliae-Fraxinetum ornii*¹⁴ Aichinger 1933) je aconalna združba, ki porašča izrazito tople, strme in prisojne lege (prepadi, strma pobočja, grebeni) s sušno mezoklimo v nadmorski višini od 400 do 1.000 m. Geološka podlaga je dachsteinski apnenec, apnenec z vložki apnenčevih breč in dolomit. Tla so zelo plitva in kamnita, skeletna rendzina s prhninastim humusom. Združbo najdemo na ekstremnih rastiščih, na strmih pobočjih Rombona, nad sotesko Koritnice pri Klužah in spodnjim delom doline Bavšice.

Drevesno plast tvorita črni gaber (*Ostrya carpinifolia*) in mali jesen (*Fraxinus ornus*), katerima so posamezno primešani graden (*Quercus petraea*), lipa (*Tilia platyphyllos*), lipovec (*Tilia cordata*), rdeči in črni bor (*Pinus sylvestris*, *P. nigra*), mokovec (*Sorbus aria*) in alpski negnoj (*Laburnum alpinum*). Grmovno plast sestavljajo zlasti češmin (*Berberis vulgaris*), navadni šipek (*Rosa canina*), bradavičasta trdoleska (*Euonymus verrucosa*), rumeni dren (*Cornus mas*), šmarna hrušica (*Amelanchier ovalis*), čistilna kozja češnja (*Rhamnus catharticus*). V zeliščni plasti se pojavljajo vrste skalnih razpok, npr. pozidna rutica (*Asplenium ruta-muraria*) in rjavi sršaj (*Asplenium trichomanes*), in kamnitih travišč, npr. pisana vilovina (*Sesleria albicans*). Veliko

¹⁴ V preteklosti imenovano – *Fraxino ornii-Ostryetum*.

površino pogosto zastirata spomladanska resa (*Erica carnea*) in pisana šašulica (*Calamagrostis varia*).

PSGR (m³/ha) / SI (m): 1,1 (črni gaber 1,2/5,8; puhasti hrast 1,4/7,4).

I (622, 623) Bazoljubno borovje

Obrežno rdečeborovje (*Brachypodio rupestris-Pinetum sylvestris* Zupančič & Žagar 1997) se pojavlja na zelo majhni površini na prodiščih Soče pri Čezsoči in v dolini Koritnice na karbonatni podlagi na kateri se razvije randzina. Glavna drevesna vrsta je rdeči bor (*Pinus sylvestris*), ki sta mu primešana siva vrba (*Salix elaeagnos*) in siva jelša (*Alnus incana*).

PSGR (m³/ha) / SI (m): 3,9 (rdeči bor 3,9/18).

Bazoljubno črnoborovje (*Fraxino orni-Pinetum nigrae*¹⁵ Martin-Bosse 1967 var.geogr. *Primula carniolica* Dakskobler 1999) se pojavlja na strmih in prepadnih pobočjih Loške stene in Kolovrata nad Logom pod Mangartom, v dolini Koritnice in na vzpetini Treska pri Srpenici, v nadmorski višini od 500 do 800 m. Matična podlaga je dolomit ali dolomitiziran apnenec. Tla so plitva, slabo razvita, v glavnem neustaljena, slabo rodovitna, skeletne sušne rendzine. Drevesno plast tvori črni bor, ki so mu mestoma primešani mali jesen, mokovec in črni gaber. V grmovni plasti so zlasti prisotni dlakavi sleč (*Rhododendron hirsutum*), navadni brin (*Juniperus c.*), šmarna hrušica (*Amelanchier ovalis*), dlakava panešplja (*Cotoneaster tomentosus*). V zeliščni plasti so površinsko zastopanejšje spomladanska resa (*Erica carnea*), pisana šašulica (*Calamagrostis varia*), žanjevec (*Polygala chamaebuxus*), pisana vilovina (*Sesleria albicans*). Posebna oblika tega rastiščnega tipa je različica z rdečim borom, ki jo najdemo v okolici Strmca in Predela.

PSGR (m³/ha) / SI (m): 2,8 (črni bor 3,2/14; rdeči bor 1,9/13).

L (691) Zgornjegorsko smrekovje na karbonatnih in mešanih kamninah

Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi (*Adenostylo glabrae-Piceetum* Wraber ex Zukrigl 1973) je conalni rastiščni tip in se nahaja na zgornji gozdni meji na Golobarju, Rombonu in Mangartu na karbonatni matični podlagi z rendzinami. Glavna drevesna vrsta je smreka, primešana pa sta ji macesen in redka klekasta bukev.

PSGR (m³/ha) / SI (m): 5,9 (smreka 6,1/22; macesen 4,3/21).

N (701, 702) Macesnovje in ruševje

Macesnovje (*Rhodothamno-Laricetum* Wilner et Zukrigl 1999 var. geogr. *Anemone trifolia* Dakskobler 2006) najdemo raztreseno v severnem delu GGE, pogosteje na osojnih legah, na nadmorski višini od 700 do 1.600 m nmv. Matična podlaga je karbonat, ponekod primes laporovca, roženca, tudi pobočni grušč na kateri se razvije rendzina, redko rjava pokarbonatna tla. Glavna drevesna vrsta je macesen (*Larix decidua*), ki so mu mestoma primešani smreka (*Picea abies*), jerebika (*Sorbus aucuparia*), bukev (*Fagus sylvatica*) in jelka (*Abies alba*).

PSGR (m³/ha) / SI (m): 3,7 (macesen 3,7/19; smreka 3,5/16).

Alpsko ruševje (*Rhodothamno-Pinetum mugo*¹⁶ Zupančič 2015) je razširjeno v širokem pasu nad zgornjo gozdno mejo (Kanin, dolina Možnice) na nadmorski višini od 1.600 m do 1.900 m, ponekod na plaziščih pa se zajeda globoko v doline. Na karbonatni matični podlagi je razvita rendzina z debelo, zakisano plastjo surovega humusa. Glavni drevesni vrsti sta rušje in posamični macesni, mestoma tudi posamične vrbe, jerebika in jelka.

PSGR (m³/ha) / SI (m): 0,6 (macesen 0,8/7).

¹⁵ V preteklosti imenovano - *Orno-Pinetum nigrae*.

¹⁶ V preteklosti imenovano - *Rhodothamno-Rhododendretum*.

Preglednica 4/D-GZ: Površina in delež gozdnih rastiščnih tipov v GGE po skupinah rastišč

Šifra	Skupina gozdnih rastišč / rastiščni tip	Površina (ha)	Delež (%)
A	Gorski obrežni in orogeni listnati gozdovi	299,52	2,4
611	Gorsko obrežno jelševje in velikojesenovje	268,20	2,2
612	Orogeno vrbovje	31,32	0,3
D	Podgorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah	1.945,28	15,8
552	Predalpsko podgorsko bukovje na karbonatih	1.945,28	15,8
U	Gorsko bukovje na silikatnih kamninah	386,14	3,1
781	Kisloljubno gorsko bukovje	386,14	3,1
F,J,M	Gorsko-zgornjegorsko bukovje na karbonatnih in mešanih kamninah	5.937,98	48,4
581	Osojno bukovje s kresničevjem	155,58	1,3
632	Predalpsko gorsko bukovje	2.182,03	17,8
635	Alpsko bukovje s snežnobelo bekico	2.952,19	23,9
683	Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	584,05	4,8
685	Predalpsko-alpsko podvisokogorsko bukovje	64,13	0,5
K	Jelovo bukovje na karbonatnih in mešanih kamninah	667,52	5,4
643	Predalpsko jelovo bukovje	667,52	5,4
H	Lipovje, velikojesenovje in javorovje na karbonatnih in mešanih kamninah	9,42	0,1
600	Podgorsko-gorsko lipovje	1,52	0,0
651	Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom	7,90	0,1
G	Toploljubno bukovje	1.479,61	12,0
592	Predalpsko-alpsko toplotoljubno bukovje	1.479,61	12,0
E	Toploljubni listnati gozdovi	442,31	3,6
563	Alpsko-predalpsko črnogabrovje in malojesenovje	442,31	3,6
I	Bazoljubno borovje	771,58	6,3
622	Obrežno rdečeborovje	35,28	0,3
623	Bazoljubno črnoborovje	736,30	6,0
L	Zgornjegorsko smrekovje na karbonatnih in mešanih kamninah	43,94	0,4
691	Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi	43,94	0,4
N	Macesnovje in ruševje	298,94	2,5
701	Macesnovje	117,51	1,0
702	Alpsko ruševje	181,43	1,5
	Skupaj	12.282,24	100,0

Karta gozdnih rastiščnih tipov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 3)

Preglednica 5/D-DV: Delež drevesnih vrst v GGE po LZ

Drevesna vrsta	LZ (m ³ /ha)	delež (%)
Smreka	53,07	19,36
Jelka	2,97	1,08
Rdeči bor	4,54	1,66
Črni bor	4,99	1,82
Macesen	3,82	1,39
Bukev	167,61	61,13
Robinija	0,57	0,21
Oreh	0,05	0,02
Gorski javor	2,90	1,06
Veliki jesen	5,60	2,04
Lipa	3,15	1,15
Beli gaber	0,51	0,19
Češnja	0,03	0,01
Mokovec	0,83	0,30
Črni gaber	17,87	6,52
Mali jesen	3,19	1,16
Trepetlika	0,05	0,02
Črna jelša	0,94	0,34
Siva jelša	0,39	0,14
Breza	0,16	0,06
Vrbe	0,70	0,26
Jerebika	0,21	0,08
Skupaj	274,15	100,00

Omeniti velja še prisotnost redkih ali ogroženih drevesnih vrst kot sta zelena jelša (*Alnus viridis*) (pod Jerebico, Loško steno, v Bali, Drnohla) in tisa (*Taxus baccata*) (odd. 65 in 73).

1.1.8 Živalski svet

Na območju GGE naravne življenjske razmere omogočajo obstoj in prisotnost številnih vrst prostoživečih živali.

Srnjad (*Capreolus capreolus*) je najbolj pogosta divjad. Prisotna je na celotnem območju GGE, populacija je stabilna.

Gams (*Rupicapra rupicapra*) je razen v osrednji kotlini prisoten na celotnem območju enote, predvsem v visokogorju. Njegova številčnost je stabilna in se še povečuje. Gamsje garje se pojavljajo v časovnih valovih.

V zadnjih letih močno narašča številčnost **jelenjadi** (*Cervus elaphus*), ki postaja vse bolj pomembna lovna divjad. Prisotna je praktično že v vsej GGE. Večinoma izvira iz širjenja populacije jelenjadi zahodnega visokokraškega območja v Posočje. Zanimiva je skupina jelenjadi v lovišču LD Log pod Mangrtom, ki se je v GGE razširila iz sosednje Italije. Ta skupina se širi na jug in se povezuje z drugimi skupinami jelenjadi v GGE in dalje v tolminski regiji. Pojavljajo se vsakoletne škode na kmetijskih površinah.

Muflon (*Ovis amon musimon*) je bil umetno naseljen v Vrsniku v Soči (GGE Soča – Trenta). Iz te naselitve se je razširil po Črnem Vrh nad Lepeno in na južna pobočja Svinjaka v lovišču LD Soča (GGE Bovec). Populacija muflona je zaradi ostrih življenjskih pogojev šibka.

Kozorog (*Capra ibex*) je prisoten predvsem na območju doline Bavšice, v zadnjem času pa se pojavlja tudi v pogorju Kanina na meji z Italijo, kjer je bil umetno naseljen v Parco Naturale delle Prealpi Giulie.

Divji prašič (*Sus scrofa*) se pojavlja le poredko in ima v GGE prehodni značaj. Izjema je Stol, kjer je stalno prisoten.

Poljski zajec (*Lepus europaeus*) je prisoten v nižinah, njegova populacija je stabilna, kljub temu, da ni številčna; V visokogorju je doma **planinski zajec** (*Lepus timidus*), katerega številčnost je stabilna.

Svizec (*Marmota marmota*) se pojavlja v več kolonijah; najbolj znana je kolonija na področju Mangrtega sedla. Številčnost svizca narašča, saj si išče novi življenjski prostor.

Med psi je prisotna **lisica** (*Vulpes vulpes*). Njena številčnost je podvržena izrazitemu nihanju zaradi bolezni, predvsem zaradi garjavosti. V zadnjem obdobju se v območju pojavlja tudi **šakal** (*Canis aureus*). Menimo, da njegova številčnost v enoti narašča. To potrjuje splošna dinamika odvzema v lovišču Bovec, kot tudi dinamika odvzema na območju Slovenije.

Med mačkami najdemo v enoti tako **divjo mačko** (*Felis silvestris*) kakor tudi **risa** (*Lynx lynx*). Prisotnost risa je v GGE občasna.

Med kunami je najbolj številčna **kuna belica** (*Martes foina*). Med ostalimi kunami najdemo še **zlatico** (*Martes martes*), **dihurja** (*Mustela putorius*), **hermelina** (*Mustela erminea*), **podlasico** (*Mustela vulgaris*) in **jazbeca** (*Meles meles*). **Vidra** (*Lutra lutra*) je še vedno prisotna ob vodotokih, vendar je njena številčnost zelo majhna.

Medved (*Ursus arctos*) je v GGE stalno prisoten in je kot vrsta uvrščen na Rdeči seznam ogroženih živalskih vrst, ki je zavarovana tako s slovensko, evropsko kot tudi mednarodno zakonodajo. V spomladanskem in jesenskem času povzroča škode na drobnici in čebelnjakih.

Med gozdnimi kurami najdemo **ruševca** (*Lyrurus tetrix*), **belko** (*Lagopus mutus*) in **gozdnega jereba** (*Tetrastes bonasia*). Številčnost ruševca, belke in gozdnega jereba je zadovoljiva in stabilna.

Med tetrevi je **kotorna** (*Alectoris graeca*) prisotna na pobočjih Stola ter Planje, Skutnika, Velike in Male Babe v kaninskem pogorju. Njena številčnost ni velika.

Med ujedami so stalno prisotni **sokoli**, **kragulji**, **kanje** in **orli**. **Planinski orel** (*Aquila chrysaetos*) v GGE stalno gnezdi.

Med racami je ob Soči prisotna **raca mlakarica** (*Anas platyrhynchos*). Teh je dokaj veliko in so stalne. Ob istih rekah najdemo tudi **sivo čapljo** (*Ardea cinerea*), ki je v zadnjih letih kar stalno prisotna. V GGE so stalno prisotni tudi **kljunači**, **golobi**, številne **sove** in **ptiči pevci**.

Med hrošči pa velja omeniti evropsko pomembnega **alpskega kozlička** (*Rosalia alpina*), ki se nahaja v odmrli lesni masi, naseljuje pa tudi skladovnice drvi v gozdu.

Kvalifikacijske vrste¹⁷ vezane na gozdne površine znotraj GGE so: bukov kozliček (*Morimus funereus*), alpski kozliček (*Rosalia alpina*), širokouhi mulasti netopir (*Barbastella barbastellus*), navadni ris (*Lynx lynx*), rjavi medved (*Ursus arctos*), hribski urh (*Bambina variegata*), veliki pupek (*Triturus carnifex*), eremit puščavnik (*Osmoderma eremita*), gozdni jereb (*Bonasa bonasia*), črna žolna (*Dryocopus martius*), kozača (*Stryx uralensis*), pivka (*Picus canus*), koconogi čuk (*Aegolius funereus*), mali skovik (*Glaucidium passerinum*), ruševca (*Tetrao tetrix*), triprsti detel (*Picoides tridactylus*), planinski orel (*Aquila chrysaetos*).

Na območju GGE Bovec so bili v preteklih letih popisani **habitatni tipi¹⁸** na 898 ha (7,33 % gozda) GGE Bovec. Prostorsko je bilo evidentiranih približno 334 ha habitatnih tipov, varovanih v skladu z Uredbo o habitatnih tipih¹⁹. Z največjim deležem so zastopani Ilirski bukov gozdovi in ruševje, javorovi, jesenovi, brestovi in lipovi gozdovi v grapah in na gruščnatih pobočjih.

Pestrost habitatnih tipov omogoča ugodne življenjske razmere za številne vrste ptic. Tako območje je ob Soči in Koritnici. Drugi podobni vodotoki omogočajo ugoden življenjski prostor ogroženim živalskim vrstam (metulji, kačji pastirji, dvoživke). Zelo ugoden habitat je v GGE za rjavega medveda, zaradi velike gozdnosti in redke poseljenosti. V številnih jamah je ugoden habitat za netopirje in nevretenčarsko favno. Prav tako je za planinskega orla zadosti ugodnih habitatnih tipov (suhi travniki, debeljaki, skalovja, jase, toploljubni gozd, grmišča, gozdni potoki z naravno strugo).

1.2 Površina in lastništvo gozdov

Površina gozda v GGE je 12.282,24 ha (57,26 % površine) od tega je v občini Bovec 12.072,06 ha gozdov (98,29 %), 210,18 ha (1,71 %) pa v občini Kobarid.

Posebnost GGE je zelo velik delež gozdov v lasti Občine Bovec (60,21 %).

Preglednica 6/LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	4.098,78	788,81	7.394,65	12.282,24
Delež (%)	33,37	6,42	60,21	100,0

Površina gozda se je v GGE v zadnjih desetletjih, ko se je ugotavljala s pomočjo terenskih opisov sestojev in digitalnih ortofoto posnetkov (DOF) in ne s pomočjo katastrskih podatkov, stalno povečevala. Leta 1984 je bila 10.166 ha, leta 1994 10.418 ha (2,5 % povečanja), leta 2004 pa rekordnih 12.985,75 ha, kar je pomenilo v primerjavi s predhodnim načrtom povečanje za 24,6 %, predvsem zaradi vključitve ruševja v gozd in natančnejšega določanja gozdnega roba s pomočjo DOF-ov. S preteklim načrtom se je površina gozda zmanjšala za 5,7 %, predvsem zaradi ponovne izločitve ruševja iz gozda. S to obnovo se je povečala za 0,16 %. Kot podlaga za gozdni rob je bila prevzeta raba tal MKO, ki je bila na terenu ustrezno dopolnjena. GGE je po površini gozda in skupni površini ena največjih v Sloveniji.

Pri **lastniških kategorijah gozdov** močno prevladujejo gozdovi Občine Bovec (60,21 %).

Zasebni gozdovi so razširjeni na dnu in na obrobjih dolin, le v k.o. Žaga in Srpenica segajo višje na pobočja Stola. Deloma so nastali z zaraščanjem opuščanih kmetijskih zemljišč. Zasebna gozdna posest je zelo razparcelirana, izstopata le agrarni skupnosti Čezsoča in Breginj z več sto hektarji sklenjenih gozdnih površin.

Preglednica 7/LS: Posestna sestava zasebnih gozdov

¹⁷ Vrste POO Julijske Alpe in POV Julijci ekološkega omrežja N2000, za katere je treba zagotavljati ugodno stanje.

¹⁸ Popisi temeljijo na terenskem kartiranju JZ TNP. V kartirano površino so vključeni tako gozdni kot negozdni HT.

¹⁹ Uradni list RS, št. 112/03, 36/09, 33/13.

Velikost gozdne posesti	Sestava v %			
	po številu posestnikov		po gozdni površini	
	% v razredu	kumulativa (%)	% v razredu	kumulativa (%)
do 1 ha	60,4	60,3	6,5	6,5
1 do 5 ha	29,9	90,2	23,8	30,3
5 do 10 ha	3,4	93,6	8,5	38,8
10 do 30 ha	6,3	100,0	61,2	100,0
30 do 100 ha	0,0	0,0	0,0	0,0
nad 100 ha	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	100,0		100,0	

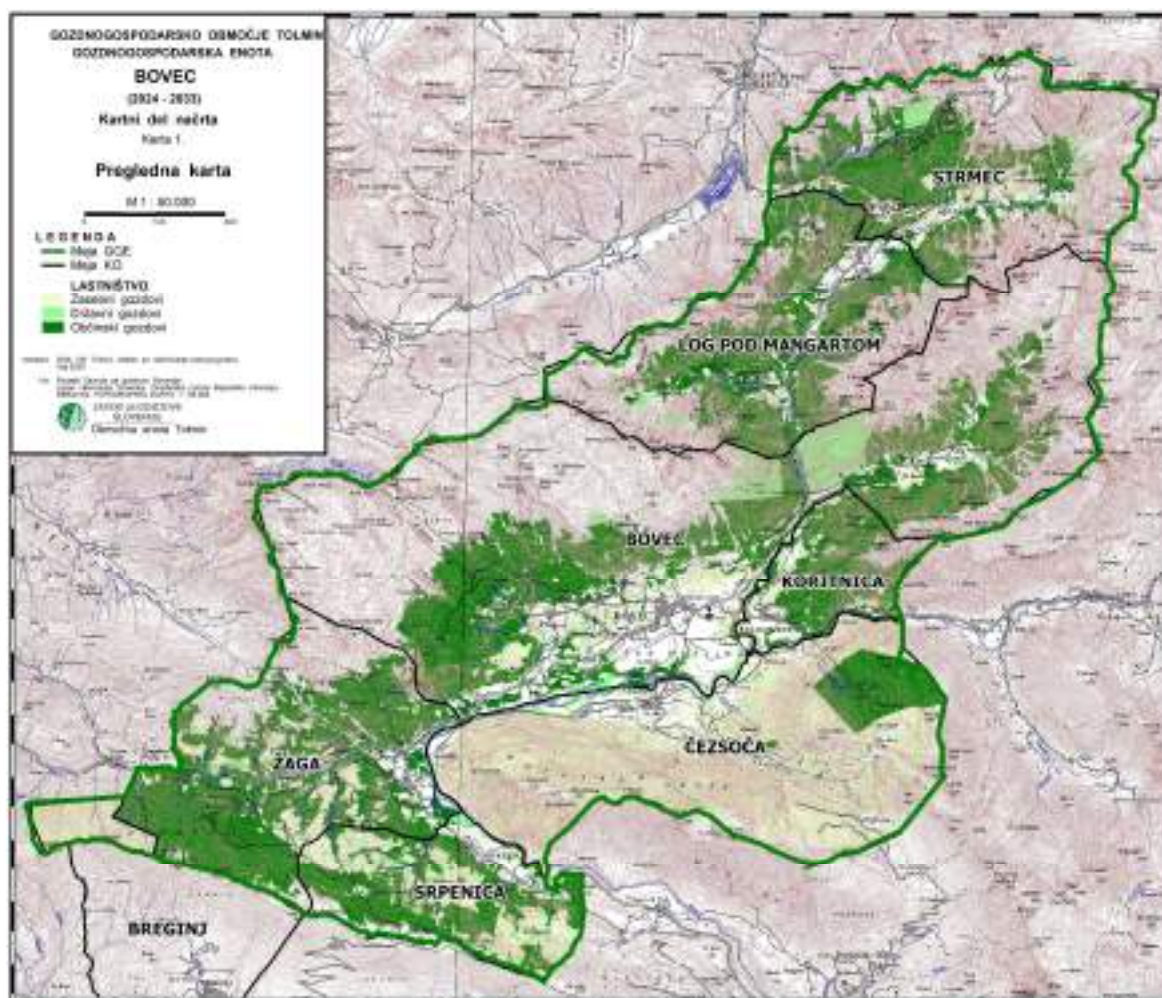
Opomba: v preglednici niso upoštevane gozdne posesti do velikosti 0,01 ha.

Veliko število lastnikov gozdov neugodno vpliva na gospodarjenje z gozdovi saj velika razdrobljenost gozdne posesti, majhna stopnja navezanosti na gozd in različni interesi znotraj ene gozdne posesti otežujejo realizacijo predvidenih ukrepov.

Preglednica 8/D-LS: Razvoj posestne sestave

Velikost gozdne posesti	Delež (%) 2014	Delež (%) 2024	Število lastnikov	Število lastnikov (kumulativa)
do 1 ha	3,7	60,4	885	885
1 do 5 ha	81,6	29,9	439	1.324
5 do 10 ha	0,0	3,4	50	1.374
10 do 30 ha	0,0	6,3	93	1.467
30 do 100 ha	5,5	0,0	0	1.467
nad 100 ha	9,2	0,0	0	1.467

Karta 2: Pregledna karta lastništva

1.3 Odprtost gozdov s prometnicami in razmere za pridobivanje lesa

Glavne tehnološke značilnosti GGE so:

1. Gozdovi so slabo in neenakomerno odprti s prometnicami.
2. Spravilne razmere so zaradi razgibanega reliefa in velikega deleža varovalnih gozdov zelo težke.
3. Gradnja in vzdrževanje gozdnih prometnic sta zahtevni in dragi.

Med potencialnimi načini spravila močno prevladuje žično (69,4 %) na razdalji 400 do 600 m. Podatki o spravilnih razmerah kažejo, da je 18,8 % površine lesno proizvodnih večnamenskih gozdov neodprtih z gozdnimi prometnicami. Obarvano sivo so zaprti gozdovi z gozdnimi cestami po 1. členu Uredbe o pristojbini za vzdrževanje gozdnih cest (1994)²⁰.

Preglednica 9/SPR: Spravilne razmere (potencialne vrste spravila)

Način spravila	Površina		Spravilna razdalja – v %					
	ha	%	do 200m	200-400m	400-600m	600-800m	800-1200m	nad 1200m
S traktorjem	1.398,55	25,2	3,2	44,2	40,0	6,8	5,8	0,0
Z žičnico	3.165,52	57,0	0,0	16,7	30,1	11,2	34,2	7,8
Skupaj	4.564,07	82,2	1,0	25,1	33,8	9,8	24,9	5,4
Ni odprto**	986,48	18,8						
Skupaj*	5.550,55	100,0						

*Vsi gozdovi razen varovalnih in GPN, brez ukrepanja.

**Ni odprto: v primeru traktorskega spravila je to območje brez vlak, v primeru žičniškega spravila pa brez pristopne ceste. Šteje se, da območje ni odprto s cestami, če je večje od 100 ha in je povprečna spravilna razdalja več kot 1.200 m in več kot 800 m za spravilo z žičnico.

Preglednica 10/D-C: Odprtost gozdov s cestami*

Vrsta cest	Produktivne** km	Povezovalne km	Skupaj km	Gostota cest m/ha
Gozdne ceste	32,87	6,10	38,97	2,68
Javne ceste	103,45		103,45	8,43
Skupaj	136,32		142,42	11,10

*Pri izračunu gostote cestnega omrežja se upošteva samo produktivne ceste ter vse gozdove razen gozdov s posebnim namenom brez ukrepov (gozdni rezervati). Varovalni gozdovi se upoštevajo.

**Produktivne ceste se bile izračunane s pomočjo bufferja (3 m).

Trenutno je v GGE 142,42 km (prej 140,82 km) vseh cest ne glede na vrsto in lastništvo, od tega je 38,97 km (prej 37,37 km) gozdnih cest. Gostota cestnega omrežja v območju GGE je majhna in neenakomerna. Nekateri gozdni predeli (planina Mangrt, Ilovec, Možnica, Gozdec) so sicer odprti z gozdnimi cestami, vendar je veliko več popolnoma zaprtih gozdov (deloma Polovnik, Golobar).

Odprtost gozdov s cestami v GGE je 11,10 m/ha in je precej manjša od želene povprečne odprtosti (18,00 m/ha). To je eden temeljnih problemov pri gospodarjenju z bovškimi gozdovi. Poleg tega je velik delež gozdov vezanih na drago žično spravilo.

Obseg vzdrževanja gozdnih prometnic je vezan na razpoložljiva sredstva, ki jih pridobiva občina za gozdne ceste (pristojbine, državni proračun). Višina sredstev ne zadostujejo za vsakoletno vzdrževanje. Možno je izvajati manjša popravila ali tekoča vzdrževalna dela. Problem nastane pri večjih škodah ob (pogostih) večjih nalivih (plazovi, zasutje odtočnih jaškov, sanacije udorov in podobno).

Glede na današnjo dinamiko lahko rečemo, da je letni obseg rednega vzdrževanja gozdnih cest zagotovljen za petino gozdnih cest.

Odprtost gozdov z vlakami je podobna odprtosti s cestami - slaba. V vseh gozdovih je 53,300 km (prej 41,148 km) gozdnih vlak, poprečna gostota vlak je 4,34 m/ha (prej 3,36 m/ha).

²⁰ Uredba o pristojbini za vzdrževanje gozdnih cest (Uradni list RS, št. 38/94, 20/95, 42/98, 12/99, 25/02, 35/03, 31/05, 9/06, 32/07, 36/09, 103/10, 35/12, 101/13 – ZDavNepr, 22/14 – odl. US in 42/15).

1.4 Družbeno gospodarske razmere

Območje osrednje bovške kotline in doline Koritnice je bilo poseljeno že v rimski dobi. Strnjene vasi v okolici Bovca so nastale verjetno že v zgodnjem srednjem veku, medtem ko so se razložena naselja na obrobju kotline in v stranskih dolinah (Bavšica, Možnica, Loška Koritnica) razvila kasneje iz občasnih sezonskih bivališč pastirjev in kmetov. Prebivalstvo se je preživljalo s kmetijstvom in planinskim pašništvom, deloma pa tudi s prevoznijstvom po predelski cesti.

Osrednje naselje v GGE je trg Bovec, ki leži sredi bovške kotline. Na obrobju kotline so še vasi Čezsoča, Kal–Koritnica in Plužna, v dolini Koritnice Log pod Mangrtom in Strmec, v dolini Soče pod Bovcem pa Žaga in Srpenica. Poleg tega je na obrobju kotline in v Bavšici več zaselkov in samotnih kmetij.

Demografska gibanja na Bovškem so enaka kot drugod v odmaknjenih in gospodarsko pasivnih predelih. Območje je že zaradi naravnih razmer redko poseljeno, v zadnjih sto letih pa se je število prebivalcev skoraj prepolovilo; število prebivalstva se v Bovcu kot centru sicer rahlo povečuje, v vaseh okoli Bovca pa zmanjšuje, bolj oddaljeni predeli in vasi (Strmec, Možnica, Bavšica, Zavrežno, Pod Robom, Kršovc, Jablinca) pa so se skoraj popolnoma izpraznili. Tudi starostna struktura prebivalstva je v najbolj ogroženih naseljih, žal pa tudi v Bovcu, sila neugodna, saj prevladujejo starejši ljudje.

V zadnjih letih se je sicer z razmahom poletnega turizma povečalo število nastanitvenih kapacitet in posledično tudi »poletnih« prebivalcev tega območja, tako turistov kot tistih, ki so investirali v lastne nepremičnine.

1.5 Gospodarske in druge dejavnosti, povezane z gozdom

V preteklosti je bilo kmetijstvo daleč najpomembnejša gospodarska panoga; obrt, trgovina, prevoznijstvo in krošnjarijenje so bili omejeni na Bovec in kraje ob predelski cesti. Že v prejšnjem stoletju pa kmetijstvo ni več v celoti zadostovalo; pričelo se je odseljevanje in odhod na sezonsko delo v nemške rudnike. Po prvi svetovni vojni, ko je Bovška pripadla Italiji, so se razmere še poslabšale. Bistvene spremembe so nastale po drugi svetovni vojni, ko je razvoj industrije na Bovškem in drugod na Primorskem sočasno z razvojem infrastrukture (ceste, elektrika) omogočil zaposlovanje prebivalcev in izboljšanje življenjskih razmer. To je povzročilo naglo opuščanje kmetovanja in odseljevanje s podeželja, še posebej v najbolj odročnih predelih. V zadnjih treh desetletjih sta bili najpomembnejši gospodarski panogi v GGE industrija in turistično gospodarstvo, nekaj malega pa je bilo še obrtnikov in državnih uslužbencev. Po letu 2005 je žal prišlo do izrazito negativnih trendov prav na področju industrije in turizma, kar je močno vplivalo na poslabšanje življenjskih razmer. Od štirih tovarn sta dve končali v stečaju in likvidaciji (tekstilna in lesna industrija), preostali dve pa sta se bolj ali manj uspešno borili za obstoj in nadaljevanje proizvodnje. Število delovnih mest v industriji se je močno zmanjšalo, kar je še ostalo, pa je negotovo in slabo plačano. Še slabše je bilo v turizmu; po delovni nesreči pozimi 2013 je prenehala obratovati žičnica na smučišču Kanin, podjetje je šlo v stečaj, s tem pa je bila dobesedno likvidirana zimska turistična sezona. Dva največja hotela v Bovcu sta bila zaprta, preostali turistični delavci pa so se ukvarjali s kratko in negotovo ponudbo v letni sezoni. Nato je nastopilo nekoliko boljše obdobje a je čas COVID-19 in pred letom še ponovno zaprtje kaninske žičnice ponovno poslabšal splošne družbeno gospodarske razmere. Kvalitetnih in zanesljivih delovnih mest ni, vse bolj prevladujejo zgolj sezonska, negotova in slabo plačana dela. Zaradi tega Bovško zapuščajo mladi in izobraženi ljudje. Kdaj se bodo razmere popravile, je težko reči; po vsej verjetnosti bo stagnacija in celo nazadovanje trajalo še kar nekaj časa.

Kmetijstvo je v glavnem razdrobljeno, opešano in kljub precejšnji državni pomoči bolj pasivno. Večina manjših rejcev drobnice, ki je obdelovala oddaljene in težko dostopne predele je kmetovanje opustila. V zadnjem desetletju je sicer prišlo do pozitivnih premikov na področju ovčereje - v GGE je okoli 10 večjih in uspešnih rejcev. Dokaj stabilno posluje še farma mlečnih krav Bogata. Po njihovi zaslugi so travniki in pašniki v dolini še obdelani.

Tudi v gozdarstvu se je število delovnih mest zmanjšalo. Nekoč vodilno podjetje za gospodarjenje z gozdovi na bovškem Soško gozdno gospodarstvo Tolmin, ki je zaposlovalo tudi veliko število domačinov, je leta 2016 izgubilo koncesijo za gospodarjenje v občinskih gozdovih in se posledično umaknilo iz doline. Ostalo je še nekaj posameznikov, ki se ukvarjajo z gozdarstvom večinoma kot samostojni podjetniki ali izvajalci gozdarskih storitev kot nosilci dopolnilne dejavnosti na kmetiji.

Splošne značilnosti trenutnih življenjskih razmer v GGE so:

- *večina aktivnega prebivalstva je redno ali sezonsko zaposlena v industriji in turizmu; na žalost sta obe panogi že dalj časa v krizi, število in kvaliteta delovnih mest sta se v zadnjih letih poslabšali;*
- *kmetijstvo je dohodkovno manj pomembna, obrobna dejavnost;*
- *dohodki iz gozda so za večino zasebnih lastnikov nepomembni; nekaj več dobijo občina Bovec in agrarne skupnosti, ki imajo v lasti večje površine gozdov;*
- *za zaposlovanje (število delovnih mest) je gozdarstvo na Bovškem nepomembno.*

Življenjske razmere v GGE so se v zadnjih desetletjih poslabšale, kar se pozna predvsem v odhajanju (odseljevanju) mlajših, izobraženih ljudi, razen tistih, ki so svojo podjetniško pot našli v turizmu.

1.5.1 Lovstvo

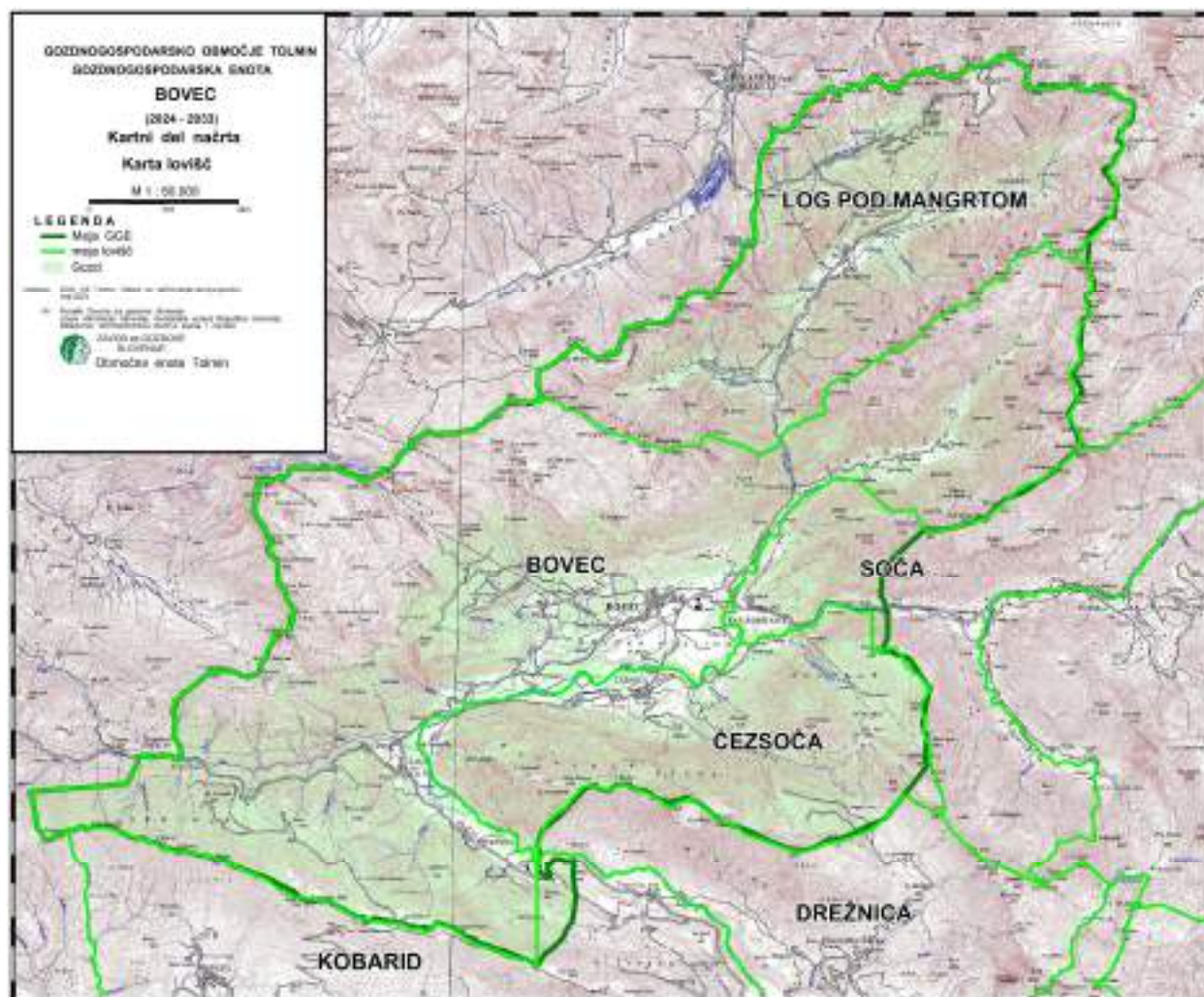
V GGE spadajo v lovsko upravnem smislu lovišča LD Bovec, LD Log pod Mangrtom, LD Čezsoča in manjši del LD Soča.

Lovišča so po zakonu združena v Triglavsko lovsko upravljavsko območje (LUO). V okviru LUO lovišča usklajujejo svoje gospodarjenje z divjadjo in njenim življenjskim okoljem. Od leta 1995 dalje je načrtovanje gospodarjenja z divjadjo in njenim življenjskim okoljem prevzel Zavod za gozdove. Osnova načrtovanja večine vrst je LUO, oziroma zaokroženo populacijsko območje posamezne vrste – ekološke enote.

Preglednica 11/D-LD: Pregled lovišč

Šifra	Ime lovišča	Površina lovišča v GGE (ha)	Pov. gozda lovišča v GGE (ha)	Opomba
1102	LOG pod MANGRTOM	5.428,67	2.574,04	
1103	BOVEC	11.958,28	6.111,25	
1104	SOČA	636,24	598,18	del
1105	ČEZSOČA	3.425,14	2.998,77	
	Skupaj	21.448,33	12.282,24	

Karta 3: Pregledna karta lovišč

1.5.2 Kmetijstvo

Kmetijstvo na Bovškem je vse manj pomembna gospodarska panoga. Omejeno je na bovško kotlino in dolino Soče pod Bovcem, drugod – zlasti v dolini Loške Koritnice in v Bavšici – pa je povsem zamrlo. V Bovcu je farma za mlečno govedo in nekaj večjih ovčerejcev, v okoliških vaseh pa se prebivalstvo še ukvarja s kmetijstvom kot dopolnilno dejavnostjo. Večinoma je kmetijstvo omejeno na samooskrbo s pridelki, za trg proizvajajo le večji ovčerejci in seveda farma. V preteklosti so bile razmere precej drugačne, kmetijstvo je imelo velik vpliv na razširjenost gozdov in njihovo zgradbo, zato se nam zdi potrebno, da pretekle razmere podrobneje prikažemo.

Živinoreja v navezi s planinskim pašništvom je bila skozi stoletja glavna gospodarska panoga na Bovškem. Posebej močna je bila reja drobnice, medtem ko se je govedoreja bolj uveljavila šele v drugi polovici prejšnjega stoletja. Vpliv planinskega pašništva na prostor je bil zelo močan in dolgotrajen. Kjerkoli so bile ugodne razmere za pašo, se je moral gozd umakniti. V dolgi zgodovini planinskega pašništva je verjetno prihajalo do opuščanja in ponovnega širjenja pašnikov; s tem se je širil in krčil tudi obseg gozdov, ki so se na mejne površine zaporedoma vračali in se z njih spet umikali. Pogosto so pastirji širili pašnike s požiganjem, zlasti na zgornji gozdni meji. Tako različni viri (med drugim S. Rutar v delu "Zgodovina Tolminske") poročajo o

požaru, ki je v 17. ali 18. stoletju uničil ves gozd na masivu Rombona nad Bovcem. Velike spremembe v naravni zgradbi gozdov je povzročila tudi gozdna paša drobnice. Hkrati so bili gozdovi vir gradbenega lesa in lesa za kurjavo za potrebe planin; bili so torej pomembni integralni del planinskega gospodarstva, brez katerega si težko zamišljamo njegovo delovanje in obstoj. Po drugi svetovni vojni je začelo planinsko gospodarstvo naglo pešati. Danes so na območju GGE žive le še štiri planine - Mangrt, Loška Koritnica, Krnica in Božca, opuščenih pa je enajst planin (Možnica, Bala, Bukovec, Goričica, Gozdec, Baban, V Globokem, Učja, Polovnik, V Jamah in Golobar).

Planinska paša je danes omejena na dobro ograjene in urejene pašnike (govedo) oziroma na pašo s pastirji večinoma nad zgornjo gozdno mejo (drobnica). Običajno traja paša od junija do septembra. Med gozdarstvom in planinskim pašništvom ni konfliktov; gozdnogospodarski ukrepi okoli planin so prilagojeni planinskemu gospodarstvu kot njegov sestavni del.

Poseben problem je nekontrolirana paša drobnice. Ta način paše je bil včasih zelo razširjen na jesen in spomladi, ko živina ni bila v planinah. Drobnico - zlasti koze in ovčjo jalovino - so pastirji gnali na strma, običajno prisojna pobočja in jo le občasno kontrolirali (nesli so jim sol in jih prešteli). V hlevu so jo imeli le v času najhujše zime. S takšno pašo so bile obremenjene velike površine v Bavšici ter pobočja Rombona, Kanina in Polovnika. V gozdovih so bile posledice paše zelo hude; spremenila se je zgradba in mešanost drevesnih vrst, poslabšale so se razmere za naravno obnovo, marsikje je bila obnova povsem onemogočena. Po zakonski prepovedi paše koz leta 1952 je kazalo, da bo ta način paše počasi zamrl, vendar pa v zadnjem času opažamo njegovo ponovno oživljanje. Za prosto pašo drobnice so značilne naslednje posebnosti:

- paša je nekontrolirana, razširjena na prisojnih, slabše produktivnih zemljiščih in malodonosnih ali celo varovalnih gozdovih;
- lastniki živali le občasno obidejo in kontrolirajo (nesejo "sol in otrobe");
- paša traja celo leto, le v najhujši zimi so živali v hlevu;
- dohodki od takega načina reje drobnice so sicer majhni, a tudi dela ni veliko.

Danes so v GGE s takšno pašo obremenjena le še prisojna pobočja Rombona nad Bovcem. Poškodbe, ki jih takšna paša povzroča v gozdu, so marsikje že opazne, čeprav so zaenkrat omejene na malodonosne in varovalne gozdove. V prihodnosti ni pričakovati, da bi se prosta paša drobnice razmahnila in se vrnila na območja kjer se je nekoč že izvajala. Glavni omejitveni dejavnik, ki močno vpliva na to so zveri, ki povzročajo vsako leto veliko škode med drobnico. Število zveri se z leti na tem območju povečuje, zato se večina rejcev odloča za pašo v dolini, kjer je živina vsaj deloma zavarovana pred napadi zveri.

1.5.3 Poselitev

Poselitev oziroma širjenje naselij nima neposrednega vpliva na gozd in gozdni prostor. Večina prebivalstva živi v strnjenih naseljih, zaselki in samotne kmetije pa se tako ali tako praznijo. Ponekod so nenaseljene hiše, opuščeni seniki, hlevi in prestaje predelani v počitniške hiše. V zadnjih letih je zlasti v okolici Bovca stihijsko in na pol ilegalno nastalo veliko manjših lop, hišic, hlevov in barak, deloma na kmetijskih zemljiščih, deloma pa v gozdovih, ki lastnikom služijo za oddih, piknike in vrtičkarstvo.

1.5.4 Infrastruktura

Cestno omrežje in energetski vodi potekajo izključno po dolinah, v dobri polovici dolžine skozi gozd; gospodarjenje z gozdovi je temu primerno prilagojeno. Vsa naselja, zaselki in samotne kmetije razen redkih izjem so dostopni po praviloma asfaltiranih cestah in elektrificirani. Prav tako so po cestah dostopne vse še žive planine, z elektriko pa se oskrbujejo preko sončnih celic

in agregatov. Večji infrastrukturni objekt v GGE je tudi žičničarski sistem na Kaninu. Sistem trenutno ne obratuje, vendar je prihodnosti pričakovati da se bo obnovil in posodobil.

1.5.5 Druge aktivnosti v prostoru

Na prodiščih reke Soče pri Žagi je večje odzemno mesto za črpanje gramoza. Koncesijo za črpanje ima domači podjetnik iz Žage. To odzemno mesto je izven gozdnega prostora in črpanje nima vpliva na gozd.

1.5.6 Ostale gospodarske dejavnosti

Najpomembnejša gospodarska dejavnost v GGE je, zaradi lege in območja TNP, turizem. Razvojne agencije in LTO vlagajo napore v krepitev zlasti poletnega turizma, ker je trenutno zimski v veliki krizi zaradi neobratovanja smučišča Kanin. Na turizem so vezane tudi številne rekreacijske dejavnosti, zlasti vodne.

Na območju GGE je več lovskih in planinskih koč ter razglednih točk. Speljane so tudi številne planinske in pohodne poti. Močno se razvija vožnja z gorskimi kolesi, z motorji in terenskimi vozili. Te dejavnosti delujejo v prostoru večinoma moteče, če niso ustrezno organizirane in usklajene z ostalimi uporabniki prostora in z ustrezno zakonodajo.

Turistično se najbolj razvijata Bovec in Čezsoča, predvsem z aktivnostmi na in ob reki Soči. V preteklem desetletju se je izpopolnila turistična infrastruktura, ki vključuje tudi obnovljene pomnike iz 1. svetovne vojne na Poti miru.

1.6 Požarno ogroženi gozdovi

Stopnjo požarne ogroženosti smo določili na podlagi Pravilnika o varstvu gozdov²¹

Glede na stopnjo požarne ogroženosti delimo gozdove v GGE na štiri skupine²²:

1. Zelo velika požarna ogroženost

Gozdovi lahko zagorijo že po nekajdnevem sušnem vremenu. Ogenj se običajno razvije v vršni požar in gozd lahko popolnoma uniči. V GGE sodijo v to kategorijo borovi gozdovi okoli Strmca in Loga pod Mangrtom, kjer je že večkrat gorelo. Njihova površina znaša okoli 1.560 ha ali 12 % od skupne površine gozdov. V to skupino sodi tudi alpsko rušje, čeprav ga ne uvrščamo več v kategorijo gozda. V GGE pokriva v bolj ali manj strnjenih kompleksih okoli 1.400 ha površin. Požari ga lahko popolnoma uničijo, sanacija pa je zaradi surovega rastišča silno dolga. Vzrok za požar je največkrat udar strele, ki lahko povzroči hude, dolgotrajne in uničujoče visokogorske požare, ki jih spričo težkega terena zelo težko ali celo nemogoče gasiti ali omejiti.

2. Velika požarna ogroženost

V to skupino sodijo grmičavi gozdovi trdih listavcev, toploljubni bukovi gozdovi, borovi nasadi v dolini ter mešani gozdovi iglavcev in listavcev na toplih, prisojnih pobočjih. Njihova površina znaša okoli 1.600 ha ali 12 % skupne površine gozdov. Ogenj se v njih običajno omeji na talni požar, ki se le izjemoma razvije v vršnega. Poškodbe tal, grmovnega in drevesnega sloja so lahko zelo velike, vendar ogenj običajno ne uniči gozda. To kategorijo gozdov srečamo v Loški Koritnici, na pobočjih Rombona, Kanina, Svinjaka in Polovnika.

3. Srednja požarna ogroženost

²¹ Uradni list RS, št. 114/09, 31/16, 57/22 in 125/22 – popr..

²² Priloga PVG-IX/3: Metodologija za določanje stopnje požarne ogroženosti gozdov (Priloga 2 gornjega uradnega lista).

V tej skupini so mešani gozdovi iglavcev in listavcev na južnih, zahodnih in jugozahodnih pobočjih, običajno na večjih nadmorskih višinah. Njihova površina znaša okoli 1.300 ha ali 10 % od skupne površine gozdov. Požari v njih nastanejo le ob dolgotrajnejših sušah, ponavadi zaradi udara strele; praviloma gre za talne požare na manjših površinah, ki se le izjemoma razširijo.

4. Majhna požarna ogroženost

Večina gozdov (66 % skupne površine) spada v skupino požarno malo ogroženih gozdov. Gozdni požari v njih so zelo redki, omejeni na majhne površine in ne povzročajo omembe vredne škode.

Po evidenci gozdnih požarov v zadnjem desetletju spadajo gozdovi v GGE med bolj ogrožene; skoraj vsako leto je gorelo, marsikdaj celo večkrat. Požari so pogosti ob suhem vremenu zgodaj spomladi ali pozno poleti ob poletnih sušah. Večina požarov nastane zaradi udara strele, kljub prizadevanjem gasilcev pa so goreli več dni in dokončno jih je pogasilo šele močnejše deževje. Gašenje in kontrola požarov je zaradi slabe dostopnosti in težke prehodnosti zelo težavno in pogosto življenjsko nevarno delo. Organizacijsko in tehnično protipožarno varstvo je zadovoljivo urejeno. Preventivno varstvo pa zajema tudi postavitev opozorilnih tabel, ki se jih postavlja na območjih z zelo veliko in veliko požarno ogroženostjo.

Na območju GGE so tri prostovoljna gasilska društva: Bovec (4. kategorija), Log pod Mangrtom (1. kategorija) in Srpenica (2. kategorija), blizu pa je tudi društvo v Kobaridu (4. kategorija). Del severnega pobočja Stola pa pokriva PGD Breginj (2. kategorija). Pri opazovanju in kontroli gozdnih požarov sodelujejo tudi uslužbenci Zavoda za gozdove Slovenije – KE Bovec.

Karta požarne ogroženosti gozdov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 12)

1.7 Ureditvena členitev gozdnogospodarske enote

Meja GGE je bila v preteklosti smiselno določena glede na geografske značilnosti in potek mej katastrskih občin zato se v zadnjih desetletjih ni spreminjala. Največja sprememba je bila narejena z gozdnogospodarskim načrtom iz leta 1974, ko so bile v GGE združene tri manjše enote Čezsoča, Log pod Mangrtom in Bovec ter območje Drnohle, ki prej ni imelo ureditvenega statusa.

Število oddelkov ostaja že desetletja nespremenjeno. Z načrtom iz leta 1984 jih je **179**, s tem da je bilo tega leta oštevilčenje od 1 do 176, na opuščeni kmetijski površini v okolici Bovca pa so bili izločeni trije novi oddelki (79/I, 81/I, 96/I). Z načrtom iz leta 1994 se je te tri oddelke preštevilčilo v 177, 178 in 179. Oštevilčenje poteka skoraj v pravilnem zaporedju po katastrskih občinah po naslednjem vrstnem redu: k.o. Strmec, k.o. Log pod Mangrtom, k.o. Bovec, k.o. Koritnica, k.o. Žaga, k.o. Breginj, k.o. Srpenica, k.o. Čezsoča.

S prejšnjo obnovo načrta se je v precejšnjem obsegu popravilo ali na novo oblikovali meje odsekov zaradi spojitve odsekov z istim rastiščnogojitvenim razredom znotraj oddelka in nove določitve predloga varovalnih gozdov. **92 oddelkov** je razdeljenih na **216 odsekov**. Skupaj so torej v GGE **303 gozdarske prostorske enote**²³.

Povprečna površina oddelkov je 68,62 ha gozda (119,82 ha vse površine).

Povprečna površina odsekov je 39,36 ha gozda.

Povprečna površina gozdarske prostorske enote je 40,54 ha (70,79 ha vse površine).

²³ V ureditvenem obdobju 1994-2003 je bilo 352 gozdarskih prostorskih enot, v obdobju 2004-2013 jih je bilo 368, v obdobju 2014-2023 tako kot zdaj 303.

1.8 Organiziranost javne gozdarske službe

GGE leži na območju **KE Bovec**.

Znotraj javne gozdarske službe (ZGS) je GGE organizacijsko razdeljena na dva revirja:

Revir Bovec (šifra 2102, sedež v Bovcu) je velik 13.814 ha (6.156,93 ha gozda) in zajema k.o. Strmec, k.o. Log pod Mangrtom, k.o. Bovec in k.o. Koritnica in

Revir Čezsoča (šifra 2103, sedež v Bovcu) zajema k.o. Čezsoča, k.o. Žaga, k.o. Srpenica in k.o. Breginj (del) na površini 7.635 ha (6.125,31 ha gozda).

Meja med revirjema poteka po meji katastrskih občin oziroma po reki Soči do izliva reke Boke v Sočo, nato pa po Boki navzgor do meje z Republiko Italijo. Imata skoraj enako površino gozda, ob izrazito različni gozdnatosti (44,57% : 80,23%).

Usmerjanje gospodarjenja z gozdovi je v pristojnosti KE Bovec, ki jo vodi Dragan Marković, univ.dipl.inž.gozd., s sedežem v Bovcu, Kot 87.

Vodja revirjev Bovec in Čezsoča je Marko KRAVANJA, inženir gozdarstva.

2 PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

Osnove za ovrednotenje funkcij so skladno s Pravilnikom²⁴ opisane s tremi stopnjami poudarjenosti:

- **1. stopnja** poudarjenosti določa način (sistem) gospodarjenja. Pri poudarjenosti ekološke ali socialne funkcije morajo biti sečnja in posegi v prostor podrejeni poudarjeni funkciji.
- **2. stopnja** poudarjenosti pomembno vpliva na način gospodarjenja. Sečnja in posegi v prostor morajo biti usklajeni s poudarjenostjo funkcije.
- **3. stopnja** poudarjenosti imajo vsi ostali gozdovi in jo je mogoče zagotavljati z normalnim konceptom sonaravnega, trajnostnega in večnamenskega gospodarjenja, zato te stopnje posebej ne prikazujemo. Funkcija le deloma vpliva na način gospodarjenja.

GGE je zaradi svoje lege, površine, podnebne, talne, reliefne in vegetacijske raznolikosti tudi funkcijsko pestra. Kar 11 od 17 funkcij je poudarjenih na 1. stopnji.

GGE je zaradi svoje lege, površine, podnebne, talne, reliefne in vegetacijske raznolikosti tudi funkcijsko pestra. Kar 11 od 17 funkcij je poudarjenih na 1. stopnji.

Površinsko izrazito izstopa funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev. Na večji površini je posledično poudarjena še zaščitna funkcija. Zaradi TNP, EPO in Nature 2000 je na precejšnji površini poudarjena funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti, površinsko pa izstopa tudi lesnoproizvodna funkcija.

Skupna površina²⁵ ekoloških funkcij na 1. stopnji poudarjenosti je 23.081,26 ha.

Skupna površina socialnih funkcij na 1. stopnji poudarjenosti je 1.984,70 ha.

Skupna površina proizvodnih funkcij na 1. stopnji poudarjenosti je 4.287,31 ha.

Preglednica 12/ D-F: Površine gozdnega prostora* s poudarjenimi funkcijami

Funkcija	1. stopnja		2. stopnja		3. stopnja		Skupaj
	ha	%	ha	%	ha	%	
Funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev	12.983,91	76,3	1.371,15	8,1	2.667,78	15,6	17.022,84
Hidrološka funkcija	125,63	0,7	12.447,42	72,8	4.449,79	26,5	17.022,84
Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti	9.971,72	58,6	7.051,12	41,4			17.022,84
Klimatska funkcija	0,00	0,0	77,13	0,5	16.945,71	99,5	17.022,84
Zaščitna funkcija	1.170,19	95,9	49,66	4,1			1.219,85
Higiensko-zdravstvena funkcija	0,00	0,0	645,65	100,0			645,65
Obrambna funkcija	0,00	0,0	145,94	100,0			145,94
Rekreacijska funkcija	150,05	0,9	155,32	0,9	16.717,47	98,2	17.022,84
Turistična funkcija	99,11	0,6	8,00	0,0	16.915,73	99,4	17.022,84
Poučna funkcija	0,00	0,0	0,00	0,0	17.022,84	100,0	17.022,84
Raziskovalna funkcija	44,04	100,0					44,04
Funkcija varovanja naravnih vrednot	521,31	4,7	10.456,86	95,3			10.978,17
Funkcija varovanja kulturne dediščine	0,00	0,0	26,74	100,0			26,74
Estetska funkcija	0,00	0,0	8.942,23	100,0			8.942,23
Lesnoproizvodna funkcija	4.010,99	23,6	2.116,54	12,5	10.849,05	63,9	16.976,58
Funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin	50,24	69,4	22,19	30,6			72,43
Lovnogospodarska funkcija	226,08	100,0					226,08

*Gozdni prostor je gozd skupaj s površinami, funkcionalno povezanimi z gozdom.

**Lesnoproizvodna funkcija se določa na površini gozda, z izjemo gozdnih rezervatov in izločenih ekocelc.

²⁴ Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Uradni list RS, št. 91/10 in 200/20).

²⁵ S prekrivanjem.

2.1 Ekološke funkcije

VAROVANJE GOZDNIH ZEMLJIŠČ IN SESTOJEV (varovalna funkcija)

Kot varovalne smo ovrednotili tiste gozdovi, ki v zaostrenih in ranljivih ekoloških razmerah varujejo sebe, svoja zemljišča in nižje ležeče sestoje in zemljišča pred erozijskimi pojavi, ki jih povzročata voda in veter ali preprečujejo zemeljske in snežne plazove, usade in valjenje kamenja ter predele gozdov nad mejo strnjene gozda.

1.stopnjo poudarjenosti imajo naslednji gozdovi :

- *predalpsko subalpinsko bukovje (Fagetum subalpinum praealpinum),*
- *rušje (Rhodotamnio-Rhododendretum, Pinetum mughi),*
- *gozdno rastje nad zgornjo mejo strnjene gozda,*
- *gozdovi na ekstremnih rastiščih (naklon nad 35° oz. 25°, do 10 cm plitva tla, skalovitost ali kamnitost nad 70%),*
- *gozdovi v območjih stalnih snežnih plazov in hudournikov,*
- *gozdovi ob vodotokih v območju 10-letnih visokih vod.*

2.stopnjo poudarjenosti imajo:

- *topoljubni bukovi gozdovi (Ostryo-Fagetum),*
- *bukovi gozdovi na grebenskih legah (Arunco-Fagetum),*
- *alpski bukovi gozdovi (Anemone-Fagetum),*
- *vrbovi in topolovi logi (Salici-Populetum),*
- *gozdovi sive jelše (Alnetum incanae),*
- *gozdovi na ekstremnih rastiščih, ki ne izpolnjujejo pogojev za 1.stopnjo poudarjenosti (sušne lege s kserofilno vegetacijo, naklon 15 – 25°, plitva tla, skalovitost ali kamnitost 50 – 70 %).*

Varovalna funkcija je najpomembnejša funkcija bovskih gozdov. Izjemno poudarjena je na pobočjih. To območje je podvrženo stalnim snežnim plazovom in hudournikom. Rušje in sklenjeni bukovi sestoje na zgornji gozdni meji varujejo nižje ležeče gospodarske sestoje, kmetijske površine in naselja. V drugih delih GGE se varovalnost gozdov kaže z varovanjem tal pred erozijo, zemeljskimi plazovi in usadi, zadrževanjem vode in zagotavljanjem enakomernega vodnega odtoka. Najbolj so izpostavljena eroziji strma pobočja na dolomitu in ploščastih apnencih, kjer uničenje gozda pomeni nepovratno ogolitev. Varovalno funkcijo imajo tudi nekateri gospodarski gozdovi.

HIDROLOŠKA FUNKCIJA

Hidrološko funkcijo opravljajo gozdovi z uravnavanjem količinskih in kakovostnih vplivov na vodni režim zlasti v območjih, ki so pomembna za oskrbo z vodo.

1.stopnjo poudarjenosti imajo gozdovi:

- + *na ožjih območjih vodnih zajetij in drugih vodnih virov,*
- + *nad poznanimi jamami in brezni²⁶,*
- + *50-500 m pas ob jezerih - odvisno od reliefa,*
- + *na območjih 1. in 2. varstvene cone po odloku o zaščiti virov pitne vode²⁷.*

2.stopnjo poudarjenosti imajo gozdovi :

- + *na širšem vodozbirnem območju (območje 3. varstvene cone)²⁸,*

²⁶ Jame in brezna iz seznama 500 najpomembnejših jam in brezen (Jamarska zveza Slovenije).

²⁷ Splošne karakteristike 1. Cone so: to je neposredna okolica zbiralne naprave (črpališče, zajetje), ki je ponavadi ograjena. Najprimernejša izraba tal je gozd, grmovje ali travnata površina.

Karakteristike 2.cone: to je najožje zavarovano območje. Velikost je odvisna od geohidroloških pogojev in razmer. Načeloma mora biti tako velika, da traja pretok podzemne vode cca 1 mesec. Najprimernejše dejavnosti so gozdarstvo, poljedelstvo in rekreacija, vendar brez spremljajočih objektov (sanitarije, hlevi, garaže, gnojišča, deponije, ipd.).

²⁸ Splošne karakteristike 3.cone: to je ožje zavarovano območje. Njegova velikost mora biti taka, da podzemna voda doteka od zunanje meje do zajetja cca 2 meseca. Tudi na tem območju so najbolj zaželeni panoge gozdarstvo, kmetijstvo in rekreacija, vendar so dovoljeni tudi dobro opremljeni in zaščiteni spremljajoči objekti.

- + na širšem območju izvirov z izdatnostjo nad 0,5 V/sek,
- + ob manjših vodotokih in manjših stoječih vodah v širini ene do dveh drevesnih višin, za večje vodotoke 50 m pas na vsako stran vodotoka.

Bovška je s padavinami in vodotoki bogato območje. Gozd ohranja čistost talnice in tekočih voda in povečuje stalnost vodnega odtoka. Vodna zajetja, ki so praviloma postavljena v gozdnatih pobočjih zadovoljujejo lokalne potrebe (pitna voda za gospodinjstva, voda za tovarne). Vloga gozda je predvsem v zagotavljanju enakomernih odtokov in zmanjševanju količine plavin. Večji vodotoki so Soča, Koritnica, Gljun, Slatenik in Učja. V prihodnosti bo vodno bogastvo vse bolj pomembno, s tem pa se bo povečala tudi hidrološka funkcija gozdov.

Vodovarstvena območja, območja poplavne nevarnosti, erozijska območja in plazovita območja prikazuje karta 7 Prostorskega dela načrta (glej poglavje 13.7).

FUNKCIJA OHRANJANJA BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI

To funkcijo opravljajo zlasti gozdovi, ki v krajini zagotavljajo pestrost življenja ali so pomembni kot življenski prostor (rastišče) redkih ali ogroženih prosto rastočih rastlin oziroma redkih, ogroženih ali ekosistemsko pomembnih vrst prosto živečih živali.

1. stopnjo poudarjenosti imajo:

- + ohranjeni redki gozdni ekosistemi in gozdovi v bližini (pas 50 m) drugih redkih ekosistemov,
- + gozdovi in drugi manjši ekosistemi v gozdnem prostoru, ki so pomembni za ohranitev redkih ali ogroženih živalskih vrst (okolica brlogov (50 - 100 m), območja gnezdišč ali rastišč, ipd.),
- + druge manjše površine gozdov, namenjene povečanju pestrosti gozda (ekocelice, okolica kalov (25 - 50 m), ipd.).

Takšna območja gozdov so zlasti:

- + Rastišča ruševca,
- + Rastišča divjega petelina,
- + Območja gozdnega jereba in belke: skoraj na celotnem območju Bovške vendar je njuna prostorska razprostranjenost slabo proučena,
- + Gozdni rezervat: primorski borov gozd (*Fraxino orni – Pinetum nigrae*) (37a),
- + Habitati vidre: vodotoki Soča, Koritnica, Gljun, Učja,
- + Območje svizca: zlasti številne kolonije so na Mangrskem sedlu, na Kaninu in nad Bavšico vendar nad zgornjo gozdno mejo.

2. stopnjo poudarjenosti imajo:

- + gozdovi, pomembni za obstoj in ohranitev populacij različnih vrst prosto živečih živali (zimovališča, grmišča, mirne cone, ipd.),
- + površine, ki so zaradi lege posebej pomembne za prehajanje živali med gozdnimi predeli,
- + 50 - 200 m širok pas okrog redkih ekosistemov, ki so večji od 10 ha.

Takšni gozdovi so zlasti:

- * zimovališča srnjadi: okolica Strmca na Predelu, prisojna pobočja nad Možnico, dolina Bavšice, okolica trdnjave Kluže in Bovška kotlina, Dabra, Poljanca, pobočja Slatenika, prisojna pobočja nad vodotokom Učja, okolica Srpenice²⁹.
- * mirne cone za ruševca: območje planina Krnica – planina Gozdec – planina Baban (80, 82a, 83a, 84b, 85a,b, 87a,b, 89a,b, 91, 93), območje Stola (123).
- * mirne cone velikega petelina (131a,b, 132a,b, 136a,b, 137a,b, 138).
- * mirne cone za veliko divjad (134b, 136a,b, 137a,b, 139a,b).
- * biokoridor jelenjadi: 96, 146, 153.
- * druga območja Nature 2000³⁰: območja v Triglavskem narodnem parku, Polovnik, Kanin, Golobar.

Del (15.379,31 ha, 71,70 %) GGE leži v območju Nature 2000, od tega je 8.066,19 ha gozda (65,86 % gozda) (glej Prostorski del načrta – Karta 6b).

²⁹ Glej tudi karto funkcij gozda (1:25.000).

³⁰ Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13, 39/13– odl. US, 3/14, 21/16 in 47/18).

Preglednica 13/N-PSCI: Natura 2000 pSCI območja

KODA IN IME	STATUS	VRSTE IN HABITATNI TIPI VEZANI NA GOZDNI PROSTOR
SI3000253 Julijske Alpe	POO	<u>Netopiriji:</u> - širokouhi netopir (<i>Barbastella barbastellus</i>) <u>Dvoživke:</u> - hribski urh (<i>Bombina variegata</i>) - veliki pupek (<i>Triturus carnifex</i>) <u>Rastline:</u> - lepi čeveljc (<i>Cypripedium calceolus</i>) <u>Hrošči:</u> - rogač (<i>Lucanus cervus</i>) - bukov kozliček (<i>Morimus funereus</i>) - puščavnik (<i>Osmoderma eremita</i>)* - alpski kozliček (<i>Rosalia alpina</i>)* - zrnasti kapucar (<i>Stephanopachys substriatus</i>) <u>Velike zveri:</u> - navadni ris (<i>Lynx lynx</i>) - rjavi medved (<i>Ursus arctos</i>)* <u>Habitatni tipi:</u> - (91K0) Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion)) - (9410) Kisloljubni smrekovi gozdovi od montanskega do alpskega pasu (<i>Vaccinio-Piceetea</i>) - (9530) (Sub-)mediteranski gozdovi črnega bora (4070) Ruševje z vrstama <i>Pinus mugo</i> in <i>Rhododendron hirsutum</i> (<i>Mugo-Rhododendretum hirsuti</i>) - (8310) Jame, ki niso odprte za javnost - Alpske reke in lesna vegetacija s sivo vrbo (<i>Salix eleagnos</i>) vzdolž njihovih bregov
SI3000196 Breginjski Stol	POO	(4070) Ruševje z vrstama <i>Pinus mugo</i> in <i>Rhododendron hirsutum</i> (<i>Mugo-Rhododendretum hirsuti</i>)

Preglednica 14/N-SPA: Natura 2000 SPA območje

KODA IN IME	STATUS	VRSTE IN HABITATNI TIPI VEZANI NA GOZDNI PROSTOR ZNOTRAJ
SI5000019 Julijci	POV	- koconogi čuk (<i>Aegolius funereus</i>) - planinski orel (<i>Aquila chrysaetos</i>) - gozdni jereb (<i>Bonasa bonasia</i>) - črna žolna (<i>Dryocopus martius</i>) - mali skovik (<i>Glaucidium passerinum</i>) - triprsti detel (<i>Picoides tridactylus</i>) - pivka (<i>Picus canus</i>) - ruševac (<i>Tetrao tetrix tetrix</i>) - divji petelin (<i>Tetrao urogallus</i>)
SI5000020 Breginjski Stol	POV	- planinski orel (<i>Aquila chrysaetos</i>) - ruševac (<i>Tetrao tetrix tetrix</i>)

Preglednica 15/KHT: Kvalifikacijski habitatni tipi

Habitatni tip	Območje habitatnega tipa	Ekološke zahteve habitatnega tipa	Velikost cone (ha) znotraj POO/POV	Velikost cone znotraj GGE	Ocena stanja na območju*
(91K0) Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion))	Bukovja poraščajo pretežno del enote. Prevladujejo na rastiščih gorskih (in visokogorskih bukovi) na karbonatnih kamninah ter na termofilnih rastiščih bukovi.	Ilirski bukovi gozdovi rastejo na karbonatni podlagi na nadmorski višini 600-1400 m. Sestavlja jih več različnih združb (dinarski podgorski bukovi gozdovi, bukovi gozdovi z jelko, visokogorski bukovi gozdovi), zanje je značilna večja vrstna pestrost kot za ostale bukove gozdove. V Sloveniji so najbolj ohranjeni v dinarskem svetu, pojavljajo pa se tudi v Alpah in ponekod v vzhodni Sloveniji (Orlica, Bohor, Kum, Boč, Donačka gora). V preteklosti jih je ponekod ogrožalo panjevo gospodarjenje, steljarjenje in gozdna paša, sedaj pa mestoma pospeševanje smreke in otežkočeno pomlajevanje zaradi objedanja.	Julijske Alpe 11.142 Breginjski Stol 236 ha	Julijske Alpe 3944 Breginjski Stol 17 ha	Splošna ocena stanja HT na območju Julijske alpe je dobra na območju Breginjski Stol značilna (SDF, 2022) Ocena stanja je ugodna.
(9410) Kisloljubni smrekovi gozdovi od montanskega do alpskega pasu (<i>Vaccinio-</i>	Habitatni tip je prisoten na zgornji gozdni meji na Golobarju, Rombonu in Mangrtu na karbonatni matični podlagi z rendzinami. Glavna drevesna vrsta je smreka, primešana pa sta ji macesen in bukev.	Pojavljajo se na karbonatni podlagi v hladnejšem podnebju. Mednje sodijo tako mrzlični gozdovi v kraških depresijah kot tudi kisloljubni smrekovi gozdovi v pasu med 1400-1600 m nadmorske višine. Med drevesi prevladujejo smreka, macesen, bukev in gorski javor. V Sloveniji se pojavljajo v alpskem in dinarskem svetu (Karavanke, Pohorje, Trnovski gozd, Nanos, Javorniki, Snežnik). Zaradi počasne regeneracije so zelo občutljivi na kakršnekoli	837 ha	99 ha	Splošna ocena stanja HT na območju je odlična (SDF, 2022) Ocena stanja je ugodna.

PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

Piceetea)		posege.			
(9530) (Sub-mediterranski gozdovi črnega bora	Habitatni tip je prisoten na strmih dolomitnih pobočjih v dolini Koritnice. Raste na sušnih rendzinah z debelim slojem suruvega humusa iz borovih iglic. Glavna drevesna vrsta je črni bor, zelo pogosta sta tudi rdeči bor in smreka, bukev pa nastopa le v manjših skupinah in posamič. Največje takšno območje v GGE je Ruševa glava.	(Sub)mediteranski gozdovi črnega bora rastejo na suhih, strmih apnenčastih in dolomitnih pobočjih v vlažnem in hladnem podnebnju (padavin je nad 2000 mm letno, povprečna letna temperatura je 6-8oC). Tla so plitva, zelo podvržena eroziji, zato imajo ti gozdovi velik varovalni pomen. Drevesne vrste zastopata predvsem črni in rdeči bor. Pri nas se habitatni tip pojavlja v Trnovskem gozdu, na Nanosu in v Juljskih Alpah. Podvržen je številnim naravnim motnjam (erozija, vetrolomi, požari).	1.379 ha	510 ha	Splošna ocena stanja HT na območju je odlična (SDF, 2022) Ocena stanja je ugodna.
(4070) Ruševje z vrstama Pinus mugo in Rhododendron hirsutum (Mugo-Rhododendretu m hirsuti)	Rušje je razširjeno v širokem pasu nad zgornjo gozdno mejo na nadmorski višini od 1.600 m do 1.900 m, ponekod na plaziščih pa se zajeda globoko v doline. Glavni drevesni vrsti sta rušje in posamični macesni, mestoma tudi posamične vrbe, jerebika in jelka.	Ruševje uspeva na apnenčasti in dolomitni podlagi nad gozdno mejo v pasu med 1400 in 1900 m nadmorske višine. Tla so kamnita, z malo prsti. V drevesni plasti se pojavljajo redke smreke, macesni (Alpe) ali bukke (Dinaridi). Večina ruševja je zajeta v gozdove s posebnim namenom in varovalne gozdove. V Sloveniji je habitatni tip razvit v Alpah in na ovrvju Dinaridov. Potencialno ga ogrožajo krčitve za smučarski turizem in paša.	Breginjski Stol 0,86 Juljske Alpe 7.955	Breginjski Stol 0,86 Juljske Alpe 1.274	Splošna ocena stanja HT na območju je odlična (SDF, 2022) Ocena stanja je ugodna.
(3240) Alpske reke in lesna vegetacija s sivo vrbo (Salix eleagnos) vzdolž njihovih bregov	Habitatni tip se pojavlja ob reki Soči in njenih pritokih., pojavlja se tudi na obširnih poplavnih prodiščih ob Soči z obrečnimi, občasno poplavljenimi tlemi. Gradijo ga različne vrbe in siva jelša.	Lesnata vegetacija s sivo vrbo uspeva na prodnatih podlagi. Na strmih ali visokih bregovih se pojavlja neposredno ob vodi, na bolj položnih pa vmesni pas pogosto zasedajo združbe zelnatih rastlin. Kljub bližini vode je za habitatni tip značilna pogosta suša. Z vodo je zalit le ob zelo visokih vodah, ki prinesejo vanj droben pesek in mulj, ta pa se odlaga v manjših kotanjah med vegetacijo. Zaradi večinoma hladnega toka zraka vzdolž rek so vrbišča hladnejša od okolice. Pri nas se pojavljajo ob rekah in potokih, ki izvirajo v Juljskih Alpah, Karavankah in Kamniško-Savinjskih Alpah. Ogrožajo jih izkoriščanje proda, izgradnja hidroelektrarn oziroma zajezitev za druge namene.	14.041	3.295	Splošna ocena stanja HT na območju je dobra (SDF, 2022) Ocena stanja je neugodna.
(8310) Jame, ki niso odprte za javnost	Pojavljajo se po celotnem območju. Daleč največja gostota jam je v Kaninskem pogorju (izven gozdnega prostora).	To so jame, vključno s pripadajočimi vodnimi telesi, ki niso odprte za javnost in so življenjski prostor specializiranih ali endemičnih vrst živali. Mednje sodijo različni nevretenčarji, zlasti hrošči, raki in mehkužci, ki imajo praviloma zelo omejeno razširjenost. Jame so prezimovališče in kotišče številnih netopirjev ter življenjski prostor človeške ribice. V Sloveniji jih najdemo v dinarskem svetu. Ogrožajo jih onesnaževanje voda, množičen obisk turistov (osvetlitev, hrup) in ponekod odlaganje odpadkov.	74.088	15.298	Splošna ocena stanja HT na območju je odlična (SDF, 2022) Ocena stanja je ugodna.

Preglednica 16/KVP: Kvalifikacijske vrste ptic/kvalifikacijske vrste živali

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO/POV	Velikost cone znotraj GGE	Ocena stanja na območju*
rjavi medved (<i>Ursus arctos</i>)*	Osrednji habitat medveda so strnjeni gozdovi Visokega krasa na Kočevskem in Notranjskem, posamezni osebki pa so redno prisotni tudi v Alpah, ki je opredeljeno kot prehodno območje – naravna selitvena pot za prehajanje živali iz osrednjega življenjskega območja proti severu in severozahodu v smeri Avstrije in Italije.	Poleg severnega medveda je rjavi medved največja danes živeča zver. Njegovo močno telo meri v dolžino 150-250 cm, rep ima kratek. Največji samci tehtajo pri nas več kot 200 kg, samice pa so občutno manjše. Je samotarska žival, ki lahko živi tudi do 35 let. Pri nas živi v bukovo-jelovih gozdovih dinarskega visokega krasa. Prehrana: pretežno (90%) rastlinojed (plodovi bukke, hrasa, kostanja, leske, oreha, drena, jerebike, maline, jagode, borovnice, robide, hruške, jabolka, slive,..., trava, gobe,...), mravlje, mrhovina, mladiči rastlinojedov ipd. Zaradi velikosti telesa in pretežno rastlinske prehrane, ki ni energetsko bogata, mora medved pojesti veliko količino hrane, kar pomeni, da potrebuje veliko časa, da jo najde. Pri tem prehodi velike razdalje ter se seli. Zimo prespi, vendar to ni pravo zimsko spanje. Brlog, ki ne sme biti izpostavljen motnjam, je ključnega pomena za izbiro življenjskega prostora. To še posebej velja za samice, ki pozimi v njih kotijo mladiče. Pomembni so tudi mladi stadiji gozda, kjer uspevajo plodonosne vrste. Na izbiro življenjski prostora močno vpliva človek.	25.983 ha	5.061 ha	ugodno
navadni ris (<i>Lynx lynx</i>)	Znana in zabeležena so posamezna pojavljanja v celotnem TNP. Z izboljšanjem stanja v alpskem prostoru, se je ukvarjal projekt Lifelynx.	Za to vrsto mačke so značilni čopi dolgih dlak na koncu uhljev. Tehta 16-34 kg, samci pa so večji in težji od samic. Razen v času parjenja je samotar. Je specializiran plenilec, ki lovi iz zasede. Najpogostejši plen so manjši parkljarji (smjad, gamsi), lahko pa pleni tudi jelenjad, divje prašiče, jazbec, zajce, divje mačke ter gozdne jerebe. Gozd, v katerem živi je lahko prekinjen s kmetijskimi površinami. Za preživetje so ključni zadostna količina plena ter strpnost s strani ljudi. Ris je plašna žival in človeku ni nevaren. Na območjih, kjer je delež manjših parkljarjev majhen, je njegov glavni tekmeč volk. Za njegovo ohranitev je nujna vzpostavitev povezave med izoliranimi populacijami v Evropi.	25.983 ha	5.061 ha	neugodno
širokouhi netopir (<i>Barbastella barbastellus</i>)	Splošno razširjena vrsta v celotni GGE, največja gostota vrste je v alpskem, dinarskem in predalpskem in preddinarskem območju..	Razmeroma majhen netopir (trup z glavo meri 45-58 mm). Na kratkem gobčku ima črno golo kožo, nosnice so usmerjene navzgor, uhlji so črni, široki, na čelu pri osnovi zrasli, majhne oči ležijo ob sami osnovi uhljev. Dlaka je dolga in svilnata, pri osnovi črna, kasneje rjavo črna, konice pa so belkaste ali rumenkaste, trebuh je sivo rjav, letalna opna je črna, prhut je široka. Živi v gozdnatih območjih. Prezimi večinoma v jamah z nizkimi temperaturami (do 5°C in visoko zračno vlago). Poleti se čez dan zateče v drevesne dupline, stavbe ali jame, ki jih dnevno menja. Lovi v počasnem, okretnem letu nizko nad vodo, nad drevesnimi krošnjami (raje ima listopaden gozd) in ob gozdnem robu. Hrani se z žuželkami, med katerimi prevladujejo majhni nočni metulji, hrošči in mrežekrilci. Priložnostni selivec - do 290 km, razdalje, ki jih preleti med zimskim in poletnim zatočiščem pa merijo do 20 km. Glavni vzrok ogroženosti je zatiranje žuželk v kmetijstvu in gozdarstvu, izguba zatočišč (dupline) pa tudi raba zaščitnih sredstev za les na podstrešjih.	53.667 ha	10.871 ha	ugodno
rogač (<i>Lucanus cervus</i>)	Splošno razširjen vrsta v celotni GGE. Glede na podatke o odrmlri lesni masi, ocenjujemo, da ima ugodne razmere v skoraj celotni GGE.	Sodi med največje vrste hroščev v Evropi. Samci, ki so navadno večji, zrastejo od 25 do 75 mm – značilna je raznolikost zaradi različne kvalitete hrane, ki je dostopna ličinkam. Telo je podolgovato, široko in deloma sploščeno. Čeljusti samcev so preobražene v rogovju podobno tvorbo - od tu tudi slovensko vrstno ime – rogač. Razvoj je vezan na različne vrste listopadnega drevja, med katerimi prevladujejo	19.573 ha	5.205 ha	ugodno

PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO/POV	Velikost cone znotraj GGE	Ocena stanja na območju*
		hrasti. Samice rogača odlagajo jajčeca v ali od šture, stara ali padla drevesa. Ličinke se prehranjujejo z mrtvimi ali nagnitimi koreninami dreves, zabubijo se v zemlji (15-20 cm globoko). Celoten razvoj poteka zelo počasi, tudi do pet let. Odrasli hrošči, ki živijo samo nekaj tednov, so največkrat aktivni v mraku, prehranjujejo se z različnimi rastlinskimi izločki. Ocenjujemo, da vrsta v Sloveniji še ni ogrožena, čeprav je bila uvrščena na rdeči seznam zaradi pretirane zbirateljske vneme (posebno zelo veliki primerki samcev). Neprimeren poseg pri gospodarjenju v gozdovih je s stališča vrste preizkus sekanje dreves (tik nad tlemi).			
bukov kozliček (<i>Morimus funereus</i>)	Je splošno razširjena vrsta v bukovih in jelovo-bukovih gozdovih po celotni GGE.	20 do 38 mm velik hrošč z robustnim, podolgovatim in paralelnim telesom; žametno sivomodre barve, na vsaki pokrovki ima po dve črni pegi, noge in tipalice so dolge in sivočrne. Prehranjujejo se z lesom različnih drevesnih vrst. Odrasle privablja vonj ranjenih ali posekanih dreves predvsem buke in jelke, v katerega samice tudi odlagajo jajčeca. Razvoj poteka tri do štiri leta, ličinke se prehranjujejo pod lubjem in se zabubijo globje v lesu. Posebnost vrste je relativno dolga življenjska doba odraslih osebkov (2 leti). Hroščki so nekrilati, zaradi česar je omejena njihova mobilnost, kljub temu pa posamezen osek prehodi velike razdalje. Poleg naravnih ovir, kot so reke, z gradnjami cest in avtocest postavljamo se več mej med populacijami vrste. Vrsta je v Sloveniji splošno razširjena in trenutno ne velja za ogroženo, vendar pa zaradi povpraševanja po bukovem kozličku na evropskih zbirateljskih borzah obstaja nevarnost izlavljanja hroščev v komercialne namene.	23.480 ha	6.017 ha	ugodno
alpski kozliček (<i>Rosalia alpina</i>)*	Območje je omejeno na pas bukovih in bukovih jelovih gozdov. Bolj pogost je na višjih nadmorskih višinah.	15 do 38 mm velik hrošč s podolgovatim in paralelnim telesom in dolgi členastimi tipalkami. Je modre barve, na pokrovcih ima po tri prečne črne pege in tudi sklepi členov tipalk so črni. Živijo v pasu buke med 600 in 1200 m nadmorske višine. Hroščki so dnevnoaktivne živali in se pojavljajo na posekanem ali sveže poškodovanem lesu različnih listavcev, med katerimi prevladuje bukev (cepanice, hlodi, poškodovana debela in veje, štori...), kamor samice odlagajo jajčeca. Ličinke živijo v mrtvih ali ostarelih drevesih. Domneva se, da poteka razvoj v debelih dreves, ki so izpostavljeni soncu. Razvoj vrste v Sloveniji traja tri do štiri leta. Veliko nevarnost za vrsto predstavlja zadrževanje hlobov in cepelnic znotraj življenjskih območij v mesecu juliju in avgustu, v katere samice tudi zalegajo. Ta zarod je zaradi nadaljnje predelave lesa, obsojen na propad, kar je trenutno eden glavnih razlogov za upad številčnosti vrste pri nas.	8.654 ha	3.001 ha	ugodno
puščavnik (<i>Stenomacrus eremita</i>)*	Največkrat se kot habitat vrste omenja stara vrbova drevesa, ki jih najdemo ponekod ob Soči.	Puščavnik je relativno velika (20-35 mm) vrsta minice, temnorjave do vijolične barve in jo le težko zamenjamo z drugimi vrstami minic. Razvoj poteka v globokih drevesnih duplih, večinoma listavcev (hrast, vrba, sadno drevje, lipa, jesen) z večjo količino drevesnega mulja, s katerim se hranijo ličinke. Hranijo se z rastlinskim materialom in srkajo sladke drevesne sokove. So malo mobilni in se večinoma zadržujejo v bližini mesta razvoja (od tod tudi ime »puščavnik«), zaradi česar je za njegov obstoj pomembna bližina oz. gostota drevesnih dupel. Ta je zaradi delovanja človeka še največja prav v antropogenih okoljih kot so stari drevoredi, obrežna vrbovja ali visokodebelni sadovnjaki. Tako je eden od faktorjev ogrožanja opuščanje nekaterih navad – npr. odstranitev velikih in starih vrb z bregov, spremenjen način kmetovanja in izginjanje visokostebelnih sadovnjakov.	8.781 ha	2.899 ha	neugodno
zrnasti kapucar (<i>Stephanopachys substriatus</i>)	Možno je pojavljanje v lesu iglavcev po celotni GGE.	Zrnasti kapucar je 4,5 - 6 mm hrošč. Telo ima črnorjave barve, noge in tipalice pa so rdečerjave. Ovrtnik je hrpav, pokrovke so strukturirane in na koncu dlakave. Tako ličinke kot odrasli osebki živijo za lubjem in v lesu iglavcev. Naseljuje poškodovana umirajoča in mrtva stoječa drevesa. Odrasli osebki so aktivni od junija do oktobra.	47.990 ha	11.040 ha	neznano
hribski urh (<i>Bombina variegata</i>)	Naseljuje življenjske prostore v zgodnjem stadiju naravne sukcesije (glinokopi, kamnolomi, kolesnice v gozdu). Tipična mrestišča hribskega urha so nezasečene občasne luže v ali blizu gozda, v gozdnih ostankih, omejkah.	Po obliki spominja na žabo, zraste do 5 cm, po hrbtu pa ima bradavice. Oglašja se z zvonkim uu-uu, ob nevarnosti se vrže na hrbet in pokaže živobarven trebuh, ki je pri tej vrsti rumeno-črn. Ličinke so paglavci, ki imajo ovalen trup z repom in so brez okončin. Je gozdna vrsta, ki išče zavetje pod kamni in odmrli kosi lesa, v skalnih razpokah in grmovju ali v svetlih gozdnih robovih, kjer lahko preživi poletna obdobja mirovanja in prezimuje. Tipična mrestišča v življenjski prostor ličink so nezasečene občasne luže v ali blizu gozda (glinokopi, kamnolomi, kolesnice na cesti). Predvsem mladi odrasli osebki so zelo mobilni in prepotujejo tudi več kot kilometer daleč od vode.	44.976 ha	11.085 ha	neugodno
veliki pupek (<i>Triturus carnifex</i>)	Primerni prehranjevalni habitat so predvsem ekstenzivni vlažni travniki, prezimovališča pa najde v gozdu ali grmiščih v zavetju na vlažnih mestih pod kamni, v skalnih razpokah in luknjah, pod ali v razpadajočem lesu.	Največja vrsta pupkov v Evropi, ki zraste do 25 cm, večinoma pa doseže okoli 18 cm. Po videzu spominja na močerada, samec ima na hrbtu žagasto nazobčan greben, samica pa živo rumeno črto. Ličinke so podobne staršem, na zunaj se razlikujejo le v tem, da imajo zunanje škrge, s čimer so vezane na življenje v vodi. Odrasel osek se prehranjuje na kopnem, predvsem na ekstenzivnih vlažnih travnikih gričevnatega in hriboviteta sveta. Prezimuje lahko na kopnem (v gozdu ali grmiščih v zavetju na vlažnih mestih pod kamni, v skalnih razpokah in grmovju ali v svetlih gozdnih robovih, kjer lahko preživi poletna obdobja mirovanja in prezimuje. Tipična mrestišča v življenjski prostor ličink so nezasečene občasne luže v ali blizu gozda (glinokopi, kamnolomi, kolesnice na cesti). Predvsem mladi odrasli osebki so zelo mobilni in prepotujejo tudi več kot kilometer daleč od vode).	42.923 ha	10.646 ha	neugodno
lepi čevljec (<i>Cypripedium calceolus</i>)	Uvrščamo ga med značilne vrste bukovih gozdov, pogosto se pojavlja tudi v subalpskem ruševju.	Lepi čevljec je 20-60 cm visoka zelena trajnica z jajčastimi listi, ki so spiralasto nameščeni. Cvetovi so največji med evropskimi orhidejami, z živo rumeno medeno ustno vrečaste oblike, preostali listi cvetnega odeva so rdečerjavi, sulicasti, zoženi v dolgo konico. Oprašujejo jih samice kozkrilcev, pri čemer medena ustna deluje kot cvetna past, ki omogoča žuželki izhod le mimo prašnika ali brazde. Prvih 6-10 let živi na račun simbiotskih gliv. Raste v svetlih bukovih in mešanih gozdovih in na robovih gozdov v submontanskem in montanskem pasu. Njena rastišča so polsenčna, na zračnih suhih tleh na karbonatni podlagi. V Sloveniji se pojavlja predvsem v Alpah, sicer pa je evrazijski florni element. Ogrožajo ga množično obiskovanje njegovih rastišč, nabiranje, onesnaževanje zraka z dušikovimi spojinami, pogozdovanje in naravno zaraščanje z lesnimi vrstami.	33.120 ha	7.682 ha	ugodno, ni konkretnih podatkov za GGE Bovec

PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO/POV	Velikost cone znotraj GGE	Ocena stanja na območju*
koconogi (<i>Aegolius funereus</i>)	čuk	Iglasti in jelovo-bukovi debeljaki nad 800 m n.v. z velikim številom dupel in gozdni jaskami.	60.165 ha	6.680 ha	neugodno
planinski (<i>Aquila chrysaetos</i>)	orel	Gnezdi v skalovitih predelih (več gnezdišč v GGE) in nižinske predele uporablja kot prehranjevalni habitat.	Julijske alpe 88.384 ha Breginjski Stol 1.310 ha	Julijske alpe 12.383 ha Breginjski Stol 112 ha	ugodno
gozdni (<i>Bonasa bonasia</i>)	jereb	Razčlenjen gozd z obilno podrastjo (bogata grmovna plast) in pionirskimi stadiji gozda.	63.001 ha	7.621 ha	neugodno
črna (<i>Dryocopus martius</i>)	žolna	Stari strnjeni sestoji z velikim deležem odmirajočega drevja po celotni GGE.	58.690 ha	7.419 ha	ugodno
mali skovik (<i>Glaucidium passerinum</i>)		Iglasti in jelovo-bukovi gozdovi z jaskami do 1000 metrov in velikim številom dupel.	60.189 ha	6.680 ha	ugodno
triprsti (<i>Picoides tridactylus</i>)	detel	Klimaksni iglasti sestoji z visokim deležem odmrlega drevja, večinoma v neodprtih, neintenzivno gospodarjenih sestojih po celotni GGE.	34.020 ha	2.369 ha	neugodno
pivka (<i>Picus canus</i>)		Jelovo-bukovi in bukovi gozdovi v celotni GGE.	72.881 ha	8.758 ha	ugodno
ruševca (<i>Tetrao tetrix</i>)		Pas ruševca je črn, z belim podrepnim perjem in liso v perutih, rdečo nadočasno gubo in lirasto oblikovanim repom. Samica je varovalnih rjavih tonov. Živijo na meji med gozdom in alpskimi tratami ter v ruševju. Potrebujemo posamezna drevesa, ki obkrožajo bolj odprte predele (barje, jase). Samci se spomladi razkazujejo na rastiščih. Samice jih sprva opazujejo z roba rastišča, nato si postopno izberejo enega in se z njim pari. To je najpogostejši glavni samec, ki poje in se razkazuje v sredini rastišča. Gnezdo je na tleh v zavetju visoke vegetacije ali grma. Hranijo se pretežno z rastlinami (poganjki, iglice, storži, mačice, plodovi), le poleti tudi z nevretenčarji. So stalnice, ki se tudi pozimi zadržujejo na gnezdiščih. Ogrožata jih masovni gorski turizem in krivolov.	37.807 ha	6.089 ha	ugodno, ni novih podatkov za GGE Bovec
			1.151 ha	112 ha	ugodno, ni novih podatkov za GGE Bovec
divji (<i>Tetrao urogallus</i>)	petelin	Močno strukturirani iglasti gozdovi (pomlajenci) z veliko podrastjo. V enoti nimamo novih podatkov o pojavljanju vrste. Vprejšnjem ureditvenem obdobju so bile kot mirne cone navedeni odseki 131a,b, 132a,b, 136a,b, 137a,b in 138	50.600 ha	5.212 ha	neugodno, ni novih podatkov za GGE Bovec

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO/POV	Velikost cone znotraj GGE	Ocena stanja na območju*
		času brez snežne odeje pa se hranijo na tleh z listi, poganki, plodovi (borovnice, brusnice, mahovnice, barjanske kopišnice). Mladiči jedo tudi pajke in žuželke. Ogroža ga intenzivna sečnja, širjenje gozdnih monokultur, vznemirjanje s strani človeka, ponekod tudi nezakonit lov.			

Preglednica 17/D-EPO: Ekološko pomembna območja

KODA	IME	OPIS
21100	Julijske Alpe	Julijske Alpe ležijo v severozahodnem delu Slovenije. Območje obsega najvišje in najobsežnejše predele visokogorja v Sloveniji ter del predalpskega sveta. Za območje so značilni tako ohranjeni visokogorski habitatni tipi nad gozdno mejo (travišča, skalne stene, melišča), kot večji kompleksi gorskih gozdov, predvsem alpskih bukovih in smrekovih na nižjih nadmorskih višinah, na pobočjih alpskih dolin in planotah, ki se na Pokljuki prepletajo s habitatnimi tipi visokih barij. Gozdnata območja so prekinjena s habitatnimi tipi sekundarnih travišč, ki so nastala zaradi pašništva na območju današnjih planin. Dodatno pestrost dolinam dajejo vodotoki v svojem zgornjem toku, kot je npr. reka Soča. Posebnost so visokogorska jezera ledeniškega nastanka. Zaradi velike raznolikosti življenjskih pogojev, ki so pogosto ekstremni, so se tu razvili številni redki in ranljivi habitatni tipi, rastlinske in živalske vrste, med katerimi so mnoge endemične.

Območja EPO se v pretežni meri pokrivajo s posebnimi varstvenimi območji (območja Natura 2000).

Karta habitatov, biotopov in ogroženih vrst v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 6).

KLIMATSKA FUNKCIJA

Klimatsko funkcijo opravljajo zlasti gozdovi, ki varujejo kmetijske površine pred vetrom ali pozebo, blažijo klimatske ekstreme in lokalno uravnavajo ter izboljšujejo podnebne razmere v območjih naselij, rekreacijskih in drugih uporabnih površin.

Takšni gozdovi so deloma gozdovi, gozdne zaplate in pasovi v okolici Bovca.

2.2 Socialne funkcije**ZAŠČITNA FUNKCIJA**

Zaščitno funkcijo opravljajo zlasti gozdovi, ki varujejo gospodarske, predvsem infrastrukturne objekte ter naselja pred naravnimi pojavi (neugodna mikroklima, bočni veter, padanje kamenja, proženje plazov, idr.), ki bi lahko ogrozili njihov obstoj ali prispevajo k nemotenemu delovanju (varovanje tal, utrjevanje infrastrukturnih teles, blažitev škodljivih emisij, idr.).

1. stopnjo poudarjenosti imajo³¹ :

+ gozdovi na strmih brežinah ob javnih cestah (oddaljenost odvisna od reliefnih razmer, priporočeno nad 50 m),

+ gozdovi na strmih pobočjih nad naselji ali nad posameznimi gospodarskimi ali stanovanjskimi objekti.

Takšni gozdovi so zlasti³² : gozdovi ob javnih cestah Srpenica-Predel, Žaga-Učja, Bovec-Soča in tisti varovalni gozdovi, ki so nad naselij ali gospodarskimi objekti (HE Plužna (95), Strmec na Predelu (16)).

³¹ Gozdovi, ki zaradi ekstremnih razmer opravljajo funkcijo varovanja gozdnih zemljišč in sestojev na 1.stopnji poudarjenosti in hkrati neposredno varujejo tudi objekte, praviloma opravljajo tudi zaščitno funkcijo na 1.stopnji poudarjenosti.

³² Glej tudi karto funkcij gozda (1 : 25.000).

HIGIENSKO-ZDRAVSTVENA FUNKCIJA

Higiensko-zdravstveno funkcijo opravljajo zlasti gozdovi, ki varujejo bivalna in turistična naselja in rekreacijske površine pred škodljivimi in nadležnimi vplivi imisij (hrup, prah, aerosoli, plin, žarčenje) ali blažijo škodljive ter nezaželene učinke industrijskih objektov.

Takšni gozdovi so zlasti v okolici Bovca, ki pa ne izpolnjujejo kriterijev za poudarjenost na 1. ali 2. stopnji.

OBRAMBNA FUNKCIJA

Obrambno funkcijo opravljajo zlasti gozdovi, ki varujejo zemljišče in objekte, pomembne za javno varnost, obrambo, zunanje zadeve ter obveščevalno in varnostno dejavnost državnih organov Republike Slovenije.

1.stopnjo poudarjenosti imajo:

+ *gozdovi v neposredni bližini vojaških in policijskih objektov.*

Takšen gozd je v okolici Bovca.

REKREACIJSKA FUNKCIJA

Rekreacijsko funkcijo opravljajo zlasti gozdovi, ki so pomembni kot rekreacijski prostor za obiskovalce in omogočajo ljudem stik z naravo, mir in spremembo okolja, aktivnosti za telesno krepitev ali duševno sprostitvev ter je hkrati dostopen in opremljen z rekreacijsko infrastrukturo.

1.stopnjo poudarjenosti imajo:

+ *gozdovi okrog mest in naselij mestnega značaja,*

+ *gozdovi ob izletniških točkah blizu naselij in ob dostopih do njih (do 100 m levo in desno od poti), zlasti ob poteh, ki so opremljene s tablami z vsebinskimi prikazi.*

Takšni gozdovi so zlasti gozdovi v Bovški kotlini.

2.stopnjo poudarjenosti imajo :

+ *gozdovi okrog večjih vasi,*

+ *gozdovi ob manj obiskanih izletniških točkah blizu naselij in ob dostopih do njih (100 m levo in desno od poti),*

+ *gozdovi v območjih intenzivnejšega rekreativnega nabiranja gozdnih plodov.*

Takšni gozdovi so zlasti območje nabiranja borovnic pod Stolom, območje nabiranja gob in malin.

Rekreacijske dejavnosti v GGE so številne in zlasti v prostoru ob reki Soči tudi zelo konfliktno in moteče. Predvidevamo, da bodo tovrstne obremenitve prostora v prihodnosti še večje.

TURISTIČNA FUNKCIJA

Turistično funkcijo opravljajo zlasti gozdovi, ki oblikujejo funkcionalno ali estetsko celoto turističnih objektov ali turističnih poti.

1.stopnjo poudarjenosti imajo:

+ *gozdovi ob zelo obiskanih, od mest in naselij mestnega značaja oddaljenih izletniških točkah in ob dostopih do njih (100 m levo in desno od poti),*

+ *gozdovi v okolici turističnih centrov in počitniških naselij,*

+ *gozdovi ob najbolj obiskanih turističnih poteh.*

Takšni gozdovi se nahajajo na območju bovške kotline³³, Mangrtske planine, Loške Koritnice, Možnice, Bavšice, Svinjaka, Rombona, Predoline, Slatenika, Golobarja, Stola (Božca), Slovenska planinska transverzala, pot na Mangrt.

2.stopnjo poudarjenosti imajo:

+ *gozdovi ob manj obiskanih peš izletniških točkah in ob dostopih do njih (100 m levo in desno od poti),*

+ *gozdovi ob manj obiskanih turističnih poteh.*

Tako rekreacijska kot turistična funkcija sta zelo jasno izraženi v gorskih gozdovih blizu planinskih poti in v gozdovih v bovški kotlini ter okoli reke Soče.

³³ Območje pretežno sovпада s 1.stopnjo poudarjenosti rekreacijske funkcije. To se dogaja tudi v nekaterih drugih primerih, kjer so turistični objekti povezani z rekreacijsko infrastrukturo ali dejavnostjo (tudi potencialno).

V gorah in gorskih gozdovih GGE se križajo številne planinske poti, obilo je naravnih znamenitosti in zanimivih gorskih vrhov. Tudi v bovški kotlini, še posebej pa ob rekah Soči in Koritnici, je veliko naravnih in kulturno-zgodovinskih zanimivosti, še bolj pa je ta prostor obremenjen z različnimi oblikami športno-rekreacijskega udejstvovanja. V vseh primerih nastopa gozd kot okolje in kulisa različnih oblik rekreiranja, ne pa kot glavni objekt. Ljudje gredo v gore ali k reki zaradi vrhov in vode, manj pa zaradi gozda.

POUČNA FUNKCIJA

Poučno funkcijo opravljajo zlasti gozdovi, ki so namenjeni seznanjanju javnosti z lastnostmi in zakonitostmi gozda, funkcijami, z drugimi ekosistemi v gozdnem prostoru in delom v gozdu. Takšni gozdovi so zlasti gozdovi ob zelo obiskanih turističnih točkah in šolah.

1. stopnjo poudarjenosti ima gozd v okolici Golobarske žičnice - muzej na prostem (76).

RAZISKOVALNA FUNKCIJA

Raziskovalno funkcijo opravljajo zlasti gozdovi, ki so namenjeni raziskovanju naravnih zakonitosti gozda, načrtnemu zbiranju, opazovanju in ugotavljanja dejstev o gozdovih.

1. stopnjo poudarjenosti imajo³⁴:

+ gozdovi, ki so vključeni v dolgoročneje raziskave z namenom študije zgradbe in zakonitosti razvoja gozda,

+ gozdovi na raziskovalnih ploskvah,

+ gozdovi v pasu ene drevesne višine okrog raziskovalnih objektov.

Na Bovškem je zelo malo gozdov, ohranjenih gozdnih sestojev, ki niso bili nikoli sekani. Kljub temu je Bovška bogata z gozdnimi predeli, ki bi jih bilo moč uporabiti za raznolike raziskave zato je smiselno pozornost in obzirnost pri gospodarjenju z gozdovi usmeriti vsaj v gozdni rezervat (37a), pionirske sestoje smreke na prodiščih Soče, južna pobočja gora, kjer sta subalpinsko bukovje in rušje zanimiva za raziskovanje gozdne meje, njene zgradbe, florističnih posebnosti in varovalnega pomena.

FUNKCIJA VAROVANJA NARAVNIH VREDNOT

Med naravno dediščino so zlasti pomembni tisti objekti in območja, ki so posebej zavarovani z zakonom ali odlokom.

To funkcijo opravljajo:

+ gozdni rezervati ter gozdovi, drevesa in redki ekosistemi v gozdnem prostoru, ki so zaradi izjemnih naravnih vrednot določeni kot naravna dediščina,

+ gozdovi, ki vsebujejo druge vrednote okolja (izjemne naravne strukture, izjemni pogledi, razgledišča, ipd.).

1. stopnjo poudarjenosti imajo:

+ gozdni rezervati in drugi objekti z režimom I. in II. stopnje po IUCN in njihova okolica v pasu širine 50 - 100 m okrog njih,

+ gozdovi v radiju 50 - 100 m na območjih in v okolici objektov naravne vrednote in drugih vrednot okolja, kjer se ne smejo izkoriščati gozdne dobrine.

Ti gozdovi so: gozdni rezervat (37a), gozdovi na območjih naravnih vrednot³⁵.

2. stopnjo poudarjenosti imajo:

+ gozdovi v narodnih, regijskih in krajinskih parkih, ki niso uvrščeni v območja s 1. stopnjo poudarjenosti,

+ gozdovi na območjih in v okolici (50 - 100 m pas gozda) drugih objektov naravnih vrednot in kulturne dediščine, za katere je določen blažji varstveni režim, ki dopušča izkoriščanje gozdnih dobrin.

Ti gozdovi so: gozdovi Triglavskega narodnega parka, gozdovi na območjih ostalih naravnih vrednot in kulturne dediščine.

Funkcija se prepleta s funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti in območji Nature 2000.

³⁴ Določamo le 1. stopnjo poudarjenosti, ker v drugih gozdovih ta funkcija ni izražena.

³⁵ Glej Preglednico 18 – Naravne vrednote.

Pregled zavarovanih območij in naravnih vrednot je povzet po naravovarstvenih smernicah (Fučka, 2021) in podrobneje predstavljen v spodnjih preglednicah. Za naravne vrednote državnega pomena so poleg spodaj navedenih določene tudi vse znane jame³⁶.

Preglednica 18/D-EPO: Zavarovana območja

IME	STATUS	URADNA OBJAVA	GPN*
Triglavski narodni park	NP	Zakon o Triglavskem narodnem parku (Uradni list RS, št. 52/10, 46/14 – ZON-C, 60/17, 82/20 in 18/23 – ZDU-10)	da (1.VO)
Log pod Mangrtom - Ruševa glava	NR		da
Mangrt - vrh, sedlo in južna pobočja ter Jama pod Rdečo skalo (Mangrška jama)	NS		da
Morež - južna pobočja	NS		da
Golobaršček	NS		da
Mala korita Koritnice	NS		da
Soteska Koritnice in Klužka Korita	NS		da
Možnica - soteska, korita, slapovi in naravna mostova	NS		da
Loška stena	NS		da
Predilnica - potok, soteska, korita in pritoki	NS		da
Soča (reka)	NS	Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Tolmin (Uradno glasilo št. 5/90, Nova Gorica, junij 1990).	da
Boka	NS		ne
Jugovzhodna ježa bovške terase	NS		ne
Srnica (jama)	NS		ne

* Predlog določitve gozdov s posebnim namenom na območjih, ki so zavarovana po predpisih s področja ohranjanja narave (skladno z Zakonom o gozdovih, 44. člen).

Preglednica 19/D-NV: Naravne vrednote v gozdnem prostoru

IDENT. ŠT.	IME	KRATKA OZNAKA	ZVRST	POMEN
294V	Soča s pritoki do sotočja z Idrijco	Reka Soča s pritoki do sotočja z Idrijco	hidr, geomorf, (zool)	državni
615	Bovec - ježa terase Soče	Jugovzhodna ježa rečne terase jugovzhodno od Bovca	geomorf, geol	državni
34V	Čezsoča - prodišča	Prodišča in vrbišča ob Soči pri Čezsoči	geomorf, bot, hidr, ekos	državni
612	Soča - korita pri Kršovcu	Korita Soče pri Kršovcu	geomorf, hidr	državni
614	Soča - Koritnica - sotočje	Sotočje Soče in Koritnice s flišnimi plastmi	geomorf, hidr	državni
4151	Koritnica - korita nad sotočjem z Možnico	Korita Koritnice nad sotočjem z Možnico	geomorf, hidr	državni
144	Koritnica - korita pri Klužah	Korita Koritnice pri Klužah	geomorf, hidr	državni
652	Koritnica - mala korita	Korita Koritnice pod cestnim mostom med Klužami in Logom pod Mangrtom	geomorf, hidr	državni
261	Koritnica pri Logu pod Mangartom	Desni pritok Soče	hidr, zool	državni
277	Boka	Izvirno jezero, slap in soteska v steni Babe pod Kaninom	geomorf, hidr, geol	državni
3741	Glijun - nahajališče fliša	Zgornjekredni flišni profil v dolini potoka Glijun pri Plužni	geol	lokalni
641	Soča - soteska med Srpenico in Kobaridom	Soteska, ostanki podora, ledeniški balvani med Srpenico in Kobaridom	geomorf, hidr	lokalni
3740	Glijun - izvir	Kraški izvir pri Plužni pod Kaninom	hidr, geomorf	državni
2074	Žvika - zahodni izvir	Zahodni od dveh kraških izvirov Žvike, desnega pritoka Soče pod Kaninom	hidr	lokalni
2130	Virje - slap	Pahljačasti slap na potoku Glijun pri vasi Plužna	hidr, geomorf	državni
775V	Učja - soteska	Soteska Učje s pritokom Brčin in koriti, presek zgradbe prelomne cone Idrijskega preloma	geomorf, hidr, geol	državni
684	Globoka	Potok s slapovi, levi pritok Učje izpod Kanina	hidr, geomorf	lokalni
2119V	Ruševa glava	Sestoj črnega bora (Pinus nigra) nad Ruševo glavo	ekos	državni
1632	Ruševa glava - slapišče pod Riglji	Slapišče na desnem pritoku Koritnice pri vasi Log pod Mangartom	geomorf, hidr	državni
2081V	Slatnica	Levi pritok Soče pred Čezsočo s slapovi, koriti, Fe-Mn gomolji in sedimentnimi teksturami	geol, geomorf, hidr, ekos	državni
3737	Slatnica - korita	Korita Slatnice, levega pritoka Soče, profili krednega fliša	geol, geomorf, hidr	državni

³⁶ Seznam jam se nahaja v Naravovarstvenih smernicah, ki so dostopne na sedežu ZGS OE Tolmin.

PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

3738	Slatnica - slap	Slap na Slatnici, levem pritoku Soče, profili krednega fliša	geol, geomorf, hidr	lokalni
4457	Slatnica - manganovi gomolji	Nahajališče manganovih gomoljev v dolini Slatnice, levem pritoku Soče	geol	lokalni
3742	Slatnica - zadnji slap v koritih	Zadnji slap v koritih Slatnice, levega pritoka Soče, profili krednega fliša	geol, geomorf, hidr	lokalni
1627	Možnica	Izviri, potok, soteska in korita Možnice, desnega pritoka Koritnice	hidr, geomorf, bot	državni
1592	Možnica - spodnja korita	Spodnja korita Možnice, desnega pritoka Koritnice	geomorf, hidr	državni
1626	Nemčlja - slapova z naravnim mostom	Slapova z naravnim mostom v srednjih koritih Nemčlje, desnega pritoka Koritnice v dolini Možnica	geomorf, hidr	državni
1628	Nemčlja - naravni most	Naravni most v zgornjih koritih Nemčlje, desnem pritoku Koritnice v dolini Možnica	geomorf	državni
171V	Loška stena	Stena nad Loško Koritnico, sestoj črnega bora (Pinus nigra)	geomorf, (hidr), (bot)	državni
2099V	Kanin - pogorje	Visokogorski glaciokras zahodno od Bovca v Julijskih Alpah	geomorf, geol, ekos	lokalni
3651V	Rombon - podi	Visokogorski kraški podi pod Rombonom	geomorf, (geomorfp)	državni
395V	Kanin - podi	Visokogorski kraški podi na Kaninu	geomorf, (geomorfp)	državni
2124V	Morež - južna pobočja	Južna pobočja Moreža nad planino Bala nad Bavšico z rastišči ogroženih rastlinskih vrst, rastišče črnkastega pelina (Artemisia atrata)	bot	državni
299	Srpenica - nahajališče jezerske krede	Nahajališče jezerske krede v opuščenem kamnolomu ob Soči pri Srpenici	geol	državni
4196	Predilnica	Desni pritok Koritnice pri Logu pod Mangrtom, soteska in korita	hidr, geomorf, ekos	državni
611	Predelica - korita	Korita Predelice, desnega pritoka Koritnice, pod Strmcem	geomorf, hidr	državni
1832	Zaročenca - slap na Predilnici	Slap na Predilnici, desnem pritoku Koritnice	geomorf, hidr	državni
640	Mangrtski potok - slapova	Slapova na Mangrtskem potoku, levem pritoku Predelice, severozahodno od vasi Strmec na Predelu	geomorf, hidr	državni
4583	Vršič - močvirje s ponikalnico pod Vršičem	Izvir, potoček in ponor ter zamočvirjena botanično zanimiva uravnava na podih pod Morežem pod Vršičem	hidr, bot	državni
653	Sušec - soteska, korita in slapovi	Soteska, korita in slapovi Sušca, desnega pritoka Soče pod Žago	geomorf, hidr	državni
80211V	Dolina Bala	Ledeniška alpska dolina Bala v Julijskih Alpah - morenski nasipi, kraški jarek, nahajališče fosilov, stratigrafska lokaliteta, brezna, močvirja in rastišče črnkastega pelina	geomorf, geol, geomorfp, bot	državni
2076	Spodmoli v Slapcah	Spodmoli nad Zgornjo Bavšico	geomorf	državni
1178	Goičičeva tisa	Stara tisa nad Bovecem	drev	lokalni
1588	Fratarica	Levi pritok Koritnice v Logu pod Mangartom s koriti in slapovi	hidr, geomorf	državni
1829	Katedrala - slap	Slap na potoku Fratarica, levem pritoku Koritnice pri Logu pod Mangrtom	geomorf, hidr	državni
1830	Skok - slap	Slap na Fratarici, levem pritoku Koritnice pri Logu pod Mangrtom	geomorf, hidr	državni
1589	Izvir pri Kršovcu	Kraški izvir ob levem bregu Soče pod Kozjim bregom	geomorf, hidr	državni
1593	Prešnik - slap	Slap v Prešnikovem grabnu pod Loško steno	geomorf, hidr	državni
1684	Srnica - korita	Korita Srnice, desnega pritoka Glijuna, zahodno od Plužne	geomorf, hidr	lokalni
4799	Jerebica - naravni most	Naravni most v grapi pod Jerebico	geomorf	državni
640	Mangrtski potok - slapova	Slapova na Mangrtskem potoku, levem pritoku Predelice, severozahodno od vasi Strmec na Predelu	geomorf, hidr	državni
4330	Loška Koritnica - nahajališče fosilov	Nahajališče triasnih fosilov ob Ilovcu, desnem pritoku Koritnice v Loški Koritnici, fosilna združba	geol	državni
4456	Ravni laz - jurski manganovi gomolji	Nahajališče jurskih manganovih gomoljev na Ravnem lazju pod Rombonom	geol	državni
1535	Ilovec - karnijske plasti	Karnijske plasti ob Ilovcu, desnem pritoku Koritnice v Loški Koritnici	geol	državni
685	Zaganjavka	Zaganjalka na severnih pobočjih Stola	geol	lokalni

FUNKCIJA VAROVANJA KULTURNE DEDIŠČINE

To funkcijo opravljajo gozdovi, ki so v vplivni okolici objektov registrirane kulturne dediščine, jih preraščajo ali so njihov del.

Pregled registrirane kulturne dediščine je povzet po kulturnovarstvenih smernicah.³⁷

³⁷ Žgur, Brezigar, Jermol: Podrobne kulturnovarstvene usmeritve za načrtovanje GGN GGE Bovec. Nova Gorica, št. 35106-0086-4/2024, 19. 2. 2024.

Preglednica 20/D-AN: Registrirana kulturna dediščina

EID	IME	REŽIM	PODREŽIM
5016	Bovec - arheološko najdišče Ravelnik	KS	arheološko najdišče
16221	Bovec – arheološko najdišče v Bislih	KD	arheološko najdišče
17646	Srpenica – arheološko najdišče Ograjenca	KD	arheološko najdišče
17704	Bovec – ruševine cerkve sv. Lovrenca	KD	arheološko najdišče
17705	Bovec – arheološko najdišče Devica Marija v Polju	KD	arheološko najdišče
17706	Bovec – arheološko območje Dvor	KD	arheološko najdišče
17707	Bovec – arheološko območje ob kasarni	KD	arheološko najdišče
17708	Bovec – žarno grobišče Radulje	KD	arheološko najdišče
17709	Bovec – arheološko območje Za Bovcem	KD	arheološko najdišče
7162	Krnsko pogorje – zgodovinsko območje	KS	zgodovinska krajina
7157	Rombon – zgodovinsko območje	KS	zgodovinska krajina
7593	Julijske Alpe – Triglavski narodni park	KD	kulturna krajina

ESTETSKA FUNKCIJA

Estetsko funkcijo opravljajo zlasti gozdovi, ki imajo izjemno, splošno priznano estetsko vrednost. To so gozdovi, gozdni otoki, izraziti gozdni robovi ali posamezna drevesa.

Preglednica 21/D-EID: Izjemna drevesa

Vrsta drevesa (krajeno ime)	Dimenzije drevesa			oddelek	Koordinate		Leto
	H (m)	obseg (cm)	premer (cm)	odsek	y	x	evid.
Smreka v Javorščku	20	361	115	164	5131500	5392000	2007
Jelka v Polovniku	28	380	121	154a	5129750	5389150	2007

2.3 Proizvodne funkcije**LESNOPROIZVODNA FUNKCIJA**

Lesnoproizvodno funkcijo opravljajo zlasti gozdovi na rodovitnejših rastiščih, na katerih je mogoče pridelovati večje količine kakovostnega lesa. Na prvi stopnji je funkcija poudarjena v gozdnih masivih Polovnika, Gozdeca, Golobarja. Na najbolj ekstremnih rastiščih je poudarjena na tretji stopnji, povsod drugod, z izjemo gozdnih rezervatov in izločenih ekocelic, kjer poudarjenost funkcije ni opredeljena, pa je poudarjena na drugi stopnji.

FUNKCIJA PRIDOBIVANJA DRUGIH GOZDNIH DOBRIN

To funkcijo opravljajo zlasti gozdovi, ki omogočajo nabiranje oziroma pridobivanje večjih količin nelesnih gozdnih dobrin.

1. stopnjo poudarjenosti imajo:

- + gozdovi, v katerih se pridobivajo gozdne dobrine v količinah, ki znatno presegajo povprečje,
- + semenski sestoji.

Takšni gozdovi so zlasti: območja zajemanja proda, semenski sestoji.

Gozdov, v katerih bi se pridobivalo nelesne gozdne dobrine v količinah, ki bi znatno presegale povprečje so omejene na rob gozda oz. gozdni prostor, le malo jih je v samem gozdu.

LOVNOGOSPODARSKA FUNKCIJA

Lovnogospodarsko funkcijo opravljajo zlasti gozdovi in z njimi povezani ekosistemi v gozdnem prostoru, ki so pomembni za izboljšanje prehranskih razmer za divjad, ki jo je dovoljeno loviti, oziroma ožja območja, ki so pomembna za gojitev divjadi.

1. stopnjo poudarjenosti imajo :

- + intenzivno vzdrževane gozdne jase in grmišča za izboljšanje prehranskih razmer divjadi,
- + gozdovi okrog krmišč do 200 m oddaljenosti.

Ti gozdovi so v odsekih, kjer se nahajajo krmišča ali gozdne jase.

Karta funkcij gozdov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 7)

3 OPIS STANJA GOZDOV

3.1 Gospodarske kategorije gozdov

Preglednica 22/D-KL: Gospodarske kategorije gozdov po lastniških kategorijah (v ha)

Gospodarske kategorije gozdov	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skup.	Skupaj
Večnamenski gozdovi	2.073,88	191,21	1.779,47	4.044,56
GPN, ukrepi so dovoljen	232,68	129,41	1.143,90	1.505,99
GPN, ukrepi niso dovoljen	0,49	0,00	41,67	42,16
Varovalni gozdovi	1.791,73	468,19	4.429,61	6.689,53
Skupaj	4.098,78	788,81	7.394,65	12.282,24

V kategorijo **GPN, ukrepi so dovoljeni** so uvrščeni gozdovi na podlagi Zakona o Triglavskem narodnem parku³⁸ in Odloka o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Tolmin³⁹.

V kategorijo **GPN, ukrepi niso dovoljeni** je uvrščen gozdni rezervat.

V kategorijo **varovalnih gozdov** so uvrščeni tisti gozdovi, ki so vključeni v Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom⁴⁰.

Pomembno vsebinsko in površinsko vlogo v GGE ima območje **Triglavskega narodnega parka**, ki pokriva 45,78 % GGE (36,89 % gozda).

Triglavski narodni park je razdeljen na tri varstvena območja⁴¹: prvo, drugo in tretje.

Prvego varstveno območje obsegale 0,05 % površine na grebenu gora, kjer ni gozda.

Drugo varstveno območje (41,41 % GGE; 31,45 % gozda) je osrednje območje z dopuščeno tradicionalno rabo naravnih virov zaradi izvajanja dejavnosti sonaravnega kmetijstva in gozdarstva ter trajnostnega gospodarjenja z divjadjo in ribami. Namenjeno je ohraniti obstoječega stanja narave in kulturne dediščine vsaj v trenutni kakovosti ter preprečitvi vnosa novih obremenjujočih dejavnosti ter postopnemu doseganju namenov prvega varstvenega območja ob upoštevanju razvoja dopuščenih dejavnosti.

Tretje varstveno območje (4,37 % GGE; 5,44 % gozda) (Bavšica, Log pod Mangrtom, Strmec, Predel) je namenjeno ohranjanju in varovanju biotske raznovrstnosti, naravnih vrednot in kulturne dediščine ter izrazitih ekoloških, estetskih in kulturnih kakovosti krajine, ohranjanju poselitve ter spodbujanju trajnostnega razvoja, usklajenega s cilji narodnega parka.

Preglednica 23/D-KL: Površine TNP v GGE

Območje GGE	Površina		Gozd		Zaraščajoče	
	ha	%	ha	%	ha	%
1. varst. ob. TNP	11,23	0,05	0,00	0,00	0,00	0,00
2. varst. ob. TNP	8.881,79	41,41	3.862,27	31,45	54,99	21,38
3. varst. ob. TNP	936,11	4,37	668,43	5,44	13,82	5,37
Izven TNP	11.619,20	54,17	7.751,54	63,11	188,44	73,25
Skupaj	21.448,33	100,00	12.282,24	100,00	257,25	100,00

Gospodarske kategorije gozdov in prostorska razporeditev posameznih gospodarskih kategorij gozdov v merilu 1 : 25 000 je prikazana v kartnem delu načrta (Karta št. 4)

³⁸ Uradni list RS, št. 52/10, 46/14 - ZON-C, 60/17, 82/12 IN 18/23 – ZDU-10.

³⁹ Uradno glasilo občin Ajdovščina, Nova Gorica in Tolmin, št. 5/1990 in 6/1993.

⁴⁰ Uradni list RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20.

⁴¹ Zakon o Triglavskem narodnem parku, 6. člen.

Preglednica 24/KGR: Gozdni rastiščni tipi po gospodarskih kategorijah gozdov in RGR

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Ime gozdnega rastiščnega tipa	Površina (ha)	Delež (%)
32190-Gorska bukovja mešana z iglavci	552-Predalpsko podgorsko bukovje na karbonatih	7,52	0,9
	581-Osojno bukovje s kresničevjem	6,17	0,7
	632-Predalpsko gorsko bukovje	750,43	85,8
	635-Alpsko bukovje s snežnobelo bekico	6,40	0,7
	683-Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	92,73	10,6
	Drugo	11,35	1,2
	Skupaj RGR	874,60	100,0
33590-Predalpska jelova bukovja mešana z iglavci	592-Predalpsko-alpsko topoljubno bukovje	45,07	7,3
	632-Predalpsko gorsko bukovje	103,58	16,8
	643-Predalpsko jelovo bukovje	413,38	67,2
	683-Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	26,88	4,4
	691-Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi	19,41	3,2
	Drugo	6,97	1,1
	Skupaj RGR	615,29	100,0
35390-Alpska bukovja (osred.oblika) mešana z iglavci	552-Predalpsko podgorsko bukovje na karbonatih	10,52	1,7
	563-Alpsko-predalpsko črnogabrovje in malojesenovje	4,46	0,7
	592-Predalpsko-alpsko topoljubno bukovje	38,53	6,2
	632-Predalpsko gorsko bukovje	128,81	20,6
	635-Alpsko bukovje s snežnobelo bekico	414,57	66,3
	643-Predalpsko jelovo bukovje	4,62	0,7
	781-Kisloljubno gorsko bukovje	19,72	3,2
	Drugo	3,94	0,7
	Skupaj RGR	625,17	100,0
35490-Alpska bukovja sušnih leg mešana z iglavci	552-Predalpsko podgorsko bukovje na karbonatih	161,88	52,7
	563-Alpsko-predalpsko črnogabrovje in malojesenovje	1,47	0,5
	592-Predalpsko-alpsko topoljubno bukovje	3,77	1,2
	611-Gorsko obrežno jelševje in velikojesenovje	3,84	1,2
	635-Alpsko bukovje s snežnobelo bekico	123,78	40,3
	781-Kisloljubno gorsko bukovje	12,49	4,1
	Skupaj RGR	307,23	100,0
80000-Degradirani gozdovi za premeno	552-Predalpsko podgorsko bukovje na karbonatih	1.246,50	52,7
	581-Osojno bukovje s kresničevjem	21,37	0,9
	592-Predalpsko-alpsko topoljubno bukovje	73,92	3,1
	611-Gorsko obrežno jelševje in velikojesenovje	35,40	1,5
	632-Predalpsko gorsko bukovje	611,77	25,9
	635-Alpsko bukovje s snežnobelo bekico	33,13	1,4
	781-Kisloljubno gorsko bukovje	321,11	13,6
	Drugo	21,37	0,9
	Skupaj RGR	2.364,57	100,0
VEČNAMENSKI GOZDOVI		4.786,86	100,0
35290-Alpska bukovja hladnih vlažnih leg mešana z iglavci	635-Alpsko bukovje s snežnobelo bekico	109,27	97,9
	702-Alpsko ruševje	2,35	2,1
	Skupaj RGR	111,62	100,0
35390-Alpska bukovja (osred.oblika) mešana z iglavci	563-Alpsko-predalpsko črnogabrovje in malojesenovje	1,98	0,3
	623-Bazoljubno črnoborovje	8,88	1,1
	635-Alpsko bukovje s snežnobelo bekico	768,64	98,1
	Drugo	3,33	0,6
	Skupaj RGR	783,83	100,0
35490-Alpska bukovja sušnih leg mešana z iglavci	552-Predalpsko podgorsko bukovje na karbonatih	82,06	14,6
	592-Predalpsko-alpsko topoljubno bukovje	68,50	12,2
	623-Bazoljubno črnoborovje	102,96	18,3
	635-Alpsko bukovje s snežnobelo bekico	298,63	53,2
	Drugo	9,53	1,7
	Skupaj RGR	561,68	100,0
80000-Degradirani gozdovi za premeno	552-Predalpsko podgorsko bukovje na karbonatih	15,62	8,9
	623-Bazoljubno črnoborovje	43,50	24,7
	635-Alpsko bukovje s snežnobelo bekico	117,26	66,5
	Skupaj RGR	176,38	100,0
GPN, UKREPI SO DOVOLJENI		1.633,51	100,0
60000-Gozdni rezervati	623-Bazoljubno črnoborovje	73,36	93,0
	635-Alpsko bukovje s snežnobelo bekico	5,48	7,0
	Skupaj RGR	78,84	100,0
GPN, UKREPI NISO DOVOLJENI		78,84	100,0
70000-Varovalni gozdovi	552-Predalpsko podgorsko bukovje na karbonatih	421,18	5,8
	563-Alpsko-predalpsko črnogabrovje in malojesenovje	422,80	5,8
	581-Osojno bukovje s kresničevjem	128,04	1,8
	592-Predalpsko-alpsko topoljubno bukovje	1.249,70	17,2
	611-Gorsko obrežno jelševje in velikojesenovje	228,96	3,1
	623-Bazoljubno črnoborovje	492,26	6,8
	632-Predalpsko gorsko bukovje	587,44	8,1
	635-Alpsko bukovje s snežnobelo bekico	2.568,85	35,3
	643-Predalpsko jelovo bukovje	245,90	3,4
	683-Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	522,38	7,2
	701-Macesnovje	110,02	1,5
	702-Alpsko ruševje	174,13	2,4
	Skupaj RGR	7.277,67	100,0
	VAROVALNI GOZDOVI	7.277,67	100,0
Skupaj vsi gozdovi		13.776,88	100,0

3.2 Lesna zaloga

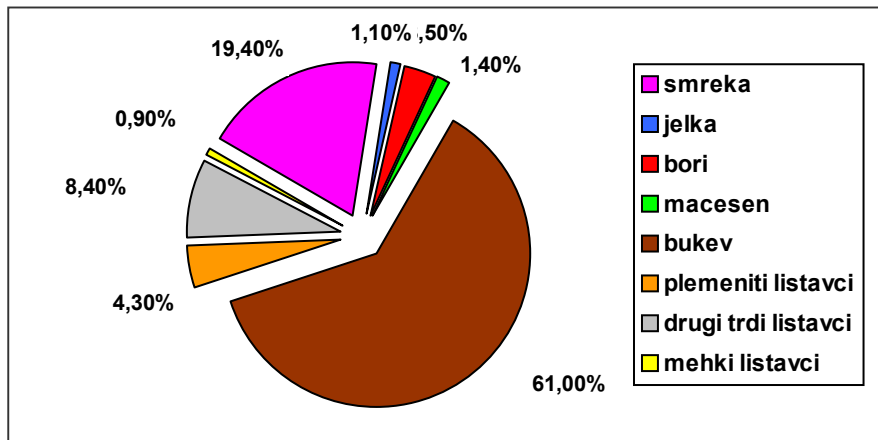
Preglednica 25/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in deb. razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Smreka	4,7	15,3	25,2	24,2	30,6	53,1	19,4
Jelka	4,5	12,7	25,5	25,7	31,6	3,0	1,1
Bor	6,5	23,3	23,6	19,8	26,8	9,5	3,5
Macesen	4,9	18,3	25,6	22,3	28,9	3,8	1,4
Bukev	12,3	23,4	26,6	23,2	14,5	167,6	61,0
Pl. Ist.	18,3	26,4	24,5	18,8	12,0	11,7	4,3
Dr. tr. Ist.	29,6	28,3	19,6	13,3	9,2	23,0	8,4
Meh. Ist.	11,0	27,6	29,7	21,6	10,1	2,5	0,9
Iglavci	4,9	16,4	25,0	23,6	30,1	69,4	25,3
Listavci	14,6	24,1	25,8	21,8	13,7	204,8	74,7
Skupaj	12,2	22,2	25,5	22,3	17,8	274,2	100,0

Sestava skupin drevesnih vrst je naslednja: SMREKA (smreka); JELKA (jelka), BORI (rdeči, črni); MACESEN (macesen); BUKEV (bukev); HRASTI (graden, dob); PL.LISTAVCI (gorski in ostrolistni javor, veliki jesen, gorski brest, lipa in lipovec, oreh, češnja); DR.TR.LISTAVCI (beli in črni gaber, kostanj, robinija, maklen, mokovec, mali jesen); MEHKI LISTAVCI (črna in siva jelša, trepetlika, topol, breza, vrbe, jerebika, nagnoj).

Lesna zaloga je skoncentrirana v starejših drogovnjakih in mlajših debeljkih (70 %). Med drevesnimi vrstami izrazito izstopa bukev, opaznejši delež imajo še smreka in drugi trdi listavci. Bukev in smreka sta prisotni v starejših gozdovih, drugi trdi listavci pa v mlajših razvojnih fazah.

Grafikon 1/D-DV:Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

Preglednica 26/D-LZL: Lesna zaloga gozdov po lastniških kategorijah

	Enota	Skupaj	Lastniška kategorija		
			Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti
Iglavci	m ³	852.302	300.736	42.465	509.101
	m ³ /ha	69,4	73,4	53,8	68,8
Listavci	m ³	2.515.109	892.830	148.298	1.473.981
	m ³ /ha	204,8	217,8	188,0	199,4
Skupaj	m³	3.367.411	1.193.566	190.763	1.983.082
	m³/ha	274,2	291,2	241,8	268,2

Največjo lesno zalogo na hektar imajo zasebni gozdovi, kar je podobno gozdovom Baške grape, Tolminskega in deloma Kobariškega. Razlogov je več: slabša odprtost zasebnih gozdov, manjši interes za sečnjo zlasti v težko dostopnih predelih, intenzivnejše gospodarjenje z državnimi gozdovi in gozdovi lokalne skupnosti, prizadetost teh gozdov po naravnih ujmah.

NAČIN UGOTAVLJANJA LESNE ZALOGE

Lesno zalogo smo ugotavljali z meritvami na stalnih vzorčnih ploskvah (SVP). Oblikovanje stratumov je ostalo glede na pretekli GGN nespremenjeno.

Poleg meritev na SVP smo LZ v vseh RGR ugotavljali tudi z okularno metodo hitre izmere temeljnice po Bitterlichu (Kramerjev dendrometer).

V prvem stratumu so združeni gozdovi gospodarskih razredov v katerih poteka pridobivanje gozdnih lesnih sortimentov ob upoštevanju tudi drugih funkcij s skupinsko postopnim načinom gospodarjenja. V drugem stratumu so združeni gozdovi preostalih RGR in načinov gospodarjenja – gozdovi za premeno, gozdovi brez ukrepanja in varovalni gozdovi.

V prvem stratumu je bila postavljena zgoščena mreža SVP 1.000 x 250 m, v drugem stratumu pa mreža 1.000 x 1.000 m. Izmerjeno je bilo 239 SVP⁴². Tako je bila izmerjena povprečno ena na 51,39 ha gozda.

Povprečna LZ znaša 274,2 m³/ha, od tega je 69,4 m³/ha iglavcev in 204,8 m³/ha listavcev. V primerjavi s preteklim načrtom se je lesna zaloga povečala za 11,9 % (245,1 → 274,2 m³/ha).

Preglednica 27/D-LZU: Način ugotavljanja lesne zaloge

Stratum	Rastiščnogojitveni razred	Površina (ha)	Lesna zaloga (v m ³ /ha)	Število vzorčnih ploskev	+E (%)
1	32190-Gorska bukovja mešana z iglavci	867,18	402,3	149	7,4
	33590-Jelova bukovja mešana z iglavci	615,28	385,9		
	35290-Alpska bukovja hladnih, vlažnih leg	111,62	314,5		
	35390-Alpska bukovja (osrednja oblika)	1.398,28	365,6		
	35490-Alpska bukovja sušnih leg	693,52	266,1		
2	60000-Gozdni rezervati	42,16	110,3	90	13,3
	70000-Varovalni gozdovi	6.689,53	228,1		
	80000-Degradirani gozdovi za premeno	1.864,67	278,6		
	Skupaj	12.282,24	274,2	239	

NAČIN UGOTAVLJANJA TARIF

Izračun tarif smo na novo izvedli na podlagi meritev premerov in višin na SVP, ločeno po RGR in skupinah drevesnih vrst. Za RGR in skupine drevesnih vrst, pri katerih nismo razpolagali z dovoljšnim številom meritev višin na SVP, smo tarife prevzeli iz območnega GGN. Izračune smo po odsekih uskladili tudi z izkušnjami revirnih gozdarjev na KE glede odstopanja med odkazano in posekano lesno maso. Za celotno GGE smo določili vmesne Čoklove tarife.

3.3 Prirastek

Prirastek smo ugotavljali preko zaporednih meritev merskih dreves na 192 SVP, na katerih je bila izvedena vsaj druga meritev, ter ga kasneje izravnali preko prirastnih nizov, oblikovanih za posamezne skupine drevesnih vrst po RGR, stratumih in celotno GGE (v prilogi).

V povprečni letni prirastek prispevajo predvsem listavci, in sicer najbolj v 1. in 2. razširjenem debelinskem razredu, kar je posledica intenzivnega priraščanja mlajših razvojnih faz.

Letni prirastek znaša 4,16 m³/ha, od tega je 1,09 m³/ha iglavcev in 3,06 m³/ha listavcev. Prirastek se je v primerjavi s prejšnjim GGN zmanjšal in sicer za 0,17 m³/ha (4 %). Glavni razlog so naravne ujme (žledolom, vetrolom, napad lubadarja), ki so močno poškodovale krošnje in s tem prirastno moč dreves.

⁴² Pri prejšnji obnovi načrta (2013) je bilo izmerjenih 192 SVP, obdobje prej (2003) 185, še prej (1993) le 34 .

Preglednica 28/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	0,18	0,28	0,28	0,19	0,17	1,10	26,3
Listavci	0,82	0,88	0,69	0,46	0,21	3,06	73,7
Skupaj	1,00	1,16	0,97	0,65	0,38	4,16	100,0

Največji prirastek je v zasebnih gozdovih, ki zajemajo razvojne faze v dobi največjega priraščanja (starejši drogovnjak), najmanjši pa je, kot pri lesni zalogi, v državnih gozdovih. Prirastek z naraščanjem debeline pada.

Preglednica 29/D-PL: Letni prirastek po lastniških kategorijah

	Enota	Skupaj	Lastniška kategorija		
			Zasebni gozd.	Državni gozd.	Gozdovi lokalnih skupnosti
Iglavci	m ³	13.436	4.829	593	8.013
	m ³ /ha	1,09	1,18	0,75	1,08
Listavci	m ³	37.614	13.741	2.408	21.464
	m ³ /ha	3,07	3,35	3,06	2,91
Skupaj	m³	51.049	18.570	3.002	29.477
	m ³ /ha	4,16	4,53	3,81	3,99

Tako LZ kot prirastek sta največja v zasebnih gozdovi. Razlog so boljša rastišča saj gre pretežno za gozdove nastale na nekdanjih kmetijskih površinah na katerih intenzivno priraščajo drogovnjaki, pa tudi manjše potrebe po sečnji, tako da so se ponekod ustvarili raznomerni gozdovi v katerih je znaten delež debeljakov.

Prirastni nizi so v prilogi.

3.4 Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Razvojne faze smo izločali z opisi sestojev in vrisom na DOF-5. V razvojno fazo drogovnjakov smo uvrščali tudi opuščene panjevece boljših zasnov in drogovnjake panjevskega nastanka, kjer je smiselno skupinsko postopno gospodarjenje in redčenje. Razgibane sestoje, kjer se prepletajo mladovje, starejši pionirski sestoji in drogovnjaki slabših zasnov smo uvrstili v raznomerne sestoje.

Preglednica 30/RF1/P: Površine in značilnosti razvojnih faz oz. zgradb sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek						Lesna zaloga
			Površina		Zasnova				
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	m³/ha
Mladovje	65,13	0,5							
Drogovnjak	2.479,67	20,2	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	228,2
Debeljak	5.560,28	45,3	61,52	1,1	13,2	80,5	6,3	0,0	372,1
Sestoj v obnovi	547,24	4,5	107,75	19,7	0,0	70,6	29,4	0,0	327,9
Raznomoerno (sk-gnz)	1.772,36	14,4	35,55	2,0	0,0	24,2	75,8	0,0	190,8
Grmičav gozd	1.447,56	11,8							89,3
Pionirski gozd z grmišči	410,00	3,3							209,4
Skupaj	12.282,24	100,0	204,82	1,7					274,2

Primerjava površinskih deležev razvojnih faz kaže, da se je na račun priraščanja in smiselnega uvrščanja v osnovne razvojne faze povečal delež drogovnjakov (11,6 % → 20,2 %) predvsem na račun panjevecev, zaradi priraščanja tudi delež debeljakov (26,5 % → 45,3 %), zaradi sanacij gozdov po naravnih ujmah pa deloma tudi delež sestojev v obnovi (3,7 % → 4,5 %)

Zasnova podmladka je zadovoljiva, slabša je predvsem na opuščeni kmetijskih površinah in tam, kjer se je premočno uvajalo v obnovo, še zlasti na prisojnih ali skalovitih legah.

Preglednica 31/D-POM: Sestava podmladka po drevesnih vrstah

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh. list.	Skupaj
ha	38,24	5,89	8,73	4,73	126,58	12,21	7,53	0,91	204,82
%	18,67	2,88	4,26	2,31	61,80	5,96	3,68	0,44	100,00

Podmladka je malo (1,67 %) v primerjavi z drugimi bližnjimi GGE Tolminskega GGO (Kobarid 1,27 %, Brda-Kolovrat 1,67 %, Tolmin 3,43 %, Banjšice 3,62 %, Baška grapa 5,60 %, Soča-Trenta 7,04 %, Most na Soči 7,26 %). Prisoten je zlasti v sestojih v obnovi, v površinsko obsežnih raznomernih sestojih, v ostalih razvojnih fazah je delež podmladka majhen. Največ je podmladka bukke (61,80 %) in smreke (18,67 %), manj plemenitih listavcev (5,96 %) in drugih trdih listavcev (3,68 %).

Preglednica 32/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Razvojna faza	Površina	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
	ha	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	65,13	0,0	73,3	22,9	3,8	85,8	0,0	14,2	0,0	0,0	52,3	35,8	11,9
Drogovnjak	2.479,67	0,0	37,3	53,1	9,6	17,3	2,7	80,0	0,0	9,2	71,2	19,6	0,0
Debeljak	5.560,28					23,1	8,8	68,1	0,0	4,4	48,1	45,0	2,5
Sestoj v obnovi	547,24					66,4	18,5	15,1	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	1.772,36					9,1	15,5	75,4	0,0				
Grmičav gozd	1.447,56												
Pionirski gozd z grmišči	410,00	0,0	25,3	74,7	0,0								
Skupaj:	12.282,24												

Sestoji, kjer se določa zasnova, so dobrih zasnov, v glavnem negovani (nekoliko slabše drogovnjaki, ki v dobršnem delu še niso bili redčeni), z normalnim drevesnim sklepom (neredčeni letvenjaki in drogovnjaki s tesnim).

3.5 Tipi sestojev

NAČIN IZDELAVE SESTOJNE KARTE

Posodobitev sestojne karte in pripadajočih atributnih podatkov je potekala po ustaljenem protokolu (Kozorog in sod, 2013). S kabinetno posodobitvijo sestojne karte z ekransko tehniko in uporabo najnovejših digitalnih ortofoto posnetkov (DOF-25, 2023) smo zajeli izboljšanje položajne točnosti nekaterih sestojev, ažuriranje nastalih sprememb sestojev in izločanje novih sestojev. Tako posodobljeno karto smo vpeli na najnovejšo rabo tal (MKGP, 2023). S pomočjo fotointerpretacijskega ključa in drugih virov (SVP, gozdnogojitveni načrti, evidenca poseka ...) smo izvedli dopolnitev atributnega dela podatkov v sodelovanju s KE oz. revirnimi gozdarji, ki so bili intenzivneje vključeni tudi pri definiranju problemov v GGE. Sledil je vklop novih sestojev v obstoječi sistem šifriranja ter prečiščenje vseh podatkov.

Tako pripravljeno oz. posodobljeno sestojno karto smo s posodobljenim atributnim delom podatkov in prevzeto rabo tal na terenu le preverjali in dopolnjevali, pri čemer smo pozornost prednostno usmerili v ugotavljanje sprememb sestojev zaradi večjih pomladitvenih in sanacijskih sečenj, stanje pomladka in usmeritve v mladovjih in pomlajencih.

Gozdove GGE glede na razvojno fazo, prevladujočo drevesno sestavo in zgradbo, lahko v grobem razdelimo na naslednje sestojne tipe:

- + *Drogovnjaki in debeljaki bukke in smreke s primesjo plemenitih in trdih listavcev* na zmerno strmih do strmih pobočjih gorskih masivov.
- + *Jelovo-bukovi drogovnjaki in debeljaki* na zmerno strmih osojnih pobočjih.
- + *Pretežno čisti bukovi drogovnjaki in debeljaki* na zmerno strmih do strmih osojnih legah v gorskem in visokogorskem pasu.

- + *Bukovi drogovnjaki* pretežno panjevskega porekla s *primesjo trdih listavcev* na strmih prisojnih pobočjih.
- + *Grmičavi in panjevski sestoji trdih listavcev* na izpostavljenih južnih legah.
- + *Drogovnjaki rdečega in črnega bora s primesjo trdih listavcev* panjevskega nastanka na ekstremnih rastiščih na dolomitu.
- + *Vrbovja in jelševja* na prodiščih ob Soči.
- + *Grmičavi sestoji rušja* na zgornji gozdni meji.
- + *Pionirski gozdovi plemenitih in mehkih listavcev ter smreke* na flišu v okolici Bovca in Čezsoče, nastali na opuščeni kmetijskih zemljiščih.
- + *Mladovja smreke* nastala s sadnjo oz. direktnimi premenami v preteklosti.

Današnji sestojni tipi so odraz naravnih dejavnikov in preteklega gospodarjenja, ki je vplivalo zlasti na sestojno zgradbo, razmerje drevesnih vrst, zasnovo in negovanost.

Preglednica 33/D-DS: Tipi drevesne sestave gozdov

Tip drevesne sestave	Površina (ha)	Delež (%)
Bukovi gozdovi	4.362,68	35,5
Drugi pretežno listnati gozdovi	2.893,84	23,6
Gozdovi bukve in smreke	1.862,09	15,2
Smrekovi gozdovi	288,25	2,3
Borovi gozdovi	98,48	0,8
Drugi pretežno iglasti gozdovi	339,61	2,8
Drugi gozdovi iglavcev in listavcev	2.437,29	19,8
Skupaj	12.282,24	100,0

Karta tipov drevesne sestave gozdov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta 2).

3.6 Ohranjenost gozdov

Preglednica 34/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno spremenjeni		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	2.800,55	69,2	712,16	17,6	342,17	8,5	189,68	4,7	4.044,56	32,9
GPN, ukrepi so dovoljeni	1.298,49	86,2	163,50	10,9	44,00	2,9	0,00	0,0	1.505,99	12,3
GPN, ukrepi niso dovoljeni	42,16	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	42,16	0,3
Varovalni gozdovi	5.686,16	85,0	921,15	13,8	0,00	0,0	82,22	1,2	6.689,53	54,5
Skupaj vsi gozdovi	9.827,36	80,1	1.796,81	14,6	386,17	3,1	271,90	2,2	12.282,24	100,0

Pretežni del gozdov v GGE je varovalnih zato so v glavnem ohranjeni (80,1 %). Najbolj ohranjeni so v gozdnem rezervatu, najmanj v večnamenskih gozdovih, kjer je tudi največ izmenjanih gozdov. Spremenjeni ali izmenjani so zaradi preteklih človekovih vplivov predvsem zasebni gozdovi, pa tudi tam, kjer so se zarasli s pionirskimi drevesnimi vrstami. Močno spremenjeni so tisti, ki so nastali z direktno premeno, predvsem s smreko.

3.7 Kakovost drevja

Preglednica 35/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih* (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	404	2,7	19,1	33,2	27,2	17,8
Jelka	26	11,5	27,0	26,9	23,1	11,5
Bor	70	1,4	5,7	40,0	40,0	12,9
Macesen	5	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Bukev	1.123	1,0	9,3	28,9	28,0	32,8
Plemeniti listavci	51	0,0	5,9	29,4	21,6	43,1
Drugi trdi listavci	24	0,0	0,0	0,0	4,2	95,8
Mehki listavci	3	0,0	0,0	0,0	33,3	66,7
Skupaj iglavci	505	3,2	17,6	33,7	28,7	16,8
Skupaj listavci	1.201	0,9	8,9	28,3	27,3	34,6
Skupaj	1.706⁴³	1,6	11,5	30,6	27,7	28,6

*Struktura je ugotovljena na drevju, debelejšem od 30 cm, ocenjenem na SVP.

Oceno kakovosti drevja je potrebno jemati z zadržkom, saj vanjo niso vključene notranje lastnosti lesa, ki bistveno vplivajo na kakovost sortimentov ter jih je na terenu nemogoče ocenjevati.

Kakovost drevja se je v zadnjih 10-ih letih poslabšala. Že v preteklosti je bilo odlične kakovosti drevja zelo malo (6,2 % → 1,6 %). Prej je prevladovala dobra do zadovoljiva kakovost, sedaj se je ta struktura premaknila v slabše kakovostne razrede (prej 21,0 % : 45,6 %; sedaj 13,1 % : 56,3 %)⁴⁴, tudi kot posledica naravnih ujm in pomanjkanja nege v preteklih desetletjih. Kakovost je boljša pri iglavcih, zlasti pri jelki in macesnu, medtem ko je kakovost bukke (pod)povprečna. Izrazito slaba je pričakovano kakovost pri mehkih in drugih trdih listavcih.

3.8 Poškodovanost drevja

Preglednica 36/PŠD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	5,1
Veje in krošnja	7,6
Osutost	0,9
Skupaj	13,6

Poškodovanost drevja v GGE, ocenjena na drevesih, ki so bila zajeta v SVP, se je bistveno povečala. V prejšnjem ureditvenem obdobju je bilo nepoškodovanih 94,1 % dreves, sedaj jih je 86,4 %. Najbolj se je povečala poškodovanost vej in krošnje (2,9 % → 7,6 %) ter debela in koreničnika (2,9 % → 5,1 %). Podoben porast poškodovanosti beležimo tudi v sosednjih GGE (prim. Kobarid 93,3 % → 83,8%, veje/krošnja 4,5 % → 13,0 %; Most na Soči 94,8 % → 82,3 %, veje/krošnja 3,1 % → 13,2 %). Glavni razlogi so vetrolom v letu 2023 (prizadene predvsem najbolj pogosto drevesno vrsto - bukev), kotaleče kamenja s pobočij in zaradi plazov ter manjši delež zaradi spravila ob gozdnih prometnicah. Osutosti krošnje praktično ni.

⁴³ Pri prejšnjem načrtu je bilo v analizo zajetih 1.291 dreves.

⁴⁴ Pri predprejšnjem načrtu celo 28,3 % : 37,2 %.

3.9 Objedenost gozdnega mladja

Na ZGS smo po enotni metodologiji (opisano v: Navodilo za izvedbo popisa..., 2009) na ravni države izvedli štiri zaporedne popise poškodovanosti gozdnega mladja v letih 2010, 2014, 2017 in 2020. Ker je popisnih ploskev v GGE Bovec premalo, da bi na njihovi podlagi lahko podali zanesljivejše zaključke, podrobnejše rezultate popisa prikazujemo za celotno popisno enoto Zgornja Soča, kamor pretežno spada ta GGE. Na osnovi podatkov s popisnih ploskev sta izpolnjeni tudi preglednici OM1 in OM2.

Popisna enota Zgornja Soča se prostorsko večinoma pokriva z RGR alpska bukovja. Popisna enota se v celoti nahaja na območju LUO, kjer se prepletajo populacije gamsa, jelenjadi in v manjši meri srnjadi. Drevesne vrste graditeljice sestojev so smreka, bukev, plemeniti pa tudi trdi listavci. Prisotnost teh vrst v mladju, ter njihovo preraščanje v višje višinske razrede mladja so zadovoljivi in omogočajo nadaljnji razvoj sestojev z deleži vrst, kakor so predvideni v RGR. Smreka je v mladju zastopana z 21 %, v končni podobi sestojev naj bi je bilo okoli 20 % od lesne zaloge. Bukov je v mladju zastopana z 51 %, v končni podobi sestojev naj bi je bilo okoli 60 % od lesne mase. Plemeniti listavci so v mladju zastopani s 4 %, v končni podobi sestojev naj bi jih bilo okoli 5 % od lesne mase. Drugi trdi listavci so v mladju zastopani z 21 %, v končni podobi sestojev naj bi jih bilo 3 % od lesne mase. V popisni enoti ne opažamo večjega problema pri pomlajevanju in preraščanju mladja. Vpliv objedanja gozdnega mladja pa utegne postati vseeno problem zaradi širitve jelenjadi v celotni popisni enoti. Delno skušamo na to vplivati tudi s postavitvijo ciljev in ukrepov v populaciji jelenjadi, saj naj bi preprečili nadaljnje širjenje jelenjadi v popisni enoti ter tudi zaustavili naraščanje številčnosti

V preglednici OM1 je predstavljen delež poškodovanosti (objedenosti) gozdnega mladja po posameznih višinskih razredih za vse drevesne vrste skupaj. Popis poškodovanosti gozdnega mladja od rastlinojede parkljaste divjadi je bil izveden poleti 2020.

Preglednica 37/OM1: Objedenost gozdnega mladja – skupno

Razred mladja	Število/ha	Objedenost (%)
do 15 cm	8.190	
16-30 cm	14.416	15,9
31-60 cm	11.430	20,4
61-100 cm	5.114	26,0
101-150 cm	2.494	17,9
Skupaj 1-5	41.644	
Skupaj 2-5	33.454	

* Objedenost v razredu mladja do 15 cm se ne ugotavlja.

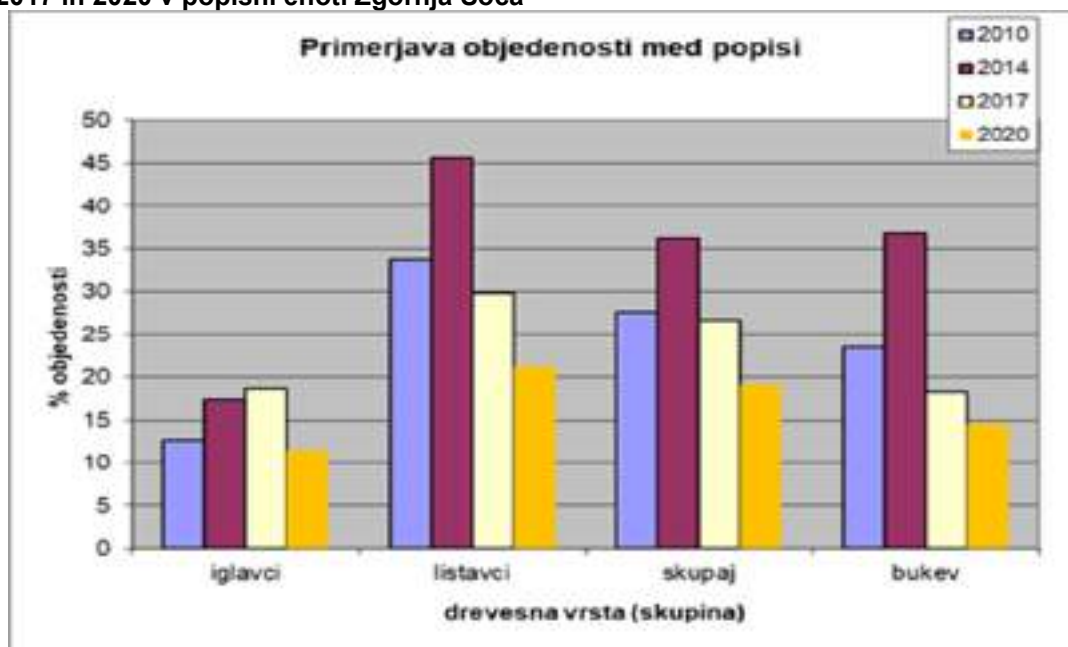
Preglednica 38/OM2: Objedenost gozdnega mladja po drevesnih vrstah*

Skup. DV	št. vz.	< 15cm			R1 15-30cm			R2 30-60cm			R3 60-100cm			R4 100-150cm			R1-R4		
		DV %	št./ha		DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %
Smreka	36	16	1.310		14	2.002	11,4	22	2.483	10,6	36	1.819	15,1	28	686		21	6.991	11,0
Jelka	5					46			11	100,0	1	46	50,0		11	100,0		114	40,0
Macesen	2											23		1	23			46	
Bukev	41	31	2.511		56	8.020	13,3	52	5.961	13,4	40	2.071	21,0	41	1.018	18,0	51	17.070	14,5
Hrasti	1					11												11	
Plem. list.	17	5	437		4	583	15,7	3	378	36,4	4	206	22,2	5	114	50,0	4	1.281	25,9
Dru. tr. list.	24	44	3.603		23	3.295	21,2	21	2.437	45,1	17	870	63,2	22	549	27,1	21	7.151	34,9
Mehki list.	9	4	328		3	458	45,0	1	160	14,3	2	80		4	92	50,0	2	789	34,8
Iglavci	36	16	1.310		14	2.048	11,2	22	2.494	11,0	37	1.888	15,8	29	721	1,6	21	7.151	11,4
Listavci	47	84	6.879		86	12.368	16,7	78	8.936	23,0	63	3.226	31,9	71	1.773	24,5	79	26.303	21,2
Skupaj	49	100	8.190		100	14.416	15,9	100	11.430	20,4	100	5.114	26,0	100	2.494	17,9	100	33.454	19,1

*Objedenost mladja se izraža v deležu mladja višine od 16 do 150 cm.

V popisni enoti Zgornja Soča je bila skupna objedenost najvišja leta 2014, nato je v popisih leta 2017 in 2020 upadla (slika 1). Enako velja tudi za objedenost bukve v tej PE. V letu 2020 je skupna objedenost znašala 19,1 %, objedenost bukve pa 14,5 %. Ugotavljanje statističnih razlik med posameznimi popisi (Hafner in sod., 2020) je pokazalo značilno zmanjšanje (2020/2010) objedenosti bukve v tej popisni enoti.

Grafikon 2/D-DV: Primerjava deleža objedenih osebkov gozdnega mladja med popisi v letih 2010, 2014, 2017 in 2020 v popisni enoti Zgornja Soča

3.10 Odmrlo drevje

Preglednica 39/OD: Odmrlo drevje

Razširjeni deb. razred		Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj		
		igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.
10 – 29 cm	št./ha	7,86	22,12	29,98	4,75	20,47	25,22	12,61	42,59	55,20
	m ³ /ha	2,63	7,05	9,68	1,45	6,60	8,05	4,08	13,65	17,73
30 – 49 cm	št./ha	3,30	1,69	4,99	0,55	2,67	3,22	3,85	4,36	8,21
	m ³ /ha	4,65	2,47	7,12	0,85	4,03	4,88	5,50	6,50	12,00
50 in več cm	št./ha	0,59	0,67	1,26	0,24	0,55	0,79	0,83	1,22	2,05
	m ³ /ha	1,65	1,92	3,57	0,64	1,57	2,21	2,29	3,49	5,78
Skupaj	št./ha	11,75	24,48	36,23	5,54	23,69	29,23	17,29	48,17	65,46
	m³/ha	8,93	11,44	20,37	2,94	12,20	15,14	11,87	23,64	35,51

Število in količina odmrlega drevja na hektar v GGE (65 dreves/ha, 35,5 m³/ha) je nad povprečjem za Tolminsko GGO (61 dreves/ha, 27,6 m³/ha). Ohranjenost in ekološka stabilnost gozdov v GGE je zelo dobra. Zaradi nižje intenzivnosti gospodarjenja je v GGE poprečno kar 65 odmrlih dreves na ha (l. 2014 – 72), oziroma 35,51 m³/ha (l. 2014 – 26,90 m³/ha), kar predstavlja 12,95 % celotne lesne mase. Pravilnik o varstvu gozdov⁴⁵ namreč določa v povprečju vsaj 3 % odmrlega lesa glede na lesno zalogo v RGR. Stojčega drevja je 20,37 m³/ha, oziroma 7,43 % stojčih odmrlih dreves glede na celotno lesno zalogo. Prisotnost gozdnih jas, omejkov, grmišč in vrzeli še povečuje biotsko raznolikost v GGE, posledice žledoloma in vetroloma pa se bodo odrazile tudi v povečanju odmrle lesne mase, tako stoječe,

⁴⁵ Uradni list RS, št. 114/09 in 31/16 (prvi odstavek 6. člena).

kot ležeče. Cilj je uravnoteženje razmerja 50 : 50 med tanjšim in debelejšim odmrlim drevjem ter med ležečim in stoječim.

Glede na obstoječe strokovne ocene potreb ptic duplaric po sušicah preračunano na ha v različnih skupinah gozdnih združb oziroma RGR⁴⁶ bi bilo potrebno imeti za gorska bukovja v I. debelinskem razredu 2,0 %, v II. 0,2 %, v III. razredu pa 0 % odmrle lesne mase. Zato ocenjujemo, da je tudi glede na strukturo po razširjenih debelinskih razredih število odmrlega drevja glede na strokovna priporočila več kot ustrezno.

⁴⁶ Papež, J., Perušek, M., Kos, I., 1997: Biotska raznovrstnost gozdnate krajine.

4 ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA Z GOZDOVI

4.1 Kratek opis zgodovine gospodarjenja z gozdovi v gozdnogospodarski enoti

Izraba prostora in gospodarjenje v preteklosti sta močno vplivala na prostorsko razporeditev, zgradbo, vitalnost in kvaliteto gozdov. Splet zgodovinskih, gospodarskih in naravnih dejavnikov je imel na gozdove v enoti izrazito negativen vpliv. V tem smislu velja omeniti trije:

1. Glavni vir preživljanja je bila dolga stoletja živinoreja, navezana na planinsko pašništvo; za domače prebivalstvo gozdovi niso nikoli pomenili važnejše gospodarske osnove.
2. Gozdovi so bili zelo zgodaj močno izsekani ali iztrebljeni, deloma zaradi potrebe po novih pašnikih, deloma za oskrbo mest v Posočju - zlasti Gorice - z lesom.
3. Zaradi razgibanih reliefnih razmer in ostre gorske klime se je razvoj gozdne vegetacije ob pretiranem izkoriščanju hitro obrnil v regresijo.

Gozdovi so bili dobrih pet stoletij izpostavljeni močnemu negativnemu vplivu človekove gospodarske dejavnosti. Krčenje gozdov za potrebe kmetijske rabe je potekalo v dveh smereh: v nižjih legah iz doline navzgor za njive, travnike in senožeti, v gorah pa iz višin navzdol za širjenje planinskih pašnikov. Pogosto so si prebivalci pri krčenju gozdov pomagali z ognjem. Gozdovi so se ohranili le v strmih in za kmetijsko izrabo neprimernih predelih, pa še tu so bili izpostavljeni hudemu izkoriščanju in gozdni paši. Veliko lesa je bilo potrebno za domačo rabo (gradnja in vzdrževanje objektov, kritje streh s škodlami, drva za kurjavo). Simon Rutar v svoji "Zgodovini Tolminske" omenja, da je sredi 19. stoletja na Bovškem že močno primanjkovalo drv za kurjavo! Svoje je prispevala tudi Soška fronta med I. svetovno vojno, ki je potekala prav sredi enote Bovec. Divja sečnja za potrebe vojaštva in triletno nabijanje artilerije sta gozdove hudo opustošila. Pritisk na gozdove se je zmanjšal šele po drugi svetovni vojni, ko je prišlo zaradi zaposlovanja v industriji in odseljevanja prebivalstva do opuščanja kmetovanja in planinskega pašništva. Vsi gospodarski vplivi na gozd so bili med seboj tesno prepleteni in soodvisni. Njihove posledice v gozdovih so bile sledeče:

- zmanjšanje gozdne površine (gozdnatosti) na 40 % (leta 1950);
- znižanje zgornje gozdne meje za 200 - 300 m;
- poslabšanje kvalitete, vitalnosti in zasnove gozdov;
- povečanje deleža pionirskih in bolj vzdržljivih drevesnih vrst (gabrovec, mali jesen, smreka) na račun bolj občutljivih (bukve in jelke);
- povečanje deleža panjevca, srednjega gozda in grmišč na račun visokega gozda.

Surovo in nepremišljeno ravnanje z gozdom je imelo seveda zelo hude in neprijetne ekološke posledice, med katerimi je gotovo na prvem mestu huda erozija, ki je prizadela ogolele površine.

Današnje stanje gozdov je v vseh pogledih precej drugačno od njihove naravne zgradbe in videza. Ohranjene gozdove srečamo le v odmaknjenih predelih Polovnika, Golobarja, Gozdeca in Mangrta. Posebnost so zlasti državni gozdovi (prim. Izgora, potrebe trdnjave Kluže) za katere so bili izdelani prvi gozdnogospodarski načrti v Sloveniji (Flameck, Lesek 1970).

Glavne usmeritve glede gospodarjenja z gozdovi v preteklih desetletjih so bile

- sonaravno gospodarjenje: pretežno naravna obnova, težnja k raznodobnemu mešanemu gozdu, dolga proizvodna in pomladitvena doba;
- nega mladih in srednjedobnih sestojev (redčenje);
- gradnja prometnic v zaprtih gozdovih (Golobar, Polovnik);
- upoštevanje splošno koristnih funkcij gozdov.

Glavne analize in na njih utemeljene odločitve ter smernice so bile smiselne in usklajene s takratnimi razmerami.

4.2 Gospodarjenje z gozdovi v preteklem ureditvenem obdobju

V preteklem ureditvenem obdobju so bili zaradi slabe odprtosti gozdov, neugodnih lastniških razmer in majhne navezanosti lastnikov na gozd cilji gospodarjenja ohlapno določeni in usmerjeni v zagotavljanje sonaravnega, večnamenskega in trajnostnega gospodarjenja v vseh gozdovih, uravnavanje ustrezne zgradbe gozda, zagotavljanje lokalnih potreb po prostorninskem lesu, izboljšanje spravilnih razmer ter ohranjanje ugodnega stanja kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov na območjih TNP in Natura 2000.

V zadnjem desetletju so na gospodarjenje z gozdom izdatno vplivale gradacije podlubnikov in vremenske ujme, predvsem vetrolomi, ki so prizadeli večje površine gozdov. V sanaciji poškodovanih gozdov so svojo priložnost videli izvajalci, ki so se v letih po ujmi okrepili s sodobnimi in zmogljivimi stroji za gozdno proizvodno. Po končani sanaciji so se začeli pritiski tudi na ostale, še zlasti najbolj ohranjene smrekove gozdove. V ostalih gozdovih se interes za gospodarjenje ni izrazil povečal.

Največjo zdravstveno težavo tega desetletja zagotovo predstavljajo pogoste gradacije smrekovih podlubnikov in sušenje jesenovih sestojev zaradi jesenovega ožiga. Pogoste poletne suše in vedno pogostejši vročinski valovi v poletnem in zgodnje jesenskem času močno oslabijo smrekove sestoje predvsem na južnih pobočjih, ki jih nato napadejo podlubniki. Veliko težavo predstavlja tudi sušenje velikega jesena v nižinskih predelih enote, kjer so najboljša rastišča. Ta najprej oslabi drevo, dodatno škodo pa povzroča še mraznica (*Armillaria spp.*), ki s trohnenjem korenin pospešuje odmiranje te drevesne vrste. Ob prisotnosti močnejših vetrov se tako začnejo rušiti celotni sestoji. Problem je toliko večji, ker je v posameznih nižinskih gozdih predelih delež velikega jesena v gozdovih tudi višji od 50 %. Izpad velikega jesena je predvsem v mlajših razvojnih fazah skoraj 100 %. Starejša drevesa so nekoliko bolj odporna in dlje časa kljubujejo, čeprav se tudi ta sčasoma pogosto posušijo oz. izrujejo ob močnejših vetrovih.

4.2.1 Posek

Posek po rastiščnogojitvenih razredih in primerjava z načrtovanim**Preglednica 40/D-PGR: Realizacija poseka po ureditvenih obdobjih**

Ureditveno obdobje 2014-2023			Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
Gospodarski razred			m ³	m ³	%	%
32190-Gorska bukovja mešana z iglavci	Iglavci		6.241	3.927	62,9	1,1
	Listavci		39.646	4.088	10,3	1,1
	Skupaj		45.887	8.016	17,5	2,2
33590-Predalpska jelova bukovja mešana z iglavci	Iglavci		23.631	2.342	9,9	0,6
	Listavci		32.108	1.336	4,2	0,4
	Skupaj		55.739	3.678	6,6	1,0
35290-Alpska bukovja hladnih vlažnih leg mešana z iglavci	Iglavci		1.748	22	1,3	0,0
	Listavci		3.007	114	3,8	0,0
	Skupaj		4.755	137	2,9	0,0
35390-Alpska bukovja (osred.oblika) mešana z iglavci	Iglavci		23.295	4.763	20,4	1,3
	Listavci		56.904	7.733	13,6	2,1
	Skupaj		80.199	12.495	15,6	3,5
35490-Alpska bukovja sušnih leg mešana z iglavci	Iglavci		14.040	7.525	53,6	2,1
	Listavci		14.532	2.322	16,0	0,6
	Skupaj		28.572	9.847	34,5	2,7
60000-Gozdni rezervati	Iglavci		0	0	0,0	0,0
	Listavci		0	0	0,0	0,0
	Skupaj		0	0	0,0	0,0
70000-Varovalni gozdovi	Iglavci		11.667	4.485	38,4	1,2
	Listavci		46.817	3.677	7,9	1,0
	Skupaj		58.484	8.162	14,0	2,3
80000-Degradirani gozdovi za premeno	Iglavci		19.201	7.626	39,7	2,1
	Listavci		69.004	11.718	17,0	3,2
	Skupaj		88.205	19.344	21,9	5,3
Skupaj	Iglavci		99.823	30.691	30,7	8,5
	Listavci		262.018	30.988	11,8	8,6
	Skupaj		361.841	61.679	17,0	17,0
Ureditveno obdobje 2004-2013			Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
Gospodarski razred			m ³	m ³	%	%
32190-Gorska bukovja mešana z iglavci	Iglavci		2.302	97	4,2	0,1
	Listavci		13.676	10.204	74,6	6,8
	Skupaj		15.978	10.301	64,5	6,9
33590-Predalpska jelova bukovja mešana z iglavci	Iglavci		9.965	587	5,9	0,4
	Listavci		13.144	729	5,5	0,5
	Skupaj		23.109	1.315	5,7	0,9
35290-Alpska bukovja hladnih vlažnih leg mešana z iglavci	Iglavci		768	234	30,4	0,2
	Listavci		1.996	1.528	76,6	1,0
	Skupaj		2.764	1.762	63,7	1,2
35390-Alpska bukovja (osred.oblika) mešana z iglavci	Iglavci		9.831	4.473	45,5	3,0
	Listavci		29.967	7.642	25,5	5,1
	Skupaj		39.798	12.115	30,4	8,1
35490-Alpska bukovja sušnih leg mešana z iglavci	Iglavci		9.015	7.833	86,9	5,2
	Listavci		4.868	2.795	57,4	1,9
	Skupaj		13.883	10.628	76,6	7,1
60000-Gozdni rezervati	Iglavci		0	0	0,0	0,0
	Listavci		0	0	0,0	0,0
	Skupaj		0	0	0,0	0,0

70000-Varovalni gozdovi	Iglavci	7.855	5.023	63,9	3,3
	Listavci	12.200	6.208	50,9	4,1
	Skupaj	20.055	11.231	56,0	7,5
80000-Degradirani gozdovi za premeno	Iglavci	11.510	12.549	109,0	8,4
	Listavci	22.902	15.155	66,2	10,1
	Skupaj	34.412	27.705	80,5	18,5
Skupaj	Iglavci	51.246	30.795	60,1	20,5
	Listavci	98.753	44.262	44,8	29,5
	Skupaj	149.999	75.057	50,0	50,0

Realizacija možnega poseka zaradi slabe odprtosti, neurejenih lastniških razmer ter lastniške razdrobljenosti gozdov ne dosega niti četrte načrtovanega. Najvišja je bila na območju Alpskih bukovi sušnih leg mešanih z iglavci. V teh sestojih so bili tudi napadi smrekovih podlubnikov najpogostejši. Nekoliko več poseka je bilo tudi v degradiranih gozdovih za premeno, ki se nahajajo na najboljših rastiščih na obrobju Bovške doline, na nekoč zaraščenih in opuščenih kmetijskih površinah. Povsod drugod je bila realizacija nižja od četrte.

Realizacija poseka pa lastniških kategorijah in vrstah poseka izkazuje največjo intenziteto sečnje v gozdovih lokalne skupnosti tj. v gozdovih v lasti občine Bovec zaradi sanitarnega poseka iglavcev. Tudi v celoti predstavlja sanitarni posek skoraj 40% celotnega poseka v preteklem desetletju v GGE. Relativno velik delež poseka predstavlja tudi posek oslabelega drevja predvsem na račun sušenja velikega jesena.

V zasebnih gozdovih so v preteklem desetletju v več kot 50% prevladoval negovalne sečnje, nekoliko manj pa sanitarne sečnje iglavcev in listavcev.

V gozdovih lokalne skupnosti je delež sanitarne sečnje še nekoliko večji in presega 40% vsega poseka. Tudi v teh gozdovih predstavlja velik problem posek oslabelega drevja na račun velikega jesena.

V državnih gozdovih je intenzivnost sečnje minimalna. Razloge gre iskati predvsem v oddaljenosti in zaprtosti gozdnih kompleksov, ki so s trenutno tehnologijo dela nedosegljivi. Gre za predele GGE na odmaknjenih in terensko zahtevnih območjih.

Preglednica 41/D-PL1: Realizacija poseka po lastniških kategorijah

Posek	Zasebni gozdovi			Državni gozdovi			Gozdovi lokalnih skupnosti			Skupaj GGE		
	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
Načrtovan - m ³	42.275	112.172	154.447	3.388	13.618	17.006	54.160	136.228	190.388	99.823	262.018	361.841
Izveden - m ³	13.098	17.152	30.250	240	292	532	17.353	13.544	30.897	30.691	30.988	61.679
Realizacija - %	31,0	15,3	19,6	7,1	2,1	3,1	32,0	9,9	16,2	30,7	11,8	17,0
Povp. drevo - m ³	1,20	0,48	0,65	1,13	0,26	0,39	0,77	0,33	0,49	0,91	0,40	0,55

Posek po vrstah sečeni

Po vrsti poseka v GGE je prevladovala panjevska sečnja, ki predstavlja slabo tretjino vsega poseka. Razmeroma veliko je bilo sanitarnega poseka, in sicer tako na račun sanacije žledoloma kot tudi zaradi sušenja velikega jesena. Vsekakor velja izpostaviti tudi posek zaradi krčitev, ki presega 10 % vsega poseka in se je glede na prejšnje ureditveno obdobje več kot počelveril.

Preglednica 42/VP: Posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah**Skupaj GGE**

		Vrste poseka										Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabeled. drevja	Sanit. posek	Posek Za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek			
		Redčen.	Pomlad.	Prebir.										
Iglavci	m³	323	7.220	1.801	0	0	7.243	12.198	981	747	177	30.691		
	%	1,1	23,5	5,9	0,0	0,0	23,6	39,7	3,2	2,4	0,6	100,0	4,2	19,1
Listavci	m³	4.715	9.820	1.829	25	1	1.709	10.053	1.882	924	41	30.998		
	%	15,2	31,7	5,9	0,1	0,0	5,5	32,4	6,1	3,0	0,1	100,0	1,4	7,5
Skupaj	m³	5.038	17.040	3.630	25	1	8.952	22.251	2.863	1.671	218	61.689		
	%	8,2	27,6	5,9	0,0	0,0	14,5	36,1	4,6	2,7	0,4	100,0	2,1	10,7

Zasebni gozdovi

		Vrste poseka										Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabeled. drevja	Sanit. posek	Posek Za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek			
		Redčen.	Pomlad.	Prebir.										
Iglavci	m³	230	5.285	1.705	0	0	1.413	3.517	369	402	177	13.098		
	%	1,8	40,3	13,0	0,0	0,0	10,8	26,8	2,8	3,1	1,4	100,0	5,2	19,7
Listavci	m³	1.279	6.273	1.473	19	1	1.155	5.425	1.223	287	27	17.163		
	%	7,5	36,5	8,6	0,1	0,0	6,7	31,6	7,1	1,7	0,2	100,0	2,2	12,0
Skupaj	m³	1.509	11.558	3.178	19	1	2.568	8.942	1.592	689	204	30.261		
	%	5,0	38,0	10,5	0,1	0,0	8,5	29,6	5,3	2,3	0,7	100,0	2,9	14,4

Državni gozdovi

		Vrste poseka										Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabeled. drevja	Sanit. posek	Posek Za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek			
		Redčen.	Pomlad.	Prebir.										
Iglavci	m³	0	12	0	0	0	33	131	0	63	0	240		
	%	0,0	5,2	0,0	0,0	0,0	13,7	54,6	0,0	26,5	0,0	100,0	0,7	3,5
Listavci	m³	0	26	9	3	0	14	45	34	162	0	292		
	%	0,0	9,0	2,9	1,1	0,0	4,7	15,4	11,5	55,4	0,0	100,0	0,2	1,1
Skupaj	m³	0	38	9	3	0	47	176	34	225	0	532		
	%	0,0	7,1	1,7	0,6	0,0	8,8	33,1	6,4	42,3	0,0	100,0	0,3	1,6

Gozdovi lokalnih skupnosti

		Vrste poseka										Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabeled. drevja	Sanit. posek	Posek Za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek			
		Redčen.	Pomlad.	Prebir.										
Iglavci	m³	93	1.922	97	0	0	5.797	8.550	612	281	0	17.353		
	%	0,5	11,1	0,6	0,0	0,0	33,4	49,3	3,5	1,6	0,0	100,0	3,9	19,8
Listavci	m³	3.436	3.521	347	3	0	541	4.583	625	475	13	13.544		
	%	25,4	26,0	2,6	0,0	0,0	4,0	33,8	4,6	3,5	0,1	100,0	1,0	5,5
Skupaj	m³	3.529	5.443	444	3	0	6.338	13.133	1.237	756	13	30.897		
	%	11,4	17,6	1,4	0,0	0,0	20,5	42,7	4,0	2,4	0,0	100,0	1,7	9,3

Posek po skupinah drevesnih vrst**Preglednica 43/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst**

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	46,7	5,3	1,0
Jelka	0,1	0,1	0,0
Bor	2,3	1,5	0,0
Macesen	0,6	0,7	0,0
Ostali igl.	0,0	1,1	0,0
Bukev	30,3	1,0	0,6
Hrast	0,6	8,4	0,0
Pl. Ist.	11,0	5,6	0,2
Dr. tr. Ist.	6,9	1,4	0,1
Meh. Ist.	1,5	2,1	0,0
Skupaj iglavci	49,7	4,2	1,0
Skupaj listavci	50,3	1,4	1,0
Skupaj	100,0	2,1	2,1

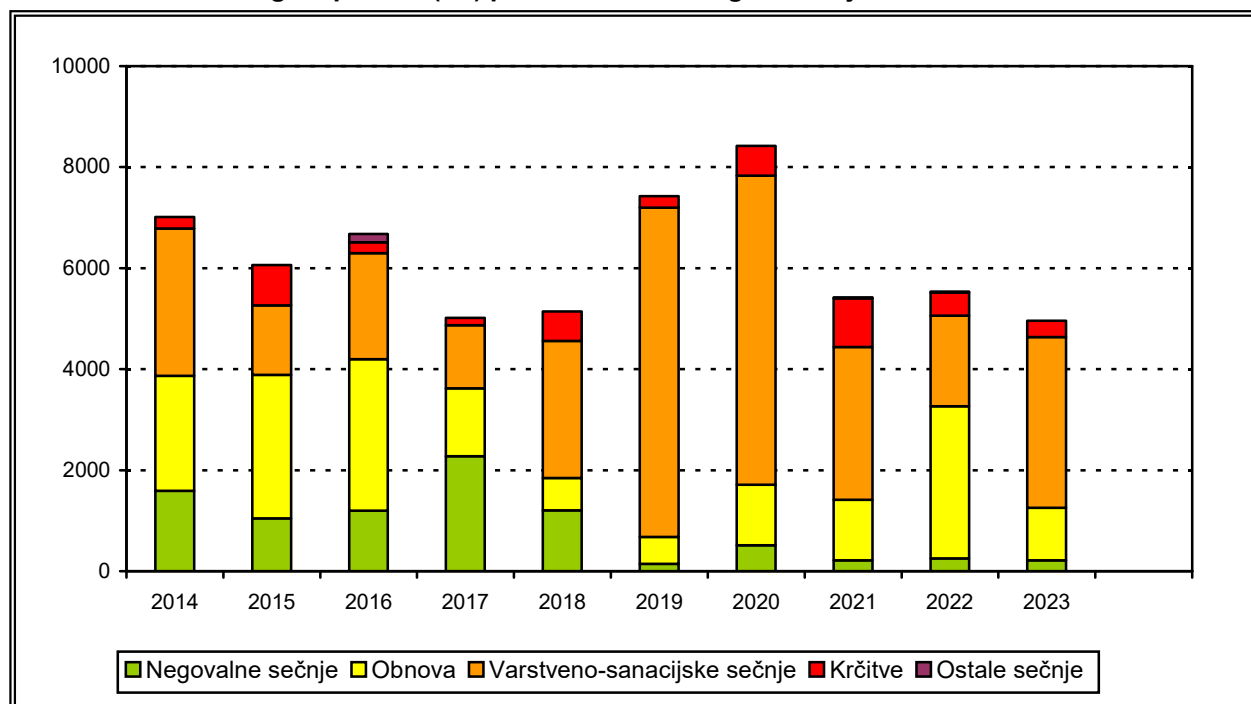
Posek po debelinskih razredih

Tako po skupinah drevesnih vrst kot tudi po debelinski strukturi poseka se odraža sestava drevesnih vrst v GGE.

Preglednica 44/PDR: Posek po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	1,4	3,4	4,2	5,4	5,0	4,2	2,5
Listavci	1,3	1,7	1,8	1,1	0,8	1,4	2,5
Skupaj	1,3	2,1	2,5	2,0	2,2	2,1	5,0

Posek po letih ni preveč uravnotežen in se večinoma giblje med 5.000 in 8.000 m³.

Grafikon 3/D-PL: Pregled poseka (m³) po letih ureditvenega obdobja

Preglednica 45/P-GGE: Realizacija poseka v preteklem ureditvenem obdobju

2014 - 2023	Načrtovani posek	Realizacija poseka - po tekočih evidencah		Realizacija poseka - po podatkih iz SVP (točkovna in intervalna ocena)		
	m ³	m ³	%	točkovno m ³	interval +- m ³	%
Iglavci	99.823	30.691	30,7	44.448	49.781	44,5
Listavci	262.018	30.998	11,8	34.233	25.946	13,1
Skupaj	361.841	61.689	17,0	78.681	58.666	21,7

Preglednica 46/OPPE: Ocena poseka na SVP in primerjava za evidenco

Stratum		Površina(ha)	Evidenca (m ³ /ha/leto)	Ocena poseka na SVP				
				Število SVP	Povprečni letni posek (m ³ /ha/leto)	Standardni odklon	Interval zaupanja (+- m ³ /ha/leto)	Relativni odklon zaupanj. (e %)
GGE	Iglavci	12.204,31	0,25	196	0,364	2,913	0,408	112,1
	Listavci	12.204,31	0,25	196	0,281	1,519	0,213	75,8
	Skupaj	12.204,31	0,51	196	0,645	3,433	0,481	74,6
Državni gozdovi		774,41	0,07	6	0,000	0,000	0,000	0,0
Ostali gozdovi		11.429,90	0,54	190	0,665	3,486	0,496	74,6

*Opomba: V izračun niso zajeti gozdovi s posebnim namenom, kjer ukrepi niso dovoljeni

Preglednica 47/PRP: Primerjava realizacije poseka po lastniških kategorijah in SVP

Posek	Ostali gozdovi			Državni gozdovi			Skupaj GGE		
	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
Načrtovan - m ³	96.435	248.400	344.835	3.388	13.618	17.006	99.823	262.018	361.841
Izveden - m ³	30.451	30.707	61.157	240	292	532	30.691	30.998	61.689
Izveden SVP - m ³	42.942	33.067	76.020	0	0	0	44.448	34.233	78.681
Realizacija - evid	31,6	12,4	17,7	7,1	2,1	3,1	30,7	11,8	17,0
Realizacija - SVP	44,5	13,3	22,0	0,0	0,0	0,0	44,5	13,1	21,7
Povp. drevo - m ³	0,91	0,40	0,56	1,13	0,26	0,39	0,91	0,40	0,55

Delež evidentiranega poseka je glede na redko vzorčno mrežo SVP razmeroma ugoden.

4.2.2 Gojitvena in varstvena dela

Preglednica 48/OGDL/OGD: Opravljena gojitvena in varstv. dela po lastniških kat. in skupaj v GGE

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Zasebni gozdovi			Državni gozdovi		
		Načrt	Izvedeno	Indeks	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	0,00	1,50	0,0	0,00	0,00	0,0
Sadnja	ha	2,59	0,00	0,0	0,00	0,00	0,0
Obžetev	ha	7,77	0,00	0,0	0,00	0,00	0,0
Nega mladja	ha	0,67	0,00	0,0	0,00	0,00	0,0
Nega gošče	ha	0,00	0,00	0,0	0,89	0,00	0,0
Nega letvenjaka	ha	5,32	0,00	0,0	0,00	0,00	0,0
Nega ml. drogovnjaka	ha	2,88	0,00	0,0	1,04	0,00	0,0
Varstvo pred žuželkami	dni	0,86	2,47	287,2	0,87	0,00	0,0
Zaščita s premazom	ha	10,36	0,00	0,0	0,00	0,00	0,0
Vzdrževanje grmišč	ha	0,44	0,30	68,2	0,02	0,00	0,0
Vzdrževanje travinj	ha	162,90	93,80	57,6	18,50	0,00	0,0
Vzdrževanje vodnih površin	dni	68,75	79,75	116,0	0,00	0,00	0,0
Naravni razvoj biotopov	m ³	0,00	8.056,66	0,0	0,00	0,00	0,0
Gojitvena in varstvena dela	Enota	Gozdovi lokalnih skupnosti			Skupaj		
		Načrt	Izvedeno	Indeks	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	0,00	0,00	0,0	0,00	1,50	0,0
Sadnja	ha	1,00	2,00	200,0	3,59	2,00	55,7
Obžetev	ha	3,00	0,00	0,0	10,77	0,00	0,0
Nega mladja	ha	17,68	0,00	0,0	18,35	0,00	0,0
Nega gošče	ha	34,23	1,00	2,9	35,12	1,00	2,8
Nega letvenjaka	ha	3,92	3,00	76,5	9,24	3,00	32,5
Nega ml. drogovnjaka	ha	16,48	0,00	0,0	20,40	0,00	0,0
Varstvo pred žuželkami	dni	0,87	8,89	1.021,8	2,60	11,36	436,9
Zaščita s premazom	ha	4,00	0,00	0,0	14,36	0,00	0,0
Vzdrževanje grmišč	ha	0,60	0,00	0,0	1,06	0,30	28,3
Vzdrževanje travinj	ha	40,60	0,00	0,0	222,00	93,80	42,3
Vzdrževanje vodnih površin	dni	68,75	0,00	0,0	137,50	79,75	58,0
Naravni razvoj biotopov	m ³	0,00	0,00	0,0	0,00	8.056,66	0,0

Gojitvena dela so bila zaradi majhne navezanosti lastnikov na gozd, nizke realizacije možnega poseka v večinskem delu GGE ter nizkih državnih subvencij za te namene realizirana v zelo majhnem obsegu. Za nekatere predele GGE so značilna zelo dobra rastišča, kjer bi se lahko gojilo kvalitetne gozdove, zato takšen podatek za prihodnost teh gozdov ni spodbuden.

4.2.3 Gradnja gozdnih prometnic

Zaradi slabše povezanosti lastnikov gozdov, relativno nizke odvisnosti ljudi od gozda ter predvsem zahtevne gradnje se pridobivanje lesa pretežno izvaja v okvirih obstoječe infrastrukture. Za novogradnje gozdnih cest se investitorji redkeje odločajo tudi zaradi pridobivanja zahtevnih soglasij (Natura 2000, kulturnovarstveno in vodno soglasje, soglasje ZGS ...), ki jih mora poleg izkazane pravice graditi pridobiti pred izdelavo projekta.

Preglednica 49/D-GTV: Obseg opravljenih del na gozdnih vlakih po letih (m)

Leto	Novogradnje	Rekonstrukcije	Skupaj
2014	1.300	0	1.300
2015	1.320	3.250	4.570
2016	650	0	650
2017	1.100	0	1.100
2018	1.000	0	1.000
2019	650	0	650
2020	525	0	525
2021	300	0	300
2022	820	0	820
2023	0	0	0
SKUPAJ	7.665	3.250	10.915

Gozdne ceste

V obdobju 2014 - 2023 je bila zgrajena gozdna cesta Polica-Peščenk (ID 011313), v dolžini 1.596 m in je nadaljevanje gozdne ceste Gomila – Polica (ID 011312). Gozdna cesta je bila na podlagi projektne dokumentacije, ki jo je izdelal SiDG, zgrajena in prevzeta leta 2021. Investitor je bila Agrarna skupnost Čezsoča ob pomoči nepovratnih sredstev v okviru Programa razvoja podeželja.

Traktorske vlake

Na novo je bilo zgrajenih 7.665 m traktorskih vlak, na dolžini 3.250 je bila izvedena rekonstrukcija obstoječih vlak. Prevladovala je gradnja grajenih vlak, le manjši delež je bilo pripravljenih. Gradilo se je v zasebnih in občinskih gozdovih, v državnih gozdovih ni bilo ne novogradenj, ne rekonstrukcij.

4.2.4 Opravljena dela in aktivnosti na krepitvi funkcij gozdov

V preteklem ureditvenem obdobju se je upoštevalo usmeritve za gospodarjenje z gozdovi ob upoštevanju ekoloških in socialnih funkcij gozdov ter za ohranjanje in krepitev funkcij gozdov ob izvajanju ukrepov, člani lovskih družin pa so skrbeli za redno vzdrževanje krmišč in košenic v smislu biomeliorativnih ukrepov.

Predvidevala se je le postavitev turističnih tabel in ureditev piknik prostorov, kar je bilo narejeno v okviru sodelovanja s številnimi souporabniki prostora, ki so tudi izvajalci posameznih del.

Čeprav se je obisk gozdnega prostora iz leta v leto večal, konfliktnih situacij zaradi večfunkcionalnih območij ni bilo zaznavati.

Od drugih del, drugih uporabnikov prostora, ki krepijo ali neposredno vplivajo na funkcije gozdov in so sodelovali z gozdarji, je bilo nekaj narejenega na področju turistične in rekreacijske funkcije. Močno je prisoten pri postavljanju turistične infrastrukture v preteklem obdobju ustanovljen Zavod za turizem Dolina Soče v sodelovanju z Občino Bovec.

KE Bovec je redno skrbela za vzdrževanje tehničnega spomenika spodnje postaje žičnice Golobar.

4.2.5 Posegi v gozd in gozdni prostor v obdobju 2014 - 2023

Preglednica 50/D-KRC: Krčitve gozdov v obdobju 2014 - 2023 po namenu

Namen krčitev						Skupaj
Urbanizacija	Infrastruktura	Kmetijstvo	Rudarstvo	Energetika	Drugo	
ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
0,16	2,37	5,48	0	0	0	8,01

V primerjavi s preteklim ureditvenim obdobjem (2004-2013) se je obseg krčitev precej povečal (1,50→8,01 ha) je pa znatno manjši, kot v večini ostalih GGE v GGO. Največ je bilo krčitev v kmetijske namene skladno z 21. členom ZG, ki v zadnjih letih ustrezno rešuje problem povratne rabe kmetijskih zemljišč, ki so se nekoč zarasle. Ostalih krčitev je sorazmerno malo.

4.2.6 Celovita ocena doseganja postavljenih ciljev v obdobju 2014 - 2023

Pri **ocenjevanju doseganja** postavljenih ciljev v GGE v preteklem ureditvenem obdobju moramo upoštevati značilnosti tega območja: lastniško strukturo gozdov (prevladujejo občinski gozdovi), razdrobljenost zasebne gozdne posesti, nenavezanost na gozd, ostarelo populacijo, pravilno slabo odprte gozdove, neugodne terenske razmere, odvisnost lastnikov od dohodkov iz gozda je majhna, naravne ujme (vetrolomi, gradacije lubadarja), kar vse je povzročalo motnjo pri doseganju nekaterih postavljenih ciljev. To so dejstva, ki so pripomogla k temu, da niso bila opravljena vsa dela, ki so bila predvidena v preteklem ureditvenem obdobju. To velja tako za posek kot za gojitvena in varstvena dela.

V preteklem ureditvenem obdobju so bili, glede na vse navedeno, dosežki **postavljenih ciljev naslednji**:

1. Posekano manj lesa (75.049 → 61.679 m³), nižja tudi realizacija možnega poseka.
2. Realizacija gojitvenih in varstvenih del je slaba, predvsem zaradi nezainteresiranosti lastnikov gozdov, deloma tudi koncesionarja in lokalne skupnosti. Zainteresiranost lastnikov gozdov, zlasti za izvajanje gojitvenih in varstvenih del, je težko predvidljivo in se spreminja z ekonomskimi razmerami v družbi, očitno tudi glede na stimulacijo države. Odpiranje gozdov z novimi gozdnimi prometnicami pa je, v zaostreni finančni situaciji, težko izvedljivo. Ključno za boljšo izkoriščenost rastiščnih potencialov v prihodnje je vlaganje v gradnjo gozdnih prometnic, ki je bila v preteklem obdobju nizko.
3. Ohranitev ugodnega stanja kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov ter zagotavljanje ustreznega okolja za prostoživeče divje živali je bilo doseženo. Glede na navedene kazalnike (delež odmrlega drevja, razgibana sestojna zgradba, višina lesne zaloge, ipd.) je bil ta cilj dosežen, z izjemo kazalnika ustreznega deleža pomlajenih površin (mladovij in pomlajencev), ki se je (a nezadostno) povečal, zato prehrabena osnova za prostoživeče divje živali še ni najbolj ustrežna.
4. Usklajena raba gozdov je bila v celoti dosežena. Prav tako sta bila dosežena tudi cilja na zavarovanih območjih, t.j. varstvo in ohranjanje narave in izboljšanje varovalne sposobnosti gozdov.
5. Cilj zagotavljanja trajnih vrednostnih donosov gozda se je skušalo doseči s približevanjem modelnemu razmerju razvojnih faz in zgradb sestojev predvsem z ukrepom pomlajevanja, je pa le-to še vedno porušeno zaradi močnega presežka gozdov v katerih se ne izvajajo nobeni ukrepi in so prepuščeni naravnemu razvoju. V pravilno odprtih gozdovih je to razmerje bistveno bolj uravnoteženo. Posledica je bila, da se je s primerno intenzivnostjo gospodarilo le v dolinskih in ostalih dobro odprtih gozdovih v GGE.
6. Cilj ohranjati gozdni ekosistem z veliko sposobnostjo naravnega pomlajevanja in usklajen odnos med rastlinojedo divjadjo in gozdom je bil pretežno uresničen saj je bilo naravno pomlajevanje večine ključnih naravnih drevesnih vrst (bukev, plemeniti listavci, tudi jelka)

zagotovljeno in uspešno. V dolgoročnih lovsko upravljaljskih načrtih je bila zagotovljena stabilna populacija rastlinojedih lovnih vrst (jelenjad, srnjad), zato se škode po divjadi v skupnem obsegu ne povečujejo, so pa lokalno bolj prisotne na manjših predelih.

7. Cilj oskrba lokalnega prebivalstva z gradbenim lesom in drvni oz. lesno maso za kurjavo je bil, kljub nekoliko nižjemu poseku, dosežen.

8. Cilj vlaganje v gradnjo gozdnih prometnic in odpiranje težje dostopnih gozdnih kompleksov z žičnicami, glede na obseg gradnje gozdnih cest, je bil deloma dosežen.

9. Funkcije gozdov so bile skozi gospodarjenje v preteklem desetletju optimalno upoštevane in zagotovljene tudi z vidika izdajanja soglasij, mnenj in projektnih pogojev; na nobenem območju ni prišlo do motenj ali konfliktov.

10. Cilj sodelovanje z drugimi uporabniki gozdnega prostora je bil dosežen saj je bilo sodelovanje zgledno in uspešno na področju rekreacijske in turistične funkcije gozda (Zavod za turizem Dolina Soče), lesnoproizvodne (Občina Bovec kot lastnica večine gozdov), gradnje gozdne ceste na Polovnik (Agrarna skupnost Čezsoča).

Splošna (povzeta) ocena

Čeprav se nekateri problemi gospodarjenja v GGE, med katerimi izstopajo mestoma zelo razdrobljeno lastništva, ki ovira uspešno gospodarjenje z gozdom, slaba odprtost gozdov in težke pravilne razmere, vlečejo že nekaj desetletij, so gospodarjenje z gozdom predvsem v zadnjih letih narekemale naravne ujme – vetrolomi in gradacija podlubnikov. Posledica naštetega je zelo neenakomerna intenzivnost sečnje po posameznih sestojih in odsekih. Ponekod se tako srečujemo s presvetljenimi in nestabilnimi sestoji ter goličavami oz. drastičnimi spremembami sestojev, ki bi jim nujno morala slediti sadnja in intenzivni ukrepi nege, vendar obojega zaradi majhne naveznosti lastnikov na gozd, premajhne stimulacije države in odsotnosti interesa po načrtnem gospodarjenju.

Od ciljev gospodarjenja, zlasti glede **ohranjanja rastiščnega potenciala, zgradbe gozda in negovanosti ter stabilnosti gozdnih sestojev** ter marsikje tudi **naravnega pomlajevanja** zaradi sanacije vetroloma in lubadark, v zadnjem desetletju oddaljili.

Vendar pa tovrstne ujme s seboj prinašajo tudi pozitivne učinke. Izpostaviti velja **izboljšano razmerje razvojnih faz**, zlasti povečanje površine mladovij in sestojev v obnovi, ki jih prepogosto primanjkuje. Zaradi številnih presvetljenih in pomlajenih površin se je **izboljšala prehranska osnova za divjad** in zmanjšala objedenost gozdnega mladja. **Več je odmrlega drevja**, ki prispeva k biotski pestrosti. Zgradilo se je več kilometrov gozdnih prometnic, kot bi se sicer, zaradi česar so se ponekod izboljšale pravilne razmere in odprtost gozdov. **Povečalo se je število izvajalskih podjetij**, ki so (tudi s pomočjo razpisov Programa razvoja podeželja) danes bolje izobraženi in opremljeni za delo v gozdovih. Zaradi zmogljivih strojev imajo tudi večji interes po gospodarjenju z gozdom in k prodaji lesa na panju spodbujajo lastnike gozdov, kar bi v prihodnje lahko privedlo do bolj **intenzivnega in načrtnega gospodarjenja z gozdovi** v GGE.

Zaradi prepletene posesti, majhne navezanosti zasebnih lastnikov na gozd, težkih pravilnih razmer in slabe odprtosti gozdov oz. obsežnih popolnoma zaprtih gozdnih kompleksov (prim. del Polovnika, Golobar) bo ob gozdnogospodarskem načrtovanju potrebno pretežen del časa in pozornosti nameniti dialogu z lastniki, njihovem ozaveščanju, izobraževanju, povezovanju, komunikaciji z izvajalci, skupnemu iskanju najustreznejših rešitev ter njihovi implementaciji v gospodarjenje z gozdovi. Le na ta način bodo gozdnogospodarski cilji, predstavljeni v nadaljevanju tega načrta, v prihodnjem desetletju lažje dosegljivi.

5 ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

5.1 Razvoj gozdnih fondov

Površina

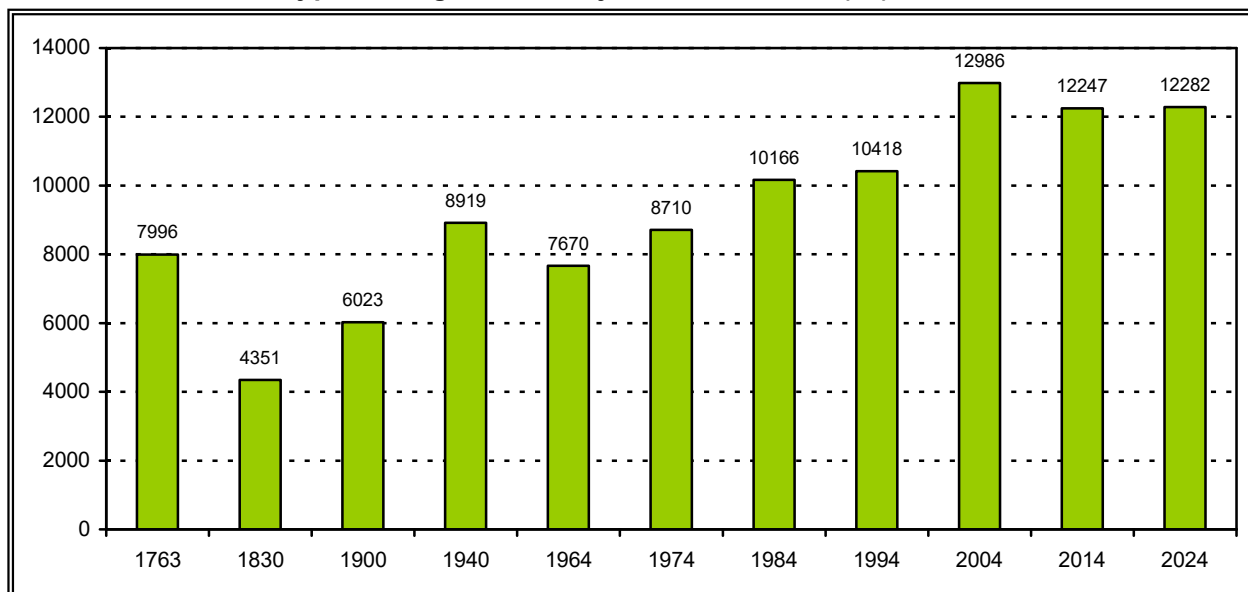
Površina gozda se je v GGE v zadnjih desetletjih, ko se je ugotavljala s pomočjo terenskih opisov sestojev in digitalnih ortofoto posnetkov (DOF) in ne s pomočjo katastrskih podatkov, stalno povečevala. Leta 1984 je bila 10.166 ha, leta 1994 10.418 ha (2,5 % povečanja), leta 2004 pa rekordnih 12.985,75 ha, kar je pomenilo v primerjavi s predhodnim načrtom povečanje za 24,6 %, predvsem zaradi vključitve ruševja v gozd in natančnejšega določanja gozdnega roba s pomočjo DOF-ov. S preteklim načrtom se je površina gozda zmanjšala za 5,7 %, predvsem zaradi ponovne izločitve ruševja iz gozda. S to obnovo se je povečala za 0,16 % na 12.282,24 ha. Kot podlaga za gozdni rob je bila prevzeta raba tal MKGP, ki je bila na terenu ob ugotovitvi neskladij ustrezno popravljena. GGE je po površini gozda in skupni površini ena največjih v Sloveniji.

Dejanske spremembe v krajini nam ponazori tudi podatek, da je bilo v letu 1763 37 % površine GGE gozdov, danes pa 57 %.

Gozdnatost, ki je na začetku 20. stoletja znašala okoli 28 %, je danes 57 %.

Pri **lastništvu gozdov** močno prevladujejo zasebni gozdovi (60,2 %). Zasebni gozdovi so razširjeni na dnu in na obrobjih dolin, le v k.o. Žaga in Srpenica segajo višje na pobočja Stola. Deloma so nastali z zaraščanjem opuščenih kmetijskih zemljišč. Zasebna gozdna posest je zelo razparcelirana, izstopata le agrarni skupnosti Čezsoča in Breginj z več sto hektarji sklenjenih gozdnih površin.

Grafikon 4/RGF: Razvoj površine gozda v zadnjih 260 letih v GGE (ha)

Lesna zaloge, prirastek, možni posek

LZ se je zaradi nizke realizacije možnega poseka v zadnjem desetletju pričakovano povečala. Na drugi strani je prirastek nekoliko upadel. Razloge gre iskati predvsem v vetrolomu, poleg tega je številno drevje propadlo ali pa bilo s sanacijo odstranjeno iz gozda in tako ni prispevalo v

prirastek. Še naprej je opazen trend povečevanja letnega realiziranega poseka, ki je značilen za zadnja tri desetletja.

Preglednica 51/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 1974 – 2024

Leto	Površina ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Letni prirastek m ³ /ha			Letni realiziran posek* m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
1974	8.710	21,0	81,0	102,0	0,5	1,8	2,3	0,1	0,5	0,6
1984	10.166	30,0	98,0	128,0	0,6	1,4	2,0	0,1	0,5	0,6
1994	10.418	35,0	112,2	147,2	0,8	2,0	2,8	0,2	0,2	0,4
2004	12.986	60,7	157,2	217,9	1,3	2,3	3,6	0,4	0,8	1,2
2014	12.247	59,7	185,4	245,1	1,3	3,4	4,7	0,8	2,1	2,9
2024	12.282	69,4	204,8	274,2	1,1	3,1	4,2	0,8	2,1	2,9

*V zadnjih treh obdobjih je naveden načrtovani oz. možni posek (in ne realiziran posek).

Lesna zaloga se že od leta 1974 krepi. Tako je od poprečnih okoli 102 m³/ha, narasla že na 274 m³/ha. Prav tako je postopoma naraščal **prirastek**, ki pa je v zadnjem desetletju zaradi prej navedenih razlogov upadel. **Možni posek** se je prav tako skozi desetletja povečeval, le da je bil v obdobju po letu 1990 slabše realiziran.

Preglednica 52/GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 1974-2024

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
1974	7,5	2,4	11,0			39,9	0,0	5,9	33,3	
1984	15,5	3,0	5,2			70,3	0,0	1,3	4,7	
1994	16,1	2,4	3,3	2,0	0,1	63,4	0,1	2,6	9,0	1,0
2004	18,9	1,7	4,5	2,6	0,1	56,8	0,2	3,6	10,3	1,3
2014	18,1	1,3	3,2	1,7	0,0	59,7	0,1	4,1	10,3	1,5
2024	19,4	1,1	3,5	1,4	0,0	61,0	0,0	4,3	8,4	0,9

V zadnjih 50-ih letih sta se povečala deleža bukke in smreke, zmanjšal pa delež jelke. Bukev še vedno močno prevladuje, delež v lesni zalogi se je še nekoliko povečal (59,7 % → 61,0 %), predvsem na račun drugih trdih in mehkih listavcev (11,8 % → 9,3 %). Povečal se je tudi delež druge najpomembnejše drevesne vrste smreke (18,1 % → 19,4 %).

Preglednica 53/GFX: Indeksi razvoja lesne zaloge, prirastka in možnega poseka (v %)

	Lesna zaloga %						Prirastek %						Možni posek
	Debelinski razredi						Debelinski razredi						
	I	II	III	IV	V	Skupaj	I	II	III	IV	V	Skupaj	
Iglavci	60,0	89,5	109,3	132,0	157,6	116,3	58,1	66,7	82,4	111,8	242,9	82,6	107,0
Listavci	100,0	111,1	128,8	102,5	105,4	110,4	50,0	103,5	153,3	143,8	175,0	90,5	107,4
Skupaj	90,0	106,3	123,3	109,1	122,7	111,9	51,3	91,3	122,8	132,7	200,0	88,3	107,3

Tudi indeksi razvoja strukture lesne zaloge in prirastka kažejo, da se drevje vse bolj debeli, lesna zaloga pa kopiči v najdebelejših debelinskih razredih. Na te spremembe so, poleg sestojnih razmer, vplivale tudi druga meritev na večjem številu SVP.

Preglednica 54/D-KON: Kontrolni izračun lesne zaloge

GGE

	Iglavci (m ³)	Listavci (m ³)	Skupaj (m ³)
LZ v prejšnjem ureditvenem obdobju	731.044	2.270.831	3.001.875
Prirastek (letni*10)	161.088	414.085	575.173
Sečnje po evidenci	30.691	30.998	61.689
Pričakovana zaloga	861.442	2.653.917	3.515.359
Ugotovljena zaloga	852.302	2.515.109	3.367.411
Indeks % (ugotovljena LZ/pričakovana LZ)	98,9	94,8	95,8

Zasebni gozdovi

	Iglavci (m ³)	Listavci (m ³)	Skupaj (m ³)
LZ v prejšnjem ureditvenem obdobju	254.005	790.685	1.044.690
Prirastek (letni*10)	66.494	143.353	209.847
Sečnje po evidenci	13.098	17.163	30.261
Pričakovana zaloga	307.401	916.876	1.224.277
Ugotovljena zaloga	300.736	892.830	1.193.566
Indeks % (ugotovljena LZ/pričakovana LZ)	97,8	97,4	97,5

Državni gozdovi

	Iglavci (m ³)	Listavci (m ³)	Skupaj (m ³)
LZ v prejšnjem ureditvenem obdobju	34.934	129.257	164.191
Vrast	0	0	0
Prirastek (letni*10)	6.947	25.926	32.873
Sečnje po evidenci	240	292	532
Pričakovana zaloga	41.641	154.892	196.533
Ugotovljena zaloga	42.465	148.298	190.763
Indeks % (ugotovljena LZ/pričakovana LZ)	102,0	95,7	97,1

Gozdovi lokalnih skupnost

	Iglavci (m ³)	Listavci (m ³)	Skupaj (m ³)
LZ v prejšnjem ureditvenem obdobju	442.105	1.350.889	1.792.994
Vrast	0	0	0
Prirastek (letni*10)	87.647	244.806	332.453
Sečnje po evidenci	17.353	13.544	30.897
Pričakovana zaloga	512.400	1.582.150	2.094.550
Ugotovljena zaloga	509.101	1.473.981	1.983.082
Indeks % (ugotovljena LZ/pričakovana LZ)	99,4	93,2	94,7

Kontrolni izračun kaže, da je dejanska lesna zaloga za 4,2 % nižja kot pričakovana (pričakovana lesna zaloga 286,2 m³/ha, dejanska lesna zaloga 274,2 m³/ha), največ pri gozdovih lokalne skupnosti (5,3%). Glavni del odstopanja gre predvsem na račun spremenjenih tarif in prirastka (drugo merjenje na SVP), ki je bil v preteklosti v nekaterih RGR neustrezen.

Pri iglavcih je ujemanje zelo dobro (odstopanje 1,1 %).

5.2 Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti

5.2.1 Presoja trajnosti z vidika debelinske strukture oz. razmerja razvojnih faz in zgradb sestojev

Preglednica 55/D-SM: Delež razvojnih faz v GGE in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje raz. faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	65,13	0,5	0,7		14,4	1.245,93	-13,7
Drogovnjak	2.479,67	20,2	28,7		41,8	3.616,68	-13,1
Debeljak	5.560,28	45,3	64,3		27,7	2.396,69	+36,6
Sestoj v obnovi	547,24	4,5	6,3		16,1	1.393,02	-9,8
Raznomerno (skup.-gnez.)	1.772,36	14,4					
Grmičav gozd	1.447,56	11,8					
Pionirski gozd z grmišči	410,00	3,3					
Skupaj	12.282,24	100,0	100,0		100,0	8.652,32	0

Opomba: v preglednico so vključeni večnamenski gozdovi.

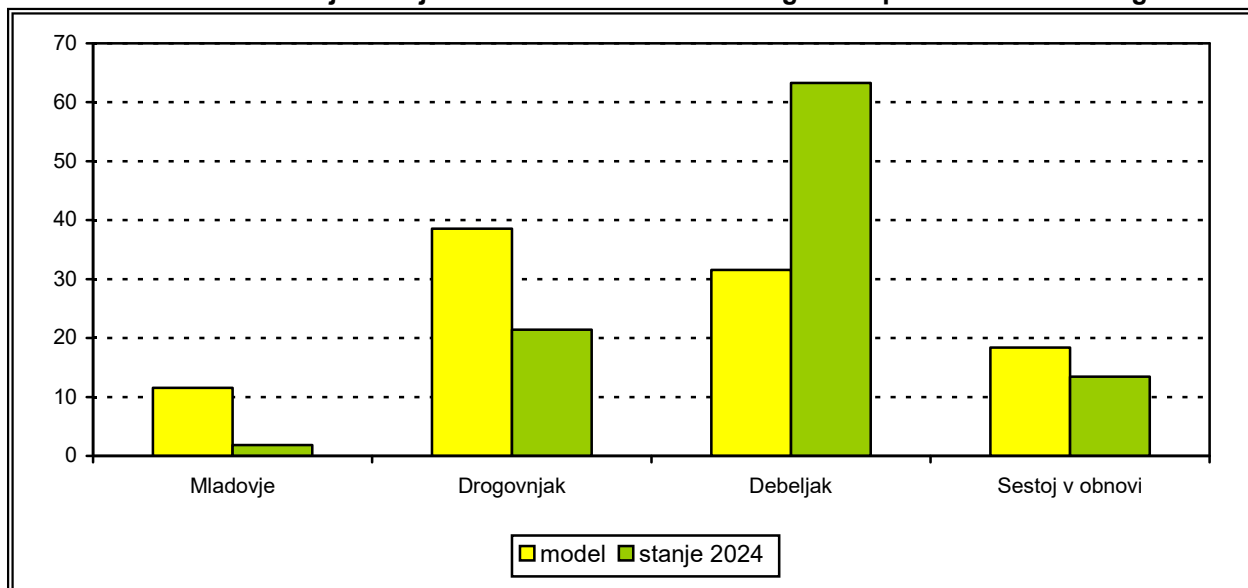
Model smo določili na podlagi izhodiščnih modelov za pripravo ON 2021-2030, ki so temeljili na strokovnih podlagah ZGS, izdelanih za potrebne območnih načrtov. Za raznomerne gozdove smo si pomagali tudi s starejšimi izhodiščnimi modeli, ki so se pripravili ob obnovi prejšnjih ON (Veselič in sod, 2000). Uporabili smo podatke za vse RGR. Primerjava pokaže izraziti presežek debeljakov na račun ostalih razvojnih faz.

Ocena presoje trajnosti se še bolje pokaže s primerjavo dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah v enodobnih gozdovih in raznومernih gozdovih.

ENODOBNI GOZDOVI

V analizo enodobnih gozdov so zajeti vsi gospodarski gozdovi s skupinsko postopnim gospodarjenjem (brez gozdnih rezervatov, varovalnih gozdov in degradiranih gozdnih).

Grafikon 5/D-PRF: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po RF v enodobnih gozdovih

V GGE je 3.685,88 ha (30,01 %) večnamenskih gozdov, ki so zajeti v 5 RGR, od tega 3.348,01 ha **enodobnih gozdov** s skupinsko postopnim gospodarjenjem.

Primerjava razvojne strukture gozdov po razvojnih fazah v enodobnih gozdovih kaže podobno sliko, kot za celotno GGE, da prevladujejo debeljaki (GGE presežek 36,6 %, enodobni 31,8 %), primanjkuje pa ostalih razvojnih faz (mladovje 9,7 %, drogovnjak 17,2 %, pomlajenec 4,91 %). Spodbuden je manjši manjko sestojev v obnovi, kar je posledica naravnih ujm. V ekološkem smislu je stanje gozdov precej bolj uravnoteženo ob predpostavki, da pionirski gozd delno opravlja vlogo mladovja oz. mladega gozda (drogovnjakov).

Pri zagotavljanju trajnosti enodobnih gozdov je ključnega pomena redčenje kvalitetnih in perspektivnih drogovnjakov, pospešeno a previdno uvajanje debeljakov v obnovo, nadaljevanje in zaključevanje obnove v pomlajencih, premenilna redčenja in druge oblike postopne premene pionirskih gozdov in panjevcev, ki jih je mogoče prevesti v srednji gozd, strukturiranje raznomernih sestojev v modele enodobnega gozda ter redno izvajanje negovalnih del (obžetev, nega mladja) v mladovju oz. na pomladku.

Povprečna **proizvodna doba** v enodobnih gozdovih s skupinsko postopnim gospodarjenjem je 150 let (Alpska bukovja 160, Gorska bukovja 130, Jelova bukovja 140), **pomladitvena doba** pa 33 let (Alpska bukovja 40). Trenutna **lesna zaloga** je 357,35 m³/ha, modelna 329 m³/ha. **Prirastek** je 5,17 m³/ha. Povprečna **proizvodna sposobnost rastišč** je 6,18 m³/ha, kar pomeni, da ni v celoti izkoriščena.

GOZDNI REZERVATI

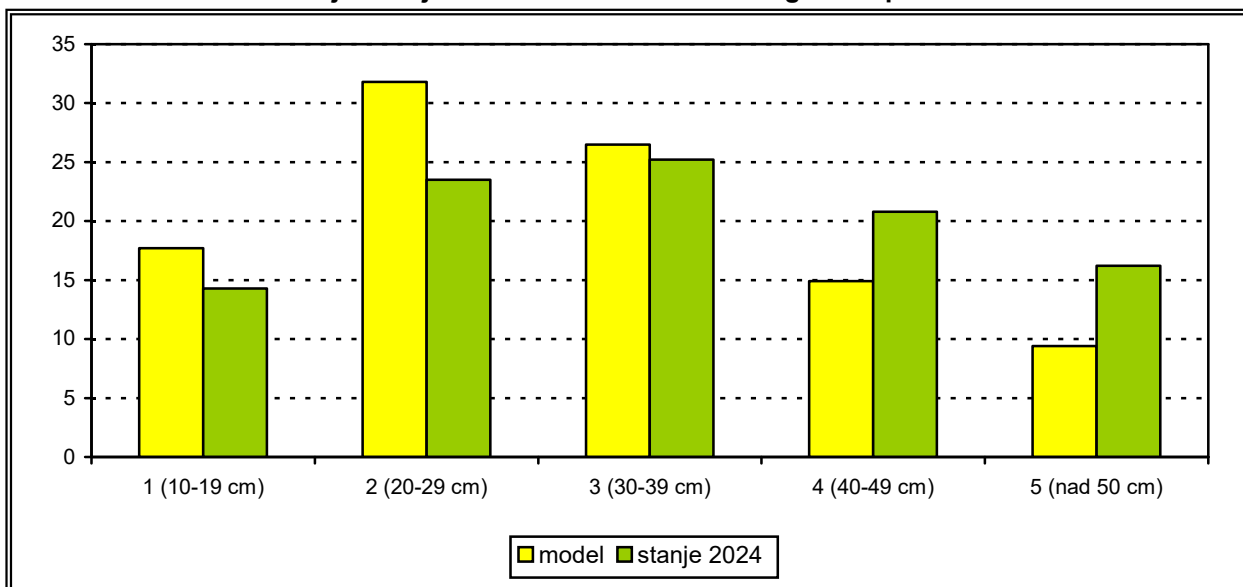
V GGE je 42,16 ha (0,34 %) gozdnih rezervatov prepuščenih naravnemu razvoju, brez gospodarjenja, zato ne presojava trajnosti.

VAROVALNI GOZDOVI

V GGE je 6.689,53 ha (54,47 %) varovalnih gozdov, kjer so predvideni minimalni ukrepi zlasti zaradi večanja stabilnosti teh gozdov ter težkih sečnih in spravilnih razmer, ki jih ponekod naravne razmere povsem onemogočajo. Možni posek smo določili na podlagi gozdnogojitvenih možnosti in potreb. Prevladujejo debeljaki (39,9 %), sledijo s skoraj enakim deležem drogovnjaki (20,6 %), grmičav gozd (19,5 %) in raznomerni sestoji (18,1 %). Naravna zgradba sestojev je ohranjena (85 %), zdravstveno stanje je dobro. Naravna obnova je glede na zahtevne, mestoma ekstremne razmere zadovoljiva. Kakovost drevja je večinoma slaba (40,8 %), boljša je pri iglavcih, poškodovanost je nadpovprečna (14,7 %). Odmrlega drevja je veliko (54/ha).

GOZDOVI ZA PREMENO

V GGE je 1.864,67 ha (15,18 %) degradiranih gozdov za premeno ali t. im. raznomernih godov. Mednje sodijo predvsem gozdovi na nekdanjih kmetijskih površinah v bolj dostopnih predelih okoli vasi, zaselkov in osamljenih kmetij, kjer se je kmetijska raba skozi desetletja opuščala, raznomerna struktura pa se ohranja zaradi odsotnosti (načrtnega) gospodarjenja ter malopovršinskega kmečkega prebivanja in zadovoljevanja potreb lokalnega prebivalstva po drveh. Nekatera rastišča, ki jih poraščajo takšni gozdovi, so izredno kvalitetna in bi omogočala bistveno boljšo zgradbo in sestavo gozdov od trenutne. Rastiščni potencial ni izkoriščen. Trenutni prirastek je 4,83 m³/ha, proizvodna sposobnost rastišč pa 8,71 m³/ha. Dejanska lesna zaloga je 278,6 m³/ha, modelna pa precej nižja (217 m³/ha). Močno prevladujejo listavci (80,1 %), iglavce najdemo le posamič ali v šopih. Kvaliteta sestojev je slaba, prav tako sestojna zasnova, ohranjenost in negovanost. Pionirske drevesne vrste se bujno pomlajujejo.

Grafikon 6/D-PDR: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po debelinskih razredih

Pri debelinski strukturi prevladuje drevje v drugem in tretjem debelinskem razredu (48,7 %), a ga je kljub temu premalo (-9,6 %), večji presežek pa je v starejših debeljaki (37,0 % : 24,3 %). Lesna zaloga v raznomernih gozdovih je višja od modelne, zato prevladuje ukrep nega raznomernega gozda s poudarkom na pomlajevanju. Gre namreč za gozdove z velikim deležem debelega starejšega drevja, marsikje »zastarčene«.

Temeljni problemi pri zagotavljanju trajnosti v GGE so:

- V letu 2023 je **vetrolom** poškodoval del gozdov v GGE (Polovnik, Bovška kotlina), posledično je v iglastih gozdovih nastopila gradacija lubadarja.
- **Varovalni gozdovi predstavljajo 55 %** gozdov v GGE, posamezni predeli znotraj gospodarskih odsekov pa imajo ravno tako poudarjeno varovalno funkcijo vendar niso izločeni posebej v odseke. V teh gozdovih je potrebno izrazito prilagojeno gospodarjenje.
- **Razdrobljenost zasebne gozdne posesti** in družbenoekonomske razmere ter ponekod slaba ekonomičnost gospodarjenja zaenkrat otežujejo intenzivnejše izvajanje predvidenih ukrepov v zasebnih gozdovih.
- **Slaba odprtost gozdov z gozdnimi prometnicami**, ki je le 11 m/ha, **in težke pravilne razmere**, prav tako otežuje izvajanje ukrepov. V gospodarskem pogledu je trajnost gospodarjenja v večnamenskih gozdovih ogrožena zaradi pomanjkljive odprtosti in posledično manjše sečnje, kar pogojujejo tudi zahtevne terenske razmere.
- **Stanje gozdov** v pogledu razvojnih faz je porušeno. Izrazito veliko je debeljakov, primanjkuje pa ostalih razvojnih faz.
- **Nevravnotežena realizacija možnega poseka.** V preteklem desetletju je bila zelo dobra realizacija možnega poseka v območjih gozdov, kjer je potekala sanacija po naravnih ujmah, oz. tam, kjer so dobre pravilne razmere, zelo slaba pa v ostalih območjih, predvsem v zasebnih gozdovih kot posledica nezainteresiranosti lastnikov za sečnjo in razdrobljenosti gozdne posesti.
- **Nezainteresiranost lastnikov gozdov (tudi ostarela populacija)** za izvajanje gojitvenih ukrepov v mlajših razvojnih fazah poslabšuje kakovost drevja in ciljno razmerje drevesnih vrst.

5.2.2 Presoja trajnosti z vidika zagotavljanja funkcij gozdov

Zaradi pestrosti geografskih enot v GGE⁴⁷ imamo različne usklajenosti funkcij v prostoru in s tem povezane zagotovitve trajnosti. Izrazita razlika je med gorskim in nižinskim delom GGE. Na splošno velja, da s padanjem nadmorske višine in posledično večjo prisotnostjo človeka narašča konfliktnost v gozdnem prostoru.

Večjih neusklajenosti med posameznimi funkcijami sicer ni. Največ prekrivanj je med socialnimi (rekreacijska, turistična, varovanje naravnih vrednot) in proizvodnimi (lesnoproizvodnimi) funkcijami - predvsem z drugo stopnjo poudarjenosti. Pač pa prihaja zaradi zaraščanja do večjih sprememb namembnosti zemljišč (iz kmetijskih v gozdna).

Ekološke funkcije so deloma ogrožene. Zaradi izredno razgibanega in členjenega sveta je potrebno na varovalno funkcijo paziti zlasti pri posegih v večnamenskih gozdovih. Problem oz. problematičnost se pojavlja pri gradnji gozdnih prometnic v gospodarske gozdove preko varovalnih gozdov in gozdov s poudarjeno biotopsko funkcijo. Hidrološka funkcija ni ogrožena saj v bližini vodnih zajetij ni onesnaževalcev, niti ni v enoti večjih industrijskih ali kmetijskih obratov.

Problematična območja so ob Soči, kjer se pojavlja veliko interesov, in tam, kjer so sestoji nevitalni, predvsem zaradi starosti in otežene zmožnosti obnove.

V primerjavi s prejšnjim ureditvenim obdobjem se je zmanjšala površina gozdov s poudarjeno varovalno funkcijo na 1. stopnji zaradi izločitve ruševja iz kategorije gozda in sprejema novega območnega gozdnogospodarskega načrta, ki je podrobneje opredelil kriterije za določitev funkcij gozdov.

Socialne funkcije so mestoma in delno ogrožene. Ob vse večjih zahtevah družbe do naravnega prostora pogosto prihaja do resnih konfliktov ali celo izključevanja med posameznimi načini rabe. Zlasti je to opazno v bovški kotlini, na širšem območju Mangrta, masivu Rombona ter v dolinah Koritnice in Bavšice, kjer se prepletajo različne rabe prostora, potrebe domačinov in želje turistov. Nemir in deloma tudi onesnaženje, ki ga različne turistične dejavnosti vnašajo v okolje, negativno vpliva zlasti na živalstvo in gorsko floro v TNP, vse večji pa so tudi konflikti z domačini, ki se ukvarjajo s kmetijstvom.

Ureditev dostopnih mest do Soče je ta vpliv deloma ublažil.

V primerjavi s prejšnjim ureditvenim obdobjem se je bistveno zmanjšala površina gozdov s poudarjeno zaščitno funkcijo na 1. stopnji predvsem zaradi sprejema novega območnega gozdnogospodarskega načrta, ki je podrobneje opredelil kriterije za določitev funkcij gozdov, zaradi istega razloga pa se je povečala površina turistične in rekreacijske funkcije.

Proizvodne funkcije so potencialno ogrožene v primeru naravnih nesreč (plazovi, požari, žledolomi, vetrolomi, snegolomi) in v konfliktnih območjih (lovstvo proti množičnemu planinarjenju in nabiralništvu), deloma tudi zaradi neenakomerne odprtosti gozdov z gozdnimi prometnicami, kar povzroča tudi neenakomerno obremenjenost s sečnjo.

V primerjavi s prejšnjim ureditvenim obdobjem se je zmanjšala površina gozdov s poudarjeno funkcijo pridobivanja drugih gozdnih dobrin na 1. stopnji zaradi sprejema novega območnega gozdnogospodarskega načrta, ki je podrobneje opredelil kriterije za določitev te funkcij.

Z gozdarsko dejavnostjo se na splošno ne ogrožajo funkcije gozdov v GGE, pač pa prihaja do motenj in konfliktov pri številnih drugih načinih rabe.

Probleme lahko predstavljajo tudi bolezni gozdnega drevja, ki se nepričakovano in obdobjno pojavijo (prim. jesenov ožig), ki neugodno vplivajo na lesnoproizvodno funkcijo predvsem tam, kjer je delež posamezne (obolele) vrste v sestojih prevladujoč.

⁴⁷ Glej poglavje 1.1.2 Relief.

6 CILJI, USMERITVE IN UKREPI

6.1 Splošni cilji

Proizvodni cilji:

- sonaravno, trajnostno in mnogonamensko gospodarjenje;
- realizacija gojitvenih in varstvenih del, predvsem v kakovostnih in ogroženih sestojih (nekdanji nasadi, prizadeti sestoji);
- intenzivnejše odpiranje gozdov z gozdnimi prometnicami in izboljšanje spravilnih razmer. Glede na izkazane potrebe in interes izboljšati odprtost gozdov s čim bolj enakomerno porazdelitvijo intenzivnosti gospodarjenja na čim večji površini večnamenskih gozdov. Izbira okolju prijaznih tehnologij pri delu v gozdu in gradnji gozdnih prometnic;
- zagotavljanje lokalnih potreb po prostorninskem lesu in povečanje rabe lesa kot gradbenega materiala in energenta;
- povečanje dodatnega prihodka iz gozdov in sečnje zaradi blagovne prodaje lesa;
- rastiščem optimalno prilagojena drevesna sestava sestojev;
- pospeševati rabo lesa s ciljem ohranjanja poseljenosti podeželja, dodatnega prihodka, ob sonaravni rabi prostora, usmerjeni v negovanost kulturne krajine;
- izboljšati naravno razmerje med gozdom in divjadjo;
- izboljšati organiziranost, povezovanje in usposabljanje lastnikov gozdov za gradnjo gozdnih prometnic in gojitvena ter varstvena dela; trajno spodbujati lastnike gozdov k povezovanju in skupnem gospodarjenju ter jih ozaveščati o mnogonamenskosti gozda izvajalce pa o varnem delu v gozdu;
- zagotoviti trajnostno komunikacijsko povezavo z lokalno skupnostjo za zagotovitev dodatnih finančnih sredstev za gradnjo gozdnih prometnic; sodelovati s SiDG, agrarnimi skupnostmi, turističnimi ponudniki, lovci, gasilci, PRC in drugimi souporabniki gozdnega prostora zaradi doseganja skupnih ciljev. Redno in temeljito izvajanje nadzora sečišč, preprečevanje nedovoljenega poseka, izvajanje ostalega gozdnega nadzora tudi na področju gradnje objektov. Sodelovati z vodarji in upravnimi organi pri nadzoru virov pitne vode ter ZRSVN in ZVKD pri drugih posegih v varovana, ogrožena in varstvena območja.

Socialni cilji:

- usmerjen razvoj turizma in rekreacije v gozdu s sodelovanjem drugih uporabnikov prostora;
- zaščitene ceste in objekti pod strmimi pobočji; skrbno izvajati preventivno varstvo gozdov in nujna dela za zagotavljanje zaščitne funkcije;
- usklajenost rekreacije, turizma in paše z ekološkimi cilji;
- urejeni hudourniški jarki;
- ohranjene naravne vrednote in objekti kulturne dediščine;
- popularizacija in vzgoja širše javnosti o vlogi gozdov in javne gozdarske službe.

Ekološki cilji:

- malopovršinsko raznodobni in vitalni večnamenski gozdovi, ki zagotavljajo trajnost donosov ob upoštevanju ekoloških vlog gozda, s prilagojenim deležem razvojnih faz ciljnemu stanju;
- sonaravni in trajnostno gospodarjeni varovalni gozdovi z raznomernimi, raznodobnimi, mešanimi sestoji z naravno sestavo drevesnih vrst;
- ohranjati ugodno stanje vseh varstveno pomembnih vrst in habitatnih tipov, še zlasti kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov v območju Nature 2000;
- preprečevati poslabšanje ekološkega in kemijskega stanja voda oziroma ohranjati dobro stanje voda s ciljem ohranjanja virov pitne vode.

6.2 Usmeritve

6.2.1 Splošne usmeritve

Glavne usmeritve za doseg ciljev, opredeljenih v poglavju 6.1., so:

- Pri gospodarjenju upoštevati splošne usmeritve: v večnamenskih gozdovih oblikovati skupinsko-raznodobno strukturo, z gozdnogojitvenimi ukrepi s poudarkom na pomlajevanju povečati delež mladovij. V vseh gozdovih dosledno upoštevati zakonitosti rastišč in ekologijo drevesnih vrst, nego sestojev izvajati od osnovanja do njegove obnove, skrbno izvajati preventivno varstvo gozdov in pri vseh ukrepih upoštevati morebitno poudarjenost ekoloških in socialnih funkcij.
- Okrepiti je potrebno spremljanje, usmerjanje ter nadzor v gozdovih.
- Nega mešanih mladovij – pomoč smreki, bukvi in plemenitim listavcem. V enodobnih čistih smrekovih mladovij intenzivno pomagati bukvi in plemenitim listavcem. Ukrepi naravnani predvsem v uravnavanje zmesi in pozitivno izbiro. Odstranjevanje predrastkov.
- Letvenjake redčiti enkrat v desetletju, odvisno od zasnove in drevesne vrste, posebno pozornost nameniti nasadam.
- Zlasti intenzivnejša redčenja naj bodo v mlajših drogovnjakih (10 – 15 let, jakost do 20 %); poudarek redčenj naj bo na povečanju stabilnosti in kakovosti sestojev in povečanju vrstne raznolikosti sestojev (iglavci, bukev, plemeniti listavci).
- Starejše, negovane sestoje, pustimo priraščati do akumulacije vrednostnega prirastka in krepitev lesnih zalog, mestoma izvajati zmerno redčenje.
- S pospešeno obnovo pričeti povsod, kjer je sestoj dosegel kulminacijo vrednostnega prirastka, v debeljakih s slabšo zasnovo pa tudi prej, prav tako v nekakovostnih ali zdravstveno oslabilih sestojih in v presvetljenih debeljakih. Obnova gozdov naj bo izpeljana z naravnim pomlajevanjem. Paziti na stojnost sestojev.
- Pospešeno nadaljevanje in zaključevanje obnove v sestojih v obnovi.
- Sadnja naj bo izjema kot spopolnitev naravnega mladja pri sanacijah (zlasti žledoloma in vetroloma).
- V starejših pionirskih sestojih na dobrih rastiščih intenzivno izvajati premenilna redčenja s poudarkom na pomlajevanju. Ukrepi naj gredo v smeri oblikovanja srednjega gozda. Mlajše razvojne faze prepustiti naravnemu razvoju.
- V sestojih panjevskega porekla izvajati malopovršinska premenilna redčenja prilagojena rastiščnim razmeram s poudarkom na pomlajevanju. V kvalitetnejših delih puščati kvalitetne semenjake (cca 150/ha) in jih pripraviti na indirektno premeno.
- V lesnoproizvodnih gozdovih gospodariti s prilagojenimi proizvodnimi in pomladitvenimi dobami posameznemu RGR. V bukovih sestojih mestoma dajati prednost zastornemu gospodarjenju.
- Večje krčitve strokovno presojaati z vidika varovalne, hidrološke, klimatske, zaščitne funkcije, funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot.
- V varovalnih gozdovih se je potrebno omejiti le na najnujnejše posege. Krepitev varovalne funkcije v smislu zagotavljanja trajne pokrovnosti in stabilnosti tal, tudi obnova zastarčenih sestojev. Ukrepe moramo prilagoditi rastiščnim razmeram.
- V skladu z veljavnimi predpisi s področja upravljanja z vodami je na:
 - erozijskih območjih prepovedano krčenje tistih gozdnih sestojev, ki preprečujejo plazenje zemljišč in snežne odeje, uravnavajo odtočne razmere ali kako drugače varujejo nižje ležeča območja pred škodljivimi vplivi erozije;
 - plazljivih območjih prepovedano krčenje in večja obnova gozdnih sestojev ter grmovne vegetacije, kar povzroča pospeševanje plazenja zemljišč;
 - plazovitem območju prepovedano krčenje gozdov, izravnavanje terena ter preusmerjanje snežnih plazov iz ustaljenih naravnih poti na porasla, labilna ali drugače ogrožena zemljišča;
 - poplavnem območju prepovedano izvajati vse dejavnosti in vse posege v prostor, ki imajo lahko ob poplavi škodljiv vpliv na vode, vodna in priobalna zemljišča ali povečujejo

poplavno ogroženost območja, razen posegov, ki so namenjeni varstvu pred škodljivim delovanjem voda. Ohraniti je potrebno obstoječe retenzijske površine, vse ureditve pa načrtovati tako, da se poplavna varnost ne bo poslabšala. Načrtovani posegi morajo biti usklajeni s prepovedmi in omejitvami iz te točke ter pogoji in omejitvami iz veljavne Uredbe o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja. Za zmanjšanje visokih pretokov je priporočljivo, da je delež negozdnih površin, vrzeli in mladja do starosti 10 let pod 25 % vodozbirnega območja.

- Na vodovarstvenih območjih upoštevati veljavne predpise s področja zavarovanja vodnih virov. Na vodozbirnih območjih naj se zagotavlja stalna pokrovnost vegetacije.
- V skladu z veljavnimi predpisi s področja upravljanja z vodami je na erozijskih območjih prepovedano krčenje tistih gozdnih sestojev, ki preprečujejo plazenje zemljišč in snežne odeje, uravnavajo odtočne razmere ali kako drugače varujejo nižje ležeča območja pred škodljivimi vplivi erozije. Na plazljivih območjih je prepovedano krčenje in večja obnova gozdnih sestojev ter grmovne vegetacije, kar povzroča pospeševanje plazenja zemljišč; na plazovitem območju pa je prepovedano krčenje gozdov, izravnavanje terena ter preusmerjanje snežnih plazov iz ustaljenih naravnih poti na porasla, labilna ali drugače ogrožena zemljišča.
- Za vsak poseg, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, je potrebno v skladu z veljavno zakonodajo s področja upravljanja z vodami pridobiti vodno soglasje.
- V ožjih obrežnih pasovih izvajati izbiralno sečnjo z namenom odstranitve starih in nestabilnih dreves, v primeru, da le ta ogrožajo dolvodna območja.
- Uporabljati tehnologijo dela, ki je prilagojena konkretnim razmeram v pogledu reliefa, matične podlage, odprtosti gozdov in stopnje razvoja tehničnih sredstev. Uporaba konjev v zahtevnejših, zaprtjših in občutljivejših terenih namesto prilagojenih traktorjev, uporaba bagra namesto buldožerja, pnevmatskega kladiva namesto razstreliva. Pri izvajanju del v gozdovih uporabljati ustrezne stroje in opremo ter čas izvajanja del prilagoditi poudarjenim ekološkim in socialnim funkcijam gozda.
- Iskati možnosti za intenzivnejše odpiranje gozdov z gozdnimi prometnicami, tudi s krajšimi odcepi gozdnih vlak.
- Upoštevati naravovarstvene in kulturnovarstvene smernice, tako splošne, podrobnejše in konkretne varstvene usmeritve kot varstvena priporočila za ravnanje na območju pričakovanih naravnih vrednot ter varstvenih usmeritev za varstvo habitatnih tipov, ekološko pomembnih območij, posebnih varstvenih območij (Natura 2000), enot arheološke kulturne dediščine in priporočil za ohranjanje biotske raznovrstnosti v krajini ter ZTNP-1 in načrt upravljanja ZO.
- Negovati in pospeševati sodelovanje z drugimi pomembnimi uporabniki gozdnega prostora zlasti občino Bovec, agrarno skupnostjo Čezsoča, razvojno zadrugo Log pod Mangrtom, lovskimi družinami, turističnimi društvi Bovec, Čezsoča in Log pod Mangrtom, vaškimi skupnostmi, kmetijsko svetovalno službo, gasilskimi društvi. Posebno pozornost nameniti sodelovanju med ZGS OE Tolmin, ZRSVN OE Nova Gorica in JZ TNP, zlasti pri medsebojni izmenjavi podatkov.
- Lastnike gozdov izobraževati predvsem na področju varnega dela v gozdu (sečnji), nege mlajših razvojnih faz gozda, krojenja lesnih gozdnih sortimentov, vzdrževanja gozdnih prometnic in možnega povezovanja za skupno gospodarjenje z gozdovi. V 10-letnem obdobju na posameznem zaokroženem območju vsaj 2 x organizirati zборе lastnikov gozdov.
- Povečati oz. podaljšanje sodelovanje ZGS z lokalno skupnostjo (Občino Bovec) pri aktivnejšem gospodarjenju z gozdovi in to sodelovanje razširiti še na agrarno skupnost Čezsoča in večje lastnike gozdov.

Ob upoštevanju večnamenskosti in sonaravnosti bomo trajnost dosegli z naslednjimi temeljnimi gozdnogojitvenimi smernicami: intenzivnejše uvajanje debeljakov v obnovo,

pospešeno nadaljevanje obnove in njeno zaključevanje, redčenje kvalitetnih in perspektivnih letvenjakov in drogovnjakov, delno tudi debeljakov.

Poudarek bo zlasti na: premenilnih redčenjih in drugih oblikah postopne premene slabše kvalitetnih in raznomernih gozdov, z redčenji uravnavanje debelinske in vrstne strukture večnamenskih enodobnih gozdov s katero izboljšamo zasnovo in drevesno sestavo v korist smreke in bukve, delno plemenitih listavcev.

V GGE ni območij na katerih posamična izbira dreves za možni posek ni obvezna.

6.2.2 Usmeritve za krepitev in uskladitev funkcij gozdov

Poudarjenost posameznih funkcij gozdnega prostora je podrobno predstavljena v poglavju 2.

Najbolj je pereče prekrivanje ekoloških, socialnih in proizvodnih funkcij na območjih z veliko pestrostjo živalskih in rastlinskih vrst ali habitatnih tipov ter na območjih z visokim obiskom obiskovalcev in raznoliko rabo gozdnega prostora. Gre zlasti za območja, kjer so na prvi stopnji poudarjene dve ali vse tri skupine funkcij. Takšnih v GGE ni veliko.

Najbolj se prekrivata varovalna in zaščitna funkcija, ki pa se glede načina gospodarjenja ne izključujeta. V GGE je še največ prekrivanja ekoloških in socialnih funkcij s proizvodno funkcijo na drugi stopnji, kjer je potrebno upoštevati naslednje usmeritve:

+ Načini gradnje in uporaba mehanizacije. Občasno in mestoma se uporablja tehnika in tehnologija, ki okolju ni prijazna. Zlasti je to problematično v varovalnih ali mejno varovalnih gozdnih predelih. Vsi posegi v gozdni prostor morajo biti strokovno preverjeni in nadzorovani. Uporabljati bager namesto buldožerja, pnevmatsko kladivo namesto razstreliva.

+ Neevidentirana rastišča ali gnezdišča redkih ali ogroženih živalskih in rastlinskih vrst. Pri večjih posegih je potrebno upoštevati najnovejša opažanja in informacije o morebitni prisotnosti ogroženih in občutljivih vrst ter izvesti podroben ogled.

+ Konflikti med uporabniki območja ob Soči. Potrebno je zagotoviti avtohtonost obrežnih gozdov, posege pa usmerjati na negozdne ali zaraščajoče predele.

+ Sečnja v okolici planinskih poti in drugih tematskih poti. Izogibati se večjim sečnjam zlasti v poznem spomladanskem, poletnem in zgodnjem jesenskem času. Dosledno izvajati sečni red, tudi sanitarne sečnje. Kupe vej in sečne ostanke zlagati na primernih mestih, kjer ne ovirajo prehodnosti poti in ne kvarijo naravnega izgleda.

Da bi zagotovili usklajeno rabo gozdnega prostora (krepitev vseh funkcij) je potrebno upoštevati naslednje usmeritve po posameznih funkcijah gozdov. Tako v te usmeritve, kot v druga poglavja so vgrajene tudi naravovarstvene, kulturnovarstvene in vodovarstvene smernice in usmeritve⁴⁸.

FUNKCIJA VAROVANJA GOZDNIH ZEMLJIŠČ IN SESTOJEV (VAROVALNA FUNKCIJA)

- Ukrepi v teh gozdovih so omejeni na krepitev varovalne funkcije: sanitarna sečnja, sanacije žarišč in usadov in malopovršinska obnova sestojev v smislu krepitve varovalne vloge gozda. V bukovih sestojih na boljših rastiščih je možna malopovršinska sečnja zaradi krepitve stojnosti in povečevanja razgibanosti sestojev. Ukrepi morajo biti premišljeni, zmerni, malopovršinski in prilagojeni sestojnim in terenskim razmeram.
- Drugi posegi v ta prostor niso dovoljeni, če bi bila ob njihovi izvedbi okrnjena varovalna vloga gozdov. V kolikor so izločene vse druge možnosti, morajo biti tovrstni posegi v varovalnih ali mejno varovalnih gozdnih predelih izvedeni na podlagi strokovne presoje. Za nujne posege v varovalne gozdove (širitev javnih cest, koridorski infrastrukturni posegi, manjši posegi zaradi socialnih funkcij,...) so potrebni ustrezni varovalno tehnični ukrepi, za tovrstne posege pa je potrebno predhodno dovoljenje pristojnega ministra. Uporablja naj se bager namesto buldožerja in pnevmatsko kladivo namesto razstreliva.

⁴⁸ Naravovarstvene, kulturnovarstvene in vodovarstvene smernice so na razpolago na sedežu ZGS OE Tolmin, Tumov drevored 17, Tolmin. Glej 10 - Literatura.

- Skozi varovalni gozd je dopustno vzdrževati obstoječe poti ter ohranjati značilne poglede (vedute), ki se sicer zaraščajo, če to ne ogroža varovalne in biotopske funkcije.
- Pri posegih je potrebno upoštevati tudi druge vloge varovalnih gozdov (hidrološko, biotopsko, f. varovanja naravnih vrednot, zaščitno ...), pri čemer se upoštevajo primerjalno strožji režim in smernice.
- Podrobnejše usmeritve glej tudi druga ustrezna poglavja (prim. Poglavje 6.2.4, RGR 70000 – Varovalni g.).

HIDROLOŠKA FUNKCIJA

Usmeritve za krepitev hidrološke funkcije izhajajo iz Zakona o vodah (ZV-1)⁴⁹ in so obširno predstavljene v Usmeritvah (2020)⁵⁰, ki jih je izdala Direkcija Republike Slovenije za vode in so kot sestavni del arhivskega dela GGN dostopne na ZGS, OE Tolmin. V nadaljevanju povzemamo bistvene določbe in predpise, ki jih je potrebno upoštevati pri rabi in drugih posegih v vode, vodna in priobalna zemljišča ter zemljišča na varstvenih in ogroženih območjih v gozdu in gozdnem prostoru. Rabo in posege je treba načrtovati in izvajati tako, da se ne poslabšuje stanje voda, da se omogoča varstvo pred škodljivim delovanjem voda, ohranjanje naravnih procesov ter naravnega ravnovesja vodnih in obvodnih ekosistemov.

V kartnem delu prostorskega načrta (karta 7) je prikaz posameznih s hidrološkega vidika pomembnih območij. Omejitve in prepovedi za izvajanje dejavnosti na teh območjih so določene s posameznimi členi ZV-1:

- **Vodna in priobalna zemljišča**⁵¹ so opredeljena v 11. in 14. členu ZV-1, meje vodnega zemljišča tekočih voda pa še podrobneje v Pravilniku (2006)⁵². Za vodno zemljišče se štejejo tudi opuščene struge in prodišča, ki jih voda občasno še poplavlja, močvirja in zemljišče, ki ga je poplavlila voda zaradi posega v prostor. Na vodnih in priobalnih zemljiščih ter na območjih presihajočih jezer, razen za izjeme, določene s 37. členom ZV-1, ni dovoljeno posegati v prostor. Značilnosti dejavnosti in posegov, ki so na teh območjih prepovedane, določata 68. in 84. člen ZV-1. Prepovedano je odlaganje in pretovarjanje nevarne snovi v trdni, tekoči ali plinasti obliki, odlaganje ali odmetavanje odkopnih ali odpadnih materialov ali drugih podobnih snovi ter odlaganje odpadkov. Poleg tega so prepovedani tudi dejavnosti in posegi v prostor, ki bi lahko ogrozili stabilnost vodnih in priobalnih zemljišč, zmanjševali varnost pred škodljivim delovanjem voda, ovirali normalen pretok vode, plavin in plavja ter onemogočili obstoj in razmnoževanje vodnih in obvodnih organizmov.
- Značilnosti prepovedanih dejavnosti in posegov na **poplavnih območjih**, kjer se voda zaradi naravnih dejavnikov občasno prelije izven vodnega zemljišča, so opredeljene v 86. členu ZV-1. Prepovedane so vse dejavnosti in vsi posegi v prostor, ki imajo lahko ob poplavi škodljiv vpliv na vode, vodna in priobalna zemljišča ali povečujejo poplavno ogroženost območja, razen posegov, ki so namenjeni varstvu pred škodljivim delovanjem voda. Načrtovani posegi morajo biti poleg tega usklajeni s pogoji in omejitvami iz Uredbe (2008)⁵³. Ohraniti je potrebno obstoječe retenzijske površine, ureditve pa načrtovati celovito, s ciljem zmanjševanja obstoječe poplavne ogroženosti.
- Prepovedi na **erozijskih območjih**, ki so stalno ali občasno pod vplivom površinske, globinske ali bočne erozije, določa 87. člen ZV-1. Prepovedano je poseganje v prostor na način, ki pospešuje erozijo in oblikovanje hudournikov, ogoljevanje površin, krčenje

⁴⁹ Zakon o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdl-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15, 65/20, 35/23 – odl US in 78/23 - ZUNPEOVE).

⁵⁰ Usmeritve s področja upravljanja z vodami za pripravo gozdnogospodarskih načrtov. Direkcija RS za vode. Ljubljana.

⁵¹ Zunanja meja na vodah 1. reda je 15 metrov na območjih naselij in 40 m zunaj območij naselij od meje vodnega zemljišča, na vodah 2. reda in na ostalih celinskih vodah, ki tvorijo ali prečkajo državno mejo, pa 5 m od vodnega zemljišča, priobalna zemljišča so tudi vsa zemljišča med visokovodnimi nasipi. V GGE med vode 1. reda sodi le reka Vipava, ostale vode sodijo v 2. red.

⁵² Pravilnik o podrobnejšem načinu določanja meje vodnega zemljišča celinskih voda (Uradni list RS, št. 58/18).

⁵³ Uredba o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja (Uradni list RS, št. 89/08 in 49/20).

tistih gozdnih sestojev, ki preprečujejo plazenje zemljišč in snežne odeje, uravnavajo odtočne razmere ali kako drugače varujejo nižje ležeča območja pred škodljivimi vplivi erozije, zasipavanje izvirov, nenadzorovano zbiranje ali odvajanje zbranih voda po erozivnih ali plazljivih zemljiščih, omejevanje pretoka hudourniških voda, pospeševanje erozijske moči voda in slabšanje ravnovesnih razmer, odlaganje ali skladiščenje lesa in drugih materialov, zasipavanje z odkopnim ali odpadnim materialom, odvzemanje naplavin z dna in brežin, razen zaradi zagotavljanja pretočne sposobnosti hudourniške struge ter vlačenje lesa. Znotraj **potencialnih erozijskih območij**, ki so prikazana na karti 7, se po presoji javne gozdarske službe na območjih, kjer dejansko obstaja možnost erozije, uveljavi režim gospodarjenja z gozdovi, ki velja za erozijska območja.

- Na **plazljivem območju** lastnik zemljišča ali drug posestnik ne sme posegati v zemljišče tako, da bi se zaradi tega sproščalo gibanje hribin ali bi se drugače ogrozila stabilnost zemljišča. Prepovedi opredeljuje 88. člen ZV-1. Prepovedano je zadrževanje voda, predvsem z gradnjo teras, in drugi posegi, ki bi lahko pospešili zamakanje zemljišč, poseganje, ki bi lahko povzročilo dodatno zamakanje zemljišča in dvig podzemne vode, izvajati zemeljska dela, ki dodatno obremenjujejo zemljišče ali razbremenjujejo podnožje zemljišča, ter krčenje in večja obnova gozdnih sestojev ter grmovne vegetacije, ki pospešuje plazenje zemljišč. Na plazljivih območjih, kjer je predvidena ali se zaradi naravnih dejavnikov (okužbe, insekti, vetrolomi, žledolomi ...) izvaja intenzivna sečnja, je preredčene in ogoljene površine potrebno ustrezno protierozijsko zavarovati ter predvideti in izvesti vse potrebne ukrepe, ki bodo zagotavljali ustrezno stabilnost brežin in preprečevali oz. zadrževali povečan odtok padavin oz. vode, plavin in plavja s teh površin. Ukrepi morajo biti usklajeni s področjem upravljanja z vodami in celovito sistematiko upravljanja in urejanja voda.
- Na **plazovitih območjih** je prepovedano krčenje gozdov, izravnavanje terena ter preusmerjanje snežnih plazov iz ustaljenih naravnih poti na porasla, labilna ali drugače ogrožena zemljišča.
- Na **vodovarstvenih območjih** (skladno s 74. člen ZV-1 jih določi vlada) je treba pri načrtovanju posegov dosledno upoštevati Pravilnik (2004)⁵⁴ ter vodovarstveni režim iz veljavnega predpisa, ki ureja vodovarstveno območje (predpisi, sprejeti na podlagi 74. člena ZV-1 oz. 60. člena Zakona o vodah (Uradni list SRS, št. 38/81 in 29/86 ter Uradni list RS, št. 15/91 in 52/00).

Za pridobitev **vodnega soglasja in pravice graditi** je potrebno upoštevati naslednje usmeritve:

- Za vsak poseg, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, je potrebno v skladu s 150. členom ZV-1 pridobiti vodno soglasje, ki ga izda naslovni organ.
- Pri pripravi dokumentacije za posege in gradnjo, za katere je potrebno pridobiti vodno soglasje, je potrebno upoštevati Pravilnik (2009b)⁵⁵.
 - Zacevljanje ali prekrivanje vodotokov je strogo prepovedano, razen na krajših razdaljah, ki omogočajo dostop oz. prehod preko vodotoka v primeru, da gre za objekt javne prometne infrastrukture (most, propust na javnih cestah in poteh). Morebitno prečkanje gozdnih prometnic z grapami ali strugami nestalnih vodotokov (mulda, prepust,...) je treba projektno obdelati. Premostitveni objekt mora biti ustrezno dimenzioniran in izveden tako, da bo omogočal nemoten pretok visokih voda. V primeru gradnje prepusta je treba izdelati hidravlični izračun prevodnosti visokih voda. Za prečkanja vodotokov predlagamo večjo uporabo utrjenih muld.
 - Gradnja gozdnih prometnic v območju vodotokov mora biti takšna, da ne posega v pretočni profil, zagotovljena pa mora biti varnost objektov pred visokimi vodami z verjetnostjo pojavljanja 100 let z zagotovljeno najmanj 0,5 m varnostno višino.

⁵⁴ Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja (Uradni list RS, št. 64/04, 5/06, 58/11 in 15/16).

⁵⁵ Pravilnik o vsebini vlog za pridobitev projektnih pogojev in pogojev za druge posege v prostor ter o vsebini vlog za izdajo vodnega soglasja (Uradni list RS, št. 25/09).

- Pri umeščanju in načrtovanju gozdnih prometnic, kot jih definira Pravilnik (2009c)⁵⁶ – gozdnih cest, grajenih in negrajenih gozdnih vlak, protipožarnih presek, protipožarnih poti in drugih tras, ki so nujne za izvedbo gozdarskih del (npr. tras žičniških linij), se je potrebno v največji možni meri izogniti ogroženim, varstvenim in varovanim območjem in predvideti gradnjo izven vodnih in priobalnih zemljišč, kot določa ZV-1 v 14. in 37. členu.
- Načrtovanje novih gozdnih prometnic na območju poplav in z njimi povezane erozije, kjer že obstajajo elementi ogroženosti, mora upoštevati pogoje in omejitve iz prilog 1 in 2 Uredbe (2008)⁵⁷, pri tem pa zagotoviti, da se z načrtovanjem novih gozdnih prometnic ne povečajo obstoječe stopnje ogroženosti na območju in izven njega. V ta namen je treba skupaj z načrtovanjem gradnje načrtovati tudi celovite ukrepe za zmanjšanje poplavne ogroženosti, njihovo izvedbo pa končati pred začetkom gradnje novih objektov.
- Na delih, kjer trasa gozdne prometnice poteka vzporedno z vodotokom, naj bo le-ta predvidena izven priobalnega zemljišča. Manjši odmiki so dopustni le izjemoma, na krajših odsekih, kjer iz analize variant izhaja, da so prostorske možnosti močno omejene in bi drugačen potek trase predstavljal nesorazmerno večje stroške, vendar na tak način, da se ne poslabšuje obstoječe stabilnosti in stanja brežin vodotokov.
- Odvajanje padavinskih in morebitnih zalednih voda iz območij gozdnih prometnic je treba načrtovati tako, da ne bo prišlo do pospeševanja erozijske moči voda in slabšanja ravnovesnih razmer ter da ne bo prišlo do odvajanja zbranih voda po nestabilnih zemljiščih. Odvajanje padavinskih in zalednih voda po erozijsko nestabilni ali plazljivo ogroženi brežini je treba izvesti v kanaletah ali drugače utrjenih muldah.
- Za načrtovane posege na vodovarstvena območja, za katere je določena obveza izdelave Analize tveganja za onesnaženje, mora biti le-ta izdelana in revidirana skladno s Pravilnikom (2004)⁵⁸.
- Za načrtovanje tras gozdnih prometnic na plazljivih in dejanskih erozijskih območjih (in ne potencialnih erozijskih območjih, prikazanih na karti 7) je potrebno izdelati geološko poročilo s poudarkom na stabilnosti ali erodibilnosti terena, s katerim se ugotovi stopnja tveganja za načrtovane posege s projektnimi rešitvami omilitvenih ukrepov.
- Pri načrtovanju posegov je potrebno upoštevati že podeljene vodne pravice, ki so bile pridobljene po 119. členu ZV-1 na območju GGE.
- Investitor mora za posege na vodnem in priobalnem zemljišču v lasti države, ki so dovoljeni skladno z 37. členom ZV-1, skleniti ustrezno stvarno pravno pogodbo, ki takšne posege dovoljuje in velja kot dokazilo o pravici graditi po Gradbenem zakonu.
- Pri načrtovanju novih posegov je potrebno upoštevati obstoječe objekte merske mreže za monitoring podzemnih voda na način, da:
 - + ni predvidene kakršnakoli gradnje v minimalno 5 m radiju od objekta merske mreže,
 - + ne bodo povzročeni vplivi na gladino in kakovost podzemnih voda,
 - + se v bližini merskega objekta ne spremenijo infiltracijske lastnosti tal z asfaltiranjem, polaganjem betonskih plošč ali drugače,
 - + bo odvodnjavanje v bližini objekta merske mreže urejeno tako, da ni možno zatekanje,
 - + je zagotovljen neoviran dostop do objekta merske mreže.

Na območjih **zavarovanih brezen** je prepovedano onesnaževanje in vsi posegi v breznu ter okolici vhoda. Prepovedano je tudi spreminjati vegetacijsko odejo v neposredni okolici brezen ter vse vrste gradenj ob vseh vstopih v brezna.

Stalno sodelovanje z vodarji in upravnimi organi pri nadzoru virov pitne vode in drugih posegih v varovana, ogrožena in varstvena območja (vodna in priobalna zemljišča, erozijska, plazljiva, plazovita, poplavna območja, vodovarstvena območja).

⁵⁶ Pravilnik o gozdnih prometnicah (Uradni list RS, št. 4/09).

⁵⁷ Uredba o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja (Uradni list RS, št. 89/08 in 49/20).

⁵⁸ Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja (Uradni list RS, št. 64/04, 5/06, 58/11 in 15/16).

FUNKCIJA OHRANJANJA BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI

Z namenom ohranjanja ali doseganja ugodnega stanja ključnih habitatnih tipov ter rastlinskih in živalskih vrst so za načrtovanje in rabo naravnih dobrin ter za izvajanje posegov in dejavnosti v prostoru posebej določene varstvene usmeritve za **EPO in območja Natura 2000**, v katerih je poleg splošnih potrebno upoštevati še nekatere konkretnije gozdnogospodarske usmeritve, ki veljajo za celoten gozdni prostor. Vse prispevajo h krepitvi funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti, povzete pa so po Naravovarstvenih usmeritvah (Fučka, 2024), ki so v celoti dostopne na sedežu ZGS, OE Tolmin. Usmeritve se smiselno nanašajo na vrste in habitatne tipe, ki so predstavljeni v **poglavju 2.1**.

- Ohranja naj se rastišču primerna drevesna sestava gozdnih združb, v spremenjenih ali izmenjenih sestojih pa naj se gospodarjenje z gozdovi usmeri k vzpostavljanju rastišču primernejše drevesne sestave in krepitvi vsestranske odpornosti gozdov.
- Za ekocelice naj se izbere debelejšje poškodovano drevje, drevje z dupli, sušice, ali kako drugače z vidika izkoriščanja lesa nezanimivo drevje, v kolikor pa takega drevja ni v zadostni količini, se izbere izmed ostalega drevja. Ekocelice se določijo na območjih habitatov redkih in ogroženih živalskih vrst, če je možno na mejah z negozdnimi ekosistemi in v ustrezni gostoti po vsej gozdni površini.
- Pri izvajanju gozdnogospodarskih del naj se izogiba aktivnim gnezdiščem, brlogom ali zavetiščem, neaktivna pa naj se ohranjajo. V času reproduktivnega obdobja živali (pomladni in zgodnje poletni čas) naj se izogiba gozdarsko tehničnim opravilom predvsem v mladovjih in starejših debeljakih (npr. gradbeni posegi, sečnja in spravilo), s katerimi bi vznemirjali živali.
- Za transport lesa naj se na erozijskih oziroma labilnih območjih uporabljajo pravilna sredstva, ki imajo najmanjši negativni vpliv na erozijo, pomembne habitate oziroma rastišča.
- Ohranjajo naj se vodni ekosistemi (gozdne mlake, kali, izviri, studenci) in ostali negozdni ekosistemi v gozdnem prostoru (jase, melišča, skalovja...).
- Pri gospodarjenju z gozdom naj se pospešuje minoritetne, ogrožene in plodonosne drevesne vrste (drevesne vrste s sadeži), drevesa z dupli, votla drevesa in sušice. Sicer zadosten delež odmrle lesne mase naj bo večji v najdebelejših debelinskih razredih. Ohranja naj se vsaj 3 % mrtve lesne mase od celotne lesne zaloge. Izboljša naj se debelinska struktura odmrlega in odmirajočega drevja v prid debelejšemu drevju B in C razširjenega debelinskega razreda.
- Prisotnost te funkcije je potrebno stalno dopolnjevati (ob izdelavi gozdnogojitvenih načrtov, ob ogledu gozda pred izdajo soglasja, ipd.), ugotovitve pa upoštevati pri posameznih posegih.
- Potrebno je oblikovanje biokoridorjev in zavetišč, ki bodo prilagojeni ekologiji posamezne redke ali ogrožene vrste.
- Spodbuja naj se naravno pomlajevanje. V kolikor je potrebna obnova s sadnjo, naj se tudi pri sadnji upošteva naravno sestavo gozdnih združb (sadle se ne izvaja z vnašanjem tujerodnih vrst in sadik neustreznih provenienc).
- Ohranja se gozdne otoke, skupine odraslega drevja in vegetacijske pasove v kulturni krajini.
- Na **območju Nature 2000** je potrebno v čim večji možni meri ohranjati naravno razširjenost kvalifikacijskih habitatnih tipov ter habitatov kvalifikacijskih živalskih ali rastlinskih vrst, ohranja ustreznost abiotskih in biotskih sestavin habitatnih tipov (nujno usklajevanje odstrela divjadi z uspešnostjo naravne obnove), njihove specifične strukture ter naravne procese ali ustrezno rabo, ohranjati ali izboljševati kakovost habitatov kvalifikacijskih živalskih vrst, zlasti tistih delov habitatov, ki so bistveni za najpomembnejše življenjske faze (mesta za razmnoževanje, skupinsko prenočevanje, prezimovanje, selitev in prehranjevanje živali), ohranjati povezanost habitatov populacij kvalifikacijskih rastlinskih in živalskih vrst in omogočati ponovno povezanost, če je le-ta prekinjena.

Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.

Čas izvajanja posegov, opravljanja dejavnosti ter drugih ravnanj kar najbolj prilagoditi življenjskim ciklom živali in rastlin tako, da poseganje oziroma opravljanje dejavnosti ne, ali v čim manjši možni meri, sovpada z obdobji, ko živali potrebujejo mir, oziroma se ne morejo umakniti, zlasti v času razmnoževalnih aktivnosti, vzrejanja mladičev, razvoja negibljivih ali slabo gibljivih razvojnih oblik ter prezimovanja, rastlinam pa prilagodi tako, da se omogoči semenenje, naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja.

Na Natura območja se ne vnaša živali in rastlin tujerodnih vrst ter gensko spremenjenih organizmov.

Gostota populacij divjadi naj se ne povečuje nad mejo, ki še omogoča naravno obnovo sestojev z vsemi rastišču primernimi vrstami. Prakticira naj se sonaravna raba gozdov, s katero se ohranjajo grmišča in gozdni robovi.

V gospodarskih gozdovih naj se vzpostavi in ohranja najmanj 40 % delež sestojev z odraslim drevjem (debeltaki, sestoji v obnovi, raznomerni in prebiralni sestoji).

Ohranja naj se naravna sestava drevesnih vrst gozdnih združb, v spremenjenih ali izmenjenih sestojih pa naj se gospodarjenje z gozdovi usmeri k vzpostavljanju naravne sestave gozdnih združb.

V gozdu in gozdnem robu naj se ohranja majhne vodne in močvirne biotope kot so mlake, luže in kaluže (usmeritev ne velja za vodne površine na gozdnih vlakah).

Gozdno gospodarsko dejavnost in gradnjo gozdne infrastrukture naj se uskladi z ukrepi varovanja rjavega medveda.

Drevesa z dupli in poldupli, odmrli in odmirajoča drevesa, naseljena z glivami ter živalskimi vrstami in drevesa z gnezdi ter drevesa večjih dimenzij in posebnih oblik, naj se ohranja kot habitatno drevje (kozača za gnezdenje pogosto uporablja vrhove oz. štrclje odlomljenih dreves večjih dimenzij, zato naj se tudi takšna drevesa prednostno uvršča med habitatna drevesa).

Na območju naj se ne prakticira strojne sečnje.

V območju Natura 2000 so posebej izločene **upravljaljske cone**, ki so prikazane na karti št. 6 v kartnem delu GGN in za kateri veljajo dodatne usmeritve.

Ime upravljaljske cone: Cona A - območje triprstega detla

VRSTE: triprsti detel (*Picoides tridactylus*)

OPIS CONE: Cona obsega varovalne gozdove, gozdne rezervate in večnamenske gospodarske gozdove nad 900 m.n.v. v Julijskih Alpah. Namenjena je zagotavljanju ustreznega habitata za triprstega detla in celoletnega habitata za divjega petelina. V coni želimo vzpostaviti velik delež starih presvetljenih gozdov, nadstandardni delež odmirajočega in mrtvega lesa ter čim več površin prepustiti naravnemu razvoju.

Najbolj primerna območja znotraj GGE Bovec so:

- območje nad Bavšico in Možnico do Predela in naprej ob Mangartski cesti, predvsem območje Ilovca;
- območje med planino Krnica in planino Gozdec;
- območje Golobarja, Predoline;
- severna pobočja Polovnika;
- severna pobočja Stola.

KONKRETNE USMERITVE:

- V modelnem in ciljnem stanju strukture gozdov po razvojnih fazah naj se dolgoročno ohranja najmanj 50 % delež sestojev z odraslim drevjem (razvojne faze debeltak, raznomerni sestoji, sestoji v obnovi in prebiralni gozdovi). Ta delež se prioritarno zagotavlja v višinskem pasu nad

- 1000 m n.v. Ustrezen delež starega gozda se zagotavlja preko prilagojenih modelov razvojnih faz ter z ohranjanjem oz. podaljševanjem proizvodnih in pomladitvenih dob.
- S svetlitvenimi redčenji naj se zagotavlja oz. ohranja presvetljene sestoje z rahlim ali pretrganim sklepom krošenj. Povsod, kjer je to možno, se pospešuje borovnica in bogato zastopana zeliščna plast.
 - Ohranja naj se visok delež iglavcev v lesni zalogi. Zagotovi naj se vse potrebne pogoje za naravno obnovo jelke. Ohranja naj se macesen, jerebiko ter druge plodonosne vrste.
 - S preprečevanjem zaraščanja negozdnih površin naj se trajno zagotavlja 5-10 % delež gozdnih jas ter oblikuje strukturirane (široke) robove na prehodih nazaj v gozd.
 - Na območjih znotraj cone, kjer poseganje ni nujno (debeljaki), predlagamo poseganje (vračanje) na 20 let namesto na 10 let.
 - Obstoječe žične ograje za skupinsko zaščito gozdnega mladja naj se odstrani, ustrezno označi ali pa se jih zamenja z lesenimi ograjami.
 - Žičnih pašnih ograj se, razen v primeru zaščite pred velikimi zvermi, ne postavlja, uporablja se električne trakove oz. druge živalim vidne oblike ograjevanja.
 - Krmišč za divjega prašiča naj se nad 1200 m n. v. ne postavlja.
 - Upravljanje z divjadjo naj se načrtuje tako, da se številčnost velike rastlinojede divjadi vzdržuje na ravni, ki zagotavlja nemoteno naravno pomlajevanje gozdnih habitatnih tipov.
 - Ohranja naj se visok delež mrtve in odmirajoče lesne mase. V gospodarjenih gozdovih v dogovoru z lastnikom gozda in ZGS predlagamo, naj se iz gospodarjenja izloči vsaj 5 -7 odmrlih in odmirajočih stoječih dreves/ha s prevladujočim drevjem premera nad 30 cm. Dolgoročni cilj v B in C razširjenem debelinskem razredu naj bo vsaj 15 m³/ha stoječe odmrle lesne mase.
 - Ohranja in varuje naj se vsa drevesa z dupli.
 - Ob upoštevanju predpisov s področja varstva gozdov naj se na območjih, ki ne predstavljajo večje nevarnosti za nadaljnje širjenje podlubnikov, del poškodovanega oz. s podlubniki napadenega drevja ohrani oz. prepusti naravnemu razvoju.
 - Posamezne skupine odmrlih dreves iglavcev, kjer se sanitarna sečnja ni izvedla pravočasno in ni več nevarnosti za prenamnožitev podlubnikov (zamujena jedra lubadarja), naj se v soglasju z lastnikom gozda in ZGS., prepušča naravnemu razvoju, še posebno v sestojih z drevjem B in C razširjenega debelinskega razreda.
 - Neselektivnih kemičnih sredstev za zatiranje škodljivih organizmov v gozdu naj se ne uporablja.
 - Težko dostopnih območij ter območij brez večje ekonomske vrednosti naj se ne določa med prednostna območja za odpiranje gozda z gozdnimi prometnicami.
 - Ob morebitnem načrtovanju novih gozdnih prometnic je potrebno posebno pozornost nameniti režimu vožnje, času izgradnje prometnice, kot tudi ovrednotiti njene morebitne posledice na ohranitev ugodnega stanja kvalifikacijskih vrst.
 - V sodelovanju z lastniki gozdov ter lokalnimi skupnostmi se z zaporami gozdnih cest (zapornice, prometni znaki, obvestilne table o h conah) vzpostavi poseben režim uporabe gozdnih cest, časovno prilagojen varstvu divjega petelina.
 - Prioritetno se zaprejo predvsem slepi kraki gozdnih cest ter manj pomembne gozdne ceste.
 - Manj pomembnih gozdnih cest se v zimskem času praviloma ne pluži.

Ime upravljske cone: Cona B: ruševce

VRSTE/HT: ruševce (*Tetrao tetrix*), ruševje (*Mugo-Rhododendretum hirsuti*)

OPIS CONE: Cona obsega večinoma varovalne gozdove s pasom ruševja v Julijskih Alpah. V coni želimo omejiti gradnjo novih gozdnih prometnic in zagotoviti mir v času rastičnih aktivnosti.

KONKRETNE USMERITVE:

- Preprečuje naj se zaraščanje negozdnih površin (travišč), zaraščene površine se po potrebi očisti.
- Sprejemljive so omejene krčitve ruševja za potrebe vzdrževanja pašnih planin, vendar izključno za namen vzdrževanja funkcionalne pašne površine in s sodelovanjem ter po

predhodnem dogovoru z upravljavcem narodnega parka. Krčitev na območju primarnega macesnovja se ne izvaja.

- V coni naj se v pasu ruševja ne gradi novih gozdnih prometnic in dostopnih poti do planin.
- Na obstoječih gozdnih prometnicah naj se vzpostavi režim vožnje (predvsem na slepih krakih in manj pomembnih gozdnih cestah).
- V času rasti (1. marec – 30. junij) se na rastiščih zagotavlja mir; se ne gospodari z gozdom, prilagoditev pašne sezone na aktivnih planinah z rastišči ruševca, omejevanje rekreacije. Po potrebi se določijo tudi mirne cone.
- Zagotavlja se presvetljene sestoje, ki imajo bogato zastopano zeliščno plast (predvsem borovnica, brusnica, malina), zagotavlja se strukturno in vrstno pestre sestoje s poudarkom na plodonosnih drevesnih in grmovnih vrstah. Ohranja naj se šope in skupine starih dreves.
- Ohranja naj se strukturiran gozdni rob ter preletne koridorje.
- Žičnih pašnih ograj se ne postavlja, uporablja se električne trakove oz. druge živalim vidne oblike ograjevanja.

Ime upravljske cone: Cona D – vodotoki

HT: (3240) Alpske reke in lesnata vegetacija s sivo vrbo vzdolž njihovih bregov, (91E0*)

OPIS CONE: Cona obsega vodotoke, njihove poplavne ravnice ter pas vegetacije ob njih. Znotraj cone želimo ohranjati značilnosti struge, obrežno strukturo brežin, potek struge, obrežno vegetacijo in zamočvirjene gozdne površine.

KONKRETNE USMERITVE:

- V coni se določi 1. stopnja poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.
- Ohranja naj se naravna hidromorfologija vodotokov.
- Ohranja naj se zamočvirjene gozdne površine.
- V coni naj bo gospodarjenje prilagojeno oz. prednostno namenjeno ohranjanju obrežne vegetacije: z obrežno vegetacijo naj se gospodari na način, da se zagotavlja sklenjenost krošenj oz. zasenčenost vodnih površin. Sečnja naj bo selektivna, izvaja naj se le sečnja posameznih dreves. Odstranjuje naj se zgolj nestabilna drevesa, ki bi lahko povzročila erozijske procese ali ogrožala ostale funkcije na istem prostoru. Zaželeno je stalna prekoreninjenost talne površine.
- V coni naj se krčenje gozda ne izvaja.
- Izvaja naj se ukrepe za preprečevanje širjenja in odstranitev invazivnih tujerodnih vrst.
- V coni se ne uporablja kemičnih sredstev za uničevanje živali in rastlin.
- Pri sečnji in spravilu lesa se uporablja biološko razgradljiva olja.
- V neposredni bližini vodotokov (1-2 drevesni višini; pri večjih vodotokih 50 m) naj se ne gradi nove gozdarske infrastrukture (prometnice in ostali objekti).
- Po strugah potokov se ne izvaja spravila lesa. Možna so posamezna točkovna prečenja vodnih teles, ki naj potekajo čim bolj pravokotno na vodno telo. Prečenje preko izrazitih geomorfoloških oblik kot so korita, slapišča, tolmoni, skalni skoki, ipd. niso dopustna.
- Na in ob vodotokih naj se ne skladišči lesa, prav tako naj se rampanje lesa izvaja na način, da gozdni sortimenti niso narinjeni v vodno telo.
- Sečne ostanke v in ob strugi je potrebno po sečnji odstraniti.
- Pri gradnji in vzdrževanju gozdnih prometnic naj se prepreči zasipavanje in odnašanje materiala iz gozdnih prometnic in njihovih brežin v vodna telesa.

KLIMATSKA FUNKCIJA

- + Večji posegi v gozdni prostor na območju izjemne poudarjenosti te funkcije niso dovoljeni.
- + Prepovedana je večjepovršinska oplodna sečnja in direktne premene.
- + Z ukrepi je potrebno pospeševati obstojnejše drevesne vrste, praviloma v mešanosti, ki je zelo blizu naravne.
- + Zgradbo sestoja je potrebno prilagoditi vrsti vremenske skrajnosti, ki je prisotna. V primeru močnega vetra je potrebno večati stojnost sestoja, oblikovati klinasti gozdni rob, v sestoju je potrebno ohranjati polnilni sloj oziroma oblikovati dvoslojno zgradbo sestoja.
- + Redno je potrebno izvajati varstvo pred škodljivci in boleznimi.

ZAŠČITNA FUNKCIJA

- + Veljajo podobne usmeritve, kot pri varovalni funkciji, saj se praviloma ti dve funkciji prekrivata.
- + Čas sečnje in drugih ukrepov v gozdu mora biti prilagojena infrastrukturnemu objektu, zaradi katerega je poudarjena funkcija.
- + Sistem gospodarjenja naj bo prilagojen dejstvu, da sestoj čim manj obremenjuje tla, hkrati pa naj čim bolj varuje nižje ležeči objekt pred raznimi vplivi: zniža se proizvodno dobo, gospodarji se z nižjimi zalogami, zmanjša se ciljno debelino dreves in poveča število dreves na hektar.

HIGIENSKO – ZDRAVSTVENA FUNKCIJA

- + Prepovedana je večjepovršinska oplodna in panjevska sečnja ter direktne premene.
- + Pospeševati obstojnejše drevesne vrste, praviloma v mešanosti, ki je zelo blizu naravne.
- + Spremljanje zdravstvenega stanja po posameznih drevesnih vrstah, pri gospodarjenju se pospešuje odpornejše drevesne vrste.

REKREACIJSKA IN TURISTIČNA FUNKCIJA

- + Z malopovršinskimi ukrepi zagotavljamo pestro zgradbo sestojev, ohranjanje zanimivih dreves in dreves izjemnih dimenzij, skalnih in drugih geomorfoloških tvorb v gozdu. Zlasti je pomembno oblikovati pester gozd s spreminjajočo obliko, zgradbo, barvo. Poudariti zanimive habituse dreves ali drevesnih skupin in odpirati zanimive razglede iz gozda. Gozdna opravila organizirati in strokovno izvesti, ko je pričakovan najmanjši obisk. Gozdovi ob rekah naj ohranijo avtohtono zgradbo in mešanost drevesnih vrst.
- + Uporaba prijaznejših tehnologij pri gradnji in spravilu lesa: konji v zahtevnejših in občutljivejših terenih namesto težkih traktorjev, uporaba bagra namesto buldožerja, pnevmatskega kladiva namesto razstreliva.
- + Dosledno in sprotno izvajanje sečnega reda, zlaganje kupov vej in sečnih ostankov na primernih mestih, kjer ne ovirajo prehodnosti po obstoječih poteh in estetskega izgleda ob njih.
- + Izvajati reden nadzor in po potrebi sanitarno sečnjo s poudarkom na drevesih, ki ogrožajo obiskovalce.
- + Ustrezno informirati souporabnike gozdnega prostora o gozdnogojitvenih ukrepih in gozdnih gradnjah, z opozorilnimi in informativnimi tablam označiti delovišča.
- + Upoštevati vedutno sečnjo na razglediščih, kjer povečujemo razglednost in ponekod osončenost (zlasti do hiš in naselij) tudi z intenzivnejšo panjevsko sečnjo, zniževanjem višine sestoja (poseka visokih dreves) in dovoljenju za krčitev gozda.
- + Usmerjati obisk z urejanjem, vzdrževanjem in nadgradnjo rekreacijske, poučne in turistične infrastrukture, namenjene obiskovalcem gozda (sprehajalne poti, usmerjevalne, izobraževalne in obveščevalne table, počivališča, igrala za otroke ...)

POUČNA FUNKCIJA

- + V okolici potencialnih gozdnih učnih predelov⁵⁹ in gozdnega rezervata ohraniti pestro drevesno sestavo in puščati zanimive drevesne in grmovne vrste.
- + Izvajati reden nadzor in po potrebi sanitarno sečnjo.
- + Redno strokovno izobraževati in usposabljalni kader, ki je odgovoren za vodenje ekskurzij in skupin s poučnimi izleti v gozd.

RAZISKOVALNA FUNKCIJA

- + Na območju te funkcije je izključeno gospodarjenje in kakršnokoli drugo poseganje v gozdove, na raziskovalnih ploskvah pa se izvaja samo ukrepe, ki so predvideni v programu raziskav.

⁵⁹ Glej poglavje 2.2 Socialne funkcije.

- + Obisk javnosti naj bo čim bolj nadzorovan, z ukrepi in aktivnostmi (z zaščito, preusmeritvijo raznih poti in stez ipd.) je potrebno odvrniti večji obisk javnosti.
- + Za gozdni rezervat je potrebno spremljanje vseh dogodkov in opažanj, ki se vodijo v posebni »modri knjigi«.

FUNKCIJA VAROVANJA NARAVNIH VREDNOT

Naravne vrednote (NV) v GGE so uvrščene v eno ali več zvrsti NV in so predstavljene v poglavju 2.2 v preglednici 19/D-NV. Pri gospodarjenju z gozdovi na območjih poudarjene funkcije varovanja NV je potrebno upoštevati usmeritve za posamezno zvrst NV, ki so podane v Naravovarstvenih smernicah (Fučka, 2024). V skladu z Zakonom o ohranjanju narave (ZON)⁶⁰ in drugimi področnimi predpisi⁶¹ je potrebno pred prostorskimi posegi na območju NV pridobiti naravovarstvene pogoje in naravovarstveno soglasje.

Za krepitev funkcije varovanja NV je potrebno upoštevati konkretne varstvene usmeritve, ki veljajo za posamezno NV, območja pričakovanih NV in zavarovana območja (ZO).

Preglednica 56/D-EPO: Usmeritve za zavarovana območja

IME	Usmeritev
Triglavski narodni park	• Prepovedano izvajati posege in dejavnosti, ki bi lahko poslabšali ekološke razmere na območju narodnega parka in posledično negativno vplivali na ugodno stanje rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov ter habitatnih tipov, ki so pomembni za ohranjanje biotske raznovrstnosti. • Prepovedano izvajati posege in dejavnosti na naravnih vrednotah na način, da se uničijo, poškodujejo ali bistveno spremenijo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, oziroma v obsegu ali na način, ki znatno spremeni druge lastnosti naravne vrednote. • Prepovedano izvajati posege in dejavnosti, ki bi lahko spremenili za narodni park značilne krajinske gradnike ter značilne krajinske ali poselitvene vzorce.
Log pod Mangrtom – Ruševa glava	• Prepovedano izvajati posege, dejavnosti in ravnanja, razen gibanja po obstoječih poteh.
Mangrt in Mangrška jama	• Prepovedano spreminjati obliko in sestavo površja. • Prepovedano graditi objekte vseh vrst, razen rekonstrukcij planinskih koč pod pogoji iz 9. točke prvega odstavka 15. člena ZTNP-1.
Morež	• Ohranjanje naravnega stanja s prepovedjo onesnaževanja.
Golobaršček	• Ohranjanje naravnega stanja s prepovedjo onesnaževanja.
Mala korita Koritnice	• Prepovedano spreminjati obliko in sestavo površja, izvajati zemeljska dela (npr. odkopavati travno rušo), graditi objekte vseh vrst in izvajati dela na bregu ali v neposredni bližini bregov.
Soteska Koritnice in Klužka korita	• Prepovedano spreminjati obliko in sestavo površja, izvajati zemeljska dela (npr. odkopavati travno rušo), graditi objekte vseh vrst in izvajati dela na bregu ali v neposredni bližini bregov.
Možnica	• Prepovedano graditi objekte vseh vrst in izvajati dela na bregu ali v neposredni bližini bregov.
Loška stena	• Prepovedano spreminjati obliko in sestavo površja, izvajati zemeljska dela (npr. odkopavati travno rušo), graditi objekte vseh vrst in izvajati dela na bregu ali v neposredni bližini bregov.
Predilnica	• Ohranjanje naravnega stanja s prepovedjo onesnaževanja.
Soča	• Ohranjanje naravnega stanja s prepovedjo onesnaževanja. • Poseganje v obrežno vegetacijo (sečnja drevja in grmovja) je izjemoma možna le ob soglasju pristojne službe za varstvo narave.
Boka	• Ohranjanje naravnega stanja brez posegov v zavarovanem območju.
JV ježa bovške terase	• Ohranjanje naravnega stanja brez posegov v zavarovanem območju.
Jama Srnica	• Ohranjanje naravnega stanja brez posegov v zavarovanem območju.

⁶⁰ Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20, 3/22 – ZDeb, 105/22 – ZZNŠPP in 18/23 – ZDU-10).

⁶¹ Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Tolmin (Uradno glasilo št. 5/90, Nova Gorica, junij 1990).

Preglednica 57/D-NV: Usmeritve za območja naravnih vrednot

ID	IME	USMERITEV
294V	Soča s pritoki do sotočja z Idrijco	- V območju je potrebno upoštevati varstveni režim zavarovanega območja in varstvene režime, ki veljajo za TNP (območje sega v 3. in 2. varstveno območje) ter za območje naravnega spomenika Soča (reka) (prepoved poseganja v obrežno vegetacijo – razen izjemoma, s soglasjem pristojne varstvene službe). - V območjih Boka in Bovec-ježa terase Soče so prepovedani vsi posegi. - Na območju Čezsoča - prodišča, naj se gozdne vlake gradi le izjemoma (ko ni druge možnosti za spravilo lesa). - Pri gradnji gozdnih prometnic ni dopustno dovažati in nasipati materiala, ki bi lahko vseboval dele invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst kot so topinambur (<i>Helianthus tuberosus</i>), japonski dresnik (<i>Polygonum cuspidatum</i>), črnoplodni mrkač (<i>Bidens frondosa</i>), kanadska zlata rozga (<i>Solidago canadensis</i>) in žvrklja (<i>Ambrosia sp.</i>).
615	Bovec - ježa terase Soče	
34V	Čezsoča - prodišča	
612	Soča - korita pri Kršovcu	
614	Soča - Koritnica - sotočje	
4151	Koritnica - korita nad sotočjem z Možnico	
144	Koritnica - korita pri Klužah	
652	Koritnica - mala korita	
261	Koritnica pri Logu pod Mangartom	
277	Boka	
3741	Glijun - nahajališče fliša	
641	Soča - soteska pri Srpenici	
3740	Glijun - izvir	
2074	Žvika - zahodni izvir	
2130	Virje - slap	
775V	Učja - soteska	- Znotraj širšega območja soteske (775V) je še ožje območje Soča s pritoki (294V) – v območju je potrebno upoštevati varstveni režim zavarovanega območja Soča s pritoki - (prepoved poseganja v obrežno vegetacijo – razen izjemoma, s soglasjem pristojne varstvene službe). - Pri gospodarjenju naj se upošteva varovalni značaj gozdov, novih prometnic naj se ne gradi.
684	Globoka	
2119V	Ruševa glava	V območju je potrebno upoštevati varstveni režim zavarovanega območja (prepoved vseh posegov) in varstvene režime, ki veljajo za TNP (2. varstveno območje).
1632	Ruševa glava - slapišče pod Riglji	
2081V	Slatnica	- Vodotok je v območju Soča s pritoki – potrebno je upoštevati varstveni režim zavarovanega območja (prepoved poseganja v obrežno vegetacijo – razen izjemoma, s soglasjem pristojne varstvene službe). - Večji del naravne vrednote je varovalni gozd – gozdne prometnice naj se načrtuje v sodelovanju s pristojno službo za varstvo narave že v idejni fazi.
3737	Slatnica - korita	
3738	Slatnica - slap	
4457	Slatnica - manganovi gomolji	
3742	Slatnica - zadnji slap v koritih	
1627	Možnica	
1592	Možnica - spodnja korita	
1626	Nemčlja - slapova z mostom	- Upoštevati varstveni režim zavarovanega območja Soča (reka) in zavarovanega območja Možnica - soteska, korita, slapovi in naravna mostova. Veljajo tudi varstveni režini TNP (3. in 2. varstveno območje). - Glede na varstvene režime TNP in obeh NS (Možnica, Soča) niso dovoljeni posegi v tla in v obrežno vegetacijo.
1628	Nemčlja - naravni most	
171V	Loška stena	Upoštevati varstveni režim zavarovanega območja Loška stena in varstvene režime, ki veljajo za TNP (2. varstveno območje) – brez novih gozdnih cest, vsi posegi v soglasju s pristojno naravovarstveno službo.
2099V	Kanin - pogorje	- Del sega v NS Soča (reka) in v TNP – upoštevati je potrebno varstvene režime. - Z gozdnimi prometnicami naj se ne posega v okolico vhodov v jame in brezna.
3651V	Rombon - podi	
395V	Kanin - podi	- Varovalni gozdovi, upoštevanje varstvenega režima TNP. - Brez posegov, ki bi spreminjali strukturo površja in globljih posegov v tla (razen, če predhodne raziskave pokažejo, da ne bo negativnih vplivov), brez posegov v okolico vhodov v jame in brezna.
2124V	Morež - južna pobočja	V območju je gozda malo, gre za varovalne gozdove. Pred kakršnikoli posegi (sečnja, gradnja gozdnih prometnic) je potrebno preveriti vpliv posegov na botanične lastnosti.
299	Srpenica - nahajališče jezerske krede	Del je znotraj NS Soča – upoštevati je potrebno varstveni režim (brez posegov, ki bi spreminjali strukturo površja in globljih posegov v tla, razen, če predhodne raziskave pokažejo, da ne bo negativnih vplivov).
4196	Predilnica	- Območji Predelica-korita in Zaročenca sta deloma znotraj območja Predilnica. - V območju je potrebno upoštevati varstveni režim zavarovanega območja in varstvene režime, ki veljajo za TNP (2. varstveno območje). - Del je znotraj naravnega rezervata Ruševa glava – prepoved vseh dejavnosti razen gibanja po obstoječih poteh.
611	Predelica - korita	
1832	Zaročenca - slap na Predilnici	
640	Mangrtski potok - slapova	Leži na meji NS Soča - potrebno je upoštevati varstveni režim zavarovanega območja in varstvene režime, ki veljajo za TNP (2. varstveno območje).
4583	Vršič - močvirje s ponikalnico pod Vrščem	- Upoštevati je potrebno varstvene režime TNP. - Brez posegov, ki bi spreminjali strukturo površja in globljih posegov v tla.
653	Sušec - soteska, korita in slapovi	Del je znotraj NS Soča (reka) – upoštevati varstvene režime: prepoved poseganja v obrežno vegetacijo – razen izjemoma, s soglasjem pristojne varstvene službe.

ID	IME	USMERITEV
80211V 2076	Dolina Bala Spodmoli v Slapcah	- Upoštevati varstvene režime TNP in NS Morež-južna pobočja – prepoved posegov v tla, preoblikovanja površja. (del območja NV je NS Morež-južna pobočja). - Gozdne prometnice naj se načrtuje v sodelovanju s pristojno službo za varstvo narave že v idejni fazi. (velja tudi za NV Spomoli v Slapcah, ki so znotraj NV Dolina Bala).
1178	Gojčičeva tisa	Vsi gozdnogojitveni posegi v bližini varovanega drevesa naj bodo izvedeni na način, da se drevesa ne poškoduje in tako, da se mu rastiščne razmere ne poslabšajo. Drevo se prepušča naravnim procesom.
1588	Fratarica	Upoštevati varstvene režime TNP.
1829	Katedrala - slap	Znotraj NV naj se izvaja le sanitarna sečnja, gozdne prometnice naj se načrtuje v sodelovanju s pristojno službo za varstvo narave že v idejni fazi.
1830	Skok - slap	
1589	Izvir pri Kršovcu	- Del sega v NS Soča (reka) in v TNP – upoštevati je potrebno varstvene režime. - V območju naj se ne gradi novih gozdnih prometnic in naj se izvaja le sanitarna sečnja.
1593	Prešnik - slap	Veljajo varstveni režimi TNP. V območju naj se ne gradi novih gozdnih prometnic in naj se izvaja le sanitarna sečnja.
1684	Srnica - korita	- Z manjšim delom sega v NS Soča – upoštevati je potrebno varstveni režim. - Gozdne prometnice naj se načrtuje v sodelovanju s pristojno službo za varstvo narave že v idejni fazi.
4799	Jerebica - naravni most	- Upoštevati varstvene režime TNP (2. varstveno območje). - Znotraj NV naj se izvaja le sanitarna sečnja, gozdne prometnice naj se načrtuje v sodelovanju s pristojno službo za varstvo narave že v idejni fazi.
640	Mangrtski potok - slapova	Na meji NS Soča (reka) - brez posegov v obrežno vegetacijo, morda kvečjemu sanitarna sečnja. Brez novih poti, dostopov.
4330	Loška Koritnica - nahajališče fosilov	- V območju je potrebno upoštevati varstveni režim zavarovanega območja in varstvene režime, ki veljajo za TNP (Ravni laz - 2. varstveno območje, Ilovec – 3. varstveno območje, Loška koritnica – 2 in 3. varstveno območje). - Gozdne prometnice na območju naj se trasira in gradi na način, da se ohranjajo geološki pojavi (zato naj se gradnje prometnic, načrtuje v sodelovanju s pristojno organizacijo za ohranjanje narave).
4456	Ravni laz - jurski manganovi gomolji	
1535	Ilovec - karnijske plasti	
685	Zaganjavka	

Na vplivnem območju oz. na površju **nad znanimi rovi podzemnih jam** naj se izvaja takšne vrste gradenj, ki ne poškodujejo podzemeljske NV ter ne povzročajo vibracij zaradi eksplozij ali drugih virov. Vegetacijsko odejo, vključno z njenim odstranjevanjem, se lahko spreminja le v takšnem obsegu, da se ne bistveno spremenijo kakovostne (kemične) in količinske lastnosti pronicajoče vode. Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na NV, nevarnih snovi, kot so nafta in naftni derivati, kemikalije in podobne snovi, pa se na teh območjih ne pretovarja in skladišči.

Na območjih **pričakovanih NV** je potrebno izvajalca posega obvestiti o možnosti obstoja NV ter o njegovi dolžnosti, da je morebitno odkritje NV dolžan nemudoma prijaviti pristojni območni enoti ZRSVN.

Pri **gozdnogojitvenem načrtovanju** je potrebno območja NV posebej označiti v gozdnogojitvenih načrtih, sečnospravilne načrte za takšna območja pa uskladiti z ZRSVN.

Evidentirana **izjemna drevesa** je potrebno ohranjati ter na območjih z visoko stopnjo obiska poiskati in prihraniti nekaj izbranih dreves, ki bi se s časom lahko razvila v izjemna drevesa, pri čemer mora ključno vlogo odigrati revirni gozdar.

Sicer pa se NV lahko uredi za obisk javnosti z nadelavo poti, mostov, galerij, razgledišč, počivališč, postavitvijo ograj, tabel z informacijami, opozorili in podobno, vendar tako, da se ne spremenijo lastnosti NV oz. da se onemogoči ogrožanje NV. Na NV, katere obiskovanje in ogledovanje se prostorsko ne da omejiti ali se pričakuje, da omejitev ne bo učinkovita, se lahko obiskovanje in ogledovanje NV ali njenega dela fizično onemogoči.

Sicer pa je potrebno upoštevati:

+ Površinske geomorfološke naravne vrednote

Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja tako, da se izkoristijo vse možne tehnične ali druge rešitve, da se naravna vrednota ne poškoduje. Zemeljska dela (izravnnavanje, poglobljanje

terena, nasipavanje, zasipavanje) se na naravni vrednoti izvaja tako, da se ohranjajo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto ter, da je njena vidna podoba čim manj spremenjena. Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.

+ Podzemeljske geomorfološke naravne vrednote

Upoštevati je potrebno varstveni režim izhajajoč iz Zakona o varstvu podzemnih jam⁶². Poleg tega se na površju nad znanimi rovi jame izvaja takšne vrste gradenj, da se ne poškoduje podzemeljske naravne vrednote. Vhoda se ne zasipava, v neposredno okolico se ne odlaga in skladišči materiala. Vibracij zaradi eksplozij ali iz drugih virov se ne povzroča. Vegetacijsko odejo, vključno z njenim odstranjevanjem, se spreminja le v takšnem obsegu, da se ne ali bistveno ne spremenijo kakovostne (kemične) in količinske lastnosti pronicajoče vode. Uporabljajo naj se biološko razgradljiva olja.

Na površju nad znanimi rovi jame, ponornice, ki teko v jamo oziroma skozi njo:

- Izvaja se takšne vrste gradenj, da se ne poškoduje podzemeljske naravne vrednote.
- Vibracij zaradi eksplozij ali iz drugih virov se ne povzroča.
- Vegetacijsko odejo, vključno z njenim odstranjevanjem, se spreminja le v takšnem obsegu, da se ne ali bistveno ne spremenijo kakovostne (kemične) in količinske lastnosti pronicajoče vode.
- Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.
- Ne slabša se kvalitete vod, ki tečejo v jamo. Uporabljajo naj se biološko razgradljiva olja. Onemogoči naj se vnos soli v vodne biotope.
- Posege in gradnje na vodotokih se izvaja tako, da se ohranja čim bolj naraven vodni režim.

+ Geološke naravne vrednote

Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja tako, da se izkoristijo vse možne tehnične ali druge rešitve, da se naravna vrednota ne poškoduje ter, da je njena vidna podoba čim manj spremenjena. Zemeljska dela (izravnavanje, poglobljanje terena, nasipavanje, zasipavanje) se na naravni vrednoti izvaja tako, da se ohranjajo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto. Vibracije zaradi eksplozij ali drugih virov na naravni vrednoti smejo biti tolikšne, da ne ogrozijo stabilnosti naravne vrednote. Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.

+ Hidrološke naravne vrednote

Ne slabša se kvalitete vode. Uporabljajo naj se biološko razgradljiva olja. Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti. V obrežno vegetacijo se posega s sekanjem, obsekavanjem, redčenjem, zasajanjem, tako da se bistveno ne spremenijo fizikalne lastnosti obrežja.

+ Ekosistemske naravne vrednote

Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja na način in v takem obsegu, da se populacije rastlinskih in živalskih vrst pretežno ohranijo. Na način in v obsegu iz prejšnjega stavka se izvaja tudi odstranjevanje ali spreminjanje vegetacije, spreminjanje kislosti oziroma alkalnosti tal, odstranjevanje zemlje, ruše ali kamninske podlage, zasipavanje, nasipavanje, vključno z odlaganjem odpadnih materialov. Pri tem se izkoristijo vse možne tehnične rešitve, da se

⁶² Uradni list RS, št. 2/04, 61/06-ZDru, 46/14-ZON-C in 21/18-ZNOrg.

naravna vrednota čim manj poškoduje. Ne slabša se kvalitete površinske in podzemne vode, tako da se ne slabšajo življenjske razmere za rastline in živali. Uporabljajo naj se biološko razgradljiva olja. Onemogoči naj se vnos soli v vodne biotope. Sestave biocenoze se ne spreminja z naseljevanjem živali in rastlin tujerodnih in rastišču neustreznih vrst.

+ Botanične naravne vrednote

Združbo rastišča se spreminja z izkrčenjem gozda oziroma posameznih dreves, s pogozditvijo, oranjem in podobno, le toliko, da se bistveno ne spremenijo življenjske razmere na rastišču. Rastlin naj se ne nabira, izkoreninja, lomi ali drugače poškoduje ali uničuje, razen za znanstveno-raziskovalno delo v obsegu, ki ne vpliva negativno na stanje populacije in na rastišče. Rastlin se ne požiga. Sestave biocenoze se ne spreminja z vnašanjem rastlin tujerodnih in rastišču neustreznih vrst. Na naravni vrednoti se ne uporablja kemičnih sredstev za uničevanje živali in rastlin.

+ Zoološke naravne vrednote

Posege, dejavnosti in aktivnosti na naravni vrednoti se izvajajo tako, da se način in čas opravljanja posegov, dejavnosti in aktivnosti kar najbolj prilagodita življenjskim ciklom živalim; posege, dejavnosti in aktivnosti se izvajajo v času, ki ne sovпада z obdobji, ko živali potrebujejo mir, npr. sekanje grmišč se opravlja po gnezditvenem času ptičev, gozdarska in druga opravila, ki lahko uničijo gnezda ali mladiče, se opravljajo po gnezdenju ali poganjanju mladičev in na način, da se živali lahko umaknejo. Živali se ne vznemirja, preganja, nabira, zastruplja ali drugače uničuje. Sestave zoocenoze se ne spreminja z naseljevanjem živali tujerodnih vrst. Eksplozije ali drugih dejanj, ki povzročajo močan hrup ali vibracije, se ne izvajajo. Ne slabša se kvalitete površinske in podzemne vode, tako da se ne slabšajo življenjske razmere za živali. Uporabljajo naj se biološko razgradljiva olja. Onemogoči naj se vnos soli v vodne biotope.

Splošni varstveni režim, ki velja za celotno območje TNP (ZTNP-1: 13. člen):

Na območju TNP je prepovedano:

- izvajati posege in dejavnosti, ki bi lahko poslabšali ekološke razmere na območju narodnega parka in posledično negativno vplivali na ugodno stanje rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov ter habitatnih tipov, ki so pomembni za ohranjanje biotske raznovrstnosti;
- izvajati posege in dejavnosti na naravnih vrednotah na način, da se uničijo, poškodujejo ali bistveno spremenijo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, oziroma v obsegu ali na način, ki znatno spremeni druge lastnosti naravne vrednote;
- izvajati posege in dejavnosti, ki bi lahko spremenili za narodni park značilne krajinske gradnike ter značilne krajinske ali poselitvene vzorce.

Varstveni režim za drugo varstveno območje (ZTNP-1: 16. člen):

V drugem varstvenem območju veljajo prepovedi iz 13. in 15. člena ZTNP-1, pri čemer je dovoljeno:

- sonaravno gospodariti z gozdom skladno z gozdnogospodarskim načrtom.

Varstveni režimi za ožja zavarovana območja:

Poleg navedenega je v nekaterih ožjih zavarovanih območjih, ki ležijo v narodnem parku (Log pod Mangrtom: Ruševa glava, Loška stena, Mala korita Koritnice, Soteska Koritnice in Klužka korita, Možnica - soteska, korita, slapovi in naravna mostova) prepovedano še ravnanje, ki bi poslabšalo naravno stanje zavarovanega območja.

Predvsem v dolinah Koritnice in Bavšice so rastišča rastlin tujerodnih prstoživečih vrst. To so zlasti vrste cvetnic, med katerimi so nekatere tudi invazivne, kot so na primer japonski dresnik (*Fallopia japonica*), orjaška zlata rozga (*Solidago gigantea*), robinija (*Robinia pseudacacia*), veliki pajesen (*Ailanthus altissima*), pelinolistna žvrklja (*Ambrosia artemisiifolia*) in žlezava nedotika (*Impatiens glandulifera*).

Gospodarjenje z gozdovi naj poteka na način, da se navedene vrste ne razširjajo. Na prizadetih rastiščih naj bo gospodarjenje usmerjeno v aktivno zniževanje deleža tujerodnih drevesnih vrst.

FUNKCIJA VAROVANJA KULTURNE DEDIŠČINE

Usmeritve za krepitev funkcije varovanja kulturne dediščine so obširno predstavljene v Usmeritvah (2017)⁶³, ki jih je pripravilo Ministrstvo za kulturo in so javnosti dostopne na spletnem naslovu⁶⁴. V njih so predstavljene splošne varstvene usmeritve in dodatni režimi varstva za območja kulturnih spomenikov, arheoloških najdišč, vplivnih območij in registrirane dediščine v gozdnem prostoru, ki so v tem GGN navedeni v poglavju 2.2 v preglednici 20/D-AN.

V nadaljevanju so povzeti režimi varstva po posameznih skupinah kulturne dediščine.

Splošne varstvene usmeritve za območja **kulturnih spomenikov, arheoloških najdišč in registrirane dediščine** v gozdnem prostoru so naslednje:

- spodbujanje trajnostne uporabe na način in v obsegu, ki dolgoročno ne povzroča izgube njihovih kulturnih lastnosti;
- spodbujanje vzdržnega razvoja, s katerim se omogoča zadovoljevanje potreb sedanje generacije, ne da bi bila s tem okrnjena njihova ohranitev za prihodnje generacije;
- spodbujanje dejavnosti in ravnanj, ki ohranjajo kulturne, socialne, gospodarske, znanstvene, izobraževalne in njihove druge pomene;
- ohranjanje lastnosti, posebne narave in njihovega družbenega pomena, materialne substance in avtentičnosti lokacije. Pomembna je tudi širša krajinska zgradba in prostorska podoba, ohranja se gozdne robove in zaplate v vidnih stikih z dediščino ter vsebinski in prostorski kontekst območij (značilne silhuete, vedute in pogledi, razgledišča, kompozicije objektov z značilnim drevjem ter prostorsko pomembnejše vegetacijske in druge krajinske strukture);
- dovoljeni so posegi, ki upoštevajo in trajno ohranjajo njihove varovane vrednote;
- dovoljeni so posegi, ki omogočajo vzpostavitev trajnih gospodarskih temeljev za njihovo ohranitev ob spoštovanju njihove posebne narave in družbenega pomena;
- zbiranje in vlačenje lesa do obstoječih vlak in vlačenje po obstoječih vlakih se opravlja tako, da so negativni vplivi na varovane enote kulturne dediščine minimalni;

Varstvene usmeritve za **vplivna območja**:

- v vplivnih območjih spomenikov velja režim varstva, ki določa, da morajo biti posegi in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju spomenikov, tako da družbeni pomen spomenika v prostoru ni okrnjen,
- v vplivnih območjih registrirane dediščine velja režim varstva, ki določa, da morajo biti posegi in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju dediščine. Ohranja se prostorska integriteta, pričevalnost in dominantnost dediščine, zaradi katere je bilo vplivno območje določeno.

Dodatni režim varstva **arheoloških najdišč**:

- posegi in dejavnosti v prostoru se načrtujejo in izvajajo tako, da se arheološka najdišča ohranjajo. Gospodarjenje z gozdom je treba prilagoditi tako, da se arheološka najdišča varujejo pred posegi ali uporabo, ki bi lahko poškodovali arheološke ostaline ali spremenili njihov vsebinski in prostorski kontekst. Prepovedano je predvsem:
 - odkopavati in zasipavati teren, graditi gozdne vlake, krčiti gozd ali izvesti posek na golo, odstranjevati koreninski sistem, če to pomeni poseg v arheološke ostaline,
 - gospodarsko izkoriščati rudnine oz. kamnine,
 - postavljati ali graditi trajne aličasne objekte, vključno z nadzemno in podzemno infrastrukturo, ter nosilce reklam ali drugih oznak, razen kadar so ti nujni za učinkovito ohranjanje in prezentacijo arheološkega najdišča.

⁶³ Splošne kulturnovarstvene usmeritve za načrtovanje gozdogospodarskih načrtov z vidika varstva kulturne dediščine, Ministrstvo za kulturo. Ljubljana.

⁶⁴ https://www.zvkds.si/sites/www.zvkds.si/files/u5/smernice_za_nacrtovanje_gozdnogospodarskih_nacrtov_0.pdf

- izjemoma je mogoče na arheološko najdišče po pridobitvi kulturnovarstvenega soglasja in izvedbi predhodne arheološke raziskave umestiti prej naštete nedopustne posege:
 - če ni možno najti drugih rešitev ali
 - če se na podlagi rezultatov opravljenih predhodnih arheoloških raziskav izkaže, da je zemljišče mogoče sprostiti za gradnjo oz. izvedbo posega.

V tem primeru je treba slediti naslednjim usmeritvam:

- sanitarna sečnja v najmanjšem možnem potrebnem obsegu in strokovno spravilo ter odvoz drevnine iz gozda pod nadzorom pristojne območne enote ZVKDS,
- odstranjevanje štorov/drevesnih panjev s frezami,
- izjemoma je na območju grajskih razvalin, ki so arheološka najdišča, dovoljeno izbiralno redčenje drevja in strokovno spravilo ter odvoz drevnine iz gozda pod nadzorom pristojne območne enote ZVKDS. Drevesa, ki se vraščajo v grajsko arhitekturo ali v drugo arheološko zidano substanco, je potrebno strokovno odstraniti, pri čemer ni dovoljeno odstranjevati koreninskega sistema,
- zbiranje in vlačenje lesa do obstoječih vlak in vlačenje po obstoječih vlakih se opravlja tako, da so negativni vplivi na arheološke ostaline minimalni. Dela je potrebno izvajati z delovnimi stroji, ki v najmanjšem možnem obsegu obremenjujejo in posegajo v zemeljske plasti. O načrtovanih posegih je potrebno predhodno pisno obvestiti pristojno enoto ZVKDS. Nastale eventualne poškodbe arheološkega najdišča je potrebno nemudoma dokumentirati in zagotoviti ustrezno zaščito arheoloških ostalin.

Dodatni režim varstva arheoloških ostalin:

- ZVKDS je skladno s predpisi s področja varstva kulturne dediščine treba omogočiti dostop do zemljišč, kjer se bodo izvajala zemeljska dela in opravljanje strokovnega nadzora nad posegi, zato naj lastnik zemljišča/odgovorni vodja o dinamiki izvedbe del obvesti pristojno območno enoto ZVKDS vsaj 10 dni pred pričetkom zemeljskih del;
- ob vseh posegih v zemeljske plasti velja obvezujoč splošni arheološki varstveni režim, ki najditelja/lastnika zemljišča/investitorja/odgovornega vodjo del ob odkritju arheološke ostaline zavezuje, da najdbo zavaruje nepoškodovano na mestu odkritja in o najdbi takoj obvesti pristojno enoto ZVKDS, ki situacijo dokumentira v skladu z določili arheološke stroke. V primeru odkritja arheoloških ostalin, ki jim grozi nevarnost poškodovanja ali uničenja, lahko pristojni organ to zemljišče z izdajo odločbe določi za arheološko najdišče, dokler se ne opravijo raziskave arheoloških ostalin oz. se omeji ali prepove gospodarska in druga raba zemljišča, ki ogroža obstoj arheološke ostaline.

Dodatni režim varstva registrirane dediščine:

- območje stavnne dediščine, varujejo se:
 - gabariti, gradivo, oblikovanost,
 - pojavnost in vedute (predvsem pri prostorsko izpostavljenih stavbah),
 - celovitost dediščine v prostoru;
- območje memorialne dediščine, varujejo se:
 - avtentičnost lokacije in fizična pojavnost objekta,
 - vsebinski, simbolni in prostorski odnos med dediščino in okolico ter vedutami.
- območje druge dediščine, varuje se:
 - avtentičnost lokacije in fizična pojavnost objekta ali naprave,
 - osnovna namembnost ali primarna raba objekta ali naprave in način njenega delovanja,
 - vsebinski in prostorski odnos med dediščino in okolico.

Posegi v kulturno dediščino

Zakon o varstvu kulturne dediščine (ZVKD-1)⁶⁵ predpisuje obveznost pridobitve kulturnovarstvenega soglasja:

- kulturnovarstveno soglasje za poseg (ZVKD-1, 28. člen),
- kulturnovarstveno soglasje za izvedbo raziskave in odstranitev arheološke ostaline ali dediščine (ZVKD-1, 31. člen).

Za poseg v objekt ali območje kulturne dediščine se štejejo vsa dela, dejavnosti in ravnanja, ki kakorkoli spreminjajo videz, strukturo, notranja razmerja in uporabo dediščine ali ki dediščino uničujejo, razgrajujejo ali spreminjajo njeno lokacijo. To so tudi vsa dela, ki se štejejo za vzdrževanje objekta skladno s predpisi s področja graditve objektov, in drugi posegi v prostor, ki se ne štejejo za gradnjo in so dopustni na podlagi prostorskega akta ali drugih predpisov. Zaradi zagotavljanja strokovnega nadzora je o načrtovanih posegih (npr. sanitarna sečnja, izbiralno redčenje ter spravilo in odvoz drevnine iz gozda) treba predhodno pisno obvestiti pristojno enoto ZVKDS.

Kadar je načrtovan poseg v enoto dediščine pod določenimi kulturnovarstvenimi pogoji sprejemljiv in so posegi načrtovani v območjih arheološke dediščine, je potrebno pridobiti tudi soglasje za raziskavo in odstranitev arheološke ostaline (ZVKD-1, 31. člen), ki ga izdaja Ministrstvo za kulturo RS.

Poleg splošnih varstvenih usmeritev je Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Nova Gorica pripravil tudi Kulturnovarstvene usmeritve za GGN GGE Bovec (Žgur, 2024)⁶⁶, katerih povzetek po pojavnosti dediščine v gozdnem prostoru je podan v nadaljevanju:

Posebej podrobne so usmeritve za **območja arheološke dediščine**, ki so v kontekstu gospodarjenja z gozdom najbolj ranljiva:

- Za vse posege v območju dediščine (tudi za sečnjo in spravilo lesa) je potrebno pridobiti kulturnovarstvene pogoje oziroma soglasje pristojne OE ZVKDS. Zemeljski posegi (kot so urejanje novih dostopnih poti, izgradnja novih gozdnih vlak in širitev obstoječih cest, odstranjevanje kamnitih nasipov, suhozidnih struktur ali vleka prek teh itd.), niso sprejemljivi.
- V nujnih primerih (kot je odstranjevanje poškodovanih ali bolnih dreves), ki pomenijo posege v zemljinu so ti pogojno sprejemljivi:
 - Pri spravilu lesa se uporablja le obstoječe gozdne prometnice, vzpostavitev novih gozdnih vlak ali novih gozdnih prometnic ni sprejemljiva.
 - Zbiranje in vleka lesa je pogojno dovoljena le v času, ko so tla zamrznjena in ne mokra in so negativni vplivi na arheološke ostaline minimalizirani. Prav tako ni dovoljeno kuriti znotraj varovanega območja spomenika, kot tudi ne v neposredni bližini spomenika.
 - Izbira naj se tiste smeri in tehnike poseka ter spravila lesa, ki ne ogrožajo vidnih nadzemnih delov, kot je zid ali suhozidne strukture in ne ogrožajo značilnih obrisov najdišča, kot so terase.
 - Pri sečnji in spravilu lesa ni dovoljeno odkopavati in zasipavati terena ali odstranjevati koreninskega sistema dreves.
 - Ob posegih v zemljinu mora investitor oziroma izvajalec posega zagotoviti predhodne arheološke raziskave po navodilih pristojne OE ZVKDS.
 - V primeru, da se med posegom najde arheološka ostalina, morata investitor in odgovorni vodja del poskrbeti, da ta ostane nepoškodovana ter na mestu in v

⁶⁵ Zakon o varstvu kulturne dediščine. Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 – ZNOrg.

⁶⁶ Ž. Žgur, B. Brezigar, P. Jermol: Podrobne kulturnovarstvene usmeritve za načrtovanje GGN GGE Bovec. Nova Gorica, 2024.

položaju, kot je bila odkrita, o najdbi pa morata najpozneje naslednji delovni dan obvestiti ZVKDS (prvi odstavek 26. člena ZVKD-1⁶⁷).

Pri posegih neposredno ob **naselbinski dediščini** se ohranja gozdni rob. Goloseki in vlake ne smejo biti na izpostavljenih mestih.

Pri posegih neposredno ob **stavbni dediščini** je vse objekte, kjer so zaradi del možne poškodbe, potrebno med deli zaščititi. V neposredni bližini je možna samo sečnja poškodovanih dreves in sanitarna sečnja. Ohranja se prostorski kontekst objekta v gozdu.

Pri posegih neposredno ob (točkovni) **memorialni dediščini** je objekte potrebno fizično zavarovati med izvedbo del. Po končanih delih je potrebno vzpostaviti prvotno stanje ob objektih.

Med **krajinsko/memorialno dediščino** se večinoma uvrščajo območja prve svetovne vojne, kjer zlasti varujemo historične ostaline. Med izvedbo del je potrebno posamezne ostaline in objekte fizično zavarovati, po končanih delih pa vzpostaviti prvotno stanje.

Pri posegih v **vplivno območje** se ohranja gozdni rob. Goloseki in vlake ne smejo biti na izpostavljenih mestih. Izvaja se sanitarna sečnja in redčenje.

ESTETSKA FUNKCIJA

- + Izbor načina gospodarjenja, drevesnih vrst in intenzivnosti gospodarjenja je potrebno prilagoditi estetski funkciji.
- + Nadaljnjo evidentiranje izjemnih dreves in ohranjanje le-teh pri izvajanju ukrepov v gozdu.
- + Poleg ohranjanja že evidentiranih objektov s poudarjeno estetsko funkcijo je potrebno še dopolnjevanje takih objektov, zlasti izjemnih dreves in zanimivih skupin dreves.
- + Podobne objekte se ohranja v dogovoru z lastnikom gozda, za večje ali vrednejše objekte je potrebno sprožiti postopek za ustrezno zaščito.

LESNOPROIZVODNA FUNKCIJA

Podrobnejše usmeritve so podane po posameznih RGR v poglavju 9.2.

FUNKCIJA PRIDOBIVANJA DRUGIH GOZDNIH DOBRIN

- Zaradi nabiralništva je na območju poudarjenosti te funkcije potrebno upoštevati usmeritve, podane za turistično funkcijo.
- Izvajati je potrebno pašne rede za čebelarjenje.
- Mikrolokacija prenosnih čebeljih panjev se mora prilagajati gospodarjenju z gozdom in drugim rabam gozda.
- V ugodni gobarski sezoni, ko se pojavljajo večje količine gob, naj se opravlja poostren nadzor s strani pristojnih služb.

LOVNOGOSPODARSKA FUNKCIJA

- Pri sečnji in spravilu ter drugih delih v gozdu (trasiranju vlak in žičnic, skladiščenju lesa ipd.) je potrebno upoštevati lovskotehnične in lovskogojitvene objekte v gozdu.
- Pri izvajanju premen je potrebno upoštevati potrebe po ohranitvi grmišč in gozdnih jas za zagotavljanje habitatov prostoživečih divjih živali. Pri tem je potrebno upoštevati smernice lovskogojitvenih načrtov.
- Pri projektnih pogojih je treba upoštevati prehode za prostoživeče divje živali, zatočišča in biokoridorje.

⁶⁷ Zakon o varstvu kulturne dediščine. Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 – ZNOrg.

Manj ranljive površine

Manj ranljive gozdne površine so površine, kjer ni poudarjena nobena ekološka, socialna ali gospodarska funkcija gozda. V te površine je možno malopovršinsko posegati tudi za druge namene pod določenimi splošnimi pogoji:

- Da se v prostorske plane lokalnih skupnosti ob sodelovanju ZGS določi površine, namenjene za krčitve.
- Na podlagi lokacijske informacije in presoje za kritična območja prepletene rabe mora krajevno pristojen revirni gozdar označiti drevje oziroma določiti površino za posek in predpisati usmeritve in zahteve pri poseku.
- Da se upošteva druge pogoje in omejitve pri konkretnem posegu, ki jih predpiše ZGS.

6.2.3 Usmeritve za razvoj življenjskih razmer prosto živečih živali

Pri gozdnogojitvenem načrtovanju in določanju drevja za posek upoštevati sledeče usmeritve za ohranjanje ugodnega stanja življenjskih razmer prosto živečih živali s poudarkom na ohranjanju ptičjega sveta.

Gozdni sestoji:

- + ohranjanje posameznih osebkov in skupin starejšega drevja vseh vrst,
- + puščanje takih osebkov in skupin dve proizvodni dobi v obliki prihranjevcev,
- + puščanje vsaj enega debelejšega drevesa glavnih vrst v oddelku do propada,
- + z izbiro in zaščito omogočiti ohranjanje manj pogostih vrst v vseh sestojih,
- + ohranjati vse grmovne vrste,
- + ohranjanje votlega in suhega drevja,
- + ohranjanje grmišč in travinj znotraj gozdnega prostora,
- + ohranjanje živih dreves z dupli,
- + ohranjanje vseh dreves z gnezdi premera nad 40 cm,
- + zaščita gnezd redkih vrst in kolonijskih gnezdišč,
- + ohranjati zastrtost oziroma sestojni sklep nad jamami,
- + zagotavljati in vzdrževati pester in dovolj širok gozdni rob.

Vodne kotanje in izviri v gozdu:

- + ob vodnih kotanjah in izvirih v polmeru ene do dveh drevesnih višin ohranjati tesen sklep krošenj;
- + skozi taka območja ne graditi vlak in opravljati spravila, nižja intenzivnost sečenj v celotnem zbirnem območju.

Za ohranjanje biodiverzitete v gozdu je zlasti pomembno tudi odmrlo drevje v gozdu, ki predstavlja habitat mnogim prostoživečim živalskim vrstam. Po Pravilniku o varstvu gozdov se delež načrtno puščene odmrle biomase izrazi v razmerju med količino odmrle ter odmirajoče lesne biomase stoječega drevja in lesno zalogo določenega gozda, ki mora biti večja od 3 %. Glede na zadostno stanje odmrle lesne mase se načrtno pušča predvsem debelejša odmrlo drevje v gozdu.

Pri gospodarjenju z gozdom moramo skrbeti za vse duplarje in pri tem upoštevati naslednje:

- + Isto sušico lahko uporablja več vrst ptic duplarjev.
- + Ptice iste vrste običajno ne dolbejo dvakrat v isto drevo.
- + Velike sušice lahko nadomestijo manjše, obratno ni mogoče.
- + Ko zadovoljimo potrebe vrste, ki zahteva največje število sušic določene debeline v prsni višini, zadovoljimo tudi potrebe drugih vrst v tej skupini.

Pri lovnih vrstah divjadi je za zmanjševanje številčnosti poleg povečanega odstrela treba upoštevati tudi strukturo odstrela in tako močnejše poseči v ženski del populacije in sicer predvsem v tisti starostni razred, ki je nosilec reprodukcije. Obratno velja za povečevanje

številčnosti populacij. Lovske organizacije naj spremljajo številčno prisotnost, trende razvoja in prostorsko razporeditev posameznih vrst v loviščih. Pomembna so opažanja o zdravstvenem stanju in morebitnih poginih ter ugotavljanje medsebojnih vplivov z ostalimi vrstami divjadi.

6.2.4 Usmeritve za delo z gozdom v varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom

VAROVALNI GOZDOVI

Gospodarjenje z **varovalnimi gozdovi na strmih terenih** je usmerjeno v zagotovitev zdravega, stabilnega, malopovršinsko raznomernega gozda s prevladujočim deležem srednjedobnih gozdov, ki zagotavlja dolgoročno optimalno zaščito pred škodnimi učinki različnih naravnih nevarnosti (snegolom, vetrolom, žledolom, plazovi).

Razen za izboljšanje varovalnih učinkov gozda, kot so sanitarne sečnje, sanacije žarišč in usadov, razslojevanje enomerne zgradbe gozda, pomladitev nevitnih sestojev in podobnih malopovršinskih ukrepov naj v varovalnih gozdovih ukrepanja ne bi bilo. Da bi lahko zagotovili nekoliko bolj sproščeno gospodarjenje v predelih, ki imajo mestoma manj poudarjeno varovalno vlogo znotraj površine varovalnega gozda (npr. izteki melišč), so ukrepi tam lahko intenzivnejši.

Posegi v varovalne gozdove, ki niso povezani z gospodarjenjem z gozdovi in ne bodo bistveno vplivali na varovalno funkcijo, se lahko izvedejo skladno z režimom varovanja v aktu o razglasitvi oziroma na podlagi predhodnega dovoljenja pristojnega ministra.

Trase žičnega spravila naj potekajo poševno na vpadnico, s čimer se prepreči oblikovanje daljših sestojnih odprtin po vpadnici, ki bi ogrožale varovalno in zaščitno vlogo varovalnih gozdov. Širina tras mora biti 5-10 m, odkazilo okoliškega drevja pa izvedeno posamično, v šopih ali skupinah, s čimer se oblikujejo manjše vrzeli, ki si ne sledijo po vpadnici terena. Ob poseku naj se pušča višje panje (do 1,3 m), s katerimi se ohranja varovalno vlogo gozda.

Kadar gozdovi niso odprti z gozdnimi prometnicami in žično spravo ni možno, je mogoče izvesti samo posek predebelega in nestabilnega drevja in s tem oblikovati pomladitvena jedra. To drevje je potrebno podirati diagonalno na smer vpadnice terena.

V **nižinskih varovalnih gozdovih**, ki so izločeni zaradi izjemno poudarjene funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti, morajo biti ukrepi malopovršinski v gozdnih ostankih v sicer prevladujoči kmetijski krajini. Ne glede na razvojno fazo sestoja je panjevska sečnja z odstranitvijo vseh dreves nedopustna – obvezna je posamična izbira dreves za posek, v sestoji se pušča semenska drevesa, ki bodo še naprej opravljala klimatsko in zaščitno funkcijo gozda.

Podrobnejše usmeritve za gozdnogospodarske ukrepe glej RGR 70000 (poglavje 9.2.7).

GOZDOVI S POSEBNIM NAMENOM

Gozdov s posebnim namenom **z dovoljenimi ukrepi** so v GGE gozdovi TNP v katerih je potrebno izvajati gospodarjenje v skladu s predpisi za ta območja⁶⁸, upoštevajoč zahteve in usmeritve pristojnih naravovarstvenih organizacij⁶⁹.

V **gozdnem rezervatu** Na Skalah pa **ukrepi niso dovoljeni**. V njem je možno izvajati le raziskovalno delo po predhodno odobrenem načrtu.

⁶⁸ Zakon o TNP, Občinski odloki, Direktive (prim. Natura 2000), ipd..

⁶⁹ Zavod RS za varstvo narave, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije. Tudi v gradivu pridobljenem za potrebe tega načrta.

6.2.5 Usmeritve za delo s požarno ogroženimi gozdovi

Požarno ogroženi so zlasti nasadi iglavcev in iglasti gozdovi (predvsem borovi na ekstremnih rastiščih), grmišča in zaraščajoče površine ter ruševje na prisojnih izpostavljenih legah (glej poglavje 1.6 o požarni ogroženosti gozdov). V vseh teh območjih je potrebno postaviti opozorilne table in izvajati reden nadzor, hkrati pa preventivno obveščati in informirati ljudi o nevarnostih in prepovedi kurjenja v naravnem okolju, zlasti v spomladanskem času, sušnih obdobjih in v času razglašene velike požarne ogroženosti. Obenem je potrebno redno vzdrževanje gozdnih cest, ki so pomembna za učinkovito gašenje požarov. Za gozdove z zelo veliko, veliko in srednjo požarno ogroženostjo je potrebno v skladu s 46. členom Pravilnika o varstvu gozdov izdelati načrt varstva pred požari.

Gospodarjenje s požarno bolj ogroženimi gozdovi se mora izvajati tako, da je možnost povzročitve požara kar najmanjša.

Pri načrtovanju in gradnji gozdnih prometnic na območjih 1. in 2. stopnje požarne ogroženosti je potrebno upoštevati tudi zahteve, ki veljajo za gradnjo protipožarnih presek oz. možnost dostopa vozil za gašenje.

6.2.6 Usmeritve za delo s semenskimi objekti

V GGE sta dva semenska sestoja dveh višinskih provenienc alpske bukve: Mangrt – odd.1, 2; Čezsoča – odd.155b. Slednjega je v letu 2023 močno prizadel vetrolom.

Semenske sestoje je potrebno enkrat letno pregledati in napisati poročilo o ogledu. V času pridobivanja reprodukcijskega materiala je potrebno nadzirati njegovo pridobivanje, sestaviti zapisnik in odvzeti vzorec reprodukcijskega materiala.

6.2.7 Usmeritve za tehnologijo dela in gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic

TEHNOLOGIJA DELA

Glede na predvidevanja na področju gradenj (poudarek na gradnji traktorskih vlak), ni pričakovati večjih tehnoloških izboljšav na področju pridobivanja lesa. Zaradi boljšega izkoristka hribine in varovanja okolja se na 4. in 5. kategoriji hribine predvideva uporaba bagerske izgradnje, na pretežno zemljati hribini (3. ktg) pa tudi buldožer. Za spravilo na daljše pravilne razdalje se bo po vsej verjetnosti uporabljalo traktorske prikolice (z nakladalnikom) za prevoz lesa po vlakah. Več bo tudi rekonstrukcij gozdnih vlak (širitve in popravilo ovinkov) za potrebe prevoza lesa s traktorskimi prikolicami.

Usmeritve:

- + Osnovno pravilno sredstvo je traktor (adaptiran kmetijski traktor s priključki). Priporoča se uporaba srednje težkih traktorjev (tip Zetor, Torpedo, Univesale, IMT, ...) s pogonom na obe osi.
- + Ob vprašljivi gradnji gozdnih prometnic v predvidenem obsegu bo uporaba žičničarskega spravila pogostejša in hkrati nujna zaradi slabše odprtosti gozdov.
- + V primeru, da žičnica prečka planinsko ali drugo pot, je potrebno traso oz. delovišče ustrezno zavarovati in opremiti z opozorilnimi tablam.
- + V primeru zastorne sečnje je potrebno trasirati žičnice z zamikom nekoliko prečno po pobočju (izogibanje trasiranja linije po vpadnici pobočja zaradi plazov).
- + Na daljših vlakih in tam, kjer ni možnosti za gradnjo gozdnih cest, naj se uporablja traktorska prikolica za prevoz lesa.
- + Mesta za skladiščenje goriva in olja naj bodo stran od vodotokov in drugih vodnih teles, pripravljen naj bo podroben načrt v primeru razlitja.

GRADNJA IN VZDRŽEVANJE GOZDNIH PROMETNIC

Pri gradnjah gozdnih prometnic moramo upoštevati pravilne razmere. V pretežni meri gre za žičničarsko spravilo.

Glede na splošne stokovne usmeritve je prepovedano graditi gozdne prometnice v pasu rušja pod gorami, v hudourniških grapah in drugih predelih zavarovane naravne dediščine. Težko dostopnih območij, območij brez ekonomske vrednosti in grebenov naj se ne odpira z gozdnimi prometnicami.

Pri načrtovanju gozdnih cest, grajenih in negrajenih gozdnih vlak, protipožarnih presek, protipožarnih poti in drugih tras, ki so nujne za izvedbo gozdarskih del (npr. tras žičniških linij), se je potrebno v največji možni meri izogniti ogroženim, varstvenim in varovanim območjem in predvideti gradnjo izven priobalnih zemljišč, kot določa ZV-1 v 14. in 37 členu. Pri načrtovanju poteka trase je potrebno predvideti čim manjše število prečkanj vodotokov. Na delih kjer trasa poteka vzporedno z vodotokom naj le-ta ne posega na priobalno zemljišče, manjši odmiki so dopustni le izjemoma, na krajših odsekih, kjer so prostorske možnosti omejene, vendar na tak način, da ne bo poslabšana obstoječa stabilnost brežin vodotokov. Na takih območjih so posegi dovoljeni le v kolikor bodo zagotovljeni zaščitni ukrepi, s katerimi se prepreči negativne vplive na stanje površinskih in podzemnih voda.

Usmeritve:

- + Glede na to, da ni pričakovati uvajanja ali uporabe težjih gozdarskih traktorjev (zgibnikov), je ustrezna širina gradenj gozdnih vlak do 3,0 m, izjemoma v krivinah 3,5 m; v primerih načrtovanj vlak za uporabo traktorskih prikolic pa priporočamo širino 3,5 m.
- + Za realizacijo možnega poseka v javnih gozdovih je nujna izgradnja prometnic (glej poglavje 6.3.5 in karto ter besedilo št. 9 v Prostorskem delu načrta).
- + Glede na stanje je smiselna dograditev ustreznega sistema vlak tam, kjer bo tudi v prihodnje traktorsko spravilo.
- + Maksimalen naklon vlak ne sme preseči mejnih vrednosti zapisanih v pravilniku o gozdnih prometnicah, ki so: na kamniti talni podlagi 40 %, na podlagi iz mešane hribine, malo občutljivi na erozijo 25 %, na podlagi iz zemljine, občutljivi na erozijo 12 %.
- + Gradnja prometnic naj poteka na pobočjih z manjšimi nakloni, upoštevajoč čim manjše razgaljanje tal, vkope in dolžino prometnice. Uporaba težke mehanizacije je na erodibilnih tleh omejena ali prepovedana.
- + Izogibati se je treba poškodbam zgornjega ustroja gozdnih cest (npr. vlačenje lesa, vožnja z gosencarji).
- + Priporoča se bagerska gradnja gozdnih prometnic, ki je glede na terenske razmere prijaznejša okolju.
- + Celoletna in pravočasna manjša popravila gozdnih cest po spomladanski odjugi in večjih nalivih.
- + Na občutljivejših in globljih tleh (fliš) je nujna vgradnja cestnih objektov: cevni propustov in dražnikov.
- + V obdobju večjih in dolgotrajnejših padavin je primerna zapora gozdnih cest v dogovoru z lastniki, občino in ZGS.
- + Potrebna je utrditev posameznih strmejših delov gozdnih cest, tudi z asfaltacijo.
- + Nasipne in odkopne brežine ob prometnicah je potrebno zatraviti ali zasaditi z avtohtonimi grmovnicami, ki dobro vežejo podlago. Ob prestmih ali visokih brežinah je možno le-te utrditi s kamnitimi zložbami.
- + Kjer gozdne prometnice sekajo grape s potoki ali hudourniške jarke, je potrebno izvesti ustrezne prepuste (ali zgraditi most).
- + Na vseh reliefno razgibanih območjih naj se načrtuje ustrezno dimenzionirane ureditve prečnega in vzdolžnega odvodnjavanja z namenom preprečevanja ali zadrževanja erozijskih procesov.
- + Potrebno je sprotno in celoletno vzdrževanje gozdnih cest.
- + Potrebno je najrazličnejše povezovanje lastnikov gozdov za gradnjo gozdnih prometnic.

+ Izvajati je potrebno nadzor nad režimom uporabe gozdnih cest in ostalih gozdnih prometnic in vožnje v naravnem okolju.

Na **površini nad znanimi jamskimi prostori** naj se ne gradi gozdnih prometnic, v kolikor je to nujno potrebno, pa naj se jih načrtuje v sodelovanju z ZRSVN. Poleg tega v gozdovih na zakraseli karbonatni podlagi obstaja verjetnost, da se ob gradnji prometnic odpre vhod v jamo ali brezno. V tem primeru je treba dela ustaviti, vhod zavarovati in obvestiti ZGS in (ali) ZRSVN.

Zaradi varstva **geološko-paleontološke dediščine** je na območju predvidenih zemeljskih posegov potrebno predhodno mnenje ZRSVN.

Na območju **potencialnih nahajališč fosilov** so vsa zemeljska dela nedovoljena oz. je potrebno predhodno soglasje ZRSVN.

Za vsak poseg, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, je potrebno v skladu s 150. členom ZV-1 pridobiti **vodno soglasje**. Vodno soglasje je potrebno pridobiti za poseg na vodnem in priobalnem zemljišču, poseg, ki je potreben za izvajanje javnih služb po ZV-1, poseg, ki je potreben za izvajanje vodne pravice, poseg na varstvenih in ogroženih območjih, poseg zaradi odvajanja odpadnih voda, poseg, kjer lahko pride do vpliva na podzemne vode, zlasti bogatenje vodonosnika ali vračanja vode v vodonosnik, hidromelioracije in druge kmetijske operacije, gozdarsko delo, rudarsko delo ali drug poseg, zaradi katerega lahko pride do vpliva na vodni režim.

Pri pripravi projektne dokumentacije za pridobitev **vodnega soglasja/mnenja o vplivu gradnje na vodni režim in stanje voda in pravice graditi** je pri gradnji gozdnih prometnic in izvedbi gozdarskih del potrebno upoštevati naslednje usmeritve:

+ V kolikor trasa posega na poplavno območje je treba upoštevati pogoje in omejitve iz prilog 1 in 2 Uredbe o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja, pri tem pa zagotoviti, da se z načrtovanjem novih posegov ne povečajo obstoječe stopnje ogroženosti na območju in izven njega. V ta namen je treba skupaj z načrtovanjem gradnje, načrtovati tudi celovite ukrepe za zmanjšanje poplavne ogroženosti, njihovo izvedbo pa končati pred začetkom gradnje.

+ V projektu za pridobitev gradbenega dovoljenja mora biti tekstualno in grafično ustrezno prikazan potek trase, z vrisanimi vodotoki ter prikazanimi priobalnimi pasovi.

+ Dokumentacija mora vsebovati tudi značilne prereze (profile) ter oblikovanje trase gozdne prometnice in terena.

+ Obdelati in ustrezno prikazati odvajanje padavinskih in morebitnih zalednih voda iz območja gozdne prometnice in načrtovati poseg tako, da ne bo prišlo do pospeševanja erozijske moči voda in slabšanja ravnovesnih razmer, ter da ne bo prišlo do odvajanja zbranih voda po nestabilnih zemljiščih.

+ Morebitno prečkanje grap ali strug nestalnih vodotokov (mulda, prepust,...) je treba projektno obdelati. Premostitveni objekt mora biti ustrezno dimenzioniran in izveden tako, da bo omogočal nemoten pretok visokih voda. V primeru gradnje prepusta je potrebno predložiti hidravlični izračun prevodnosti visokih voda.

+ Odvajanje padavinskih in zalednih voda po erozijsko nestabilni ali plazovito ogroženi brežini je treba izvesti v kanaletah ali drugače utrjenih muldah.

+ Odlaganje odpadnega gradbenega, rušitvenega in izkopnega materiala na priobalna in vodna zemljišča, na brežine in v pretočne profile vodotokov ter na nestabilna ali mesta, kjer bi lahko prišlo do splazitve ali erodiranja, ni dovoljeno.

+ Zacevljanje ali prekrivanje vodotokov je strogo prepovedano, razen na krajših razdaljah, ki omogočajo dostop oz. prehod preko vodotoka v primeru, da gre za objekt javne prometne infrastrukture (most, propust na javnih cestah in poteh). Morebitno prečkanje gozdnih prometnic z grapami ali strugami nestalnih vodotokov (mulda, prepust,...) je treba projektno obdelati. Premostitveni objekt mora biti ustrezno dimenzioniran in izveden tako, da bo omogočal nemoten pretok visokih voda. V primeru gradnje prepusta je treba izdelati hidravlični izračun prevodnosti visokih voda. Za prečkanja vodotokov predlagamo večjo uporabo utrjenih muld.

- + Gradnja gozdnih prometnic v območju vodotokov mora biti takšna, da ne posega v pretočni profil, zagotovljena pa mora biti varnost objektov pred visokimi vodami z verjetnostjo pojavljanja 100 let z zagotovljeno najmanj 0,5 m varnostno višino.
- + Pri umeščanju in načrtovanju gozdnih prometnic, kot jih definira Pravilnik (2009c)⁷⁰ – gozdnih cest, grajenih in negrajenih gozdnih vlak, protipožarnih presek, protipožarnih poti in drugih tras, ki so nujne za izvedbo gozdarskih del (npr. tras žičniških linij), se je potrebno v največji možni meri izogniti ogroženim, varstvenim in varovanim območjem in predvideti gradnjo izven vodnih in priobalnih zemljišč, kot določa ZV-1 v 14. in 37. členu.
- + Na delih, kjer trasa gozdne prometnice poteka vzporedno z vodotokom, naj bo le-ta predvidena izven priobalnega zemljišča. Manjši odmiki so dopustni le izjemoma, na krajših odsekih, kjer iz analize variant izhaja, da so prostorske možnosti močno omejene in bi drugačen potek trase predstavljal nesorazmerno večje stroške, vendar na tak način, da se ne poslabšuje obstoječe stabilnosti in stanja brežin vodotokov.
- + Za načrtovane posege na vodovarstvena območja, za katere je določena obveza izdelave Analize tveganja za onesnaženje, mora biti le-ta izdelana in revidirana skladno s Pravilnikom (2004).
- + Za načrtovanje tras gozdnih prometnic na plazljivih in dejanskih erozijskih območjih (in ne potencialnih erozijskih območjih, prikazanih na karti 7) je potrebno izdelati geološko poročilo s poudarkom na stabilnosti ali erodibilnosti terena, s katerim se ugotovi stopnja tveganja za načrtovane posege s projektnimi rešitvami omilitvenih ukrepov.

6.2.8 Usmeritve za posege v gozd in gozdni prostor

Pri presoji o dopustnosti in možnostih posegov v gozd in gozdni prostor ter drugih dejanj v gozdnem prostoru (gozd in negozdni prostor, ki je ekološko oz. funkcionalno povezan z gozdom) se kot strokovne podlage upoštevajo funkcije gozdov (na podlagi 10. oz. 11. člena ZG), ki so določene in ovrednotene s stopnjami njihovega vpliva na gospodarjenje z gozdovi na kartah in popisih funkcij gozdov v veljavnem gozdnogospodarskem načrtu gozdnogospodarskega območja Tolmin 2021 - 2030 in pričujočem GGN.

V skladu z 18. členom ZG so v gozdnem prostoru dovoljeni posegi in dejavnosti, ki ne zmanjšujejo ravnosti sestoja ali rodovitnosti rastišča, stabilnosti ali trajnosti gozda oziroma ne ogrožajo njegovih funkcij, njegovega obstoja ali namena. Po usmeritvah državnih prostorskih aktov⁷¹ se gozdni prostor rabi vzdržno, v gozdovih se dopušča dejavnosti, ki dolgoročno ne vplivajo na spremembe stanja gozda in kakovosti tega naravnega vira ter ne ovirajo gospodarjenja z njim, se za rabo gozdov vzpostavlja celovit sistem gozdnih prometnic, ki mora biti urejen prostorsko racionalno in v skladu z okoljskimi zahtevami, se ne sme povzročati vidnih degradacij, uničevanja naravnih vrednot in/ali erozijskih procesov, se ohranja značilne krajinske vzorce.

Na območjih srednje, velike ali zelo velike nevarnosti plazenja ter potencialnih erozijskih območjih je **prepovedano krčenje** in večja obnova tistih gozdnih sestojev ter grmovne vegetacije, ki preprečujejo plazenje zemljišč, uravnavajo odtočne razmere ali kako drugače varujejo nižje ležeča območja pred škodljivimi vplivi erozije. Na območjih zelo majhne in majhne verjetnosti pojavljanja plazov je potrebno pridobiti vodovarstveno soglasje. Za vsak poseg, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, je potrebno v skladu s 150. členom ZV-1 pridobiti vodno soglasje o vplivu gradnje na vodni režim in stanje voda. Omejitve glede posegov na plazljivih in potencialnih erozijskih območjih so sicer predstavljene v poglavju 6.2.2 pri usmeritvah za krepitev hidrološke funkcije.

Pri vseh **stanovanjskih in drugih bivalnih objektih** naj se ureditve in posege v gozdni prostor načrtuje tako, da so objekti ter komunalne, prometne in zunanje ureditve odmaknjene od

⁷⁰ Pravilnik o gozdnih prometnicah (Uradni list RS, št. 4/09).

⁷¹ Odlok o strateškem prostorskega razvoja Slovenije (Uradni list RS, št. 76/04, 33/07-ZPNačrt in 61/17-ZUreP-2), Uredba o prostorskem redu Slovenije (Uradni list RS, št. 122/04, 33/07-ZPNačrt in 61/17-ZUreP-2).

gozdnega roba najmanj za višino odraslih dreves sosednjega gozda. V nasprotnem primeru mora investitor prevzeti odgovornost za poškodbe na objektu, ureditvah in premečinah, ki bi jih lahko povzročilo gospodarjenje s sosednjim gozdom.

Posege v gozd **za kmetijske namene** je potrebno usmerjati v zaraščene nekdanje kmetijske površine, ki so v začetnih stadijih razvoja gozda. Ob tem je potrebno upoštevati morebitno poudarjenost funkcij gozda pri čemer 1. stopnja poudarjenosti diktira rabo prostora, 2. stopnja pa vpliva na vrsto, intenzivnost in način poseganja v gozdni prostor. Na takšnih površinah je moč s sorazmerno malo vložka (v delu, materialu in finančnih sredstvih) revitalizirati nekdanje kmetijske površine. Poleg tega je potrebno upoštevati še naslednje usmeritve:

- v gorski gozdni krajini izven območja varovanih gozdov so dopustne postopne manjše krčitve za povečanje kakovostnih pašnih površin oz. za osnivanje površin za ekstenzivno kmetijsko rabo na erozijsko neizpostavljenih in biotopsko nespornih mestih, gozdni rob pa mora biti vrstno, oblikovno in po zgradbi strukturiran;
- v gozdni krajini izven območja varovanih gozdov so dopustne krčitve gozdov v obsegu do 3 % obstoječe površine, pri čemer je v mikro krajinski enoti (povirje, pobočje, greben, dolinsko dno, planota ipd.) dopustno na silikatni ali zdrobljeni karbonatni kamninski osnovi skrčiti do 10 % obstoječe površine gozdov, na drugih kamninskih osnovah pa do 20 % obstoječe površine gozdov;
- v območjih urejenih planin (planinski pašniki) je dopustno skrčiti drevnine v zaraščajočih predelih, pri čemer je potrebno ohranjati funkcijsko potreben delež in razporeditev šopov in skupin, ki tvorijo ekološko in tradicionalno krajinsko oblikovno infrastrukturo; izhodišče za tak prostorski razvoj naj bi bil načrt ureditve planine ter predhodni dogovor deležnikov;
- v območjih, varovanih po predpisih o varovanju naravnih vrednot in nepremične kulturne dediščine, je izjemoma dopustno skrčiti gozdove, če je za to izdano pozitivno mnenje/soglasje pristojnih nosilcev urejanja prostora in če ne gre za gozdove prednostnih habitatnih tipov

Pri posegih **za infrastrukturne namene** je poleg poudarjenosti funkcij gozdov potrebno upoštevati še učinke, ki nastanejo s trajnim spreminjanjem pogojev za rast in razvoj gozda (lokalna mikroklima, koridorski presek delovanja ekosistema ...). Pri umeščanju v prostor:

- naj se uporabi obstoječe koridorje s sorodnimi objekti,
- se v največji možni meri izogne gozdnim zemljiščem, območjem gozdov z izjemno poudarjenimi funkcijami gozdov, fragmentaciji biokoridorjev ter oblikovnemu razvrednotenju gozdnega prostora,
- se posega le v obsegu, ki ga zahtevajo minimalni tehnični normativi za te objekte in za izvedbo gradnje,
- je zaradi težko obvladljivih vplivov gospodarjenja z gozdom v gozdnem prostoru čim manj nadzemnih odsekov,
- mora biti omogočen nemoten prehod prostoživečim divjim živalim,
- mora biti po izgradnji zagotovljeno nemoteno gospodarjenje s sosednjimi gozdnimi zemljišči, vključno z rabo gozdov.

Posege v večje strnjene gozdne komplekse, ki bi lahko povzročali motnje gozdnega ekosistema, je potrebno preprečevati. Pri izdajanju projektnih pogojev je potrebno upoštevati naslednje določbe in smernice:

- Za posege v prostor, ki lahko bistveno spremenijo življenjske razmere divjadi, izda soglasje ZGS po predhodni pridobitvi mnenja upravljavca lovišča oz. lovišča s posebnim namenom (ZDLov-1⁷², 30. člen).
- Za krčitev gozda v velikosti 5 ha ali več je potreben predhodni postopek presoje vplivov na okolje, v katerem se ugotovi, ali bi lahko poseg imel pomemben vpliv na okolje (Uredba (2013)⁷³, 3. člen).

⁷² Zakon o divjadi in lovstvu. Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08, 46/14 – ZON-C, 31/18, 65/20 in 97/20 – popr..

⁷³ Uredba o posegih v okolje, za katere je obvezna presoja vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/13, 57/15, 26/17 in 105/20).

- Z gozdnogojitvenim načrtom lahko ZGS lastniku gozda dovoli pod določenimi pogoji pašo živine v gozdu, če ni v nasprotju s funkcijami gozdov, ki so določene v GGN (Pravilnik (2009a)⁷⁴, 40. člen).

Pri **posegih v vodno dobro** je zaradi zagotavljanja doseganja ali ohranjanja ciljev za referenčne odseke treba upoštevati pogoje in omejitve, ki so določeni v Uredbi (2016)⁷⁵.

Pri načrtovanju posegov je potrebno upoštevati že podeljene **vodne pravice**, ki so bile pridobljene po 119. členu ZV-1.

Investitor mora za posege na **vodnem in priobalnem zemljišču** v lasti države, ki so dovoljeni skladno z 37. členom ZV-1, skleniti ustrezno stvarno pravno pogodbo, ki takšne posege dovoljuje in velja kot dokazilo o pravici graditi po Zakonu o graditvi objektov.

Načrtovanje novih posegov oziroma objektov na območju poplav je treba upoštevati usmeritve in ukrepe, ki so določeni v Uredbi o načrtih upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja⁷⁶. Obenem se mora zagotoviti, da se z načrtovanjem novih posegov ne povečajo obstoječe stopnje ogroženosti na območju in izven njega. V ta namen je treba skupaj z načrtovanjem gradnje, načrtovati tudi celovite ukrepe za zmanjšanje poplavne ogroženosti, njihovo izvedba pa končati pred začetkom gradnje novih objektov.

6.2.9 Usmeritve za ukrepe na ostalih gozdnih zemljiščih

Na ostalih gozdnih zemljiščih (daljnovodi, ruševje) se gospodari skladno z namensko rabo prostora. Posege mora usmerjati in evidentirati ZGS. Ob daljnovodih je potrebno upoštevati obstoječe planinske in druge poti, katerih prehodnost se ne sme poslabšati. Pri sečnji robnih dreves je potrebno sodelovanje pristojnega pooblaščenega delavca ZGS in soglasje lastnika. Kjer je poudarjena tudi biotopska funkcija, je potrebno čas sečnje prilagoditi življenjskemu ritmu posamezne živalske vrste (zlasti ogrožene), vezane na grmovne habitate.

6.2.10 Usmeritve za območja gozdov, kjer pos. izbira drevja za posek ni potrebna

Takšnih območij v GGE ni zato tudi niso prikazana na karti št.10 v prostorskem delu načrta. Za takšna območja sicer veljajo naslednje usmeritve:

- + Višino in strukturo lesne mase za posek se po debelinskih stopnjah in drevesnih vrstah določi na podlagi ocene ob ogledu gozda ter se jo primerja tudi z LZ sestoja iz podatkov opisov sestojev.
- + Največja količina poseka pri posameznem odkazilu ne sme presegati 15 m³ oz. se ne sme vršiti na površini, večji od 0,2 ha.
- + Potrebno je označiti robove površine, na kateri bo potekala sečnja in znotraj te površine označiti in evidentirati drevesa, ki jih je potrebno ohraniti. To so predvsem kvalitetnejša drevesa (hrast, smreka, bukev, plemeniti listavci) ter drevesne vrste, ki se pojavljajo posamično, vendar imajo velik pomen z vidika ohranjanja vrstne pestrosti. V to kategorijo spadajo še zlasti minoritetne drevesne vrste, kot so brek, skorš, češnja.

⁷⁴ Pravilnik o varstvu gozdov (Uradni list RS, št. 114/09 in 31/16).

⁷⁵ Uredba o načrtih upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja (Uradni list RS, št. 67/16).

⁷⁶ Uradni list RS, št. 67/16.

6.3 Ukrepi

6.3.1 Možni posek

Pri določitvi možnega poseka smo upoštevali koncept in način gospodarjenja ter stanje gozdov.

Načrtovani možni posek temelji na stanju sestojev, gojitvenih pogojih, razmerju razvojnih faz in ciljih po RGR.

Poleg poseka v GPN v katerih so ukrepi dovoljeni, je določena tudi višina možnega poseka v varovalnih gozdovih, kjer upoštevamo poudarjenost funkcije in kjer so ukrepi predvideni zaradi zagotavljanja trajnosti varovalne funkcije.

Določili smo ga na podlagi preliminarne načrtovanja z opisi sestojev, ki smo ga nato korigirali z usmeritvami po RGR, upoštevajoč usmeritve območnega načrta 2021 - 2030 in poudarjenosti ekoloških in socialnih funkcij gozdov.

Preglednica 58/MPVP: Možni posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah

Skupaj GGE

Skupaj		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	52.731	27.518	0	0	0	26.896	107.145		
	%	49,2	25,7	0,0	0,0	0,0	25,1	100,0	12,6	79,7
Listavci	m³	147.629	73.247	0	0	0	61.436	282.312		
	%	52,3	25,9	0,0	0,0	0,0	21,8	100,0	11,2	75,1
Skupaj	m³	200.360	100.765	0	0	0	88.332	389.457		
	%	51,4	25,9	0,0	0,0	0,0	22,7	100,0	11,6	76,3

Zasebni gozdovi

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	18.743	8.629	0	0	0	26.767	54.139		
	%	34,6	15,9	0,0	0,0	0,0	49,5	100,0	18,0	112,1
Listavci	m³	54.895	22.499	0	0	0	60.384	137.778		
	%	39,8	16,3	0,0	0,0	0,0	43,9	100,0	15,4	100,3
Skupaj	m³	73.638	31.128	0	0	0	87.151	191.917		
	%	38.4	16.2	0.0	0.0	0.0	45.4	100.0	16.1	103.3

Državni gozdovi

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na Panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	3.336	744	0	0	0	63	4.143		
	%	80,5	18,0	0,0	0,0	0,0	1,5	100,0	9,8	69,8
Listavci	m³	10.416	2.574	0	0	0	398	13.388		
	%	77,8	19,2	0,0	0,0	0,0	3,0	100,0	9,0	55,6
Skupaj	m³	13.752	3.318	0	0	0	461	17.531		
	%	78,5	18,9	0,0	0,0	0,0	2,6	100,0	9,2	58,4

Občinski gozdovi

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na Panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	30.652	18.145	0	0	0	66	48.863		
	%	62,8	37,1	0,0	0,0	0,0	0,1	100,0	9,6	61,0
Listavci	m³	82.318	48.174	0	0	0	654	131.146		
	%	62,8	36,7	0,0	0,0	0,0	0,5	100,0	8,9	61,1
Skupaj	m³	112.970	66.319	0	0	0	720	180.009		
	%	62,8	36,8	0,0	0,0	0,0	0,4	100,0	9,1	61,1

Možni posek se je v primerjavi s prejšnjim ureditvenim obdobjem povečal za 27.616 m³ (7,6 %), kar je delno posledica povečanja lesne zaloge ter velikega deleža debeljakov in gozdov, ki bodo sanirani zaradi naravnih ujm. Letno je možno sekati 38.946 m³. Prevladujejo redčenja drogovnjakov in pomladitvene sečnje debeljakov (skupaj 77,3 % vseh vrst poseka).

Zaradi posestnih, lastniških in drugih razmer, ki ovirajo intenzivnejše gospodarjenje z gozdovi in vlaganja v gozdove je potrebno razumeti možni posek kot zgornjo dopustno stopnjo poseka, ki pa v GGE v celoti gotovo ne bo dosežena, v kolikor se ne bodo bistveno spremenile socialne in pravilno-ekonomske razmere. Zato je potrebno spodbujati predvsem take vrste sečenj, ki so naravnane k doseganju zastavljenih ciljev, t.j. redčenja, pomladitvene sečnje, nadaljevanje in zaključevanje obnove.

Obenem bo potrebno s proaktivnim pristopom spodbuditi lastnike gozdov h skupnemu organiziranju izgradnje najperspektivnejših tras gozdnih cest ter vzpostaviti proračunsko sodelovanje z lokalno skupnostjo za sofinanciranje teh projektov

Karta ukrepov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 8)

6.3.2 Potrebna gojitvena in varstvena dela**Preglednica 59/NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah**

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Sadnja	ha	4,54	0,01	3,39	7,94
Obžetev	ha	9,08	0,02	6,78	15,88
Nega mladja	ha	18,18	1,40	1,52	21,10
Nega gošče	ha	13,60	0,00	0,00	13,60
Nega letvenjaka	ha	0,11	0,00	21,07	21,18
Nega ml. drogovnjaka	ha	11,70	1,08	64,70	77,48
Zaščita s premazom	ha	3,51	0,03	10,17	13,71
Naravni razvoj biotopov	m ³	52,02	0,00	0,00	52,02

Pri gojitvenih delih prevladuje nega mlajših razvojnih faz (mladovje, drogovnjak), pri biomeliorativnih pa vzdrževanje travnikov v gozdnem prostoru. Sadnja je predvidena predvsem kot spopolnitev naravnega mladja s čimer izboljšujemo sestojno zasnovo in drevesno sestavo. V mlajših razvojnih fazah nasadov iglavcev je predvidena zaščita sadik s premazom

Zelo dober pomladitveni potencial, sorazmerno majhne poškodbe zaradi objedanja, uspešno razslojevanje osebkov glede na vitalnost in težka dostopnost do pomlajenih območij (žično spravilo) narekuje racionalen pristop. Zato so načrtovana le najnujnejša dela, ki bodo prispevala zlasti k stojnosti in delno tudi kakovosti sestojev z boljšo zasnovo.

Na najboljših rastiščih je predvsem pomembna večkratna obžetev. Na bukovih rastiščih je zaradi manjše podvrženosti objedanju priporočljiva sadnja bukve, drugod ob ustrezni zaščiti sadnja bukve in plemenitih listavcev. Na manjših površinah se priporoča tudi vnos iglavcev.

Ne glede na načrte bo pri uspešnem izvajanju gojitvenih del v prvi vrsti pomembna zainteresiranost lastnikov, pri čemer mora javna gozdarska služba odigrati aktivno vlogo. Odkar je upravljanje z državnimi gozdovi prevzel SiDG, je z njihove strani opazen povečan interes za opravljanje gojitvenih del, zato mora revirni gozdar posebno pozornost nameniti izdelavi gozdnogojitvenih načrtov in pravočasni izdaji odločb o izvedbi potrebnih gojitvenih in varstvenih del v državnih gozdovih.

Karta načrtovanih gojitvenih in varstvenih del v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 9)

6.3.3 Ukrepi za izboljšanje življenjskih razmer prostoživečih živali

Zaradi velikega povečanja gozdnatosti v preteklosti so potrebe za ohranjanje prehranskih zmožnosti sorazmerno velike. Načrtovana so že v lovskoupravljaljskih načrtih. Kljub velikim potrebam pa je velik problem izvedba teh del, saj med lastniki zemljišč ni interesa zanje. K izvedbi največ prispevajo lovišča v GGE, ki še dodatno skrbijo za izboljšanje prehranskih zmožnosti za divjad. Izkušnje v preteklosti kažejo, da je mogoče v poprečju izvesti okoli 5 ha vzdrževanja grmišč in okoli 3 ha vzdrževanja (košnje) travnikov na leto, vendar pa letna dinamika precej niha zaradi navedenih težav pri izvedbi (ukrepi so prikazani v tabeli NGD v poglavju 6.3.2.)

Ukrepe za izboljšanje življenjskih razmer prosto živečih živali ločimo na biomeliorativne ukrepe in krmljenje.

- + Vzdrževanje travinj, pasišč s košnjo in čiščenjem je namenjeno predvsem rastlinojedi parkljasti divjadi. To je obenem tudi ukrep proti zaraščanju negozdnih zemljišč. Sem spada tudi osnivanje novih pasišč.
- + Sajenje sadik plodonosnega gozdnega drevja je namenjeno prehrani živali, v nekaterih primerih pa pospešuje estetsko funkcijo gozdov.
- + Tudi večina gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih ukrepov je namenjena izboljšanju življenjskih pogojev za živalski svet.

Poleg teh direktnih vlaganj v gozdove, je tudi pri drugih ukrepih istočasno predvideno izboljševanje prehranskih in bivalnih pogojev za živalski svet.

6.3.4 Ukrepi za izboljšanje ostalih funkcij gozdov

Zaradi izredno velikega javnega interesa in povpraševanja se pojavlja v tem prostoru precej izvajalcev posameznih del, ki izvajajo različne aktivnosti povezane predvsem z rekreacijsko in turistično funkcijo, zato večjega obsega posebnih dodatnih ukrepov ne načrtujemo v smislu izboljšanja ostalih funkcij gozdov.

Največ konkretnih ukrepov za vzdrževanje kulturne krajine, postavljanje infrastrukture, usmerjanje in nadzor izvaja Občina Bovec, skupaj z Zavodom za turizem Dolina Soče in turističnimi ponudniki. Zato dodatnih konkretnih ukrepov, povezanih neposredno z gozdom in gozdarstvom, ne načrtujemo, razen sodelovanja pri številnih projektih, ki so tesno povezani tudi z gozdovi. Tudi sicer so vsi ukrepi, načrtovani v pričujočem načrtu, tesno povezani z večnamensko vlogo, ki jo imajo ti gozdovi, zato bo njihova izvedba zahtevna (pridobivanje zahtevnih dovoljenj in soglasij) in občutljiva (poleg tehnične zahtevnosti pri sečnjah in gradnjah moramo pričakovati tudi budni nadzor različnih javnosti).

Na območjih s poudarjeno hidrološko funkcijo je potrebno pri označevanju drevja paziti, da ne bomo ogrožali naravnih virov pitne vode, iz strug problematičnih hudournikov pa je potrebno po potrebi odstranjevati podrta drevesa in sečne ostanke.

Evidentirati in ohranjati je potrebno izjemna in estetsko zanimiva drevesa v gozdu, ki jih je bilo doslej evidentirano malo. Zaradi nizke stopnje intenzivnosti gospodarjenja in izredno visokega deleža odmrle lesne mase dodatno izločanje ekocelic ni potrebno.

Preglednica 60/ D-FU: Predlagani ukrepi za krepitev funkcij gozdov v GGE

Funkcija	Ukrep		
	Vrsta dela	Enota	Obseg
Poučna, turistična	Vzdrževanje Golobarske žičnice in okolice	ura	240
Poučna, turistična	Investicijsko vzdrževanje Golobarske žičnice	kom	1
Poučna, raziskovalna	Postavitev informativne table ob rezervatu	število	1

Opomba: V preglednici niso zajeta dela, ki bodo opravljena v okviru izvedenih načrtovanih gozdnogojitvenih del. Ukrepi so konkretizirani po odsekih na obrazcih E4 pod Usmeritvami za zagotavljanje funkcij gozdov.

6.3.5 Graditev gozdnih prometnic

Za realizacijo možnega poseka je potrebna gradnja gozdnih prometnic na območjih in po stopnji nujnosti, kot je prikazana v spodnji preglednici. V GGE je potrebna zlasti gradnja gozdnih cest, s katero bi se bistveno zmanjšale pravilne razdalje.

Preglednica 61/D-GGC: Prednostni predeli za gradnjo gozdnih prometnic po stopnji nujnosti

Gozdni predel	Odseki	Nujnost
Golobar GC	168, 169b, 170a, 171a,b, 172, 173, 174, 175	1
Polovnik GC	147, 148, 149, 150, 151, 152	1
Bant GC	139b, 141, 142a,b	2
Bavšica GV	73b	2
Koritnica GV	76a, 77a, 78a, 78b	2
Gozdec GV	95b	1
Bovška dolina GV	96a, 177	1
Žaga GV	99a, 135a, 136b, 137b,138	2
Srpenica GV	139b,140b, 141, 142a, 142b, 143a, 143d	2
Čezsoča GV	145a,147,148,149,150,151,152,153b,153c,153d,155b,157b,158,159,160,163b	1

Za naslednje desetletje je načrtovano 18 km novih gozdnih cest, ki bi jih bilo potrebno zgraditi za uspešno realizacijo možnega poseka.

Z izgradnjo gozdnih prometnic bi se močno izboljšale sečno-sprailne razmere in s tem realizacija možnega poseka. Poudarek je na zgoščevanju cestnega omrežja v predelih traktorskega spravila, kar predstavlja izboljšanje sprailnih razmer (razdalja zbiranja). V predlogu gradenj gozdnih prometnic so večji še zaprti gozdni predeli, ki bi jih bilo smotrno odpreti.

Karta cestnega omrežja in površin potencialno najugodnejših načinov spravila v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta

(Karta št. 11)

7 USMERITVE ZA GOSPODARJENJE S POSAMIČNIM GOZDNIM DREVJEM IN SKUPINAMI GOZDNEGA DREVJA ZUNAJ NASELIJ

Posamično gozdno drevje ali skupine gozdnega drevja zunaj naselij so v GGE predvsem pomembne v bovški kotlini, dolinah Bavšice, Možnice, Loške Koritnice in Mangrtske planine. Posamična ali manjša skupna drevnina je na teh območjih pomembna tako z vidika biotske raznovrstnosti kot krajinskega izgleda in klimatskih pogojev.

Zaradi izrazite mnogonamenskosti posamičnega gozdnega drevja in skupin gozdnega drevja je potrebno njihov obstoj na teh območjih v dogovoru z lastniki ohranjati in ga pospeševati. Poskrbeti je treba, da bo sestava posamičnega gozdnega drevja ter omejkov čimbolj avtohtona in da se v ta prostor ne vnaša po nepotrebnem tujerodnih drevesnih in grmovnih vrst. Pri izbiri posameznega drevja za posek je potrebno upoštevati lego in pomen teh dreves ter najprimernejši čas za posek. Ob poteh ali v bližini naselji je pomembno tudi zdravstveno stanje dreves, saj lahko oslabela in propadajoča drevesa ogrožajo človekovo dejavnost in potencialne obiskovalce tega prostora.

V **gorski gozdnati krajini** (skoraj celotno gorato območje ob meji z Italijo in sosednjima GGE Soča - Trenta in Kobarid) je potrebno nameniti pozornost osamelcem in avtohtonim drevesom pomembnih estetskih in dendroloških vrednosti. Zlasti so tudi pomembne skupine dreves na izpostavljenih, ekstremnih legah.

Poseben pomen imajo posamična drevesa na zgornji drevesni meji, ki se jih prepusti naravnemu razvoju. Zlasti je potrebno nuditi zaščito tem drevesom v primeru gozdnih požarov.

V **gozdni krajini** (območje Drnogle na JZ, Polovnika in Golobarja) pozornost nameniti vzdrževanju gozdnega robu in negozdnih površin (travniki, jase). Na teh površinah puščati posamezna avtohtona drevesa, estetskih in dendroloških vrednosti. Zlasti so pomembne skupine dreves na ekstremnih rastiščih.

V **gozdnati krajini**, katero predstavljajo območja glavnih dolin na severu (Kal - Koritnica, Bavšica, Možnica, Loška Koritnica, Predil, Mangrt), posamezno gozdno drevje in skupine drevja zagotavljajo biotsko in estetsko funkcijo. Potrebno je ohranjati posamezne estetske in dendrološko zanimive osebe in skupine starejšega drevja vseh drevesnih vrst in jih puščati dve proizvodni dobi oz. do fiziološke oslabelosti. Ohranjati estetsko in uporabno vredne macesne na pašnikih. Pozornost nameniti tudi negovanju zanimivih gozdnih robov.

V **kmetijski in primestni krajini** (bovška kotlina in nižinski svet ob reki Soči) ohranjati posamezno drevje in skupine drevja, ki imajo značaj gozda ali delov gozda v poljskem okolju. Ob Soči ohranjati tesen sklep krošenj odraslih avtohtonih dreves. Vegetacijo puščati naravnemu razvoju in sekati drevje le izjemoma (stara, fiziološko oslabela drevesa ali pri odobrenih posegih v prostor). Truditi se moramo za obvarovanje omejkov. Še zlasti v kmetijski krajini so usmeritve naravnane k varovanju, ohranitvi in negi habitatov živalskih vrst, ki take specialne habitate naseljujejo. Posek izvajati v zimskem času.

Debela drevesa (zlasti nad 100 cm prsnega premera) v gozdnem prostoru in zunaj njega je potrebno ohranjati in evidentirati.

Na vseh površinah, ki niso del gozda, revirni gozdar opravlja svetovalno vlogo glede poseka in spravila lesa. Izdaja odločbe za posek dreves na teh površinah ni potrebna, se pa struktura izvedenega poseka vnese v gozdarski informacijski sistem. Za prevoz lesa, ki je bil posekan na površinah izven gozda, je potrebna knjigovodska listina ali ustrezna izjava v skladu s 17. členom ZG⁷⁷, za izdelavo katere je zadolžen pošiljatelj gozdnih lesnih sortimentov.

⁷⁷ Zakon o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 24/15, 9/16 – ZGGLRS, 77/16 in 78/23 – ZUNPEOVE).

8 EKONOMSKA PRESOJA GOSPODARJENJA Z GOZDOVI GGE

Prihodek od lesa je izračunan na podlagi strukture načrtovanega najvišjega možnega poseka, ki temelji na strukturi lesne zaloge in drevesne sestave, ter glede na teoretično sortimentacijo. Uporabljene so povprečne cene lesnih sortimentov (Vir: ZGS). Stroške gospodarjenja z gozdovi predstavljajo stroški sečnje, spravila in dodelave, stroški gojitvenih in varstvenih del, ter stroški vzdrževanja gozdnih cest in vlak.

Ekonomsko presojo smo izračunali s pomočjo programa za obdelavo podatkov potrebnih za načrt GGE. Ekonomsko presojo smo izračunali skupno za vse gozdove.

Prihodki

Prihodek od lesa je izračunan na podlagi strukture načrtovanega možnega poseka, ki temelji na dejanski strukturi lesne zaloge in drevesne sestave gozdov - predpostavljeno je, da je ob realizaciji vse količine načrtovanega možnega poseka debelinska struktura posekanega drevja podobna debelinski strukturi drevja v gozdu - ter na podlagi izdelanih tablic, ki kažejo modelno strukturo sortimentov v odvisnosti od debeline drevesa, drevesa in kakovosti rastišča/tarife. Pri izračunu smo uporabili povprečne cene gozdno-lesnih sortimentov na kamionski cesti v letu 2024 (Vir: ZGS).

Stroški

Stroške gospodarjenja z gozdovi predstavljajo stroški sečnje, spravila in manipulacije na kamionski cesti, stroški gojitvenih in varstvenih del ter stroški vzdrževanja gozdnih cest in gozdnih vlak.

Izhodiščni parametri za izračun normativov za sečnjo in spravilo so izračunani za posamezen rastiščnogojitveni razred. Ti povprečni parametri so gozdna združba, pravilno sredstvo, pravilna razdalja, nagib, skalovitost in povprečni tarifi (ločeno na iglavce in listavce).

Pri izračunu so upoštevane bruto in neto količine (m³) gozdnih lesnih sortimentov. Pri tem sta bila uporabljena povprečna faktorja za preračun iz bruto (m³) v neto (m³), in sicer 0,85 za iglavce in 0,88 za listavce.

Pri izračunu stroškov sečnje, spravila in manipulacije smo upoštevali stroške, ki jih ima SiDG.

Stroški gojitvenih in varstvenih del so izračunani na podlagi načrtovanih del ter vrednosti dnine (cene za delovni dan) po Odredbi o financiranju in sofinanciranju del iz proračuna RS. Pri materialnih stroških smo uporabili cenik ZGS za leto 2024. Obseg gozdnogojitvenih del je prilagojen tudi odpravi posledic po vetrolomu 2023.

Stroški za vzdrževanje gozdnih cest so izračunani na podlagi povprečne cene vzdrževanja gozdnih cest v GGE, ki je rezultat najpogostejših del in porabljenega materiala po sedanjem ceniku ter dejansko določene dolžine gozdnih cest. Izhodišče za stroške za vzdrževanje gozdnih vlak je vzeto 10% vzdrževanja gozdnih cest, glede na enako dolžino ceste in vlake.

Spodbude delno pokrivajo stroške vzdrževanja gozdnih cest v vseh gozdovih. Priznani strošek vzdrževanja gozdne ceste znaša 430 EUR na kilometer in je sofinanciran s strani države v višini 39 %.

Preglednica 62/EP1: Prikaz prihodka od lesa

	Zasebni gozdovi		Državni gozdovi		Gozdovi lok. skupnosti		Skupaj vsa last.	
	Skupaj	za 1 m ³	Skupaj	za 1 m ³	Skupaj	za 1 m ³	Skupaj	za 1 m ³
Vrednost lesa na KC	14.727.329	77	1.332.725	76	13.755.013	76	29.815.067	77
Strošek poseka in spravila	4.206.360	22	401.463	23	4.018.352	22	8.626.174	22
Razlika	10.520.969	55	931.263	53	9.736.661	54	21.188.893	55

Preglednica 63/EP2: Pregled ekonomike gospodarjenja v GGE

SKUPAJ GOZDNOGOSPODARSKA ENOTA	Skupaj (€)	€ na neto m ³	Delež od cene na KC (%)
Prihodek (vrednost lesa na KC)	29.815.067	77,00	100,00
Stroški sečnje in spravila	8.626.174	22,00	28,93
Stroški gojenja in varstva gozdov	69.324	0,18	0,23
gojenja in varstvo gozdov	57.824	0,15	0,19
krepitev funkcij gozdov	11.500	0,03	0,04
Stroški vzdrževanja gozdnih prometnic	184.995	0,48	0,62
vzdrževanje gozdnih cest	168.177	0,43	0,56
vzdrževanje vlak	16.818	0,04	0,06
Stroški skupaj	8.880.493	22,93	29,79
Dohodek (prihodek-stroški)	20.934.574	54,07	70,21
Predvidene spodbude za gojenje in varstvo	17.597	0,05	0,06
Predvidene spodbude za vzdrževanje gozdnih prometnic	65.589	0,17	0,22
Spodbude predvidene skupaj	83.186	0,21	0,28
Stroški – spodbude	8.797.307	22,72	29,51
DOHODEK (dohodek+spodbude)	21.017.760	54,28	70,49

Opomba: potrebnih oz. predvidenih investicij v gozdove (gradnja cest, vlak, večje investicije za krepitev funkcij gozdov – učne poti, gozdne učilne ipd.) v tabeli nismo prikazali. Navedene so v drugih poglavjih.

Okvirna ekonomska presoja pokaže skupno za GGE, pozitivno razliko med prihodki od lesa, ki je načrtovan za posek in skupnimi stroški.

Za ekonomičnost gospodarjenja z gozdovi v trenutnih razmerah, ki so posledica vetroloma 2023 in napada podlubnikov v naslednji letih, so pomembne naslednje značilnosti v GGE:

- Razmere za pridobivanje lesa v GGE so na nesaniranih površinah še vedno neugodne, zaradi vetroloma 2023.
- Gostota cest po tekočem metru na hektar je ponekod previsoka, drugod (predvsem v težjih terenih) pa prenizka. Podobno velja tudi za gozdne vlake, ki so postale nepogrešljiv element pri pridobivanju gozdnih proizvodov.
- Slabša sortimentna struktura lesa zaradi poškodb po vetrolomu (zlasti pri listavcih, rdeče srce pri bukvi) in zato nižje dosežene prodajne cene lesa.
- Velik obseg drevja, ki je poškodovano po vetrolomu (potrebna je sanacija), zlasti pri listavcih, dodatno slabša ekonomske razmere za gospodarjenje z gozdovi.

Neto prihodek od lesa znaša skupno GGE 54,28 €/m³. Višji neto prihodek je večinoma posledica ugodne sortimentne sestave, ker prevladujejo pomladitvene sečnje (debelejše drevje, večji premeri sortimentov). Kljub temu velja pričakovati, da bo prihodek iz gozdov, zaradi odprave posledic vetroloma v GGE nižji, kot je izračunan, saj je stroške v nekaterih nesaniranih sestojih težko vnaprej predvideti, tako po vrsti stroška, kot tudi po obsegu (kalo, odmrlo drevje). Predpostavlja se, da bo zaradi poškodovanega drevja po vetrolomu, to dodatno izgubljalo na kvaliteti, zato je v prihodnje pričakovati slabšo sortimentno sestavo, kot je v sedanjih razmerah.

9 RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI

9.1 Utemeljitev oblikovanja rastiščnogojitvenih razredov

Rastiščnogojitvene razrede smo oblikovali na podlagi območnih RGR s prilagoditvijo rastiščnim posebnostim v GGE in bistveno drugačnim ciljem gospodarjenja (stopnja poudarjenosti funkcij, sestojna zgradba, razvojne težnje). V celoti smo ohranili RGR-e preteklega GGN, ker so bili kvalitetno oblikovani.

Karta rastiščnogojitvenih razredov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 5)

Preglednica GF1: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah in RGR

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Površina ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m³/ha			m³/ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
32190-gorska bukovja mešana z iglavci	867,18	63,3	339,0	402,3	1,37	4,54	5,91	13,8	12,3	12,6	85,5
33590-predalpska jelova bukovja mešana	615,28	159,5	226,4	385,9	2,96	2,33	5,30	23,0	26,4	25,0	182,0
35390-alpska bukovja (osred.oblika)	619,88	163,6	249,9	413,4	3,19	3,06	6,25	20,1	27,4	24,5	161,9
35490-alpska bukovja sušnih leg mešana	224,37	88,4	178,5	266,9	1,47	2,55	4,02	13,3	12,0	12,5	82,7
80000-degradirani gozdovi za premeno	1.717,85	47,2	234,6	281,8	0,59	4,35	4,94	15,9	13,1	13,6	77,6
VEČNAMENSKI GOZDOVI skupaj	4.044,56	87,9	255,0	342,8	1,56	3,79	5,35	18,6	16,8	17,2	110,5
35290-alpska bukovja hladnih vlažnih	111,62	127,0	187,5	314,4	1,46	2,64	4,10	13,3	14,1	13,8	105,4
35390-alpska bukovja (osred.oblika)	778,40	83,3	244,1	327,4	1,62	2,99	4,61	11,8	11,1	11,3	80,2
35490-alpska bukovja sušnih leg mešana	469,15	123,7	142,0	265,6	2,06	1,91	3,97	9,3	7,9	8,6	57,3
80000-degradirani gozdovi za premeno	146,82	150,1	90,7	240,8	1,93	1,65	3,59	12,3	13,2	12,6	84,6
GPN, UKREPI SO DOVOLJENI skupaj	1.505,99	105,6	193,1	298,8	1,78	2,50	4,27	11,1	10,7	10,8	75,7
60000-gozdni rezervati	42,16	91,3	19,0	110,3	1,09	0,34	1,43	0,0	0,0	0,0	0,0
GPN, UKREPI NISO DOVOLJENI skupaj	42,16	91,3	19,0	110,3	1,09	0,34	1,43	0,0	0,0	0,0	0,0
70000-varovalni gozdovi	6.689,53	49,9	178,2	228,2	0,66	2,77	3,43	7,0	6,6	6,7	44,3
VAROVALNI GOZDOVI skupaj	6.689,53	49,9	178,2	228,2	0,66	2,77	3,43	7,0	6,6	6,7	44,3
Skupaj vsi gozdovi	12.282,24	69,4	204,8	274,2	1,09	3,06	4,16	12,6	11,2	11,6	76,3

9.2 Načrt gospodarjenja z gozdovi po rastiščnogojitvenih razredih

9.2.1 RGR 32190: GORSKA BUKOVJA MEŠANA Z IGLAVCI

RGR vključuje naslednje odseke in oddelke: 106b, 114, 115b, 116, 117, 119, 120, 122, 126, 127, 128, 129, 133, 136b, 141, 142a, 143a, 168, 169b, 170a, 171a, 173 in 174.

S 1. stopnjo poudarjenosti je prisotna le turistična funkcija.

Z 2. stopnjo poudarjenosti pa so prisotne varovalna f., f. ohranjanja biotske raznovrstnosti, varovanje kulturne dediščine in lesnoproizvodna f..

Preglednica LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	113,73	12,47	740,98	867,18
Delež (%)	13,1	1,4	85,5	100,0

STANJE GOZDOV

Rastišče

Preglednica D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
552	<i>Predalpsko podgorsko bukovje</i>	9	7,52	0,9
581	<i>Osojno bukovje s kresničevjem</i>	7	6,17	0,7
592	<i>Predalpsko-alpsko toploljubno bukovje</i>	5	0,12	0,0
623	<i>Bazoljubno črnoborovje</i>	1	3,84	0,4
632	<i>Predalpsko gorsko bukovje</i>	9	743,01	85,8
635	<i>Alpsko bukovje s snežnobelo bekico</i>	7	6,40	0,7
643	<i>Predalpsko jelovo bukovje</i>	11	3,62	0,4
651	<i>Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom</i>	7	3,42	0,4
683	<i>Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico</i>	7	92,73	10,7
781	<i>Kisloljubno gorsko bukovje</i>	11	0,35	0,0
	Skupaj	8,720	867,18	100,0

Rastiščnogojitveni razred se v GGE v glavnem nahaja na dveh ločenih gozdnih predelih, severnih pobočjih Stola s podaljškom do treske in na Golobarju. Gre večinoma za slabše odprte gozdove dobre kvalitete.

Podroben opis združb ter njihova razširjenost se nahajajo v poglavju 1.1.7.

Zgradba gozda

Prevladujejo enomerni, čisti bukovi (78,9 %) drogovnjaki in debeljaki (91,4 %) z redko posamično primesjo plemenitih listavcev in smreke. Iglavci (smreka 15,0 %) v sestojni obliki so vsi umetno vnešeni; največ jih je v razvojni fazi drogovnjaka na Golobarju in na Drnohli, kjer so bile v preteklosti večje površine posekanih gozdov posanjene s smreko. 4,4 % površine predstavljajo pionirski in raznomerni gozdovi na opuščeni senožetih in v preteklosti pretirano izkoriščanih gozdovih. Gradijo jih bukev, plemeniti listavci, črni gaber, lipa in leska, imajo majhno lesno zalogo in slabo sestojno zasnovo.

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%	m³/ha	%
Iglavci	5,1	16,7	26,3	25,7	26,2	63,3	15,7	1,37	23,1
Listavci	11,4	22,7	26,0	25,2	14,7	339,0	84,3	4,54	76,9
Skupaj	10,4	21,7	26,2	25,2	16,5	402,3	100,0	5,91	100,0

Prevladujoč delež drogovnjakov in debeljakov se kaže tudi v razporeditvi LZ po debelinskih razredih, kjer prevladuje debelo drevje. Lesna zaloga je precej višja kot v preteklem ureditvenem obdobju (332,4 → 402,3 m³/ha) zaradi intenzivnega priraščanja in manjših sečenj, prirastek pa je malenkost nižji (5,94 → 5,91 m³/ha), kar je posledica poškodb krošenj po vetrolomu in večjega deleža odmrlega drevja v nesaniranih sestojeih.

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po drevesnih vrstah

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Mac.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list	Meh.list
Dejansko stanje	m ³ /ha	60,5	1,3	0,6	0,9	317,2	0,0	13,0	8,0	0,8
	%	15,0	0,3	0,2	0,2	78,9	0,0	3,2	2,0	0,2
Naravno stanje	%	5,0	3,0	0,0	2,0	80,0	0,0	8,0	2,0	0,0

Najbolj zastopana drevesna vrsta je bukev (78,84 %), sledijo smreka (15,04 %), črni gaber (1,70 %), veliki jesen (1,42 %), gorski javor (1,39 %). Ostale drevesne vrste so zastopane z manj kot 1 %. Največje odstopanje med dejanskim in naravnim stanjem je pri smreki, ki jo je zaradi nasadov preveč, primanjkuje pa plemenitih listavcev.

Ohranjenost gozdov

Preglednica OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	862,01	99,4	5,17	0,6	0,00	0,0	0,00	0,0	867,18	100,0
Skupaj vsi gozdovi	862,01	99,4	5,17	0,6	0,00	0,0	0,00	0,0	867,18	100,0

V RGR prevladujejo ohranjeni gozdovi, med spremenjene gozdove sodijo nasadi iglavcev.

Odmrlo drevje

Preglednica OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	24,0	12,5	36,5	7,0	31,0	38,0	31,0	43,5	74,5	26,9
30 - 49 cm	3,0	0,5	3,5	1,5	4,5	6,0	4,5	5,0	9,5	16,1
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0	1,0	3,2
Skupaj	27,0	13,0	40,0	8,5	36,5	45,0	35,5	49,5	85,0	46,2

V RGR je kar 85 odmrlih dreves na ha oziroma 46,2 m³/ha, kar predstavlja 11,5 % celotne lesne mase in je ostalo na približno enaki ravni kot pred desetletjem (90→85). Prevladuje odmrta lesna masa listavcev, je pa zaradi nasadov in vetrolomov nadpovprečno veliko odmrle lesne mase iglavcev glede na razmerje drevesnih vrst.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	0,71	0,0	100,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Drogovnjak	214,50	0,0	30,8	69,2	0,0	0,0	17,5	82,5	0,0	59,4	37,5	3,1	0,0
Debeljak	577,74					18,5	37,0	44,5	0,0	10,2	81,0	8,8	0,0
Sestoj v obnovi	35,89					36,9	63,1	0,0	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	23,38					0,0	49,0	51,0	0,0				
Grmičav gozd	12,44												
Pionirski gozd z grmišči	2,52	0,0	100,0	0,0	0,0								
Skupaj	867,18												

Prevladujejo zreli drogovnjaki in debeljaki (91,4 %). Čistih mladovij je malo.

Sestoji so srednjih zasnov, pomanjkljivo negovani zlasti drogovnjaki, in posledično s tesnim drevesnim sklepom (neredčeni drogovnjaki z izrazito tesnim).

Pomladek

Preglednica D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	0,54	0,11	19,73	2,27	0,24	0,12	23,01
%	0,06	0,01	2,28	0,26	0,03	0,01	2,65

Sestava podmladka sovпада z deležem drevesnih vrst (86 % bukke). Podmladek se pojavlja na 2,65 % površine. Prisoten je zlasti v sestojih v obnovi, v ostalih razvojnih fazah je delež podmladka zanemarljiv.

Kakovost drevja

Preglednica K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	77	1,3	27,3	42,8	20,8	7,8
Bukev	264	1,1	11,7	32,7	28,0	26,5
Pl. list.	10	0,0	30,0	50,0	10,0	10,0
Dr. tr. list.	2	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Meh. list.	1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj iglavci	77	1,3	27,3	42,8	20,8	7,8
Skupaj listavci	277	1,1	12,3	32,8	27,1	26,7
Skupaj	354	1,1	15,5	35,1	25,7	22,6

Kakovost lesa je slaba, večinoma prevladuje prostorninski les, le malo je sortimentov ŽII. Boljša kakovost je pri smreki in iglavcih kot pri buki in listavcih. Izrazito slaba kakovost je pri trdih in mehkih listavcih. Kakovost se je v primerjavi s prejšnjim ureditvenim obdobjem poslabšala.

Poškodovanost sestojev

Preglednica PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	3,7
Veje/krošnja	4,4
Osutost	0,1
Skupaj	8,2

Poškodovanost drevja se je v primerjavi s preteklim načrtom povečala (4,8→8,2 %) je pa podpovprečna v primerjavi s poškodovanostjo v GGE (13,6 %). Vzrok so poškodbe vej in krošnje zaradi vetrolomov.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Preglednica D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	6.241	3.927	62,9	8,6
Listavci	39.646	4.088	10,3	8,9
Skupaj	45.887	8.016	17,5	17,5

Realizacija možnega poseka je močno padla, saj je v prejšnjem ureditvenem obdobju znašala 51,9 %. Vzrok je zlasti v povečanem načrtovanem poseku (19.864 → 45.887 m³). Količina posekane lesne mase je sicer le nekoliko nižja (10.301 → 8.016 m³).

Preglednica OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Nega ml. drogovnjaka	ha	2,78	0,00	0,0
Vzdrževanje travinj	ha	38,70	6,60	17,1
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	0,60	0,0

Gojitvena in varstvena dela so bila načrtovana zlasti v mladovju, ki pa niso bila izvedena, bila pa so nekatera biomeliorativna.

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV
Površina, lesna zaloga, prirastek, posek
Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2004 do 2024

Leto	Površina ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Letni prirastek m ³ /ha			Letni realiziran posek* m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2004	860,78	41,8	262,0	303,8	1,04	4,07	5,11	0,01	1,18	1,19
2014	875,90	49,8	282,6	332,4	1,15	4,79	5,94	0,45	0,47	0,92
2024	867,18	63,3	339,0	402,3	1,37	4,54	5,91	0,87	4,18	5,05

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek).

Glavne zakonitosti razvoja gozdnih fondov so razložene že s primerjavami pri predhodnjih vsebinah. LZ je v zadnjem desetletju pričakovano narasla zaradi intenzivnega priraščanja debeljakov in drogovnjakov poleg tega se je posek slabo realiziral, prirastek pa je ostal na približno enaki ravni. Površina gozdov ostaja skoraj nespremenjena, nižji je letni realiziran posek.

Drevesna sestava
Preglednica D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drev. vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2004	13,4	0,2	0,0	0,1	81,4	2,3	2,1	0,5
2014	14,6	0,2	0,0	0,1	79,1	3,1	2,5	0,4
2024	15,0	0,3	0,2	0,2	78,9	3,2	2,0	0,2

Opazno je rahlo povečevanje deleža smreke in plemenitih listavcev na račun zmanjšanja deleža bukke, predvsem zaradi priraščanja nasadov smreke.

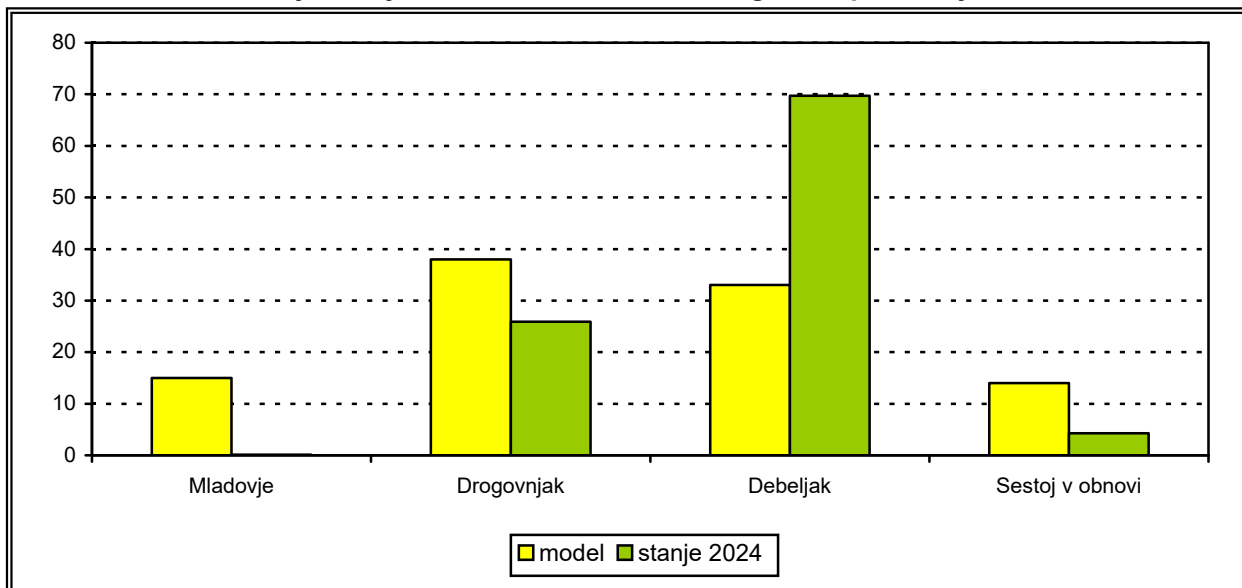
Razvojne faze in zgradbe sestojev
Preglednica D-SM: Delež razvojnih faz v GGE in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	0,71	0,1	0,1	30	15	124,33	-14,9
Drogovnjak	214,50	24,7	25,9	45	38	314,96	-12,1
Debeljak	577,74	66,7	69,7	30	33	273,52	36,7
Sestoj v obnovi	35,89	4,1	4,3	25	14	116,04	-9,7
Raznomerno (sk-gnz)	23,38	2,7					
Grmičav gozd	12,44	1,4					
Pionirski gozd z grmišči	2,52	0,3					
Skupaj	867,18	100,0	100,0	130	100	828,84	0,0

V RGR je prišlo v zadnjem desetletju do bistvenega premika v stanju razvojnih faz. Precej se je zmanjšal delež drogovnjakov (prej 38,6 %, sedaj le še 24,7 %), povečal pa delež debeljakov

(prej 41,5 %, sedaj 66,7 %). Zaradi izrazitega deleža debeljakov primanjkuje ostalih razvojnih faz.

Grafikon D-SM: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

Skupinsko raznodoben, mestoma enodoben, gozd bukve s posamično do skupinsko primesjo smreke in posamično primesjo plemenitih listavcev.

Ciljna drevesna sestava: smreka 10 %, jelka 1,5 %, macesen 1 %, bukev 80 %, plemeniti listavci 5,5 %, trdi listavci 2 %.

Ciljno stanje razvojnih faz: mladovje 6 %, drogovnjak 32 %, debeljak 52 %, sestoj v obnovi 8 %, raznomerno in pionirsko 2 %.

Ciljna lesna zaloga: 411 m³/ha. **Končna lesna zaloga:** 520 m³/ha.

Ciljna kakovost⁷⁸: iglavci B 15 %, C 45 %, D in O 40 %;
listavci A2 in B 25 %, C in D 30 % ostalo prostorninski les.

Ciljno razdobje: 20 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Skupinsko postopno in zastorno gospodarjenje s **proizvodno dobo** 130 let, **pomladitvena doba** 25 let.

V lažjih pravilnih razmerah (traktorsko spravilo) izvajati sistem skupinsko postopnega gospodarjenja, v težjih razmerah (žično spravilo) in v sestojih z večjim deležem bukve pa zastorno gospodarjenje.

V naravnih mladovjih je potrebno uravnavati zmes, izsekavati koše in predrastke. V goščah, zaradi velikih stroškov dela, takoj ko je to možno preidemo na pozitivno selekcijo.

V drogovnjakih je potrebno redčenje predvsem v mlajših fazah z boljšo sestojno zasnovo in na boljših rastiščih (85 % površine). Intenziteta je od 18 – 20 %, prilagajamo jo konkretnim razmeram.

⁷⁸ Po Pravilniku o merjenju in razvrščanju gozdnih lesnih sortimentov (2011) pomenijo okrajšave: Pri listavcih: A1-rezan furnir, A2-luščenec, B-žagan les1, C-žagan les2, D-žagan les3, pri iglavcih pa: A1-resonančni les, A2-furnir, B-žagan les1, C-žagan les2, D1-žagan les3, D2 les za embalažo, ostali nerazvrščeni les nižje vrednosti ima okrajšavo O (drva, prostorninski les in les za celulozo).

V debeljakih, ki so primerni za obnovo, je potrebno pričeti s pomlajevanjem na 35 % površine, s tem bomo tudi spremenili neugodno razmerje razvojnih faz. Obnova naj poteka malopovršinsko in z naravno nasenitvijo, le v posameznih vrzelih lahko ob izpadih naravnega mladja uporabimo dodatno sadnjo v obliki plomb. Intenziteta okoli 30 %.

V umetno osnovanih nasadih je potrebna nega gošče in redčenje v vseh drogovnjakih z zmerno intenziteto 15-20 %. V sestojih, kjer ni bilo gojitvenih del, je potrebno z direktno nego pomagati samo manjšemu številu res kvalitetnih osebkov. Na mestih, kje je zasnova izrazito slaba pa lahko gospodarimo tudi panjevske (na manjših površinah).

Pri gospodarjenju še naprej najbolj pospešujemo bukev, ohranjamo delež smreke (naravno, predvsem pa v nasadih), upoštevamo pa obilno pomlajevanje plemenitih listavcev, ki so ob naravni izmenjavi drevesnih vrst in veliki vitalnosti zelo konkurenčni.

Pri sečnji in spravilu paziti na mestoma izrazito mnogonamensko gospodarjenje, zlasti z upoštevanjem varovalne in hidrološke funkcije.

Na ekstremnih legah ne gospodarimo zaradi poudarjene varovalne funkcije. Gospodarjenje je v celoti naravnano na naravno obnovo gozdov.

V pionirskih gozdovih gospodariti po načelih posredne premene in premenilnega redčenja.

Ukrepi

Preglednica D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	15,7	84,3	100,0
- ciljno (%)	12,5	87,5	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m³/ha)	63,3	339,0	402,3
- ciljna (m³/ha)	68,3	342,6	410,9
Prirastek (m³/ha/leto)	1,37	4,54	5,91
Možni posek (m³/ha)	8,7	41,8	50,5
Možni posek (m³/ha/leto)	0,87	4,18	5,05
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	13,8	12,3	12,6
Intenziteta m. p. prirastek (%)	63,6	92,1	85,5
Izravnalna doba (let)			20

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	5.446	2.105	0	0	0	7	7.558		
	%	72,0	27,9	0,0	0,0	0,0	0,1	100,0	13,8	63,8
Listavci	m³	20.023	15.888	0	0	0	343	36.254		
	%	55,3	43,8	0,0	0,0	0,0	0,9	100,0	12,3	92,0
Skupaj	m³	25.469	17.993	0	0	0	350	43.812		
	%	58,1	41,1	0,0	0,0	0,0	0,8	100,0	12,6	85,5

Možni posek je razmeroma visok zaradi prevladujočega deleža debeljakov in zaključevanja obnove

Preglednica NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Nega mladja	ha	0,71	1,42
Nega ml. drogovnjaka	ha	27,93	27,93

Poudarek je na negi obstoječega naravnega mladovja in prvem redčenju drogovnjakov zaradi izboljšanja naravne zasnove in posledično dviga kakovosti drevja.

9.2.2 RGR 33590: PREDALPSKA JELOVA BUKOVJA MEŠANA Z IGLAVCI

RGR vključuje naslednje odseke in oddelke: 147, 148, 149, 152, 154b, 157b, 158, 159, 160, 171b in 172.

S 1. stopnjo poudarjenosti je prisotna le varovalna funkcija.

Z 2. stopnjo poudarjenosti so prisotne varovalna funkcija, f. ohranjanja biotske raznovrstnosti, varovanje kulturne dediščine in lesnoproizvodna f..

Preglednica LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	565,71	0,86	48,71	615,28
Delež (%)	92,0	0,1	7,9	100,00

STANJE GOZDOV

Rastišče

Preglednica D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
592	<i>Predalpsko-alpsko topoljubno bukovje</i>	5	45,07	7,3
632	<i>Predalpsko gorsko bukovje</i>	9	103,58	16,8
635	<i>Alpsko bukovje s snežnobelo bekico</i>	7	0,82	0,1
643	<i>Predalpsko jelovo bukovje</i>	11	413,37	67,2
683	<i>Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico</i>	7	26,88	4,4
691	<i>Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi</i>	7	19,41	3,2
701	<i>Macesnovje</i>	7	4,50	0,7
702	<i>Alpsko ruševje</i>	1	1,65	0,3
	Skupaj	9,860	615,28	100,0

RGR so v GGE v glavnem razprostranjeni na Polovniku in v nadaljevanju na območju Kesre ter okoli planine Predolina.

Podroben opis združb ter njihova razširjenost se nahajajo v poglavju 1.1.7.

Zgradba gozda

Prevladujejo enomerni, na večjih nadmorskih višinah tudi raznomerni, mešani gozdovi bukve (56,18 %), smreke (34,66 %) in jelke (5,83 %) s posamično primesjo gorskega javora (0,59 %); na izpostavljenih legah najdemo tudi macesen (0,85 %). Karbonatna matična podlaga, povezana z zaprto, hladno, osojno lego zelo godi jelki, ki je v teh gozdovih mnogo bolj pogosta kot drugje na Bovškem. Zaradi zaprtosti so bili ti gozdovi v preteklosti razmeroma malo sečeni, zato močno prevladujejo debeljaki (74,8 %).

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%	m³/ha	%
Iglavci	3,8	11,6	22,3	24,4	37,9	159,5	41,3	2,96	55,9
Listavci	9,5	20,7	26,7	27,1	16,0	226,4	58,7	2,33	44,1
Skupaj	7,2	16,9	24,9	26,0	25,0	385,9	100,0	5,29	100,0

Prevladujoč delež debeljakov se kaže tudi v razporeditvi LZ po debelinskih razredih, kjer prevladuje debelo drevje. Lesna zaloga je malo višja kot v preteklem ureditvenem obdobju (382,2 → 385,9 m³/ha) zaradi intenzivnega priraščanja obenem pa tudi sanacijskih sečenj, prirastek pa nižji (8,77 → 5,29 m³/ha), kar je posledica poškodb krošenj po žledolomu in večjega deleža odmrlega drevja v nesaniranih sestojih.

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po drevesnih vrstah

	Enota	Smreka	Jelka	Macesen	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.list	Meh.list
Dejansko stanje	m ³ /ha	133,7	22,5	3,3	216,9	2,5	6,3	0,7
	%	34,7	5,8	0,8	56,3	0,6	1,6	0,2
Naravno stanje	%	10,0	10,0	0,0	75,0	4,0	1,0	0,0

Najbolj zastopana drevesna vrsta je bukev (56,18 %), sledijo smreka (34,66 %), jelka (5,83 %), črni gaber (1,35 %), macesen (0,85 %), gorski javor (0,59 %). Ostale drevesne vrste so zastopane z manj kot 0,5 %. Največje odstopanje med dejanskim in naravnim stanjem je pri smreki, ki jo je preveč, primanjkuje pa bukve in plemenitih listavcev.

Ohranjenost gozdov

Preglednica OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	615,28	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	615,28	100,0
Skupaj vsi gozdovi	615,28	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	615,28	100,0

Vsi gozdovi so ohranjeni, z naravno sestavo drevesnih vrst, predvsem zaradi odročnosti in v preteklosti nizke stopnje gospodarjenja.

Odmrlo drevje

Preglednica OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	11,3	24,0	35,3	0,0	7,3	7,3	11,3	31,3	42,6	14,5
30 - 49 cm	2,7	1,3	4,0	0,7	4,0	4,7	3,4	5,3	8,7	13,7
50 in več cm	3,3	0,0	3,3	0,7	0,0	0,7	4,0	0,0	4,0	12,4
Skupaj	17,3	25,3	42,6	1,4	11,3	12,7	18,7	36,6	55,3	40,6

V RGR je kar 55 odmrlih dreves na ha oziroma 40,6 m³/ha, kar predstavlja 10,5 % celotne lesne mase in je ostalo na skoraj enaki ravni kot pred desetletjem (54→55). To je sicer manj kot v večini drugih RGR. Prevladuje odmrlo drevje listavcev (66 %), kar ustreza siceršnjemu razmerju drevesnih vrst.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
	ha	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	7,47	0,0	0,0	91,0	9,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	9,0	0,0	91,0
Drogovnjak	45,80	0,0	7,1	92,9	0,0	41,1	0,0	58,9	0,0	2,1	97,9	0,0	0,0
Debeljak	459,77					29,3	0,0	70,7	0,0	11,8	36,2	51,5	0,5
Sestoj v obnovi	71,01					77,6	0,0	22,4	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	19,52					0,0	0,0	100,0	0,0				
Grmičav gozd	11,71												
Skupaj	615,28												

Prevladujejo zreli drogovnjaki in debeljaki (82,2 %) zaradi precejšnje nedostopnosti. Čistih mladovj je malo.

Sestoji so srednjih zasnov, pomanjkljivo negovani, in posledično s tesnim drevesnim sklepom (neredčeni drogovnjaki z izrazito tesnim).

Pomladek

Preglednica D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Macesen	Bukev	Pl.list.	Skupaj
ha	3,40	1,98	0,17	13,93	0,05	19,53
%	0,56	0,33	0,03	2,29	0,01	3,22

Sestava podmladka je nekoliko drugačna kot je delež drevesnih vrst (71 % bukke, 17 % smreke). Podmladek se pojavlja na 3,22 % površine. Prisoten je zlasti v sestojih v obnovi, v ostalih razvojnih fazah je delež podmladka zanemarljiv.

Kakovost drevja⁷⁹

Preglednica K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	90	5,6	32,2	37,8	12,2	12,2
Jelka	21	14,3	33,4	23,8	19,0	9,5
Bukev	191	0,5	7,3	38,2	28,3	25,7
Pl. list.	6	0,0	0,0	33,3	0,0	66,7
Dr. tr. list.	1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj iglavci	111	7,2	32,4	35,2	13,5	11,7
Skupaj listavci	198	0,5	7,1	37,8	27,3	27,3
Skupaj	309	2,9	16,2	36,9	22,3	21,7

Kakovost lesa je v povprečju srednja, večinoma prevladuje srednje kvalitetna hlodovina in prostorninski les, le malo je boljših sortimentov. Boljša kakovost je pri smreki in iglavcih kot pri bukvi in listavcih. Izrazito slaba kakovost je pri trdih in mehkih listavcih. Kakovost se je v primerjavi s prejšnjim ureditvenim obdobjem poslabšala.

Poškodovanost sestojev

Preglednica PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	8,0
Veje/krošnja	16,3
Osutost	0,4
Skupaj	24,7

Poškodovanost drevja se je v primerjavi s preteklim načrtom zelo povečala (6,8→24,7 %) in je precej nadpovprečna v primerjavi s poškodovanostjo v GGE (13,6 %). Vzrok so predvsem poškodbe vej in krošnje zaradi vetroloma na Polovniku.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Preglednica D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	23.631	2.342	9,9	4,2
Listavci	32.108	1.336	4,2	2,4
Skupaj	55.739	3.678	6,6	6,6

Možni posek je bil zaradi slabe odprtosti gozdov realiziran zelo skromno (6,6 %), kar pomeni 1,5 % od lesne zaloge oziroma 5,98 m³/ha. Posek po skupinah drevesnih vrst pokaže, da ga večina (99,5 %) odpade na smreko (63,5 %) in bukev (36,0 %).

⁷⁹ Določa se pri drevesih s prsnim premerom nad 30 cm.

Realizacija možnega poseka je bila skromna tudi v prejšnjem ureditvenem obdobju saj je znašala le 5,7 %, kljub temu, da je bil načrtovani posek le 23.109 m³.

Preglednica OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Nega letvenjaka	ha	5,87	0,00	0,0
Naravni razvoj biotopov	m ³	0,00	5.527,57	0,0

Gojitvena in varstvena dela so bila načrtovana v letvenjaku, ki pa niso bila izvedena, bila pa so izvedena nenačrtovana dela na področju lovstva.

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2004 do 2024

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2004	634,17	143,6	196,0	339,5	3,29	3,12	6,42	0,09	0,10	0,19
2014	608,91	165,5	216,7	382,2	5,48	3,29	8,77	0,38	0,22	0,60
2024	615,28	159,5	226,4	385,9	2,96	2,33	5,30	3,66	5,97	9,64

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek).

Glavne zakonitosti razvoja gozdnih fondov so razložene že s primerjavami pri predhodnjih vsebinah. LZ je v zadnjih desetletjih pričakovano narasla zaradi intenzivnega priraščanja debeljakov in drogovnjakov poleg tega se je posek slabo realiziral, prirastek pa je zaradi naravnih ujm padel. Površina gozdov ostaja skoraj nespremenjena, višji je letni realiziran posek.

Drevesna sestava

Preglednica D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drev. vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

Leto	Smreka	Jelka	Macesen	Bukev	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2004	34,4	6,5	1,3	56,3	0,4	1,0	0,1
2014	35,6	6,3	1,4	54,8	0,4	1,4	0,1
2024	34,7	5,8	0,8	56,3	0,6	1,6	0,2

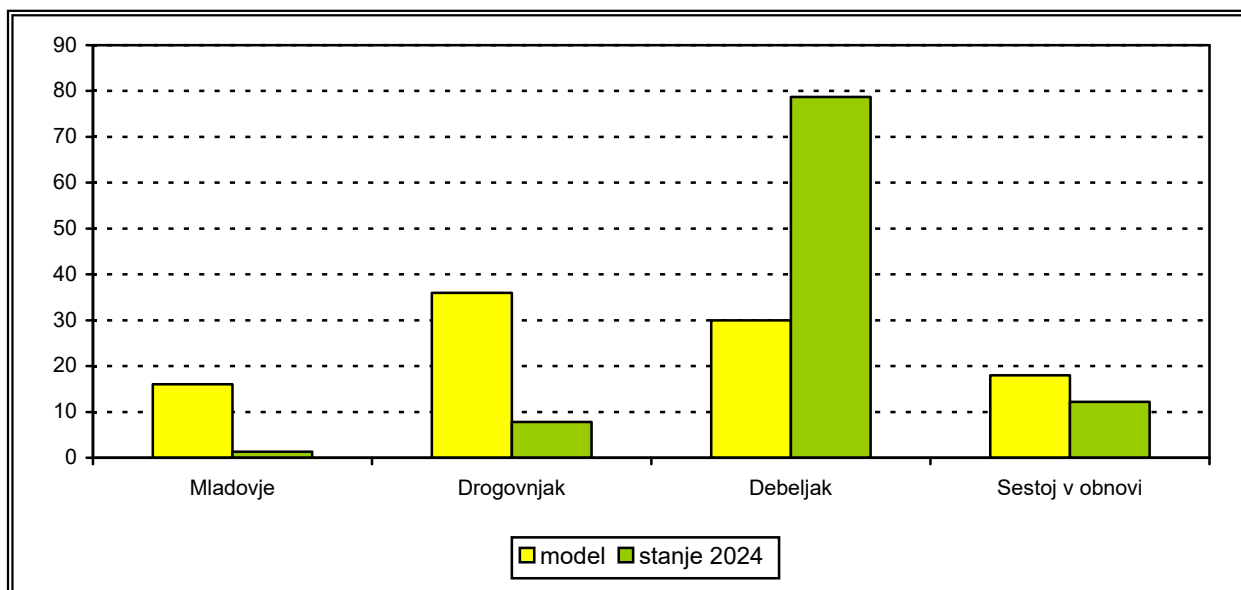
Deleži in razmerja med drevesnimi vrstami ostajajo skoraj nespremenjena, nekoliko upada le delež jelke.

Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica D-SM: Delež razvojnih faz v GGE in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	7,47	1,2	1,3	30	16	93,45	-14,7
Drogovnjak	45,80	7,4	7,8	45	36	210,25	-28,2
Debeljak	459,77	74,8	78,7	40	30	175,22	48,7
Sestoj v obnovi	71,01	11,5	12,2	25	18	105,13	-5,8
Raznomerno (sk-gnz)	19,52	3,2					
Grmičav gozd	11,71	1,9					
Skupaj	615,28	100,0	100,0	140	100	584,05	0,0

V RGR je prišlo v zadnjem desetletju do bistvenega premika v stanju razvojnih faz. Precej se je povečal delež debeljakov (prej 56,3 %, sedaj 74,8 %). Zaradi izrazitega deleža debeljakov primanjkuje ostalih razvojnih faz, še najmanj sestojev v obnovi, nastalih zaradi naravnih ujm.

Grafikon D-SM: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

Skupinsko raznodoben mešan gozd bukve, smreke in jelke s posamično primesjo plemenitih listavcev.

Ciljna drevesna sestava: smreka 25 %, jelka 8 %, bukev 63 %, plemeniti listavci 3 %, trdi listavci 1 %.

Ciljno stanje razvojnih faz: mladovje 8 %, drogovnjak 21 %, debeljak 52 %, sestoj v obnovi 15 %, raznomerno in grmičavo 4 %.

Ciljna lesna zaloga: 343 m³/ha. **Končna lesna zaloga:** 560 m³/ha.

Ciljna kakovost⁸⁰: iglavci B 15 %, C 35 %, D in O 50 %;
listavci A2 in B 30 %, C in D 30 %, ostalo prostorninski les.

Ciljno razdobje: 20 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Skupinsko postopno in zastorno gospodarjenje s **proizvodno dobo** 140 let, **pomladitvena doba** 25 let.

Razmerje med iglavci in listavci je sorazmerno ugodno, težiti je treba le k čim večjemu deležu jelke v mladovju, kar dosežemo z zadržano obnovo pod zastorom in z dajanjem prednosti jelki pri negi.

V lažjih pravilnih razmerah (traktorsko spravilo) izvajati sistem skupinsko postopnega gospodarjenja, v težjih razmerah (žično spravilo) in v sestojih z večjim deležem bukve pa zastorno gospodarjenje.

V naravnih mladovjih je potrebno uravnavati zmes, izsekavati koše in predrastke. V goščah, zaradi velikih stroškov dela, takoj ko je to možno preidemo na pozitivno selekcijo. Nego mladovij se najlažje in najbolj učinkovito opravi kmalu po končni sečnji.

⁸⁰ Po Pravilniku o merjenju in razvrščanju gozdnih lesnih sortimentov (2011) pomenijo okrajšave: Pri listavcih: A1-rezan furnir, A2-luščenec, B-žagan les1, C-žagan les2, D-žagan les3, pri iglavcih pa: A1-resonančni les, A2-furnir, B-žagan les1, C-žagan les2, D1-žagan les3, D2 les za embalažo, ostali nerazvrščeni les nižje vrednosti ima okrajšavo O (drva, prostorninski les in les za celulozo).

V drogovnjakih je potrebno redčenje predvsem v zgodnejših fazah z boljšo sestojno zasnovo in na boljših rastiščih (85 % površine). Jakost je od 18 – 20 %, prilagajamo jo konkretnim razmeram. Obhodnjica za redčenje drogovnjakov je (8) 10 – (12) 15 let.

V debeljakih, ki so primerni za obnovo, je potrebno pričeti s pomlajevanjem na 45 % površine, s tem bomo tudi spremenili neugodno razmerje razvojnih faz. Obnova naj poteka malopovršinsko in z naravno nasenitvijo, le v posameznih vrzelih lahko ob izpadih naravnega mladja uporabimo dodatno sadnjo v obliki plomb. Pri tem ni priporočljivo pretirano hitenje in večje intenzitete sečenj (jakost pomladitvenih sečenj okoli 30%), ker je naravna obnova v začetku zelo počasna – sestoje je treba po pripravljalni sečnji pustiti pri miru vsaj 10 – 15 let, da se dobro pomladijo, in šele potem nadaljevati z obnovo, ki jo nato zaključimo v 20 – 25 letih v 2 - 3 sečnjah.

Pri gospodarjenju še naprej najbolj pospešujemo bukev in jelko, mestoma ohranjamo delež smreke (naravno, predvsem pa v nasadih), upoštevamo pa obilno pomlajevanje plemenitih listavcev, ki so ob naravni izmenjavi drevesnih vrst in veliki vitalnosti zelo konkurenčni.

V raznomernih gozdovih gospodariti po načelih premenilnega redčenja s poudarkom na negi uravnavanja zmesi.

Na ekstremnih legah ne gospodarimo zaradi poudarjene varovalne funkcije. Gospodarjenje je v celoti naravnano na naravno obnovo gozdov.

Pri sečnji in spravilu paziti na mestoma izrazito mnogonamensko gospodarjenje, zlasti z upoštevanjem varovalne funkcije.

Ukrepi

Preglednica D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	41,3	58,7	100,0
- ciljno (%)	33,0	67,0	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m³/ha)	159,5	226,4	385,9
- ciljna (m³/ha)	152,5	190,0	342,5
Prirastek (m³/ha/leto)	2,96	2,33	5,29
Možni posek (m³/ha)	36,6	59,7	96,3
Možni posek (m³/ha/leto)	3,66	5,97	9,64
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	23,0	26,4	25,0
Intenziteta m. p. prirastek (%)	123,8	256,3	182,2
Izravnalna doba (let)			20

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	2.813	4.709	0	0	0	15.022	22.544		
	%	12,5	20,9	0,0	0,0	0,0	66,6	100,0	23,0	123,7
Listavci	m³	2.892	8.326	0	0	0	25.525	36.743		
	%	7,9	22,7	0,0	0,0	0,0	69,4	100,0	26,4	256,0
Skupaj	m³	5.705	13.035	0	0	0	40.547	59.287		
	%	9,6	22,0	0,0	0,0	0,0	68,4	100,0	25,0	182,0

Možni posek je približno enak poseku pred 10-letji (55.739 m³ : 59.287 m³) in je razmeroma visok zaradi prevladujočega deleža debeljakov in zaključevanja obnove predvsem pa zaradi sanitarnih sečenj na Polovniku.

Preglednica NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Sadnja	ha	0,13	0,13
Obžetev	ha	0,13	0,26
Nega gošče	ha	6,80	13,60
Nega ml. drogovnjaka	ha	0,29	0,29
Zaščita s premazom	ha	0,13	0,39
Naravni razvoj biotopov	m3	32,95	32,95

Poudarek je na negi obstoječega naravnega mladovja in prvem redčenju drogovnjakov zaradi izboljšanja naravne zasnove in posledično dviga kakovosti drevja. Sadnja je predvidena na površinah prizadetih po vetrolomu.

9.2.3 RGR 35290: ALPSKA BUKOVJA HLADNIH VLAŽNIH LEG MEŠANA Z IGLAVCI

RGR vključuje naslednje odseke in oddelke: 1, 2, 6A, 18A in 20A.

S 1. stopnjo poudarjenosti so prisotne varovalna f., f. ohranjanja biotske raznovrstnosti in estetska f..

Z 2. stopnjo poudarjenosti sta prisotni varovalna f. in f. ohranjanja biotske raznovrstnosti.

Preglednica LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	2,89	27,85	80,88	111,62
Delež (%)	2,6	25,0	72,4	100,0

To je RGR z najmanjšo površino (razen gozdnega rezervata).

STANJE GOZDOV

Rastišče

Preglednica D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
635	Alpsko bukovje s snežnobelo bekico	7	109,27	97,9
702	Alpsko ruševje	1	2,35	2,1
	Skupaj	6,870	111,62	100,0

RGR je v GGE po površini najmanjši in se nahaja le pod V. Rušo do Mangartske planine.

Podroben opis združb ter njihova razširjenost se nahajajo v poglavju 1.1.7.

Zgradba gozda

Prevladujejo enomerni in skupinsko raznomerni ter raznodobni mešani gozdovi bukve (59,61 %) in smreke (33,87 %) s posamično do šopasto primesjo jelke (3,37 %) in macesna (3,06 %). Karbonatna matična podlaga, povezana z zaprto, hladno, osojno lego zelo godi jelki in macesnu, ki sta v teh gozdovih mnogo bolj pogosta kot mnogokje drugje na Bovškem. Zaradi zaprtosti so bili ti gozdovi v preteklosti razmeroma malo sečeni, zato močno prevladujejo debeljaki (65,5 %).

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%	m³/ha	%
Iglavci	4,1	13,2	23,3	24,0	35,4	127,0	40,4	1,46	35,6
Listavci	8,9	20,2	27,0	27,7	16,2	187,5	59,6	2,64	64,4
Skupaj	7,0	17,4	25,5	26,1	24,0	314,5	100,0	4,10	100,0

Prevladujoč delež debeljakov se kaže tudi v razporeditvi LZ po debelinskih razredih, kjer prevladuje debelo drevje. Lesna zaloga je višja kot v preteklem ureditvenem obdobju (292,5 → 314,5 m³/ha) zaradi intenzivnega priraščanja obenem pa tudi manjših sečenj, prirastek pa nekoliko nižji (4,58 → 4,10 m³/ha), kar je posledica večjega deleža odmrlega drevja.

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po drevesnih vrstah

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev
Dejansko stanje	m³/ha	106,5	10,6	0,3	9,6	187,4
	%	33,9	3,4	0,1	3,1	59,5
Naravno stanje	%	20,0	0,0	0,0	8,0	70,0

Najbolj zastopana drevesna vrsta je bukev (59,61 %), sledijo smreka (33,87 %), jelka (3,37 %), macesen (3,06 %), rdeči bor (0,09 %). Največje odstopanje med dejanskim in naravnim stanjem je pri smreki, ki jo je preveč, primanjkuje pa bukve (10,5 %) in plemenitih listavcev (2,0 %).

Ohranjenost gozdov

Preglednica OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
GPN, ukrepi so dovoljeni	85,38	76,5	0,00	0,0	26,24	23,5	0,00	0,0	111,62	100,0
Skupaj vsi gozdovi	85,38	76,5	0,00	0,0	26,24	23,5	0,00	0,0	111,62	100,0

Večina gozdov je ohranjenih, spremenjene so monokulture smreke.

Odmrlo drevje

Preglednica OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m³/ha
10 - 29 cm	25,0	0,0	25,0	0,0	5,0	5,0	25,0	5,0	30,0	10,5
30 - 49 cm	0,0	0,0	0,0	5,0	0,0	5,0	5,0	0,0	5,0	8,3
50 in več cm	5,0	0,0	5,0	0,0	0,0	0,0	5,0	0,0	5,0	16,2
Skupaj	30,0	0,0	30,0	5,0	5,0	10,0	35,0	5,0	40,0	35,0

V RGR je 40 odmrlih dreves na ha oziroma 35,0 m³/ha, kar predstavlja 11,1 % celotne lesne mase kar je dvakrat več kot pred desetletjem (20→40). To je sicer manj kot v večini drugih RGR. Prevladuje odmrlo drevje iglavcev (87,5 %) v smrekovih sestojih.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	9,41	0,0	100,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Drogovnjak	12,81	0,0	60,9	39,1	0,0	83,3	0,0	16,7	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Debeljak	73,16					57,5	0,0	42,5	0,0	0,0	3,8	96,2	0,0
Sestoj v obnovi	15,49					100,0	0,0	0,0	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	0,75					100,0	0,0	0,0	0,0				
Skupaj	111,62												

Prevladujejo zreli debeljaki (65,5 %).

Sestoji so srednjih zasnov, dobro negovani, imajo normalen sklep, razen debeljakov, ki imajo že nekoliko pretrgan sklep.

Pomladek

Preglednica D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Macesen	Bukev	Skupaj
ha	2,04	0,35	0,11	5,17	7,67
%	2,00	0,34	0,11	5,06	7,51

Sestava podmladka je nekoliko drugačna kot je delež drevesnih vrst (67,4 % bukve, 26,6 % smreke). Podmladek se pojavlja na 7,51 % površine, kar je več kot pred desetletjem (5,65 %). Prisoten je zlasti v presvetljenih debeljakih in sestojih v obnovi, v ostalih razvojnih fazah je delež podmladka zanemarljiv.

Kakovost drevja⁸¹

Preglednica K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	7	0,0	42,8	14,3	28,6	14,3
Jelka	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Bukev	19	0,0	10,5	26,3	5,3	57,9
Skupaj iglavci	8	0,0	37,5	12,5	37,5	12,5
Skupaj listavci	19	0,0	10,5	26,3	5,3	57,9
Skupaj	27	0,0	18,5	22,2	14,8	44,5

Zaradi majhne površine RGR-a je bila kakovost določena le na treh drevesnih vrstah na majhnem številu dreves (jelki samo enem), zato ni moč zadovoljivo analizirati kakovosti drevja. Boljša kakovost je pri smreki kot pri buki. Kakovost se je v primerjavi s prejšnjim ureditvenim obdobjem poslabšala.

Poškodovanost sestojev

Preglednica PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	4,7
Veje/krošnja	3,1
Osutost	0,0
Skupaj	7,8

Poškodovanost drevja je majhna čeprav se je v primerjavi s preteklim načrtom povečala (3,9→7,8 %) in je podpovprečna v primerjavi s poškodovanostjo v GGE (13,6 %). Vzrok so predvsem manjše poškodbe vej in krošnje.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Preglednica D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	1.748	22	1,3	0,5
Listavci	3.007	114	3,8	2,4
Skupaj	4.755	137	2,9	2,9

Možni posek je bil zaradi slabe odprtosti gozdov realiziran zelo skromno (2,9 %), kar pomeni 0,39 % od lesne zaloge oziroma 1,23 m³/ha. Posek po skupinah drevesnih vrst pokaže, da ga večina (83,7 %) odpade na bukev in 16,3 % na smreko.

Realizacija možnega poseka je bila bistveno boljša v prejšnjem ureditvenem obdobju saj je bilo posekano 1.762 m³.

Preglednica OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Nega mladja	ha	0,36	0,00	0,0
Nega gošče	ha	10,35	0,00	0,0
Nega letvenjaka	ha	0,00	1,00	0,0

Gojitvena in varstvena dela so bila načrtovana v mladju in gošči, ki pa niso bila izvedena, bila pa so izvedena nenačrtovana dela v letvenjaku.

⁸¹ Določa se pri drevesih s prsnim premerom nad 30 cm.

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2004 do 2024

Leto	Površina ha	Lesna zaloga m³/ha			Letni prirastek m³/ha			Letni realiziran posek* m³/ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2004	151,29	74,7	126,5	201,1	1,54	1,87	3,41	0,15	1,01	1,16
2014	109,98	115,4	177,1	292,5	1,85	2,73	4,58	0,02	0,10	0,12
2024	111,62	127,0	187,5	314,4	1,46	2,64	4,10	1,69	2,64	4,32

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek).

Površina gozdov ostaja skoraj nespremenjena, v preteklosti se je zmanjšala zaradi izločitve ruševja. LZ je v zadnjih desetletjih pričakovano narasla zaradi intenzivnega priraščanja debeljakov in drogovnjakov poleg tega se je možni posek zelo slabo realiziral, prirastek pa je zaradi naravnih ujm in več odmrlega drevja padel. Nižji je letni realiziran posek.

Drevesna sestava

Preglednica D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drev. vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Meh.list.
2004	31,3	4,5	0,0	1,2	0,1	62,8	0,1
2014	34,9	2,9	0,1	1,5	0,0	60,3	0,3
2024	33,9	3,4	0,1	3,1	0,0	59,5	0,0

Deleži in razmerja med glavnimi drevesnimi vrstami ostajajo skoraj nespremenjena, opazen je porast deleža macesna.

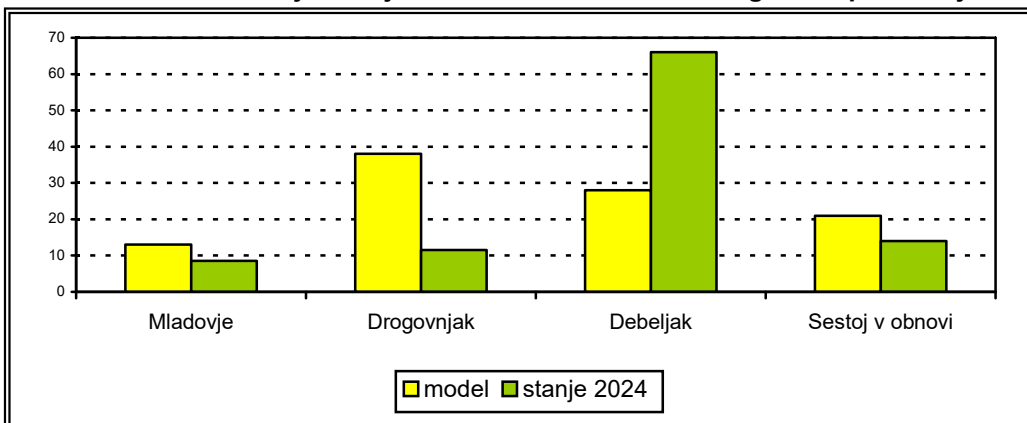
Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica D-SM: Delež razvojnih faz v GGE in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	9,41	8,4	8,5	25	13	14,41	-4,5
Drogovnjak	12,81	11,5	11,5	50	38	42,14	-26,5
Debeljak	73,16	65,5	66,0	45	28	31,04	38,0
Sestoj v obnovi	15,49	13,9	14,0	40	21	23,28	-7,0
Raznomerno (sk-gnz)	0,75	0,7					
Skupaj	111,62	100,0	100,0	160,0	100	110,87	0,0

V RGR je prišlo v zadnjem desetletju do bistvenega premika v stanju razvojnih faz. Precej se je povečal delež debeljakov (prej 29,1 %, sedaj 65,5 %). Zaradi izrazitega deleža debeljakov primanjkuje ostalih razvojnih faz, še najmanj mladovij.

Grafikon D-SM: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

Enodobni bukov gozd in skupinsko raznodoben mešan gozd bukve, smreke in macesna s posamično primesjo plemenitih listavcev.

Ciljna drevesna sestava: smreka 27 %, jelka 2 %, macesen 5 %, bukev 65 %, plemeniti listavci 1 %.

Ciljno stanje razvojnih faz: mladovje 11 %, drogovnjak 24 %, debeljak 48 %, sestoj v obnovi 17 %.

Ciljna lesna zaloga: 312 m³/ha. **Končna lesna zaloga:** 480 m³/ha.

Ciljna kakovost⁸²: iglavci B 15 %, C 35 %, D in O 50 %;
listavci A2 in B 30 %, C in D 30 %, ostalo prostorninski les.

Ciljno razdobje: 20 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Skupinsko postopno in zastorno gospodarjenje s **proizvodno dobo** 160 let, **pomladitvena doba** 40 let.

Razmerje med iglavci in listavci je sorazmerno ugodno, težiti je treba le k čim večjemu deležu jelke v mladovju in povečanju deleža bukve, kar dosežemo z zadržano obnovo pod zastorom in z dajanjem prednosti bukvi pri negi.

V lažjih spravih razmerah (traktorsko spravilo) izvajati sistem skupinsko postopnega gospodarjenja, v težjih razmerah (žično spravilo) in v sestojih z večjim deležem bukve pa zastorno gospodarjenje.

V naravnih mladovjih je potrebno uravnavati zmes, izsekavati koše in predrastke. V goščah, zaradi velikih stroškov dela, takoj ko je to možno preidemo na pozitivno selekcijo. Nego mladovij se najlažje in najbolj učinkovito opravi kmalu po končni sečnji.

V drogovnjakih naj bo najprej pogostost vračanja 10-15 let, kasneje 20-30 let. Potrebno je redčenje predvsem v zgodnejših fazah z boljšo sestojno zasnovo in na boljših rastiščih (85 % površine drogovnjakov). Jakost je od 18 – 20 %, prilagajamo jo konkretnim razmeram.

V debeljakih je poudarek na uvajanju v obnovo. Potrebno je pričeti s pomlajevanjem na 45 % površine debeljakov, s tem bomo tudi spremenili neugodno razmerje razvojnih faz. Obnova naj poteka malopovršinsko in z naravno nasemenitvijo, le v posameznih vrzelih lahko ob izpadih naravnega mladja uporabimo dodatno sadnjo v obliki plomb. Pri tem ni priporočljivo pretirano hitenje in večje intenzitete sečenj (jakost pomladitvenih sečenj okoli 35%), ker je nevarnost zatavljanja.

Nadaljevanje obnove naj poteka povsod, kjer je zadosti podmladka, z jakostjo 50-60%.

Pri gospodarjenju še naprej najbolj pospešujemo bukev in jelko, mestoma ohranjamo delež smreke, upoštevamo pa obilno pomlajevanje plemenitih listavcev, ki so ob naravni izmenjavi drevesnih vrst in veliki vitalnosti zelo konkurenčni.

Na ekstremnih legah ne gospodarimo zaradi poudarjene varovalne funkcije. Gospodarjenje je v celoti naravnano na naravno obnovo gozdov.

Pri sečnji in spravilu paziti na mestoma izrazito mnogonamensko gospodarjenje, zlasti z upoštevanjem varovalne funkcije.

⁸² Po Pravilniku o merjenju in razvrščanju gozdnih lesnih sortimentov (2011) pomenijo okrajšave: Pri listavcih: A1-rezan furnir, A2-luščenec, B-žagan les1, C-žagan les2, D-žagan les3, pri iglavcih pa: A1-resonančni les, A2-furnir, B-žagan les1, C-žagan les2, D1-žagan les3, D2 les za embalažo, ostali nerazvrščeni les nižje vrednosti ima okrajšavo O (drva, prostorninski les in les za celulozo).

Ukrepi

Preglednica D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	40,4	59,6	100,0
- ciljno (%)	34,0	66,0	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	127,0	187,5	314,5
- ciljna (m ³ /ha)	124,8	187,6	312,4
Prirastek (m ³ /ha/leto)	1,46	2,64	4,10
Možni posek (m ³ /ha)	16,8	26,3	43,2
Možni posek (m ³ /ha/leto)	1,69	2,64	4,32
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	13,3	14,1	13,7
Intenziteta m. p. prirastek (%)	115,4	99,9	105,5
Izravnalna doba (let)			20

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	296	1.585	0	0	0	0	1.881		
	%	15,7	84,3	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	13,3	115,5
Listavci	m ³	129	2.816	0	0	0	0	2.945		
	%	4,4	95,6	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	14,1	99,8
Skupaj	m ³	425	4.401	0	0	0	0	4.826		
	%	8,8	91,2	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	13,8	105,4

Možni posek je približno enak poseku pred 10-letji (4.755 m³ : 4.826 m³) in je razmeroma visok zaradi prevladujočega deleža debeljakov, ki jih je potrebno uvajati v obnovo, in zaključevanja obnove.

Preglednica NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Nega letvenjaka	ha	8,46	8,46
Nega ml. drogovnjaka	ha	4,34	4,34

Poudarek je na negi obstoječega naravnega mladovja in prvem redčenju drogovnjakov zaradi izboljšanja naravne zasnove in posledično dviga kakovosti drevja.

9.2.4 RGR 35390: ALPSKA BUKOVJA (osrednja oblika) MEŠANA Z IGLAVCI

RGR vključuje naslednje odseke in oddelke: 13, 17a, 19b, 20b, 21, 22, 25a, 26a, 27a, 27c, 28c, 30a, 31a, 32a, 33a, 34a, 34b, 35a, 41b, 48c, 49a, 50, 51a, 55a, 56a, 57a, 58a, 64a, 66, 67a, 68a, 69a, 70a, 71a, 74a, 75a, 82a, 83a, 84b, 85a, 86a, 87a, 88b, 89a, 90b, 91, 93, 150, 151, 153b, 153c, 155b, 163c, 165b, 166b in 175.

S 1. stopnjo poudarjenosti je prisotna le varovalna f.

Z 2. stopnjo poudarjenosti so prisotne varovalna f., hidrološka f., f. ohranjanja biotske raznovrstnosti in lesnoproizvodna f..

Preglednica LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	318,83	81,65	997,80	1.398,28
Delež (%)	22,8	5,8	71,4	100,0

Gozdovi tega RGR so po površini in pomenu osrednji v GGE.

STANJE GOZDOV

Rastišče

Preglednica D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
552	<i>Predalpsko podgorsko bukovje na karbonatih</i>	9	10,52	0,8
563	<i>Alpsko-predalpsko črnogabrovje in malojesenovje</i>	1	6,44	0,5
592	<i>Predalpsko-alpsko toplojubo bukovje</i>	5	38,53	2,8
623	<i>Bazoljubno črnoborovje</i>	1	8,88	0,6
632	<i>Predalpsko gorsko bukovje</i>	9	128,81	9,2
635	<i>Alpsko bukovje s snežnobelo bekico</i>	7	1.172,49	83,9
643	<i>Predalpsko jelovo bukovje</i>	11	4,62	0,3
651	<i>Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom</i>	7	1,98	0,1
701	<i>Macesnovje</i>	7	2,99	0,2
702	<i>Alpsko ruševje</i>	1	3,30	0,2
781	<i>Kislojubo gorsko bukovje</i>	11	19,72	1,4
	Skupaj	7,130	1.398,28	100,0

Gozdovi tega RGR se razprostirajo v širokem loku na pobočjih gora in v zaprtih alpskih dolinah (Mangrt, Možnica, Loška Koritnica, Bavšica, Gozdec).

Podroben opis združb ter njihova razširjenost se nahajajo v poglavju 1.1.7.

Zgradba gozda

Prevladujejo enomerni in skupinsko raznomerni ter raznodobni mešani gozdovi bukve (64,46 %) in smreke (30,28 %). Jelka (1,01 %) je prisotna le posamično v zatišnih legah, v višjih predelih pa je ponekod obilo macesna (0,98 %). Na izpostavljenih legah najdemo tudi črni gaber (2,29 %) in mali jesen (0,16 %), plemeniti listavci pa so zelo redki (0,42 %). Zaradi mestoma izrazite zaprtosti so bili ti gozdovi v preteklosti razmeroma malo sečeni, zato močno prevladujejo debeljaki (63,2 %).

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%	m³/ha	%
Iglavci	4,3	13,7	22,7	23,2	36,1	118,9	32,5	2,32	43,4
Listavci	9,8	20,9	26,5	27,0	15,8	246,7	67,5	3,02	56,6
Skupaj	8,0	18,5	25,3	25,8	22,4	365,6	100,0	5,34	100,0

Prevladujoč delež debeljakov se kaže tudi v razporeditvi LZ po debelinskih razredih, kjer prevladuje debelo drevje. Lesna zaloga je višja kot v preteklem ureditvenem obdobju (328,0 → 365,6 m³/ha) zaradi intenzivnega priraščanja drogovnjakov in debeljakov, obenem pa tudi manjših sečenj, prirastek pa nekoliko nižji (5,54 → 5,34 m³/ha), kar je posledica večjega deleža odmrlega drevja.

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po drevesnih vrstah

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Pl. list.	Dr. tr. list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	110,7	3,7	0,9	3,6	235,6	1,6	9,5
	%	30,3	1,0	0,3	1,0	64,4	0,4	2,6
Naravno stanje	%	20,0	0,0	0,0	8,0	70,0	2,0	0,0

Najbolj zastopana drevesna vrsta je bukev (64,46 %), sledijo smreka (30,28 %), črni gaber (2,29 %), jelka (1,01 %), macesen (0,98 %). Ostale drevesne vrste imajo manj kot 0,20 % delež. Največje odstopanje med dejanskim in naravnim stanjem je pri smreki, ki jo je preveč (10,3 %), primanjkuje pa macesna (7,0 %), bukve (5,5 %) in plemenitih listavcev (1,6 %).

Ohranjenost gozdov

Preglednica OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	619,88	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	619,88	44,3
GPN, ukrepi so dovoljeni	689,38	88,5	71,26	9,2	17,76	2,3	0,00	0,0	778,40	55,7
Skupaj vsi gozdovi	1.309,26	93,6	71,26	5,1	17,76	1,3	0,00	0,0	1.398,28	100,0

Večina gozdov je ohranjenih, spremenjene so monokulture smreke.

Odmrlo drevje

Preglednica OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	7,7	12,7	20,4	5,8	18,5	24,3	13,5	31,2	44,7	16,3
30 - 49 cm	1,5	1,5	3,0	0,8	5,0	5,8	2,3	6,5	8,8	15,1
50 in več cm	0,0	0,4	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,4	1,3
Skupaj	9,2	14,6	23,8	6,6	23,5	30,1	15,8	38,1	53,9	32,7

V RGR je 54 odmrlih dreves na ha oziroma 32,7 m³/ha, kar predstavlja 8,9 % celotne lesne mase in je skoraj enako kot pred desetletjem (8,6 : 8,9). To je sicer manj kot v večini drugih RGR. Prevladuje odmrlo drevje listavcev (70,7 %) kar sovпада z razmerjem drevesnih vrst.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	23,03	0,0	61,3	30,8	7,9	92,1	0,0	7,9	0,0	0,0	41,1	58,9	0,0
Drogovnjak	162,05	0,0	65,5	34,5	0,0	42,4	2,4	55,2	0,0	15,4	62,5	22,1	0,0
Debeljak	883,33					40,9	2,1	57,0	0,0	3,9	50,3	42,6	3,2
Sestoj v obnovi	206,75					80,3	12,2	7,5	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	72,88					23,6	0,0	76,4	0,0				
Grmičav gozd	19,44												
Pionirski gozd z grmišči	30,80	0,0	34,6	65,4	0,0								
Skupaj	1.398,28												

Prevladujejo zreli debeljaki (63,2 %).

Sestoji so srednjih zasnov, srednje dobro negovani, sestoji v obnovi bolje, imajo normalen sklep, razen debeljakov, ki imajo že nekoliko pretrgan sklep.

Pomladek

Preglednica D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	14,32	2,12	0,04	0,45	38,23	0,39	0,36	0,06	55,97
%	1,04	0,15	0,00	0,03	2,78	0,03	0,03	0,00	4,06

Podmladek se pojavlja na 4,06 % površine, kar je skoraj enako kot pred desetletjem (4,7 %). Prevladujeta pomladka buke (68,47 %) in smreke (25,62 %) kar ustreza razmerju teh dveh vrst. Prisoten je zlasti v presvetljenih debeljakih in sestojih v obnovi, v ostalih razvojnih fazah je delež podmladka zanemarljiv.

Kakovost drevja⁸³

Preglednica K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	95	1,1	14,7	28,4	37,9	17,9
Bor	6	0,0	16,7	0,0	33,3	50,0
Bukev	260	1,5	16,5	29,7	23,8	28,5
Pl. list.	4	0,0	0,0	0,0	50,0	50,0
Dr. tr. list.	4	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Meh. list.	2	0,0	0,0	0,0	50,0	50,0
Skupaj iglavci	101	1,0	14,9	26,7	37,6	19,8
Skupaj listavci	270	1,5	15,9	27,8	24,1	30,7
Skupaj	371	1,3	15,6	27,5	28,4	27,2

Kakovost drevja je podpovprečna. Kakovost se je v primerjavi s prejšnjim ureditvenim obdobjem poslabšala.

Poškodovanost sestojev

Preglednica PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	5,2
Veje/krošnja	6,6
Osutost	0,5
Skupaj	12,3

Poškodovanost drevja je podpovprečna v primerjavi s poškodovanostjo v GGE (13,6 %), čeprav se je v primerjavi s preteklim načrtom precej povečala (5,9→12,3 %). Vzrok so naravne ujme, ki so prizadele tudi gozdove tega RGR; drevje ima poškodovane veje in krošnje.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Preglednica D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	23.295	4.763	20,4	5,9
Listavci	56.904	7.733	13,6	9,6
Skupaj	80.199	12.495	15,6	15,6

Možni posek je bil zaradi slabe odprtosti gozdov realiziran skromno (15,6 %), kar pomeni 2,44 % od lesne zaloge oziroma 8,94 m³/ha. Posek po skupinah drevesnih vrst pokaže, da ga večina odpade na bukev (58,0 %) in 37,9 % na smreko. Posek je bil skoraj enak kot v prejšnjem ureditvenem obdobju, ko je bilo posekano 12.115 m³.

⁸³ Določa se pri drevesih s prsnim premerom nad 30 cm.

Preglednica OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Nega mladja	ha	14,10	0,00	0,0
Nega gošče	ha	22,72	1,00	4,4
Nega letvenjaka	ha	0,78	0,00	0,0
Nega ml. drogovnjaka	ha	15,22	0,00	0,0
Vzdrževanje travinj	ha	35,50	61,60	173,5
Vzdrževanje vodnih površin	dni	137,50	79,75	58,0
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	1,78	0,0
Naravni razvoj biotopov	m³	0,00	2.529,09	0,0

Gojitvena in varstvena dela so bila načrtovana v mlajših razvojnih fazah, ki pa niso bila izvedena, bila pa so izvedena nenačrtovana dela predvsem s področja lovstva.

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV
Površina, lesna zaloga, prirastek, posek
Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2004 do 2024

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m³/ha			m³/ha			m³/ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2004	1.361,05	84,7	221,2	305,9	1,70	3,37	5,08	0,33	0,56	0,89
2014	1.398,96	99,3	228,7	328,0	1,75	3,79	5,54	0,34	0,55	0,89
2024	1.398,28	118,9	246,7	365,6	2,32	3,02	5,33	2,00	4,54	6,54

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek).

Površina gozdov ostaja skoraj nespremenjena. LZ je v zadnjih desetletjih pričakovano narasla zaradi intenzivnega priraščanja debeljakov in drogovnjakov poleg tega se je možni posek zelo slabo realiziral, prirastek pa je zaradi naravnih ujm in več odmrlega drevja padel. Nižji je realiziran posek (33,7 % : 15,6 %).

Drevesna sestava
Preglednica D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drev. vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2004	25,9	0,6	0,3	0,8	69,0	0,6	2,6	0,2
2014	28,4	0,6	0,4	0,9	65,7	0,8	2,9	0,3
2024	30,3	1,0	0,3	1,0	64,4	0,4	2,6	0,0

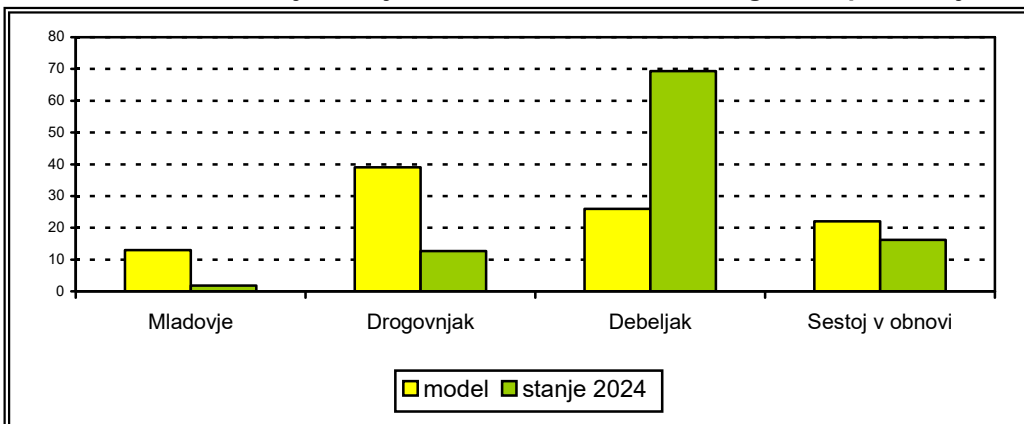
Deleži in razmerja med glavnimi drevesnimi vrstami ostajajo skoraj nespremenjena.

Razvojne faze in zgradbe sestojev
Preglednica D-SM: Delež razvojnih faz v GGE in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	23,03	1,6	1,8	25	13	165,77	-11,2
Drogovnjak	162,05	11,6	12,7	55	39	497,31	-26,3
Debeljak	883,33	63,2	69,3	40	26	331,54	43,3
Sestoj v obnovi	206,75	14,8	16,2	35	22	280,54	-5,8
Raznomerno (sk-gnz)	72,88	5,2					
Grmičav gozd	19,44	1,4					
Pionirski gozd z grmišči	30,80	2,2					
Skupaj	1.398,28	100,0	100,0	155	100	1.275,16	

V RGR je prišlo v zadnjem desetletju do bistvenega premika v stanju razvojnih faz. Precej se je povečal delež debeljakov (prej 37,8 %, sedaj 63,2 %). Zaradi izrazitega deleža debeljakov primanjkuje ostalih razvojnih faz, še najmanj sestojev v obnovi.

Grafikon D-SM: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

Enodobni bukov gozd in skupinsko raznodoben mešan gozd bukve, smreke in macesna s posamično primesjo plemenitih listavcev.

Ciljna drevesna sestava: smreka 25 %, jelka 0,5 %, macesen 4 %, bukev 68 %, plemeniti listavci 1,5 %, dr. trd. list 1 %.

Ciljno stanje razvojnih faz: mladovje 7 %, drogovnjak 20 %, debeljak 50 %, sestoj v obnovi 19 %, raznomerni 1,5 %, pionirski in grmičavi 1,5 %.

Ciljna lesna zaloga: 354 m³/ha. **Končna lesna zaloga:** 480 m³/ha.

Ciljna kakovost⁸⁴: iglavci A-B 25 %, C 30 %, D in O 45 %;
listavci A2 in B 35 %, C in D 35 %, ostalo prostorninski les.

Ciljno razdobje: 20 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Skupinsko postopno in zastorno gospodarjenje s **proizvodno dobo** 155 let, **pomladitvena doba** 35 let.

Razmerje med iglavci in listavci je sorazmerno ugodno, težiti je treba le k čim večjemu deležu jelke v mladovju in povečanju deleža bukve, kar dosežemo z zadržano obnovo pod zastorom in z dajanjem prednosti bukvi pri negi.

V lažjih spravih razmerah (traktorsko spravilo) izvajati sistem skupinsko postopnega gospodarjenja, v težjih razmerah (žično spravilo) in v sestojih z večjim deležem bukve pa zastorno gospodarjenje.

V naravnih mladovjih je potrebno uravnavati zmes, izsekavati koše in predrastke. V goščah, zaradi velikih stroškov dela, takoj ko je to možno preidemo na pozitivno selekcijo. Nego mladovij se najlažje in najbolj učinkovito opravi kmalu po končni sečnji.

V drogovnjakih naj bo najprej pogostost vračanja 10-15 let, kasneje 20-30 let. Potrebno je redčenje predvsem v zgodnejših fazah z boljšo sestojno zasnovo in na boljših rastiščih (85 % površine drogovnjakov). Jakost je od 18 – 20 %, prilagajamo jo konkretnim razmeram.

⁸⁴ Po Pravilniku o merjenju in razvrščanju gozdnih lesnih sortimentov (2011) pomenijo okrajšave: Pri listavcih: A1-rezan furnir, A2-luščenec, B-žagan les1, C-žagan les2, D-žagan les3, pri iglavcih pa: A1-resonančni les, A2-furnir, B-žagan les1, C-žagan les2, D1-žagan les3, D2 les za embalažo, ostali nerazvrščeni les nižje vrednosti ima okrajšavo O (drva, prostorninski les in les za celulozo).

V debeljaki je poudarek na uvajanju v obnovo. Potrebno je pričeti s pomlajevanjem na 45 % površine debeljakov, s tem bomo tudi spremenili neugodno razmerje razvojnih faz. Obnova naj poteka malopovršinsko in z naravno nasemenitvijo, le v posameznih vrzelih lahko ob izpadih naravnega mladja uporabimo dodatno sadnjo v obliki plomb. Pri tem ni priporočljivo pretirano hitenje in večje intenzitete sečenj (jakost pomladitvenih sečenj okoli 35%), ker je nevarnost zatavljanja.

Nadaljevanje obnove naj poteka povsod, kjer je zadosti podmladka, z jakostjo 50-60%.

Pri gospodarjenju še naprej najbolj pospešujemo bukev in jelko, mestoma ohranjamo delež smreke, upoštevamo pa obilno pomlajevanje plemenitih listavcev, ki so ob naravni izmenjavi drevesnih vrst in veliki vitalnosti zelo konkurenčni.

Na ekstremnih legah ne gospodarimo zaradi poudarjene varovalne funkcije. Gospodarjenje je v celoti naravnano na naravno obnovo gozdov.

Pri sečnji in spravilu paziti na mestoma izrazito mnogonamensko gospodarjenje, zlasti z upoštevanjem varovalne funkcije.

Ukrepi

Preglednica D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	32,5	67,5	100,0
- ciljno (%)	29,5	70,5	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m³/ha)	118,9	246,7	365,6
- ciljna (m³/ha)	122,1	231,5	353,6
Prirastek (m³/ha/leto)	2,32	3,02	5,34
Možni posek (m³/ha)	20,0	45,4	65,4
Možni posek (m³/ha/leto)	2,00	4,54	6,54
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	16,8	18,4	17,9
Intenziteta m. p. prirastek (%)	86,3	150,3	122,5
Izravnalna doba (let)			20

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	6.660	11.085	0	0	0	10.246	27.991		
	%	23,8	39,6	0,0	0,0	0,0	36,6	100,0	16,8	86,5
Listavci	m³	12.829	23.596	0	0	0	27.063	63.488		
	%	20,2	37,2	0,0	0,0	0,0	42,6	100,0	18,4	150,4
Skupaj	m³	19.489	34.681	0	0	0	37.309	91.479		
	%	21,3	37,9	0,0	0,0	0,0	40,8	100,0	17,9	122,6

Možni posek je višji kot pred 10-letji (80.199 m³ : 91.479 m³) in je razmeroma visok zaradi prevladujočega deleža debeljakov, ki jih je potrebno uvajati v obnovo, in zaključevanja obnove.

Preglednica NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Sadnja	ha	5,22	5,22
Obžetev	ha	5,22	10,44
Nega mladja	ha	1,03	2,06
Nega letvenjaka	ha	10,17	10,17
Nega ml. drogovnjaka	ha	12,98	12,98
Zaščita s premazom	ha	1,85	5,55
Naravni razvoj biotopov	m³	19,07	19,07

Poudarek je na negi obstoječega naravnega mladovja in prvem redčenju drogovnjakov zaradi izboljšanja naravne zasnove in posledično dviga kakovosti drevja.

9.2.5 RGR 35490: ALPSKA BUKOVJA SUŠNIH LEG MEŠANA Z IGLAVCI

RGR vključuje naslednje odseke in oddelke: 12b, 15, 16a, 17b, 23a, 28a, 29a, 29b, 41a, 42a, 43b, 44b, 45a, 47a, 48a, 48d, 72a, 76a, 78a, 81a, 84a, 86b, 88a, 90a, 92a in 94.

S 1. stopnjo poudarjenosti sta prisotni varovalna f. in f. varovanja naravnih vrednot.

Z 2. stopnjo poudarjenosti so prisotne varovalna f., hidrološka, f. ohranjanja biotske raznovrstnosti, zaščitna f., f. varovanja naravnih vrednot in lesnoproizvodna f..

Preglednica LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	98,44	14,06	581,02	693,52
Delež (%)	14,2	2,0	83,8	100,0

Gozdovi tega RGR so po površini GGE raztreseni. Razprostirajo se nad Pečmi nad Plužno, nad Kal – Koritnico, pred sp. Bavšico, okoli HE Možnica in okoli Strmeca.

STANJE GOZDOV

Rastišče

Preglednica D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
552	<i>Predalpsko podgorsko bukovje na karbonatih</i>	9	243,94	35,2
563	<i>Alpsko-predalpsko črnogabrovje in malojesenovje</i>	1	10,55	1,5
592	<i>Predalpsko-alpsko toplojubno bukovje</i>	5	72,27	10,4
600	<i>Podgorsko-gorsko javorovje in lipovje</i>	5	0,45	0,1
611	<i>Gorsko obrežno jelševje in velikojesenovje</i>	7	3,84	0,6
623	<i>Bazoljubno črnoborovje</i>	1	102,96	14,8
635	<i>Alpsko bukovje s snežnobelo bekico</i>	7	247,02	35,6
781	<i>Kisloljubno gorsko bukovje</i>	11	12,49	1,8
	Skupaj	6,580	693,52	100,0

Rastišče označuje zlasti bolj izpostavljena južna lega na suhih karbonatnih gruščih, morenah ali na skladovitem apnencu in dolomitu. Izpostavljenost in sušnost sta glavni rastiščni posebnosti, kar se pozna tudi pri gozdnih združbah. Gre za suha, običajno prisojna pobočja na karbonatni matični podlagi.

Podroben opis združb ter njihova razširjenost se nahajajo v poglavju 1.1.7.

Zgradba gozda

Prevladujejo mešani, vrzelasti, raznomerni sestoji bukve (43,6 %), smreke (30,4 %), trdih listavcev (10,5 %) in bora (10,4 %); te drevesne vrste predstavljajo kar 95 % vse lesne zaloge. Precej je tudi grmičavih in pionirskih gozdov. Pogosto srečamo v gozdu stare, mogočne bukove koše – trše. Najslabše lege poraščajo trdi listavci in bor, opuščene travnike pa pionirski gozd smreke. Naravna obnova je zadovoljiva, poteka pa zelo počasi. V preteklosti so bili ti gozdovi najbolj od vseh v GGE obremenjeni z gozdno pašo, panjevsko sečnjo, obsekovanjem krošenj in steljarjenjem.

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga						Letni prirastek		
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%	m³/ha	%
Iglavci	4,6	15,7	24,1	23,9	31,7	112,3	42,2	1,87	46,8
Listavci	19,1	28,6	22,2	20,4	9,7	153,8	57,8	2,12	53,2
Skupaj	13,0	23,1	23,0	21,9	19,0	266,1	100,0	3,99	100,0

Prevladujoč delež drogovnjakov se kaže tudi v razporeditvi LZ po debelinskih razredih, kjer prevladuje srednje debelo drevje. Lesna zaloga je višja kot v preteklem ureditvenem obdobju (252,4 → 266,1 m³/ha) zaradi intenzivnega priraščanja drogovnjakov in debeljakov, a se ni toliko povečala kot v večini drugih RGR. Prirastek je nekoliko nižji (4,58 → 3,99 m³/ha), kar je posledica večjega deleža odmrlega drevja.

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po drevesnih vrstah

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Pl. list.	Dr. tr. list.	Meh. list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	80,9	0,9	27,6	2,9	115,8	8,3	27,9	1,7
	%	30,4	0,3	10,4	1,1	43,6	3,1	10,5	0,6
Naravno stanje	%	20,0	2,0	0,0	8,0	68,0	2,0	0,0	0,0

Najbolj zastopana drevesna vrsta je bukev (43,58 %) (čeprav s precej manjšim deležem kot v drugih RGR Alpskih bukovij), sledijo smreka (30,40 %) (podobno kot v drugih RGR Alpskih bukovij), črni gaber (8,87 %) (precej več kot v drugih RGR Alpskih bukovij), rdeči bor (5,92 %), črni bor (4,47 %), lipa (2,43 %), macesen (1,08 %), mali jesen (1,06 %). Ostale drevesne vrste imajo manj kot 1,0 % delež. Največje odstopanje med dejanskim in naravnim stanjem je pri bukvi (24,4 %) in macesnu (6,9 %), ki ju je premalo, preveč pa je predvsem smreke (10,4 %) in bora (10,4 %).

Ohranjenost gozdov

Preglednica OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	128,26	57,2	96,11	42,8	0,00	0,0	0,00	0,0	224,37	32,4
GPN, ukrepi so dovoljeni	382,57	81,5	86,58	18,5	0,00	0,0	0,00	0,0	469,15	67,6
Skupaj vsi gozdovi	510,83	73,7	182,69	26,3	0,00	0,0	0,00	0,0	693,52	100,0

Večina gozdov je ohranjenih, je pa več kot četrtina tudi spremenjenih. Ohranjeni so na težje dostopnih predelih, spremenjeni gozdovi so pionirski gozdovi nastali na nekdanjih kmetijskih površinah.

Odmrlo drevje

Preglednica OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	33,0	11,3	44,3	10,4	6,1	16,5	43,4	17,4	60,8	20,7
30 - 49 cm	5,2	0,0	5,2	2,6	0,0	2,6	7,8	0,0	7,8	12,3
50 in več cm	0,9	0,0	0,9	0,9	0,0	0,9	1,8	0,0	1,8	5,4
Skupaj	39,1	11,3	50,4	13,9	6,1	20,0	53,0	17,4	70,4	38,4

V RGR je 70 odmrlih dreves na ha oziroma 38,4 m³/ha, kar predstavlja kar 14,4 % celotne lesne mase, kar je več kot pred desetletjem (10,2 : 14,4) in nad povprečjem v GGE. Prevladuje odmrlo drevje iglavcev (75,3 %).

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	10,41	0,0	93,8	6,2	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	91,8	1,9	6,3
Drogovnjak	307,73	0,0	42,6	34,2	23,2	33,3	1,4	65,3	0,0	0,0	72,5	27,5	0,0
Debeljak	164,05					47,1	1,7	51,2	0,0	0,0	21,7	76,6	1,7
Sestoj v obnovi	66,90					45,3	5,2	49,5	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	94,94					0,0	0,0	100,0	0,0				
Grmičav gozd	40,87												
Pionirski gozd z grmišči	8,62	0,0	0,0	100,0	0,0								
Skupaj	693,52												

Prevladujejo drogovnjaki in debeljaki (68 %).

Sestoji so srednjih zasnov, nekateri odlično drugi nenegovani, zlasti raznomerni, imajo normalen sklep, razen debeljakov, ki imajo že po večini pretrgan sklep.

Pomladek

Preglednica D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	1,99	0,86	0,15	0,69	6,15	0,28	0,03	10,15
%	0,29	0,13	0,02	0,10	0,90	0,04	0,00	1,48

Podmladek se pojavlja le na 1,48 % površine, kar je precej manj kot pred desetletjem (5,1 %). Prevladujeta pomladka buke (60,8 %) in smreke (19,6 %). Prisoten je zlasti v presvetljenih debeljakih in sestojih v obnovi, v ostalih razvojnih fazah je delež podmladka zanemarljiv.

Kakovost drevja⁸⁵

Preglednica K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	57	5,3	8,8	36,8	29,8	19,3
Bor	28	0,0	3,6	46,4	35,7	14,3
Macesen	2	50,0	50,0	0,0	0,0	0,0
Bukev	42	2,4	9,5	21,4	40,5	26,2
Plemeniti listavci	10	0,0	0,0	10,0	30,0	60,0
Skupaj iglavci	87	4,6	8,0	39,2	31,0	17,2
Skupaj listavci	52	1,9	7,7	19,2	38,5	32,7
Skupaj	139	3,6	7,9	31,7	33,8	23,0

Kakovost drevja je podpovprečna. Kakovost se je v primerjavi s prejšnjim ureditvenim obdobjem poslabšala. Boljša je pri drevesih ohranjenih sestojev, slabša po dolini, kjer prevladuje pionirski značaj sestojev. Nekoliko boljša je pri iglavcih kot pri listavcih.

Poškodovanost sestojev

Preglednica PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	2,7
Veje/krošnja	6,1
Osutost	1,1
Skupaj	9,9

Poškodovanost drevja je podpovprečna v primerjavi s poškodovanostjo v GGE (13,6 %), čeprav se je v primerjavi s preteklim načrtom precej povečala (4,1→9,9 %). Vzrok so naravne ujme, ki so prizadele tudi gozdove tega RGR; drevje ima predvsem poškodovane veje in krošnje.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Preglednica D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	14.040	7.525	53,6	26,3
Listavci	14.532	2.322	16,0	8,1
Skupaj	28.572	9.847	34,5	34,5

⁸⁵ Določa se pri drevesih s prsnim premerom nad 30 cm.

Možni posek je bil v primerjavi z ostalimi RGR dobro realiziran (34,5 %), kar pomeni 5,34 % od lesne zaloge oziroma 14,2 m³/ha. Posek po skupinah drevesnih vrst pokaže, da ga večina odpade na smreko (74,6 %), na bukev le 12,0 %. Posek je bil skoraj enak kot v prejšnjem ureditvenem obdobju, ko je bilo posekano 9.480 m³.

Preglednica OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Nega mladja	ha	3,08	0,00	0,0
Nega gošče	ha	2,05	0,00	0,0
Nega letvenjaka	ha	1,31	2,00	152,7
Varstvo pred žuželkami	dni	2,60	5,64	216,9
Vzdrževanje grmišč	ha	0,55	0,30	54,5
Sadnja	ha	0,00	2,00	0,0

Gojitvena in varstvena dela so bila načrtovana v mlajših razvojnih fazah, ki pa v glavnem niso bila izvedena, bila pa so izvedena nenačrtovana dela predvsem s področja varstva gozdov.

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2004 do 2024

Leto	Površina ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Letni prirastek m ³ /ha			Letni realiziran posek* m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2004	671,44	106,1	131,0	237,1	1,89	1,92	3,81	1,01	0,40	1,41
2014	703,08	115,3	137,1	252,4	1,60	2,98	4,58	1,07	0,33	1,40
2024	693,52	112,3	153,8	266,0	1,87	2,12	3,99	1,16	1,45	2,62

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek).

Površina gozdov ostaja skoraj nespremenjena. LZ je v zadnjih desetletjih pričakovano narasla zaradi intenzivnega priraščanja predvsem drogovnjakov poleg tega se je možni posek le tretjinsko realiziral, prirastek pa je zaradi naravnih ujm in več odmrlega drevja padel. Nižji je realiziran posek (73,1 % : 34,5 %).

Drevesna sestava

Preglednica D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drev. vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2004	36,0	0,1	7,7	0,9	0,1	42,7	0,2	1,6	10,2	0,5
2014	37,5	0,0	7,3	0,8	0,0	38,9	0,3	2,2	12,3	0,7
2024	30,4	0,3	10,4	1,1	0,0	43,6	0,0	3,1	10,5	0,6

Deleži in razmerja med glavnimi drevesnimi vrstami ostajajo skoraj nespremenjena. Ugodno je nižanje deleža smreke in naraščanje deleža bukke.

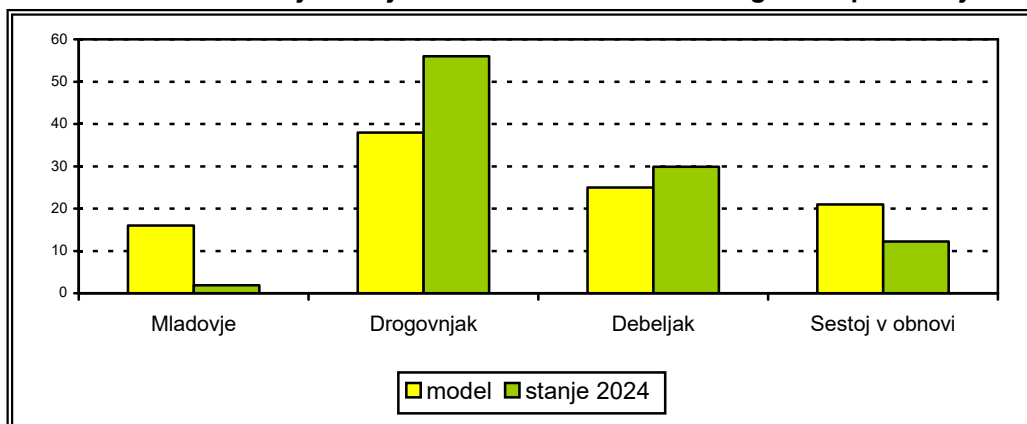
Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica D-SM: Delež razvojnih faz v GGE in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	10,41	1,5	1,9	25	16	87,85	-14,1
Drogovnjak	307,73	44,4	56,0	40	38	208,65	18,0
Debeljak	164,05	23,7	29,9	40	25	137,28	4,9
Sestoj v obnovi	66,90	9,6	12,2	25	21	115,31	-8,8
Raznomerno (sk-gnz)	94,94	13,7					
Grmičav gozd	40,87	5,9					
Pionirski gozd z grmišči	8,62	1,2					
Skupaj	693,52	100,0	100,0	130	100	549,09	0,0

Primerjava modelnega in dejanskega stanja po razvojnih fazah kaže na presežek predvsem drogovnjakov (18 %), deloma debeljakov (5 %), in precejšnje pomanjkanje mladovij (14 %).

Grafikon D-SM: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

Skupinsko raznodobni, mešani gozdovi bukve, smreke, s primesjo macesna in plemenitih listavcev, na boljših rastiščih tudi enodobni bukovi gozdovi s primesjo smreke.

Ciljna drevesna sestava: smreka 25 %, jelka 1 %, bori 6 %, macesen 4 %, bukev 56 %, plemeniti listavci 2 %, dr. trd. list 6 %.

Ciljno stanje razvojnih faz: mladovje 5 %, drogovnjak 44 %, debeljak 27 %, sestoj v obnovi 16 %, raznomerni 5,0 %, pionirski in grmičavi 3 %.

Ciljna lesna zaloga: 280 m³/ha. **Končna lesna zaloga:** 480 m³/ha.

Ciljna kakovost⁸⁶: iglavci A-B 30 %, ostalo drogovni, droben tehnični in celulozni les; listavci A2 in B 30 %, C in D 35 %, ostalo prostorninski les.

Ciljno razdobje: 20 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Skupinsko postopno in zastorno gospodarjenje s **proizvodno dobo** 130 let, **pomladitvena doba** 25 let.

Razmerje med iglavci in listavci ni ugodno, težiti je treba k povečanju deleža bukve, kar dosežemo z zadržano obnovo pod zastorom in z dajanjem prednosti bukvi pri negi.

Na gospodarjenje odločilno vplivajo pionirski značaj sestojev, dobro pomlajevanje smreke in bukve, občutljivost starejše smreke (po starosti 70 let) na škodljivce in ujme in relativno majhen delež bukve v zrelih sestojih. Trenutna lesna zaloga je prenizka glede na ciljno in končno, zato je potrebna akumulacija prirastka (zlasti v mlajših razvojnih fazah).

Kjer je odprtost boljša in prevladujejo mešani sestoji težimo s skupinsko postopnim gospodarjenjem k raznomerni zgradbi sestojev. Kjer prevladuje žično spravilo, zlasti v sestojih s prevladujočo bukvijo, prevladuje zastorna sečnja prilagojena terenskim razmeram.

⁸⁶ Po Pravilniku o merjenju in razvrščanju gozdnih lesnih sortimentov (2011) pomenijo okrajšave: Pri listavcih: A1-rezan furnir, A2-luščenc, B-žagan les1, C-žagan les2, D-žagan les3, pri iglavcih pa: A1-resonančni les, A2-furnir, B-žagan les1, C-žagan les2, D1-žagan les3, D2 les za embalažo, ostali nerazvrščeni les nižje vrednosti ima okrajšavo O (drva, prostorninski les in les za celulozo).

Pri negi mladovja je treba dajati prednost bukvi in macesnu. Nego mladovja opravimo v fazi mladja in gošče takoj po končni sečnji, nato pa počakamo do redčenja. Nega mladovij je s poudarkom na uravnavanju zmesi.

V drogovnjakih naj bo pogostost vračanja 10 let. Jakost lahko doseže tudi 20 %. Kjer so sestoji vrzelasti, je treba takoj pričeti z obnovo, ohranjati pa je treba vse stabilne drogovnjake.

V debeljakih je pogostnost vračanja 10-15 let, izjemoma 10 let, jakost naj bo srednja glede na občutljivost rastišč (12 - 15%).

Debeljaki so že sedaj večinoma redki in vrzelasti, tako da jih pred pričetkom uvajanja obnove ne kaže svetlitveno redčiti. Kjer so ohranjeni naj jakost svetlitvenih sečenj ne presega 35% zaradi nevarnosti zatavljanja.

Pri naravni obnovi je treba po pripravljalnem poseku počakati, da se sestoji dobro pomladijo, in šele nato nadaljevati z obnovo.

Stare bukove koše (trše) je treba dosledno ohraniti kot dobrodošlo semensko osnovo za mladovje nove generacije, kasneje se bodo ti vrasli v nov sestoj. V prihodnjem desetletju je večina ukrepov namejnena naravni obnovi zrelih in vrzelastih ter labilnih sestojev.

Raznomerni sestoji so večinoma na slabših rastiščih in imajo večji delež smreke. So zelo raznoliki. V njih je smiselno še naprej gospodariti s skupinsko postopno sečnjo (sproščanje mladovja, nega kvalitetnih skupin in šopov). Prevladuje naj nega z poudarkom na povečevanju lesne zaloge in izboljšanju kakovosti. Kjer pa prevladuje starejše oz. debelejša drevja pa izvajati nego raznomernega gozda s poudarkom na pomlajevanju in odstranitvi debelejšega drevja.

Na strmih legah gospodarimo skupinsko prebiralno. Gospodarjenje je v celoti naravnano na naravno obnovo gozdov.

Grmičavi gozdovi imajo varovalni pomen in poseganja vanje ni smiselno.

V pionirskih gozdovih gospodariti po načelih posredne premene in premenilnega redčenja.

Ukrepi

Preglednica D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	42,2	57,8	100,0
- ciljno (%)	36,0	64,0	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m³/ha)	112,3	153,8	266,1
- ciljna (m³/ha)	119,4	160,5	279,9
Prirastek (m³/ha/leto)	1,87	2,12	3,99
Možni posek (m³/ha)	11,6	14,5	26,1
Možni posek (m³/ha/leto)	1,16	1,45	2,62
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	10,3	9,4	9,8
Intenziteta m. p. prirastek (%)	62,1	68,5	65,5
Izravnalna doba (let)			20

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	5.149	2.912	0	0	0	0	8.061		
	%	63,9	36,1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	10,4	62,3
Listavci	m³	7.359	2.717	0	0	0	0	10.076		
	%	73,0	27,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	9,4	68,5
Skupaj	m³	12.508	5.629	0	0	0	0	18.137		
	%	69,0	31,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	9,8	65,6

Možni posek je nižji kot pred 10-letji ($28.572 \text{ m}^3 : 18.137 \text{ m}^3$) zaradi želje po akumulaciji lesne zaloge, dvigu prirastka in povečanju stabilnosti gozdov. Najpomembnejša ukrepa sta uvajanje debeljakov v obnovo in redčenje drogovnjakov.

Preglednica NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Sadnja	ha	1,60	1,60
Obžetev	ha	1,60	3,20
Nega letvenjaka	ha	2,20	2,20
Nega ml. drogovnjaka	ha	2,48	2,48
Zaščita s premazom	ha	1,60	4,80

Poudarek je na negi letvenjaka in prvem redčenju drogovnjakov zaradi izboljšanja naravne zasnoze in posledično dviga kakovosti drevja. Predvidena je tudi sadnja v od ujm prizadetih gozdovih.

9.2.6 RGR 60000: GOZDNI REZERVATI

RGR vključuje odsek 37a – gozdni rezervat Na Skalah⁸⁷ (nad Logom pod Mangrtom), razglašen z Uredbo (2005)⁸⁸. Je rezervat s strožjim varstvenim režimom.

Gozdovi imajo poudarjeno varovalno in raziskovalno funkcijo na 1. stopnji ter poučno f. in f. ohranjanja biotske raznovrstnosti 2. stopnje.

Preglednica LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	0,49	0,00	41,67	42,16
Delež (%)	1,2	0,0	98,8	100,0

STANJE GOZDOV

Rastišče

Preglednica D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
623	Bazoljubno črnoborovje	1	36,68	87,0
635	Alpsko bukove s snežnobelo bekico	7	5,48	13,0
	Skupaj	1,780	42,16	100,0

Prevladujoča gozdna združba je južnoalpski gozd črnega bora (*Fraxino orni – Pinetum nigrae*, prej Orno – *Pinetum nigrae*), na zaravnica pa naletimo tudi na fragmente alpskega bukovega gozda z belim šašem (*Anemono trifoliae – Fagetum var.geogr. Luzula nivea caricetosum albae*).

Podroben opis združb ter njihova razširjenost se nahajajo v poglavju 1.1.7.

Zgradba gozda

Vrzela, skupinsko raznodoben sestoj črnega bora (47 %) s posamično primesjo rdečega bora (16 %), smreke (20 %) in bukovih košev (10 %); v vrzelih je poleg borovega mladovja še obilo šmarne hrušice, črnega gabra in malega jesena, v podrasti pa resja.

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga					Letni prirastek			
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Iglavci	10,6	39,3	23,1	10,7	16,3	91,3	82,8	1,09	76,4
Listavci	42,3	29,4	13,6	9,7	5,0	19,0	17,2	0,34	23,6
Skupaj	16,1	37,6	21,4	10,5	14,4	110,3	100,0	1,43	100,0

Prevladujoč delež grmičavega in raznovernega gozda se kaže tudi v razporeditvi LZ po debelinskih razredih, kjer prevladuje manj debelo drevje.

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po drevesnih vrstah

	Enota	Smreka	Bor	Bukev	Dr. tr. list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	21,8	69,5	11,3	7,7
	%	19,8	63,0	10,2	7,0
Naravno stanje	%				

⁸⁷ Številka rezervata je 22.

⁸⁸ Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Uradni list RS, št. 88/05 in 56/07 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20).

Najbolj zastopana drevesna vrsta je črni bor (47,07 %), sledijo smreka (19,76 %), rdeči bor (15,95 %), bukev (10,23 %), črni gaber (6,80 %) in mali jesen (0,19 %).

Ohranjenost gozdov

Preglednica OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
GPN, ukrepi niso dovoljeni	42,16	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	42,16	100,0
Skupaj vsi gozdovi	42,16	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	42,16	100,0

V RGR so izključno ohranjeni gozdovi prepuščeni naravnemu razvoju.

Odmrlo drevje, pomladek, kakovost drevja, poškodovanost sestojev

V gozdnem rezervatu ni SVP, zato podatkov o teh parametrih ni.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Raznomoerno (sk-gnz)	5,49					0,0	0,0	100,0	0,0				
Grmičav gozd	36,67												
Skupaj	42,16												

Prevladuje nenegovan raznomoeren in grmičav gozd.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

V gozdnih rezervatih se niso izvajale sečnje niti ukrepi nege in varstva gozdov.

Dogajanje se spremlja z zabeležkami v modri knjigi, kjer pa niso bili zabeleženi pomembnejši dogodki, ki bi vplivali na stanje ali razvoj gozdov.

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Zaradi majhne površine, odsotnosti SVP znotraj rezervata in zgolj okularne ocene ti podatki niso najbolj zanesljivi.

Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2004 do 2024

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m³/ha			m³/ha			m³/ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2004	42,85	168,4	38,4	206,8	2,80	0,51	3,31	0,00	0,00	0,00
2014	42,28	125,6	43,4	168,9	2,96	0,94	3,90	0,00	0,00	0,00
2024	42,16	91,3	19,0	110,3	1,09	0,34	1,43	0,00	0,00	0,00

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz. možni posek (in ne realiziran posek).

Drevesna sestava

Preglednica D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drev. vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2004	4,4	0,0	77,1	0,0	0,0	16,2	0,0	0,0	2,3	0,0
2014	4,8	0,0	69,6	0,0	0,0	22,8	0,0	0,0	2,8	0,0
2024	19,8	0,0	63,0	0,0	0,0	10,2	0,0	0,0	7,0	0,0

Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica D-SM: Delež razvojnih faz v GGE in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Raznomerno (sk-gnz)	5,49	13,0					
Grmičav gozd	36,67	87,0					
Skupaj	42,16	100,0					

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

Gozdni rezervat združbe južnoalpskega gozda črnega bora (*Fraxino orni – Pinetum nigrae*). Gozdovi so izločeni in prepuščeni naravnemu razvoju, zato je cilj naravna drevesna zgradba in sestava gozda.

Gozdnogojitvene usmeritve

V gozdnih rezervatih so prepovedani vsi gozdnogojitveni in lovskogojitveni ukrepi, prepovedani so tudi vsi posegi v gozd z upoštevanjem varstvene cone.

Gozdni rezervati imajo pomembno raziskovalno (proučevanje naravnega razvoja in funkcioniranja gozdov), biotopsko (mirne cone, zavetišča, habitati ogroženih vrst), dediščinsko varstveno in poučno funkcijo.

V gozdnih rezervatih s **strogim varstvenim režimom**:

- Prepovedane so vse gospodarske, rekreacijske, raziskovalne in druge dejavnosti, ki bi lahko kakorkoli spremenile obstoječe naravno stanje in vplivale na nemoteni naravni razvoj.
- Dovoljeno je opravljati naloge javne gozdarske službe, javne službe ohranjanja narave in nadzorstvene naloge lovstva.
- Ministrstvo na podlagi vloge znanstveno-raziskovalnih in izobraževalnih organizacij lahko dovoli opravljanje posameznih raziskovalnih in izobraževalnih nalog na podlagi mnenja ZGS in Zavoda za varstvo narave, ki vsebuje tudi pogoje.

Ukrepi

Posek, gojitveni in varstveni ukrepi niso dovoljeni.

Morda bi bilo potrebno ob robu rezervata postaviti informacijsko tablo z osnovnimi podatki o rezervatu.

Meje rezervata bi bilo potrebno zabarvati – obnoviti.

V rezervatu je potreben okrepljen nadzor.

V kroniko oziroma posebno knjigo je potrebno voditi vsa opažanja o posameznih gozdnih rezervatih.

9.2.7 RGR 70000: VAROVALNI GOZDOVI

RGR vključuje naslednje odseke in oddelke: 3, 4, 5, 6b, 7, 8, 9, 10, 11, 12a, 12d, 12e, 14, 16b, 18b, 19a, 23b, 24b, 26b, 27b, 28b, 30b, 31b, 32b, 33b, 34c, 35b, 36, 38a, 39a, 40, 41c, 42b, 43a, 44a, 45b, 46, 47b, 48b, 49b, 51b, 52, 53, 54, 55b, 56b, 57b, 58b, 59, 60, 61, 62, 63, 64b, 65b, 67b, 68b, 69c, 69d, 70c, 71b, 72b, 73a, 74b, 75b, 76b, 77b, 78c, 79, 80, 81c, 82b, 82c, 83b, 85b, 87b, 89b, 92b, 95a, 96b, 97a, 97b, 98, 99b, 100b, 101a, 102, 103, 104, 105a, 106a, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 115a, 118, 121, 123, 124, 125, 130a, 131a, 132a, 134b, 135b, 135c, 136a, 137a, 139a, 140a, 143b, 143c, 144, 145b, 146, 153a, 153e, 154a, 155a, 156, 157a, 161, 162, 163a, 164, 165a, 166a, 167, 169a, 170b, 176 in 178.

Varovalna funkcija, poudarjena na prvi stopnji (zaradi naklona, gozdnih združb, erodibilne in plazljive matične podlage, plitvih tal, skalovitosti) je narekovala oblikovanje tega RGR.

S 1. stopnjo poudarjenosti so prisotne naslednje funkcije: varovalna, ohranjanje biotske raznovrstnosti, rekreacijska, turistična, varovanje naravnih vrednot, lovngospodarska.

Z 2. stopnjo poudarjenosti so prisotne funkcije: hidrološka, ohranjanje biotske raznovrstnosti, zaščitna, turistična, varovanje naravnih vrednot, varovanje kulturne dediščine

Preglednica LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	1.791,73	468,19	4.429,61	6.689,53
Delež (%)	26,8	7,0	66,2	100,0

Gozdovi tega RGR so po površini GGE raztreseni. Je daleč največji RGR saj zajema 54,47 % površine vseh gozdov.

STANJE GOZDOV

Rastišče

Preglednica D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
552	<i>Predalpsko podgorsko bukovje na karbonatih</i>	9	421,18	6,3
563	<i>Alpsko-predalpsko črnogabrovje in malojesenovje</i>	1	422,80	6,3
581	<i>Osojno bukovje s kresničevjem</i>	7	128,04	1,9
592	<i>Predalpsko-alpsko toploljubno bukovje</i>	5	1.249,70	18,7
600	<i>Podgorsko-gorsko javorovje in lipovje</i>	5	1,07	0,0
611	<i>Gorsko obrežno jelševje in velikojesenovje</i>	7	228,96	3,4
612	<i>Orogeno vrbovje</i>	1	31,32	0,5
622	<i>Obrežno rdečeborovje</i>	1	34,12	0,5
623	<i>Bazoljubno črnoborovje</i>	1	492,26	7,4
632	<i>Predalpsko gorsko bukovje</i>	9	587,44	8,8
635	<i>Alpsko bukovje s snežnobelo bekico</i>	7	1.980,71	29,6
643	<i>Predalpsko jelovo bukovje</i>	11	245,90	3,7
651	<i>Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom</i>	7	2,50	0,0
683	<i>Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico</i>	7	522,38	7,8
691	<i>Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi</i>	7	24,53	0,4
701	<i>Macesnovje</i>	7	110,02	1,6
702	<i>Alpsko ruševje</i>	1	174,13	2,6
781	<i>Kisloljubno gorsko bukovje</i>	11	32,47	0,5
	Skupaj	6,060	6.689,53	100,0

V tem RGR so združeni gozdovi na zelo različnih rastiščih od zgornje gozdne meje do ekstremnih rastišč na strmih pobočjih in v poplavnem pasu ob vodotokih. Njihova skupna značilnost je ekstremnost rastišč in prevladujoča varovalna funkcija.

Podroben opis združb ter njihova razširjenost se nahajajo v poglavju 1.1.7.

Zgradba gozda

Sestoji so glede na pestrost rastišč zelo različni od dobro ohranjenih debeljakov z visoko lesno zalogo do vrzelastih grmičavih gozdov. Največ je raznomernih gozdov na zgornji gozdni meji in grmičavih gozdov termofilnih listavcev na ekstremnih prisojnih legah. Večinoma so vrzelasti ter razen izjem dobro naravno ohranjeni, zdravi in vitalni. Na zgornji gozdni meji najdemo tudi panjevsko in sabljasto, nizko rastoče bukovje pragozdnega značaja, ki ima na plaziščih grmičav izgled.

V varovalnih gozdovih lahko najdemo gozdove praktično vseh možnih zgradb in oblik. Večina jih je odraz naravnih danosti, nekatere pa je v preteklosti močno sooblikoval človek. Na zgornji gozdni meji najdemo pretežno grmičaste zgradbe, prav tako na ekstremnih rastiščih prevladujejo grmičasti sestoji toploljubnih listavcev. Drugod so prisotni enomerni smrekovi in bukovi drogovnjaki in debeljaki s primesjo jelke, plemenitih in toploljubnih listavcev, raznomerni sestoji z večjim deležem smreke in macesna.

Mnogi gozdovi so zaradi ekstremnih leg že več desetletij prepuščeni naravnemu razvoju.

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Iglavci	5,7	19,2	26,6	22,9	25,6	49,9	21,9	0,66	19,2
Listavci	16,3	25,2	25,8	19,7	13,0	178,2	78,1	2,77	80,8
Skupaj	14,0	23,9	25,9	20,4	15,8	228,1	100,0	3,43	100,0

Prevladuje srednje debelo drevje listavcev. Lesna zaloga je višja kot v preteklem ureditvenem obdobju (209,4 → 228,1 m³/ha) zaradi intenzivnega priraščanja drogovnjakov in debeljakov, a se ni toliko povečala kot v večini drugih RGR. Prirastek je nekoliko nižji (4,01 → 3,43 m³/ha), kar je posledica večjega deleža odmrlega drevja.

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po drevesnih vrstah

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Pl. list.	Dr. tr. list.	Meh. list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	32,7	2,2	10,2	4,9	142,6	6,7	27,0	1,9
	%	14,3	0,9	4,5	2,1	62,5	3,0	11,8	0,8
Naravno stanje	%								

Najbolj zastopana drevesna vrsta je bukev (62,47 %), sledijo smreka (14,33 %), črni gaber (9,19 %), črni bor (2,38 %), macesen (2,15 %), rdeči bor (2,08 %), mali jesen (1,90 %), veliki jesen (1,56 %). Ostale drevesne vrste imajo manj kot 1,0 % delež.

Ohranjenost gozdov

Preglednica OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Varovalni gozdovi	5.686,16	85,0	921,15	13,8	0,00	0,0	82,22	1,2	6.689,53	100,0
Skupaj vsi gozdovi	5.686,16	85,0	921,15	13,8	0,00	0,0	82,22	1,2	6.689,53	100,0

Večina gozdov je ohranjenih (do 30 % rastišču tuje drevesne vrste). Spremenjeni gozdovi so pionirski gozdovi nastali na nekdanjih kmetijskih površinah (zlasti senožeti).

Odmrlo drevje

Preglednica OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m³/ha
10 - 29 cm	2,4	20,5	22,9	4,6	16,2	20,8	7,0	36,7	43,7	13,3
30 - 49 cm	3,2	2,2	5,4	0,3	2,2	2,5	3,5	4,4	7,9	11,1
50 in več cm	0,5	0,8	1,3	0,3	0,8	1,1	0,8	1,6	2,4	6,8
Skupaj	6,1	23,5	29,6	5,2	19,2	24,4	11,3	42,7	54,0	31,2

V RGR je 54 odmrlih dreves na ha oziroma 31,2 m³/ha, kar je podpovprečno v primerjavi s celotno GGE (65; 35,51 m³/ha). Predstavlja sicer 13,7 % celotne lesne mase, kar je več kot pred desetletjem (12,2 : 13,7). Prevladuje odmrlo drevje listavcev (79,1 %).

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	6,04	0,0	100,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	76,8	23,2	0,0
Drogovnjak	1.377,81	0,0	31,5	57,3	11,2	14,5	1,2	84,3	0,0	3,4	75,0	21,6	0,0
Debeljak	2.670,41					14,3	4,4	81,3	0,0	2,0	41,0	53,8	3,2
Sestoj v obnovi	42,45					27,7	62,5	9,8	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	1.209,74					11,0	8,7	80,3	0,0				
Grmičav gozd	1.302,61												
Pionirski gozd z grmišči	80,47	0,0	33,9	66,1	0,0								
Skupaj	6.689,53												

Prevladujejo drogovnjaki in debeljaki (60,5 %). Precej je tudi raznomernih gozdov (18,1 %) in grmičavega gozda na ekstremnih rastiščih (19,5 %).

Sestoji so srednjih zasnov, nekateri odlično nenegovani, drogovnjaki nenegovani, imajo normalen sklep, razen debeljakov, ki imajo že po večini pretrgan sklep.

Pomladek

Preglednica D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	12,28	0,18	7,76	3,03	24,64	6,55	4,68	0,33	59,45
%	0,18	0,00	0,12	0,05	0,37	0,10	0,07	0,00	0,89

Podmladek se pojavlja le na 0,89 % površine, kar pa je precej več kot pred desetletjem (0,13 %). Prevladujeta pomladka bukke (41,6 %) in smreke (20,2 %). Prisoten je zlasti v presvetljenih debeljakih in sestojih v obnovi, v ostalih razvojnih fazah je delež podmladka zanemarljiv.

Kakovost drevja⁸⁹

Preglednica K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	70	1,4	7,1	18,6	35,7	37,2
Jelka	4	0,0	0,0	50,0	25,0	25,0
Bor	25	0,0	0,0	28,0	64,0	8,0
Macesen	3	0,0	0,0	33,4	33,3	33,3
Bukev	284	0,7	2,8	22,9	30,3	43,3
Pl. list.	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Dr. tr. list.	9	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj iglavci	102	1,0	4,9	22,5	42,2	29,4
Skupaj listavci	294	0,7	2,7	22,4	29,3	44,9
Skupaj	396	0,8	3,3	22,5	32,6	40,8

⁸⁹ Določa se pri drevesih s prsnim premerom nad 30 cm.

Kakovost drevja je zelo podpovprečna. Kakovost se je v primerjavi s prejšnjim ureditvenim obdobjem poslabšala. Boljša je pri drevesih ohranjenih sestojev, Nekoliko boljša je pri iglavcih kot pri listavcih. Kakovost drevja v varovalnih gozdovih nam je lahko le v orientacijo kaj naredi narava sama.

Poškodovanost sestojev

Preglednica PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	6,3
Veje/krošnja	7,6
Osutost	0,8
Skupaj	14,7

Poškodovanost drevja je nadpovprečna v primerjavi s poškodovanostjo v GGE (13,6 %), in se je v primerjavi s preteklim načrtom precej povečala (8,1→14,7 %). Vzrok so naravne ujme, ki so prizadele tudi gozdove tega RGR (drevje ima poškodovane veje in krošnje) in zaradi kotalečega kamenja (drevje ima poškodovan koreničnik, deloma deblo).

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Preglednica D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek m ³	Realiziran posek m ³	Realizacija sečnje %	Skupna realizacija možnega p. %
Iglavci	11.667	4.485	38,4	7,7
Listavci	46.817	3.677	7,9	6,3
Skupaj	58.484	8.162	14,0	14,0

Možni posek je bil 14 % realiziran, kar pomeni zgolj 0,53 % od lesne zaloge oziroma 1,22 m³/ha. Posek po skupinah drevesnih vrst pokaže, da ga večina odpade na smreko (47,6 %), na bukev pa 20,3 %. Največji delež poseka od LZ drevesne vrste pa odpade na hrast (24,1 %) (prim.: smreka 2,4 %, bukev 0,2 %). Posek je bil tudi manjši od poseka v prejšnjem ureditvenem obdobju, ko je bilo posekano 11.030 m³.

Preglednica OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Nega mladja	ha	0,34	0,00	0,0
Nega letvenjaka	ha	1,28	0,00	0,0
Nega ml. drogovnjaka	ha	0,21	0,00	0,0
Vzdrževanje grmišč	ha	0,51	0,00	0,0
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	1,70	0,0
Vzdrževanje travinj	ha	0,00	7,60	0,0

Gojitvena in varstvena dela so bila načrtovana v mlajših razvojnih fazah, ki pa v glavnem niso bila izvedena, bila pa so izvedena nenačrtovana dela predvsem s področja varstva gozdov in lovstva.

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zalog, prirastek, posek

Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2004 do 2024

Leto	Površina ha	Lesna zalog			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2004	7.449,89	49,9	131,7	181,7	0,93	1,69	2,63	0,07	0,08	0,15
2014	6.637,22	41,1	168,3	209,4	0,91	3,10	4,01	0,07	0,06	0,12
2024	6.689,53	49,9	178,2	228,2	0,66	2,77	3,43	0,35	1,17	1,52

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek).

Površina RGR se je zmanjšala, ker je bilo ruševje v preteklosti izločeno iz gozda, mestoma pa zaradi natančnejše opredelitve meje varovalnih gozdov.

LZ je v zadnjih desetletjih pričakovano narasla zaradi intenzivnega priraščanja predvsem drogovnjakov poleg tega je bil možni posek določen manj od prirastka in še ta se je skromno realiziral. Nižji je realiziran posek (59,9 % : 14,0 %).

Drevesna sestava

Preglednica D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drev. vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2004	14,8	2,2	5,8	4,5	0,2	55,1	0,0	1,8	14,4	1,2
2014	11,5	1,3	4,0	2,8	0,0	62,3	0,0	2,3	14,6	1,2
2024	14,3	0,9	4,5	2,1	0,0	62,6	0,0	3,0	11,8	0,8

Deleži in razmerja med glavnimi drevesnimi vrstami ostajajo skoraj nespremenjena.

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

Prioritetni cilj je trajna pokritost in stabilnost teh gozdov, vitalnost gozdnega drevja ter ohranjanje ali krepitev varovalne in zaščitne funkcije.

Ukrepi so premalo intenzivni, da bi z njimi lahko usmerjali gozdove k ciljnemu stanju, zato z njimi predvsem težimo k naravnemu oz. čim bolj stabilnemu stanju gozdov in krepitevi varovalne sposobnosti upoštevajoč lokalne rastiščne razmere.

Ciljna drevesna sestava: na vsakem rastišču usmerjati razvoj sestojev k čimbolj naravni drevesni sestavi.

Ciljna zgradba sestojev: načeloma skupinsko raznodobna in raznomerna, vsekakor pa takšna, ki čimbolj stabilno zagotavlja varovalne učinke gozda.

Gozdnogojitvene usmeritve

Sečnja v varovalnih gozdovih je omejena le na dostopnejše predele in manj ekstremna rastišča. Usmerjena je zlasti v krepitev varovalne in zaščitne funkcije (pomladitev starejših debeljakov, nega drogovnjakov z namenom povečevanja stojnosti, sanitarne sečnje, sanacija žarišč in usadov, ipd.), zlasti nad prometnicami in drugimi izpostavljenimi objekti.

V gozdovih visokogorja je najbolj primerno skupinsko prebiralno gospodarjenje. V gozdovih ob Soči so potrebne sanitarne sečnje prezrelih iglavcev in postopna pomladitev sestojev, saj so mladi gozdovi veliko odpornejši na občasne poplave. Redčenja obvodne drevnine naj se izvajajo v pozno poletnem ali jesenskem času izven obdobja razmnoževanja ptic. Posegi naj se izvajajo na podlagi natančnejših usmeritev pristojne organizacije za ohranjanje narave.

Prezreli gozdovi na strminah so potrebni postopne naravne obnove, vendar so ukrepi močno omejeni z dostopnostjo. Izvajati zmerna redčenja, predvsem pa sanitarno sečnjo.

Poudarek je na obnovi prestarih sestojev, zlasti na nestabilnih rastiščih. Pospeševati drevesne vrste z globokim in razvejanim koreninskim sistemom. Vsi ukrepi morajo biti usmerjeni v krepitev varovalne funkcije, ob tem pa moramo, kjer je to potrebno, upoštevati še biotopsko, estetsko, socialno in rekreativno funkcijo.

Vsi ukrepi morajo biti malopovršinski.

Kjer je potrebno sestoje negujemo, zlasti drogovnjake v smislu povečanja stojnosti, in uvajamo v naravno obnovo. Gradnji gozdne in druge infrastrukture v varovalnih gozdovih se je treba čim bolj izogibati; v kolikor ne gre drugače, mora biti v največji meri upoštevana varovalna funkcija

Ukrepi

Preglednica D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	21,9	78,1	100,0
- ciljno (%)	-	-	-
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	49,9	178,2	228,1
- ciljna (m ³ /ha)	-	-	-
Prirastek (m ³ /ha/leto)	0,66	2,77	3,43
Možni posek (m ³ /ha)	3,5	11,6	15,1
Možni posek (m ³ /ha/leto)	0,35	1,17	1,52
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	7,1	6,6	6,7
Intenziteta m. p. prirastek (%)	53,3	42,2	44,3
Izravnalna doba (let)	-	-	-

Ukrepi v varovalnih gozdovih so se določali preliminarно ob izdelavi opisov sestojev glede na konkretne gozdnogojitvene potrebe ob upoštevanju funkcij gozda, zlasti varovalne in glede na pravilne in druge možnosti. Ukrepanje bo nekoliko intenzivnejše pri smreki zaradi slabše stojnosti in sanitarnih sečenj.

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	20.401	1.870	0	0	0	1.250	23.521		
	%	86,7	8,0	0,0	0,0	0,0	5,3	100,0	7,0	53,5
Listavci	m³	65.382	7.366	0	0	0	5.353	78.101		
	%	83,7	9,4	0,0	0,0	0,0	6,9	100,0	6,6	42,2
Skupaj	m³	85.783	9.236	0	0	0	6.603	101.622		
	%	84,4	9,1	0,0	0,0	0,0	6,5	100,0	6,7	44,3

Zaradi zagotavljanja funkcij gozdov so načrtovana redčenja drogovnjakov in pomladitvene sečnje starejših debeljakov, redčenje raznomernega gozda in manjše sanitarne sečnje smreke. Kljub temu pa se bo delež iglavcev v prihodnje še nekoliko povečal zaradi višjega prirastka iglavcev.

Prirastek se bo akumuliral zlasti v odročnih in manj dostopnih gozdovih, del žive lesne mase bo tudi v prihodnje še intenzivnejše odmiral, kar je z vidika biotske raznolikosti ugodno (izboljšanje habitatnih razmer za nekatere ogrožene vrste ptic, ki so zajete v Naturo 2000).

Preglednica NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Sadnja	ha	0,93	0,93
Obžetev	ha	0,93	1,86
Nega mladja	ha	1,40	2,80
Nega ml. drogovnjaka	ha	0,20	0,20
Zaščita s premazom	ha	0,93	2,79

Poudarek je na negi mladja in prvem redčenju drogovnjakov zaradi izboljšanja naravne zasnove in posledično dviga kakovosti drevja. Predvidena je tudi sadnja v od ujm prizadetih gozdovih.

9.2.8 RGR 80000: DEGRADIRANI GOZDOVI ZA PREMENO

RGR vključuje naslednje odseke in oddelke: 12c, 17c, 24a, 25b, 29c, 37b, 38b, 39b, 48e, 65a, 68c, 69b, 70b, 73b, 77a, 78b, 81b, 95b, 95c, 96a, 99a, 100a, 101b, 105b, 106c, 106d, 115c, 130b, 131b, 132b, 134a, 135a, 137b, 138, 139b, 140b, 142b, 143d, 145a, 153d, 163b, 165c, 166c, 177 in 179.

S 1. stopnjo poudarjenosti so prisotne varovalna f., rekreacijska f., turistična f., f. varovanja naravnih vrednot, estetska f. in lovno-gospodarska f..

Z 2. stopnjo poudarjenosti pa so prisotne naslednje funkcije: varovalna, hidrološka, ohranjanje biotske raznovrstnosti, rekreacijska, turistična.

Preglednica LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	1.206,96	183,73	473,98	1.864,67
Delež (%)	64,7	9,9	25,4	100,0

Gozdovi tega RGR so po površini GGE raztreseni. Večino degradiranih gozdov za premeno najdemo na obrobju Bovške kotline in v stranskih dolinah na opuščeni, zaraščeni senožetih in pašnikih. Za ta RGR je značilna zelo nadpovprečna površina zasebnih gozdov, ki prevladujejo.

STANJE GOZDOV

Rastišče

Preglednica D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
552	<i>Predalpsko podgorsko bukovje na karbonatih</i>	9	585,84	31,4
563	<i>Alpsko-predalpsko črnogabrovje in malojesenovje</i>	1	2,52	0,1
581	<i>Osojno bukovje s kresničevjem</i>	7	21,37	1,1
592	<i>Predalpsko-alpsko toploljubno bukovje</i>	5	73,92	4,0
611	<i>Gorsko obrežno jelševje in velikojesenovje</i>	7	35,40	1,9
622	<i>Obrežno rdečeborovje</i>	1	1,16	0,1
623	<i>Bazoljubno črnoborovje</i>	1	55,00	2,9
632	<i>Predalpsko gorsko bukovje</i>	9	611,77	32,9
635	<i>Alpsko bukovje s snežnobelo bekico</i>	7	150,39	8,1
683	<i>Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico</i>	7	6,19	0,3
781	<i>Kisloljubno gorsko bukovje</i>	11	321,11	17,2
	Skupaj	8,710	1.864,67	100,0

V tem RGR so združeni pretežno pionirski gozdovi, nastali z zaraščanjem opuščeni kmetijskih zemljišč. Gre za najbolj rodovitna rastišča v GGE.

Podroben opis združb ter njihova razširjenost se nahajajo v poglavju 1.1.7.

Zgradba gozda

Gozdovi za premeno so pestri tako v pogledu sestojne zgradbe kot števila in razmerja drevesnih vrst. Večini je skupno dejstvo, da so nastali z zaraščanjem kmetijskih površin in le manjši delež je bil v svojem razvoju deležen nege. V glavnem so bili prepuščeni naravnemu razvoju. Ohranjeni fragmenti prvotnih gozdov se prepletajo z različnimi razvojnimi fazami pionirskega gozda, grmišč in še obdelanimi ali že opuščeni senožetmi in travniki. V drevesni zgradbi prevladujejo plameniti in trdi listavci, manj pa je buke in iglavcev (smreke); na rastiščih alpskega bukovega gozda pa najdemo na opuščeni senožetih skoraj čiste pionirske gozdove smreke in rdečega bora. Gozdovi so zdravi in vitalni; les je v povprečju srednje in slabe kvalitete, čeprav najdemo mestoma tudi zelo kvalitetne sestojne.

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%	m³/ha	%
Iglavci	4,4	16,5	26,5	24,8	27,8	55,3	19,9	0,69	14,4
Listavci	16,8	25,2	24,8	19,8	13,4	223,3	80,1	4,14	85,6
Skupaj	14,3	23,5	25,2	20,8	16,2	278,6	100,0	4,83	100,0

Lesna zaloga je skoncentrirana v srednjih debelinskih razredih. Lesna zaloga se je v primerjavi s prejšnjim ureditvenim obdobjem sicer premaknila v višje debelinske razrede in se je tudi sicer precej povečala (220,5 → 278,6 m³/ha) zaradi intenzivnega priraščanja drogovnjakov in debeljakov na dobrih rastiščih. Tudi prirastek se je povišal s 4,67 m³/ha na 4,83 m³/ha. Močno prevladujejo listavci (80,2 %).

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po drevesnih vrstah

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr. tr. list.	Meh. list.
Dejansko stanje	m³/ha	40,1	0,1	13,4	1,8	142,3	0,0	42,0	30,9	8,0
	%	14,4	0,0	4,8	0,6	51,1	0,0	15,1	11,1	2,9
Naravno stanje	%	10,0	0,0	2,0	1,0	60,0	2,0	15,0	10,0	0,0

Najbolj zastopana drevesna vrsta je bukev (51,10 %), sledijo smreka (14,38 %), črni gaber (8,03 %), veliki jesen (7,34 %), lipa (4,50 %), gorski javor (3,10 %), črni bor (2,64 %), črna jelša (2,21 %), rdeči bor (2,19 %), mali jesen (1,13 %), macesen (1,06 %). Ostale drevesne vrste imajo manj kot 1,0 % delež. Največje odstopanje med dejanskim in naravnim stanjem je pri bukvi (8,9 %), ki jo je premalo, preveč pa je predvsem smreke (4,4 %).

Ohranjenost gozdov

Preglednica OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	575,12	33,5	610,88	35,6	342,17	19,9	189,68	11,0	1.717,85	92,1
GPN, ukrepi so dovoljeni	141,16	96,1	5,66	3,9	0,00	0,0	0,00	0,0	146,82	7,9
Skupaj vsi gozdovi	716,28	38,3	616,54	33,1	342,17	18,4	189,68	10,2	1.864,67	100,0

Prevladujejo dokaj ohranjeni gozdovi s sorazmerno velikim deležem naravne sestave drevesnih vrst (bukev, smreka), ker njihov razvoj skozi desetletja prehaja v »normalen« gozd. Spremenjeni so zlasti na območjih nekdanjih kmetijskih površin (pašniki, senožeti). Ohranjeni so na težje dostopnih predelih.

Odmrlo drevje

Preglednica OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m³/ha
10 - 29 cm	11,3	47,5	58,8	3,8	47,5	51,3	15,1	95,0	110,1	38,9
30 - 49 cm	5,0	1,3	6,3	0,0	2,5	2,5	5,0	3,8	8,8	14,4
50 in več cm	0,0	1,3	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	1,3	1,3	4,1
Skupaj	16,3	50,1	66,4	3,8	50,0	53,8	20,1	100,1	120,2	57,4

V RGR je največje število odmrlih dreves, kar 120 odmrlih dreves na ha oziroma 57,4 m³/ha, kar predstavlja kar 20,6 % celotne lesne mase, kar je tudi veliko več kot pred desetletjem (9,66 : 20,6) in nad povprečjem za celotno GGE (65; 35,51 m³/ha). Prevladuje odmrlo drevje listavcev (83,3 %).

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	8,06	0,0	95,7	4,3	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,7	91,9	4,4
Drogovnjak	358,97	0,0	49,0	47,2	3,8	8,1	1,2	90,7	0,0	8,0	74,9	17,1	0,0
Debeljak	731,82					24,4	18,7	56,9	0,0	6,0	63,0	27,9	3,1
Sestoj v obnovi	108,75					65,8	21,7	12,5	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	345,66					3,0	45,6	51,4	0,0				
Grmičav gozd	23,82												
Pionirski gozd z grmišči	287,59	0,0	22,0	78,0	0,0								
Skupaj	1.864,67												

Prevladujejo drogovnjaki in debeljaki (58,6 %).

Sestoji so srednjih zasnov, nekateri odlično drugi nenegovani, zlasti drogovnjaki, sklep je po večini normalen, razen debeljakov, ki imajo nekateri že pretrgan sklep.

Pomladek

Preglednica D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	3,67	0,29	0,78	0,28	18,73	2,95	1,97	0,37	29,04
%	0,20	0,02	0,04	0,02	1,01	0,16	0,11	0,02	1,58

Podmladek se pojavlja le na 1,58 % površine, kar pa je sicer več kot pred desetletjem (0,72 %). Prevladujeta pomladka bukke (63,9 %) in smreke (12,7 %). Prisoten je zlasti v presvetljenih debeljakih in sestojih v obnovi, v ostalih razvojnih fazah je delež podmladka zanemarljiv.

Kakovost drevja⁹⁰

Preglednica K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	8	0,0	0,0	62,5	37,5	0,0
Bor	11	9,1	18,2	72,7	0,0	0,0
Bukev	63	0,0	3,2	34,9	33,3	28,6
Plemeniti listavci	20	0,0	0,0	30,0	25,0	45,0
Dr. tr. list.	8	0,0	0,0	0,0	12,5	87,5
Skupaj iglavci	19	5,3	10,5	68,4	15,8	0,0
Skupaj listavci	91	0,0	2,2	29,7	29,7	38,4
Skupaj	110	0,9	3,6	37,3	27,3	30,9

Kakovost drevja je podpovprečna. Kakovost se je v primerjavi s prejšnjim ureditvenim obdobjem poslabšala. Boljša je pri drevesih ohranjenih sestojev, slabša po dolini, kjer prevladuje pionirski značaj sestojev. Boljša je pri iglavcih in smreki kot pri listavcih in bukvi.

Poškodovanost sestojev

Preglednica PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	2,4
Veje/krošnja	7,1
Osutost	4,7
Skupaj	14,2

Poškodovanost drevja je skoraj enaka v primerjavi s poškodovanostjo v GGE (13,6 %), in se je v primerjavi s preteklim načrtom precej povečala (6,1→14,2 %), predvsem zaradi osutosti, ki pred 10-imi leti ni bila zaznana. Vzrok so tudi naravne ujme (vetrolomi), ki so prizadele tudi gozdove tega RGR; drevje ima predvsem poškodovane veje in krošnje.

⁹⁰ Določa se pri drevesih s prsnim premerom nad 30 cm.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Preglednica D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek m ³	Realiziran posek m ³	Realizacija sečnje %	Skupna realizacija možnega p. %
Iglavci	19.201	7.626	39,7	8,6
Listavci	69.004	11.718	17,0	13,3
Skupaj	88.205	19.344	21,9	21,9

Možni posek je bil kot v večini ostalih RGR slabo realiziran (21,9 %), kar pomeni, da je bil posek 3,72 % od celotne lesne zaloge oziroma 10,37 m³/ha. Posek po skupinah drevesnih vrst pokaže, da ga večina odpade na smreko (34,4 %), nato na plemenite listavce (26,6 %), šele nato na bukev (19,6 %). Posek je bil tudi precej manjši kot v prejšnjem ureditvenem obdobju, ko je bilo posekano 29.045 m³.

Preglednica OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Sadnja	ha	3,59	0,00	0,0
Obžetev	ha	10,77	0,00	0,0
Nega mladja	ha	0,47	0,00	0,0
Nega ml. drogovnjaka	ha	2,19	0,00	0,0
Zaščita s premazom	ha	14,36	0,00	0,0
Vzdrževanje travinj	ha	147,80	18,00	12,2
Priprava sestoja	ha	0,00	1,50	0,0
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	1,64	0,0

Gojitvena in varstvena dela so bila načrtovana v mlajših razvojnih fazah in za potrebe lovstva, ki pa v glavnem niso bila izvedena, bila pa so izvedena nenačrtovana dela predvsem s področja varstva gozdov.

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zalog, prirastek, posek

Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2004 do 2024

Leto	Površina ha	Lesna zalog			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2004	1.814,28	46,3	165,6	211,8	1,44	3,05	4,49	0,75	0,84	1,59
2014	1.870,26	40,6	179,9	220,6	0,99	3,68	4,67	0,41	0,63	1,03
2024	1.864,67	55,3	223,3	278,6	0,69	4,14	4,83	0,84	2,93	3,77

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek).

Površina gozdov ostaja skoraj nespremenjena. LZ je v zadnjih desetletjih pričakovano narasla zaradi intenzivnega priraščanja predvsem drogovnjakov poleg tega se je možni posek le slabo realiziral, prirastek pa se je zaradi večjega deleža priraščajočih drogovnjakov in debeljakov na dobrih rastiščih povečeval. Nižji je realiziran posek (78,6 % : 21,9 %).

Drevesna sestava

Preglednica D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drev. vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2004	12,9	0,0	7,6	1,3	0,1	39,2	1,0	16,7	16,4	4,8
2014	12,4	0,0	5,2	0,9	0,0	42,5	0,9	17,4	14,9	5,8
2024	14,4	0,0	4,8	0,6	0,0	51,1	0,0	15,1	11,1	2,9

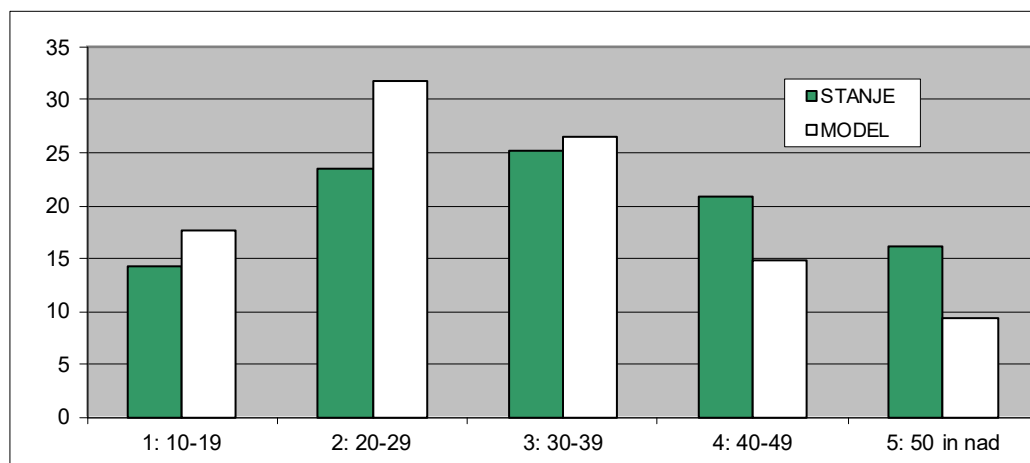
Pri razvoju gozdov v pogledu drevesne sestave je opaziti povečevanje deleža smreke in bukve (ugodno), zmanjšujejo pa se deleži plemenitih listavcev (neugodno), drugih trdih listavcev in mehkih listavcev (ugodno).

Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica D-SM: Delež razvojnih faz v GGE in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	8,06	0,4					
Drogovnjak	358,97	19,3					
Debeljak	731,82	39,3					
Sestoj v obnovi	108,75	5,8					
Raznomerno (sk-gnz)	345,66	18,5					
Grmičav gozd	23,82	1,3					
Pionirski gozd z grmišči	287,59	15,4					
Skupaj	1.864,67	100,0					

Grafikon D-SM: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah

Debelinska struktura kaže na manjko mladovij, drogovnjakov in tanjših debeljakov, presežek pa je v najdebelejših dveh debelinskih stopnjah, kar kaže na to, da gre že za starejše pionirske gozdove.

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

Skupinsko mešani raznodobni in raznomerni gozdovi bukve, smreke in plemenitih listavcev, z gnezdasto do šopasto primesjo drugih trdih listavcev in posamično primesjo macesna in hrasta.

Ciljna drevesna sestava: smreka 11%, macesen 1%, bor 3%, bukev 60%, hrast 2%, pl.listavci 12%, dr.trdi list. 8%, mehki listavci 3%.

Ciljno stanje razvojnih faz: mladovje 5 %, drogovnjak 28 %, debeljak 38 %, sestoj v obnovi 11 %, raznomerni 10 %, pionirski in grmičavi 8 %.

Ciljna lesna zaloga: 289 m³/ha. **Končna lesna zaloga:** 430 m³/ha.

Ciljna kakovost⁹¹: iglavci B-C 40 %, ostalo drogovni, droben tehnični in celulozni les; listavci A2 in B 25 %, C in D 40 %, ostalo prostorninski les.

Ciljno razdobje: 20 let.

⁹¹ Po Pravilniku o merjenju in razvrščanju gozdnih lesnih sortimentov (2011) pomenijo okrajšave: Pri listavcih: A1-rezan furnir, A2-luščenec, B-žagan les1, C-žagan les2, D-žagan les3, pri iglavcih pa: A1-resonančni les, A2-furnir, B-žagan les1, C-žagan les2, D1-žagan les3, D2 les za embalažo, ostali nerazvrščeni les nižje vrednosti ima okrajšavo O (drva, prostorninski les in les za celulozo).

Gozdnogojitvene usmeritve

Različne oblike (premenilnega) skupinsko postopnega gospodarjenja, izboljšanje sestojne zasnove, povečanje deleža bukve in plemenitih listavcev s **proizvodno dobo** 110 let, **pomladitveno dobo** 20 let.

Najbolj uporabna je sproščena tehnika gojenja gozdov na osnovi nege, katere cilj je prevesti sestoj v skupinsko postopni sistem gospodarjenja. Ponekod prevladuje staro drevje, ki je ostanek posameznih osebkov ali šopov na kmetijskih površinah. To drevje nam danes služi kot semenjaki, v primeru, če gre za lepa in kvalitetno drevje pa z njimi gospodarimo kot s prihranjenci. Zaradi močnega in kvalitetnega jesenovega mladja je na delih površine RGR primerna indirektna premena.

Na najboljših rastiščih je dopustna indirektna premena, sicer pa te sestoj prepustimo naravnemu sukcesijskemu razvoju. Kjer se pojavi interes za sečnjo, pa ni ustreznih pogojev za indirektno premene in premenilna redčenja, je možna tudi panjevska sečnja s puščanjem perspektivnih semenskih drevesnih vrst. V vseh razvojnih fazah pospešujemo predvsem bukev, deloma tudi smreko in plemenite listavce. Vsak ukrep je potrebno prilagoditi sestojnim in rastiščnim razmeram.

V drogovnjakih naj bo pogostnost vračanja 10-15 let. Jakost naj ne preseže 20%. V debeljakih je pogostnost vračanja 15-20 let, jakost naj bo do 15%.

V debeljakih je poudarek na uvajanju v obnovo, za ustrezno primes smreke v mladju je potrebno oblikovati dovolj velika pomladitvena jedra. Redčenje kvalitetnih debeljakov. Jakost svetlitvenih sečenj naj bo do 40 %, v težkih spravičnih pogojih do 45%.

V sestojih v obnovi je potrebno nadaljevanje in zaključek obnove, izvajati tudi nego mladja.

V raznomernih sestojih naj prevladuje nega z poudarkom na pomlajevanju.

Jakost premenilnih redčenj naj bo prilagojena sestoji in rastišču (okvirno 22 %). Indirektno premene in premenilna redčenja izvajati v sestojih z boljšo zasnovo. Pri panjevski sečnji (obhodnja 50-60 let) težiti k spremembi iz nizkega v srednji gozd, zato puščati čim več semenjakov. V grmiščih in ostalih slabih sestojih je na boljših rastiščih dopustna indirektna premena, sicer pa jih prepustimo naravnemu sukcesijskemu razvoju.

Poudarek pri negi habitatov je na vzdrževanju obstoječih travinj in grmišč.

Šibko prizadete sestoj po žledolomu boljših zasnove sanirati v prvi polovici veljavnosti načrta.

Ukrepi

Preglednica D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	19,9	80,1	100,0
- ciljno (%)	15,0	75,0	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	55,3	223,3	278,6
- ciljna (m ³ /ha)	53,9	235,4	289,3
Prirastek (m ³ /ha/leto)	0,69	4,14	4,83
Možni posek (m ³ /ha)	8,3	29,3	37,7
Možni posek (m ³ /ha/leto)	0,84	2,93	3,77
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	15,1	13,1	13,5
Intenziteta m. p. prirastek (%)	121,2	70,9	78,1
Izravnalna doba (let)			20

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	11.966	3.252	0	0	0	371	15.589		
	%	76,7	20,9	0,0	0,0	0,0	2,4	100,0	15,1	120,4
Listavci	m³	39.015	12.538	0	0	0	3.152	54.705		
	%	71,3	22,9	0,0	0,0	0,0	5,8	100,0	13,1	70,9
Skupaj	m³	50.981	15.790	0	0	0	3.523	70.294		
	%	72,5	22,5	0,0	0,0	0,0	5,0	100,0	13,5	78,0

Možni posek je nižji kot pred 10-letji (88.205 m³ : 70.294 m³) zaradi želje po akumulaciji lesne zaloge, dvigu prirastka in povečanju stabilnosti gozdov. Najpomembnejši ukrepi poseka so nega raznomernega gozda, uvajanje debeljakov v obnovo in redčenje drogovnjakov.

Preglednica NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Sadnja	ha	0,06	0,06
Obžetev	ha	0,06	0,12
Nega mladja	ha	7,41	14,82
Nega letvenjaka	ha	0,35	0,35
Nega ml. drogovnjaka	ha	29,26	29,26
Zaščita s premazom	ha	0,06	0,18

Poudarek je na negi mladja in prvem redčenju drogovnjakov zaradi izboljšanja naravne zasnove in posledično dviga kakovosti drevja. Predvidena je tudi sadnja v od ujm prizadetih gozdovih.

10 LITERATURA

Bončina, A. in sod., 2021	Gozdni rastiščni tipi Slovenije. BF, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire in Zavod za gozdove Slovenije. Ljubljana.
Buser, S., 1986:	Osnovna geološka karta – tolmač listov Tolmin-Videm. Elaborat. SGG Tolmin.
Fučka, D., 2024	Naravovarstvene smernice za GGN GGE Bovec (2024-2033). Številka: 3563-0080/2024-2. ZRSVN, OE Nova Gorica.
Hafner, M. in sod., 2020	Analiza stanja poškodovanosti gozdnega mladja od rastlinojede parkljaste divjadi v letih 2010, 2014, 2017 in 2020. Zavod za gozdove Slovenije. Ljubljana.
Kušar, G., 2007	Zanesljivost ugotavljanja volumna dreves in lesne zaloge sestojev z enoparametrijskimi funkcijami in stratifikacijo. Doktorska disertacija, BF, oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, 277 str. Ljubljana.
Kutnar, L. in sod., 2021	Tipologija gozdnih rastišč Slovenije na podlagi ekoloških in vegetacijskih razmer za potrebe usmerjanja razvoja gozdov. Gozdarski vestnik, 70/2021. ZGDS Ljubljana.
Leban, F., 1998:	Analiza zaraščanja v območni enoti Tolmin. Višješol. dipl. nal., Ljubljana, BF, Oddelek za gozdarstvo.
Marušič, I., in ostali, 1998:	Krajine Alpske regije. Regionalna razdelitev krajinskih tipov v Sloveniji, 1. RS MOP Urad za prostorsko planiranje. Ljubljana.
Pagon, J. in sod., 2021	Gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarskega območja Tolmin 2021-2030, Zavod za gozdove Slovenije, OE Tolmin.
Oblak, D. in sod., 2004	Gozdnogospodarski načrt GGE Bovec 2004-2013. Zavod za gozdove Slovenije, OE Tolmin. Tolmin.
Oblak, D. in sod., 2014	Gozdnogospodarski načrt GGE Bovec 2014-2023. Zavod za gozdove Slovenije, OE Tolmin. Tolmin.
Žgur, Ž. in sod., 2024	Podrobne kulturnovarstvene usmeritve za načrtovanje GGN GGE Bovec in Predmeja. Številka: 35106-0086-4/2024. ZVKD Slovenije, OE Nova Gorica.
Odlok, 1990	Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Tolmin. Uradno glasilo občin Ajdovščina, Nova Gorica in Tolmin, št. 5/90, s.146-152 in 6/93.
Pravilnik, 2004	Pravilnik o financiranju in sofinanciranju vlaganj v gozdove. Uradni list RS, št. 71/04, 95/04, 37/05, 87/05, 73/08, 63/10, 54/14, 60/15, 86/16, 31/19, 116/22, 137/22 – popr. in 30/24. Ljubljana.
Pravilnik, 2009a	Pravilnik o varstvu gozdov. Uradni list RS, št. 114/09, 31/16, 52/22 in 125/22 - popr. Ljubljana.
Pravilnik, 2009b	Pravilnik o vsebini vlog za pridobitev projektnih pogojev in pogojev za druge posege v prostor ter o vsebini vlog za izdajo vodnega soglasja. Uradni list RS, št. 25/09. Ljubljana.
Pravilnik, 2009c	Pravilnik o gozdnih prometnicah. Uradni list RS, št. 4/09. Ljubljana.
Pravilnik, 2010	Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo. Uradni list RS, št. 91/10 in 200/20. Ljubljana.
Priročnik, 2012	Priročnik za izdelavo gozdnogospodarskih načrtov gozdnogospodarskih enot, dopolnitev. Zavod za gozdove Slovenije, Centralna enota. Ljubljana.
Program, 2015	Program upravljanja območij Natura 2000 (2015-2020). Vlada Republike Slovenije. Ljubljana.
Resolucija, 2007	Resolucija o nacionalnem gozdnem programu. Uradni list RS, št. 111/07. Ljubljana.
Uredba, 2004	Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 – popr., 39/13 – odl. US, 3/14, 21/16 in 47/18). Ljubljana.
Uredba, 2005	Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom. Uradni list RS, št. 88/05 in 56/07 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20. Ljubljana.
Uredba, 2008	Uredba o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja. Uradni list RS, št. 89/08 in 49/20. Ljubljana.

LITERATURA

Uredba, 2013	Uredba o posegih v okolje, za katere je obvezna presoja vplivov na okolje. Uradni list RS, št. 51/13, 57/15, 26/17, 105/20 in 44/22 – ZVO-2. Ljubljana.
Usmeritve, 2020	Usmeritve s področja upravljanja z vodami za pripravo gozdnogospodarskih načrtov. Direkcija Republike Slovenije za vode. Ljubljana.
ZDLov-1	Zakon o divjadi in lovstvu. Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08, 46/14 – ZON-C, 31/18, 65/20, 97/20 – popr, 44/22 in 158/22. Ljubljana.
ZG	Zakon o gozdovih. Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 24/15, 9/16 – ZGGLRS, 77/16 in 78/23 - ZUNPEOVE.
ZON	Zakon o ohranjanju narave. Uradni list RS, št. 96/04, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20, 3/22 – ZDeb, 105/22 – ZZNŠPP in 18/23 – ZDU-10. Ljubljana.
ZTNP	Zakon o Triglavskem narodnem parku. Uradni list RS, št. 52/10, 46/14 – ZON-C, 60/17, 82/20 in 18/23 – ZDU-10. Ljubljana.
ZV-1	Zakon o vodah. Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdrl-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15, 65/20, 35/23 – odl. US in 78/23 - ZUNPEOVE. Ljubljana.
ZVKD-1	Zakon o varstvu kulturne dediščine. Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16, 21/18 – ZNOrg in 78/23 - ZUNPEOVE. Ljubljana.

11 NAČRT SO IZDELALI

Sodelavci pri izdelavi načrta

Pri obnovi načrta so pri posameznih delih sodelovali naslednji sodelavci:

Danijel Oblak	Nosilec obnove načrta, besedilo načrta, oblikovanje načrta
Florjan Leban	Kabinetna posodobitev sestojne karte, ažuriranje opisov sestojev, vnos podatkov, obdelava podatkov, izdelava kart, indeks gozdnih posestnikov, tehnična pomoč
Marko Kravanja	Kabinetna posodobitev sestojne karte, ažuriranje opisov sestojev in določevanje ukrepov
Karin Rutar	Popis stalnih vzorčnih ploskev, vnos podatkov, kabinetna posodobitev sestojne karte
Ambrož Blažko	Izračun tarif
Dragan Marković	Pregled podatkov, sodelovanje pri poglavjih o družbeno gospodarskih razmerah in preteklem gospodarjenju (1.4, 1.5, 4.1, 4.2.1, 4.2.2)
Zoran Zavrtanik	Poglavje o gojitvenih in varstvenih delih (6.3.2)
Helena Zorn	Poglavja o gozdnih prometnicah (1.3, 4.2.3, 6.3.5)
Peter Razpet	Poglavja o prostoživečih živalih (1.1.8, 1.5.1, 3.9)
Jože Kovač	Poglavje Ekonomska presoja gospodarjenja z gozdovi (8)
Karin Rutar	Popis stalnih vzorčnih ploskev
Janez Pagon	Vsebinska in strokovna pomoč, recenzija načrta

Potek dela in poraba ur pri izdelavi načrta

Ker je zaradi vse bolj prepletenega dela pri obnovi GGN čedalje težje voditi porabo časa po posameznih delovnih sklopih, tovrstno spremljanje ni več smiselno, zato smo ga opustili. Lahko pa navedemo oceno, da je pri posodobitvi sestojne karte poraba časa na terenu v intenzivnejših GGE okoli 30 %, v manj intenzivnih GGE pa celo preko 50 % manjša.

Večino dela opravijo inženirji, kar je posledica višanja izobrazbene strukture in zahtevnosti dela. Zmanjšuje se delež dela figurantov (le popis SVP).

Manjša poraba ur je še zlasti pri opisih sestojev kot posledica predhodne kabinetne posodobitve sestojev karte s pomočjo Krajevne enote Bovec (revirni gozdar z gojitvenimi načrti) ob pomoči sodobnih pripomočkov zajemanja podatkov (DOF-5, LIDAR), na terenu pa se je določilo in pregledalo le ključne sestojke zaradi določitve potrebnih ciljev in ukrepov. Posledično so bili večji učinki pri opisih sestojev, kar je predvsem posledica drugačne, racionalnejše metode dela. Tudi skupna poraba časa za izdelavo načrta je precej padla, predvsem na račun racionalnejših opisov sestojev in izostanka obnove mej ter da se je SVP iskalo na podlagi že znanih konkretnih GPS koordinat.

Podpisniki

Delavec, odgovoren za pripravo načrta:
Danijel OBLAK, univ. dipl. inž. gozd.

Vodja odseka za načrtovanje razvoja gozdov:
mag. Janez PAGON, univ. dipl. inž. gozd.

Vodja OE Tolmin:
Edo KOZOROG, univ. dipl. inž. gozd.

Direktor ZGS:
Gregor DANEV, univ. dipl. inž. gozd.

Datum izdelave načrta

Osnutek načrta je bil izdelan in določen dne: 24. 5. 2024

Predlog načrta je bil izdelan in določen dne:

12 PRILOGE

12.1 OBRAZEC E1: Povzetek stanja in ukrepov na ravni GGE

Preglednica/LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	4.098,78	788,81	7.394,65	12.282,24
Delež (%)	33,37	6,42	60,21	100,00

Preglednica/GF1: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov in rastiščnogojitvenih razredih

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m³/ha			m³/ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
32190-gorska bukovja mešana z igl.	867,18	63,3	339,0	402,3	1,37	4,54	5,91	13,8	12,3	12,6	85,5
33590-predalpska jelova bukovja me.	615,28	159,5	226,4	385,9	2,96	2,33	5,30	23,0	26,4	25,0	182,0
35390-alpska bukovja (osred.oblika)	619,88	163,6	249,9	413,4	3,19	3,06	6,25	20,1	27,4	24,5	161,9
35490-alpska bukovja sušnih leg me.	224,37	88,4	178,5	266,9	1,47	2,55	4,02	13,3	12,0	12,5	82,7
80000-degradirani gozdovi za pr.	1.717,85	47,2	234,6	281,8	0,59	4,35	4,94	15,9	13,1	13,6	77,6
VEČNAMENSKI GOZDOVI skupaj	4.044,56	87,9	255,0	342,8	1,56	3,79	5,35	18,6	16,8	17,2	110,5
35290-alpska bukovja hladnih vlažnih	111,62	127,0	187,5	314,4	1,46	2,64	4,10	13,3	14,1	13,8	105,4
35390-alpska bukovja (osred.oblika)	778,40	83,3	244,1	327,4	1,62	2,99	4,61	11,8	11,1	11,3	80,2
35490-alpska bukovja sušnih leg me.	469,15	123,7	142,0	265,6	2,06	1,91	3,97	9,3	7,9	8,6	57,3
80000-degradirani gozdovi za pr.	146,82	150,1	90,7	240,8	1,93	1,65	3,59	12,3	13,2	12,6	84,6
GPN, UKREPI SO DOVOLJENI sku.	1.505,99	105,6	193,1	298,8	1,78	2,50	4,27	11,1	10,7	10,8	75,7
60000-gozdni rezervati	42,16	91,3	19,0	110,3	1,09	0,34	1,43	0,0	0,0	0,0	0,0
GPN, UKREPI NISO DOVOLJENI sk.	42,16	91,3	19,0	110,3	1,09	0,34	1,43	0,0	0,0	0,0	0,0
70000-varovalni gozdovi	6.689,53	49,9	178,2	228,2	0,66	2,77	3,43	7,0	6,6	6,7	44,3
VAROVALNI GOZDOVI skupaj	6.689,53	49,9	178,2	228,2	0,66	2,77	3,43	7,0	6,6	6,7	44,3
Skupaj vsi gozdovi	12.282,24	69,4	204,8	274,2	1,09	3,06	4,16	12,6	11,2	11,6	76,3

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradba sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
			Površina		Zasnova			
	ha	%	ha	%	1	2	3	4
Mladovje	65,13	0,5						
Drogovnjak	2.479,67	20,2	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	5.560,28	45,3	61,52	1,1	13,2	80,5	6,3	0,0
Sestoj v obnovi	547,24	4,5	107,75	19,7	0,0	70,6	29,4	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	1.772,36	14,4	35,55	2,0	0,0	24,2	75,8	0,0
Grmičav gozd	1.447,56	11,8	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	410,00	3,3	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	12.282,24	100,0	204,82	1,7	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	65,13	0,0	73,3	22,9	3,8	85,8	0,0	14,2	0,0	0,0	52,3	35,8	11,9
Drogovnjak	2.479,67	0,0	37,3	53,1	9,6	17,3	2,7	80,0	0,0	9,2	71,2	19,6	0,0
Debeljak	5.560,28					23,1	8,8	68,1	0,0	4,4	48,1	45,0	2,5
Sestoj v obnovi	547,24					66,4	18,5	15,1	0,0				
Dvoslojni sestoj	0,00					0,0	0,0	0,0	0,0				
Raznomerno (ps-šp)	0,00					0,0	0,0	0,0	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	1.772,36					9,1	15,5	75,4	0,0				
Panjevec	0,00												
Grmičav gozd	1.447,56												
Pionirski gozd z grmišči	410,00	0,0	25,3	74,7	0,0								
Skupaj	12.282,24												

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	4,7	15,3	25,2	24,2	30,6	19,4	53,1
Jelka	4,5	12,7	25,5	25,7	31,6	1,1	3,0
Bor	6,5	23,3	23,6	19,8	26,8	3,5	9,5
Macesen	4,9	18,3	25,6	22,3	28,9	1,4	3,8
Bukev	12,3	23,4	26,6	23,2	14,5	61,0	167,6
Pl. Ist.	18,3	26,4	24,5	18,8	12,0	4,3	11,7
Dr. tr. Ist.	29,6	28,3	19,6	13,3	9,2	8,4	23,0
Meh. Ist.	11,0	27,6	29,7	21,6	10,1	0,9	2,5
Iglavci	4,9	16,4	25,0	23,6	30,1	25,3	69,4
Listavci	14,6	24,1	25,8	21,8	13,7	74,7	204,8
Skupaj	12,2	22,2	25,5	22,3	17,8	100,0	274,2

Preglednica/LZ1/VNG: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst za večnamenske gozdove in gozdove s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	4,3	14,3	23,9	24,0	33,5	23,5	77,9
Jelka	4,1	11,9	22,7	24,5	36,8	1,2	4,0
Bor	5,1	17,5	26,4	25,3	25,7	2,5	8,3
Macesen	4,4	12,9	22,1	24,6	36,0	0,8	2,5
Bukev	11,6	22,5	26,1	24,9	14,9	60,2	199,0
Pl. Ist.	18,4	25,9	23,7	19,6	12,4	5,4	17,8
Dr. tr. Ist.	24,1	28,1	21,1	16,3	10,4	5,5	18,2
Meh. Ist.	10,9	26,8	29,1	22,3	10,9	0,9	3,1
Iglavci	4,4	14,5	24,0	24,2	32,9	28,0	92,7
Listavci	13,0	23,2	25,7	23,8	14,3	72,0	238,2
Skupaj	10,6	20,8	25,1	23,9	19,6	100,0	330,9

Preglednica/PR1: Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,18	0,28	0,28	0,19	0,17	26,3	1,09
Listavci	0,82	0,88	0,69	0,46	0,21	73,7	3,06
Skupaj	1,00	1,16	0,97	0,65	0,38	100,0	4,15

Preglednica/PR1/VNG: Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih za večnamenske gozdove in gozdove s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi

	Debelinski razredi (m ³ /ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,20	0,37	0,42	0,32	0,30	32,1	1,63
Listavci	0,85	0,97	0,79	0,58	0,25	67,9	3,44
Skupaj	1,05	1,34	1,21	0,90	0,55	100,0	5,07

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
Iglavci	107.145	12,6											
Listavci	282.312	11,2											
Skupaj	389.457	11,6											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Sadnja	ha	7,94	7,94											
Obžetev	ha	7,94	15,88											
Nega mladja	ha	10,55	21,10											
Nega gošče	ha	6,80	13,60											
Nega letvenjaka	ha	21,18	21,18											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	77,48	77,48											
Zaščita s premazom	ha	4,57	13,71											
Naravni razvoj biotopov	m ³	52,02	52,02											

12.2 OBRAZEC E2: Povzetek stanja in ukrepov na ravni RGR

Rastičnogojitveni razred: Gorska bukovja mešana z iglavci - 32190

Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	113,73	12,47	740,98	867,18
Delež (%)	13,1	1,4	85,5	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Smreka	5,0	16,8	26,4	25,8	26,0	15,0	60,5
Jelka	4,2	12,1	23,2	25,0	35,5	0,3	1,3
Bor	19,2	31,1	22,0	16,8	10,9	0,2	0,6
Macesen	3,5	11,2	22,5	25,1	37,7	0,2	0,9
Bukev	11,2	22,6	26,2	25,2	14,8	78,9	317,2
Pl. Ist.	12,1	22,7	25,4	25,1	14,7	3,2	13,0
Dr. tr. Ist.	15,5	23,3	24,2	23,3	13,7	2,0	8,0
Meh. Ist.	26,4	35,6	18,5	14,8	4,7	0,2	0,8
Iglavci	5,1	16,7	26,3	25,7	26,2	15,7	63,3
Listavci	11,4	22,7	26,0	25,2	14,7	84,3	339,0
Skupaj	10,4	21,7	26,2	25,2	16,5	100,0	402,3

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m³/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	0,16	0,33	0,38	0,29	0,21	23,1	1,37
Listavci	1,03	1,28	1,08	0,82	0,34	76,9	4,54
Skupaj	1,19	1,61	1,46	1,11	0,55	100,0	5,91

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	862,01	99,4	5,17	0,6	0,00	0,0	0,00	0,0	867,18	100,0
Skupaj vsi gozdovi	862,01	99,4	5,17	0,6	0,00	0,0	0,00	0,0	867,18	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m³/ha
10 - 29 cm	24,0	12,5	36,5	7,0	31,0	38,0	31,0	43,5	74,5	26,9
30 - 49 cm	3,0	0,5	3,5	1,5	4,5	6,0	4,5	5,0	9,5	16,1
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0	1,0	3,2
Skupaj	27,0	13,0	40,0	8,5	36,5	45,0	35,5	49,5	85,0	46,2

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
	ha	%	Površina		Zasnova				
			ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	0,71	0,1							
Drogovnjak	214,50	24,7	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Debeljak	577,74	66,7	12,16	2,1	0,0	100,0	0,0	0,0	
Sestoj v obnovi	35,89	4,1	10,85	30,2	0,0	39,8	60,2	0,0	
Raznomerno (sk-gnz)	23,38	2,7	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Grmičav gozd	12,44	1,4	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Pionirski gozd z grmišči	2,52	0,3	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Skupaj	867,18	100,0	23,01	2,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	0,54	0,11	0,00	0,00	0,00	19,73	0,00	2,27	0,24	0,12	23,01
%	0,06	0,01	0,00	0,00	0,00	2,28	0,00	0,26	0,03	0,01	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	77	1,3	27,3	42,8	20,8	7,8
Bukev	264	1,1	11,7	32,7	28,0	26,5
Pl. Ist.	10	0,0	30,0	50,0	10,0	10,0
Dr. tr. Ist.	2	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Meh. Ist.	1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj iglavci	77	1,3	27,3	42,8	20,8	7,8
Skupaj listavci	277	1,1	12,3	32,8	27,1	26,7
Skupaj	354	1,1	15,5	35,1	25,7	22,6

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	3,7
Veje/krošnja	4,4
Osutost	0,1
Skupaj	8,2

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
IGLAVCI	6.241	3.927	62,9	8,6
LISTAVCI	39.646	4.088	10,3	8,9
Skupaj	45.887	8.016	17,5	17,5

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	48,8	9,2	1,3
Jelka	0,0	0,0	0,0
Bor	0,1	4,6	0,0
Macesen	0,1	1,5	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	42,4	1,5	1,2
Hrast	0,0	0,0	0,0
Pl. Ist.	4,2	3,7	0,1
Dr. tr. Ist.	4,3	4,6	0,1
Meh. Ist.	0,1	0,9	0,0
Skupaj iglavci	49,0	9,0	1,3
Skupaj listavci	51,0	1,7	1,4
Skupaj	100,0	2,8	2,8

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	16,4	19,7	5,5	0,7	0,4	9,0	4,5
Listavci	2,2	1,9	2,0	1,2	0,7	1,7	4,7
Skupaj	3,8	5,1	2,5	1,2	0,6	2,8	9,2

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2004	13,4	0,2	0,0	0,1	0,0	81,4	0,0	2,3	2,1	0,5
2014	14,6	0,2	0,0	0,1	0,0	79,1	0,0	3,1	2,5	0,4
2024	15,0	0,3	0,2	0,2	0,0	78,9	0,0	3,2	2,0	0,2

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
Iglavci	7.558	13,8											
Listavci	36.254	12,3											
Skupaj	43.812	12,6											
Neizkorišč. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Nega mladja	ha	0,71	1,42											
Nega ml. drogovnjaka	ha	27,93	27,93											

Rastičnogojitveni razred: Predalpska jelova bukovja mešana z iglavci - 33590**Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	565,71	0,86	48,71	615,28
Delež (%)	92,0	0,1	7,9	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Smreka	3,8	11,5	22,2	24,4	38,1	34,7	133,7
Jelka	3,9	11,9	22,7	24,7	36,8	5,8	22,5
Macesen	6,0	12,4	21,0	23,3	37,3	0,8	3,3
Bukev	9,5	20,7	26,7	27,2	15,9	56,3	216,8
Pl. Ist.	9,1	19,8	27,2	27,2	16,7	0,6	2,5
Dr. tr. Ist.	10,7	20,4	26,3	26,3	16,3	1,6	6,3
Meh. Ist.	11,6	20,5	25,9	26,0	16,0	0,2	0,7
Iglavci	3,8	11,6	22,3	24,4	37,9	41,3	159,5
Listavci	9,5	20,7	26,7	27,1	16,0	58,7	226,4
Skupaj	7,2	16,9	24,9	26,0	25,0	100,0	385,9

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m³/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	0,28	0,55	0,77	0,66	0,70	55,9	2,96
Listavci	0,45	0,62	0,59	0,47	0,20	44,1	2,33
Skupaj	0,73	1,17	1,36	1,13	0,90	100,0	5,29

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	615,28	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	615,28	100,0
Skupaj vsi gozdovi	615,28	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	615,28	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m³/ha
10 - 29 cm	11,3	24,0	35,3	0,0	7,3	7,3	11,3	31,3	42,6	14,5
30 - 49 cm	2,7	1,3	4,0	0,7	4,0	4,7	3,4	5,3	8,7	13,7
50 in več cm	3,3	0,0	3,3	0,7	0,0	0,7	4,0	0,0	4,0	12,4
Skupaj	17,3	25,3	42,6	1,4	11,3	12,7	18,7	36,6	55,3	40,6

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
			Površina		Zasnova			
	ha	%	ha	%	1	2	3	4
Mladovje	7,47	1,2						
Drogovnjak	45,80	7,4	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	459,77	74,8	7,39	1,6	0,0	100,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	71,01	11,5	11,26	15,9	0,0	100,0	0,0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	19,52	3,2	0,88	4,5	0,0	100,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	11,71	1,9	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	615,28	100,0	19,53	3,2	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	3,40	1,98	0,00	0,17	0,00	13,93	0,00	0,05	0,00	0,00	19,53
%	0,56	0,33	0,00	0,03	0,00	2,29	0,00	0,01	0,00	0,00	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	90	5,6	32,2	37,8	12,2	12,2
Jelka	21	14,3	33,4	23,8	19,0	9,5
Bukev	191	0,5	7,3	38,2	28,3	25,7
Pl. Ist.	6	0,0	0,0	33,3	0,0	66,7
Dr. tr. Ist.	1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj iglavci	111	7,2	32,4	35,2	13,5	11,7
Skupaj listavci	198	0,5	7,1	37,8	27,3	27,3
Skupaj	309	2,9	16,2	36,9	22,3	21,7

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	8,0
Veje/krošnja	16,3
Osutost	0,4
Skupaj	24,7

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
IGLAVCI	23.631	2.342	9,9	4,2
LISTAVCI	32.108	1.336	4,2	2,4
Skupaj	55.739	3.678	6,6	6,6

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	63,5	2,8	1,0
Jelka	0,2	0,0	0,0
Bor	0,0	0,0	0,0
Macesen	0,0	0,0	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	36,0	1,0	0,6
Hrast	0,0	0,0	0,0
Pl. Ist.	0,3	1,0	0,0
Dr. tr. Ist.	0,0	0,0	0,0
Meh. Ist.	0,0	0,2	0,0
Skupaj iglavci	63,7	2,3	1,0
Skupaj listavci	36,3	1,0	0,6
Skupaj	100,0	1,6	1,6

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,2	0,6	1,3	2,1	4,2	2,3	3,8
Listavci	0,2	0,4	0,9	1,5	1,7	1,0	2,2
Skupaj	0,2	0,4	1,1	1,8	3,3	1,6	6,0

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2004	34,4	6,5	0,0	1,3	0,0	56,3	0,0	0,4	1,0	0,1
2014	35,6	6,3	0,0	1,4	0,0	54,8	0,0	0,4	1,4	0,1
2024	34,7	5,8	0,0	0,8	0,0	56,3	0,0	0,6	1,6	0,2

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m³)	% na LZ	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
Iglavci	22.544	23,0											
Listavci	36.743	26,4											
Skupaj	59.287	25,0											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Sadnja	ha	0,13	0,13											
Obžetev	ha	0,13	0,26											
Nega gošče	ha	6,80	13,60											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	0,29	0,29											
Zaščita s premazom	ha	0,13	0,39											
Naravni razvoj biotopov	m³	32,95	32,95											

Rastičnogojitveni razred: Alpska bukovja hladnih vlažnih leg mešana z iglavci - 35290**Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	2,89	27,85	80,88	111,62
Delež (%)	2,6	25,0	72,4	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Smreka	4,0	13,2	23,3	23,8	35,7	33,9	106,5
Jelka	4,5	13,2	23,4	24,2	34,7	3,4	10,6
Bor	3,3	12,9	23,3	25,8	34,7	0,1	0,3
Macesen	4,4	13,1	23,7	25,3	33,5	3,1	9,6
Bukev	8,9	20,2	27,0	27,7	16,2	59,5	187,5
Iglavci	4,1	13,2	23,3	24,0	35,4	40,4	127,0
Listavci	8,9	20,2	27,0	27,7	16,2	59,6	187,5
Skupaj	7,0	17,4	25,5	26,1	24,0	100,0	314,4

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m³/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	0,40	0,40	0,33	0,19	0,13	35,6	1,46
Listavci	0,49	0,69	0,68	0,55	0,23	64,4	2,64
Skupaj	0,89	1,09	1,01	0,74	0,36	100,0	4,10

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
GPN, ukrepi so dovoljeni	85,38	76,5	0,00	0,0	26,24	23,5	0,00	0,0	111,62	100,0
Skupaj vsi gozdovi	85,38	76,5	0,00	0,0	26,24	23,5	0,00	0,0	111,62	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m³/ha
10 - 29 cm	25,0	0,0	25,0	0,0	5,0	5,0	25,0	5,0	30,0	10,5
30 - 49 cm	0,0	0,0	0,0	5,0	0,0	5,0	5,0	0,0	5,0	8,3
50 in več cm	5,0	0,0	5,0	0,0	0,0	0,0	5,0	0,0	5,0	16,2
Skupaj	30,0	0,0	30,0	5,0	5,0	10,0	35,0	5,0	40,0	35,0

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
			Površina		Zasnova			
	ha	%	ha	%	1	2	3	4
Mladovje	9,41	8,4						
Drogovnjak	12,81	11,5	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	73,16	65,5	4,45	6,1	0,0	100,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	15,49	13,9	3,07	19,8	0,0	100,0	0,0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	0,75	0,7	0,15	20,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Skupaj	111,62	100,0	7,67	6,9	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	2,04	0,35	0,00	0,11	0,00	5,17	0,00	0,00	0,00	0,00	7,67
%	2,00	0,34	0,00	0,11	0,00	5,06	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	7	0,0	42,8	14,3	28,6	14,3
Jelka	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Bukev	19	0,0	10,5	26,3	5,3	57,9
Skupaj iglavci	8	0,0	37,5	12,5	37,5	12,5
Skupaj listavci	19	0,0	10,5	26,3	5,3	57,9
Skupaj	27	0,0	18,5	22,2	14,8	44,5

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	4,7
Veje/krošnja	3,1
Osutost	0,0
Skupaj	7,8

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m³	m³	%	%
IGLAVCI	1.748	22	1,3	0,5
LISTAVCI	3.007	114	3,8	2,4
Skupaj	4.755	137	2,9	2,9

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	16,3	0,2	0,1
Jelka	0,0	0,0	0,0
Bor	0,0	0,0	0,0
Macesen	0,0	0,0	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	83,7	0,6	0,4
Hrast	0,0	0,0	0,0
Pl. Ist.	0,0	0,0	0,0
Dr. tr. Ist.	0,0	0,0	0,0
Meh. Ist.	0,0	0,0	0,0
Skupaj iglavci	16,3	0,2	0,1
Skupaj listavci	83,7	0,6	0,4
Skupaj	100,0	0,4	0,4

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	0,0	0,1	0,1	0,2	0,3	0,2	0,2
Listavci	0,3	0,3	0,6	0,7	1,0	0,6	1,0
Skupaj	0,2	0,2	0,4	0,5	0,6	0,4	1,2

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2004	31,3	4,5	0,0	1,2	0,1	62,8	0,0	0,0	0,0	0,1
2014	34,9	2,9	0,1	1,5	0,0	60,3	0,0	0,0	0,0	0,3
2024	33,9	3,4	0,1	3,1	0,0	59,5	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m³)	% na LZ	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
Iglavci	1.881	13,3											
Listavci	2.945	14,1											
Skupaj	4.826	13,8											
Neizkoriš. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Nega letvenjaka	ha	8,46	8,46											
Nega ml. drogovnjaka	ha	4,34	4,34											

Rastičnogojitveni razred: Alpska bukovja (osred.oblika) mešana z iglavci - 35390**Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	318,83	81,65	997,80	1.398,28
Delež (%)	22,8	5,8	71,4	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Smreka	4,3	13,7	22,7	23,3	36,0	30,3	110,7
Jelka	4,3	11,8	22,4	23,9	37,6	1,0	3,7
Bor	8,1	25,2	23,7	20,4	22,6	0,3	0,9
Macesen	4,2	12,6	20,7	23,0	39,5	1,0	3,6
Bukev	9,4	20,7	26,7	27,2	16,0	64,4	235,6
Pl. Ist.	17,2	29,2	25,9	19,0	8,7	0,4	1,6
Dr. tr. Ist.	17,9	24,2	22,6	22,5	12,8	2,6	9,5
Meh. Ist.	30,0	38,6	20,1	11,3	0,0	0,0	0,0
Iglavci	4,3	13,7	22,7	23,2	36,1	32,5	118,9
Listavci	9,8	20,9	26,5	27,0	15,8	67,5	246,7
Skupaj	8,0	18,5	25,3	25,8	22,4	100,0	365,6

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m³/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	0,25	0,49	0,59	0,47	0,52	43,4	2,32
Listavci	0,61	0,81	0,75	0,60	0,25	56,6	3,02
Skupaj	0,86	1,30	1,34	1,07	0,77	100,0	5,34

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	619,88	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	619,88	44,3
GPN, ukrepi so dovoljeni	689,38	88,5	71,26	9,2	17,76	2,3	0,00	0,0	778,40	55,7
Skupaj vsi gozdovi	1.309,26	93,6	71,26	5,1	17,76	1,3	0,00	0,0	1.398,28	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m³/ha
10 - 29 cm	7,7	12,7	20,4	5,8	18,5	24,3	13,5	31,2	44,7	16,3
30 - 49 cm	1,5	1,5	3,0	0,8	5,0	5,8	2,3	6,5	8,8	15,1
50 in več cm	0,0	0,4	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,4	1,3
Skupaj	9,2	14,6	23,8	6,6	23,5	30,1	15,8	38,1	53,9	32,7

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
	ha	%	Površina		Zasnova				
			ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	23,03	1,6							
Drogovnjak	162,05	11,6	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	883,33	63,2	10,17	1,2	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	206,75	14,8	43,56	21,1	0,0	91,3	8,7	0,0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	72,88	5,2	2,24	3,1	0,0	87,1	12,9	0,0	0,0
Grmičav gozd	19,44	1,4	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	30,80	2,2	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	1.398,28	100,0	55,97	4,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	14,32	2,12	0,04	0,45	0,00	38,23	0,00	0,39	0,36	0,06	55,97
%	1,04	0,15	0,00	0,03	0,00	2,78	0,00	0,03	0,03	0,00	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	95	1,1	14,7	28,4	37,9	17,9
Bor	6	0,0	16,7	0,0	33,3	50,0
Bukev	260	1,5	16,5	29,7	23,8	28,5
Pl. Ist.	4	0,0	0,0	0,0	50,0	50,0
Dr. tr. Ist.	4	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Meh. Ist.	2	0,0	0,0	0,0	50,0	50,0
Skupaj iglavci	101	1,0	14,9	26,7	37,6	19,8
Skupaj listavci	270	1,5	15,9	27,8	24,1	30,7
Skupaj	371	1,3	15,6	27,5	28,4	27,2

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	5,2
Veje/krošnja	6,6
Osutost	0,5
Skupaj	12,3

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m³	m³	%	%
IGLAVCI	23.295	4.763	20,4	5,9
LISTAVCI	56.904	7.733	13,6	9,6
Skupaj	80.199	12.495	15,6	15,6

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	37,9	3,6	1,0
Jelka	0,2	0,8	0,0
Bor	0,0	0,2	0,0
Macesen	0,0	0,0	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	58,0	2,4	1,6
Hrast	0,1	355,7	0,0
Pl. list.	1,5	5,0	0,0
Dr. tr. list.	2,3	2,2	0,1
Meh. list.	0,0	0,4	0,0
Skupaj iglavci	38,1	3,4	1,0
Skupaj listavci	61,9	2,4	1,7
Skupaj	100,0	2,7	2,7

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,4	1,2	3,7	4,8	4,2	3,4	3,4
Listavci	2,2	2,8	2,7	2,2	1,6	2,4	5,5
Skupaj	1,9	2,4	2,9	3,0	2,9	2,7	8,9

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2004	25,9	0,6	0,3	0,8	0,0	69,0	0,0	0,6	2,6	0,2
2014	28,4	0,6	0,4	0,9	0,0	65,7	0,0	0,8	2,9	0,3
2024	30,3	1,0	0,3	1,0	0,0	64,4	0,0	0,4	2,6	0,0

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
Iglavci	27.991	16,8											
Listavci	63.488	18,4											
Skupaj	91.479	17,9											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Sadnja	ha	5,22	5,22											
Obžetev	ha	5,22	10,44											
Nega mladja	ha	1,03	2,06											
Nega letvenjaka	ha	10,17	10,17											
Nega ml. drogovnjaka	ha	12,98	12,98											
Zaščita s premazom	ha	1,85	5,55											
Naravni razvoj biotopov	m ³	19,07	19,07											

Rastičnogojitveni razred: Alpska bukovja sušnih leg mešana z iglavci - 35490**Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	98,44	14,06	581,02	693,52
Delež (%)	14,2	2,0	83,8	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	4,3	14,8	23,1	23,2	34,6	30,4	80,9
Jelka	4,2	12,7	22,5	22,7	37,9	0,3	0,9
Bor	5,3	18,3	27,1	26,0	23,3	10,4	27,6
Macesen	5,4	16,9	23,0	22,1	32,6	1,1	2,9
Bukev	16,5	28,1	24,1	21,2	10,1	43,6	115,9
Pl. Ist.	13,8	18,9	17,3	30,7	19,3	3,1	8,3
Dr. tr. Ist.	31,4	33,8	16,5	13,6	4,7	10,5	27,9
Meh. Ist.	14,6	19,7	17,6	29,6	18,5	0,6	1,7
Iglavci	4,6	15,7	24,1	23,9	31,7	42,2	112,3
Listavci	19,1	28,6	22,2	20,4	9,7	57,8	153,8
Skupaj	13,0	23,1	23,0	21,9	19,0	100,0	266,0

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,28	0,49	0,48	0,34	0,27	46,8	1,87
Listavci	0,72	0,67	0,37	0,27	0,09	53,2	2,12
Skupaj	1,00	1,16	0,85	0,61	0,36	100,0	3,99

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	128,26	57,2	96,11	42,8	0,00	0,0	0,00	0,0	224,37	32,4
GPN, ukrepi so dovoljeni	382,57	81,5	86,58	18,5	0,00	0,0	0,00	0,0	469,15	67,6
Skupaj vsi gozdovi	510,83	73,7	182,69	26,3	0,00	0,0	0,00	0,0	693,52	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	33,0	11,3	44,3	10,4	6,1	16,5	43,4	17,4	60,8	20,7
30 - 49 cm	5,2	0,0	5,2	2,6	0,0	2,6	7,8	0,0	7,8	12,3
50 in več cm	0,9	0,0	0,9	0,9	0,0	0,9	1,8	0,0	1,8	5,4
Skupaj	39,1	11,3	50,4	13,9	6,1	20,0	53,0	17,4	70,4	38,4

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
	ha	%	Površina		Zasnova				
			ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	10,41	1,5							
Drogovnjak	307,73	44,4	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Debeljak	164,05	23,7	0,76	0,5	0,0	100,0	0,0	0,0	
Sestoj v obnovi	66,90	9,6	9,25	13,8	0,0	93,4	6,6	0,0	
Raznomerno (sk-gnz)	94,94	13,7	0,14	0,1	0,0	0,0	100,0	0,0	
Grmičav gozd	40,87	5,9	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Pionirski gozd z grmišči	8,62	1,2	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Skupaj	693,52	100,0	10,15	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	1,99	0,86	0,15	0,69	0,00	6,15	0,00	0,00	0,28	0,03	10,15
%	0,29	0,13	0,02	0,10	0,00	0,90	0,00	0,00	0,04	0,00	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	57	5,3	8,8	36,8	29,8	19,3
Bor	28	0,0	3,6	46,4	35,7	14,3
Macesen	2	50,0	50,0	0,0	0,0	0,0
Bukev	42	2,4	9,5	21,4	40,5	26,2
Pl. Ist.	10	0,0	0,0	10,0	30,0	60,0
Skupaj iglavci	87	4,6	8,0	39,2	31,0	17,2
Skupaj listavci	52	1,9	7,7	19,2	38,5	32,7
Skupaj	139	3,6	7,9	31,7	33,8	23,0

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	2,7
Veje/krošnja	6,1
Osutost	1,1
Skupaj	9,9

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
IGLAVCI	14.040	7.525	53,6	26,3
LISTAVCI	14.532	2.322	16,0	8,1
Skupaj	28.572	9.847	34,5	34,5

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	74,6	11,0	4,1
Jelka	0,0	0,0	0,0
Bor	1,7	1,3	0,1
Macesen	0,1	0,6	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	12,0	1,7	0,7
Hrast	0,1	2,2	0,0
Pl. Ist.	1,4	3,4	0,1
Dr. tr. Ist.	8,6	3,9	0,5
Meh. Ist.	1,5	12,0	0,1
Skupaj iglavci	76,4	9,3	4,2
Skupaj listavci	23,6	2,4	1,3
Skupaj	100,0	5,5	5,5

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	2,2	6,1	13,4	12,5	6,3	9,3	10,7
Listavci	4,2	3,1	2,4	0,8	0,3	2,4	3,3
Skupaj	3,8	4,0	7,7	6,8	4,6	5,5	14,0

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2004	36,0	0,1	7,7	0,9	0,1	42,7	0,2	1,6	10,2	0,5
2014	37,5	0,0	7,3	0,8	0,0	38,9	0,3	2,2	12,3	0,7
2024	30,4	0,3	10,4	1,1	0,0	43,6	0,0	3,1	10,5	0,6

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
Iglavci	8.061	10,4											
Listavci	10.076	9,4											
Skupaj	18.137	9,8											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Sadnja	ha	1,60	1,60											
Obžetev	ha	1,60	3,20											
Nega letvenjaka	ha	2,20	2,20											
Nega ml. drogovnjaka	ha	2,48	2,48											
Zaščita s premazom	ha	1,60	4,80											

Rastičnogojitveni razred: Gozdni rezervati - 60000**Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	0,49	0,00	41,67	42,16
Delež (%)	1,2	0,0	98,8	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Smreka	12,1	41,3	22,8	10,4	13,4	19,8	21,8
Bor	10,2	38,6	23,2	10,8	17,2	63,0	69,5
Bukev	39,9	29,4	14,8	10,6	5,3	10,2	11,3
Dr. tr. list.	45,9	29,4	11,8	8,4	4,5	7,0	7,7
Iglavci	10,6	39,3	23,1	10,7	16,3	82,8	91,3
Listavci	42,3	29,4	13,6	9,7	5,0	17,2	19,0
Skupaj	16,1	37,6	21,4	10,5	14,4	100,0	110,3

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m³/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	0,32	0,51	0,17	0,05	0,04	76,4	1,09
Listavci	0,18	0,09	0,03	0,02	0,01	23,6	0,34
Skupaj	0,50	0,60	0,20	0,07	0,05	100,0	1,43

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
GPN, ukrepi niso dovoljeni	42,16	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	42,16	100,0
Skupaj vsi gozdovi	42,16	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	42,16	100,0

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
			Površina		Zasnova			
	ha	%	ha	%	1	2	3	4
Raznomerno (sk-gnz)	5,49	13,0						
Grmičav gozd	36,67	87,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	42,16	100,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2004	4,4	0,0	77,1	0,0	0,0	16,2	0,0	0,0	2,3	0,0
2014	4,8	0,0	69,6	0,0	0,0	22,8	0,0	0,0	2,8	0,0
2024	19,8	0,0	63,0	0,0	0,0	10,2	0,0	0,0	7,0	0,0

Rastičnogojitveni razred: Varovalni gozdovi - 70000**Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	1.791,73	468,19	4.429,61	6.689,53
Delež (%)	26,8	7,0	66,2	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Smreka	5,3	17,1	28,0	24,7	24,9	14,3	32,7
Jelka	5,2	13,8	29,8	27,6	23,6	0,9	2,2
Bor	7,3	26,6	21,7	16,5	27,9	4,5	10,2
Macesen	5,2	20,6	27,1	21,2	25,9	2,1	4,9
Bukev	13,2	24,4	27,0	21,3	14,1	62,6	142,6
Pl. Ist.	18,0	27,5	26,2	17,1	11,2	3,0	6,7
Dr. tr. Ist.	32,7	28,4	18,7	11,7	8,5	11,8	27,0
Meh. Ist.	11,2	28,6	30,6	20,6	9,0	0,8	1,9
Iglavci	5,7	19,2	26,6	22,9	25,6	21,9	49,9
Listavci	16,3	25,2	25,8	19,7	13,0	78,1	178,2
Skupaj	14,0	23,9	25,9	20,4	15,8	100,0	228,2

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m³/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	0,16	0,20	0,16	0,09	0,05	19,2	0,66
Listavci	0,80	0,81	0,62	0,37	0,17	80,8	2,77
Skupaj	0,96	1,01	0,78	0,46	0,22	100,0	3,43

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Varovalni gozdovi	5.686,16	85,0	921,15	13,8	0,00	0,0	82,22	1,2	6.689,53	100,0
Skupaj vsi gozdovi	5.686,16	85,0	921,15	13,8	0,00	0,0	82,22	1,2	6.689,53	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m³/ha
10 - 29 cm	2,4	20,5	22,9	4,6	16,2	20,8	7,0	36,7	43,7	13,3
30 - 49 cm	3,2	2,2	5,4	0,3	2,2	2,5	3,5	4,4	7,9	11,1
50 in več cm	0,5	0,8	1,3	0,3	0,8	1,1	0,8	1,6	2,4	6,8
Skupaj	6,1	23,5	29,6	5,2	19,2	24,4	11,3	42,7	54,0	31,2

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
			Površina		Zasnova			
	ha	%	ha	%	1	2	3	4
Mladovje	6,04	0,1						
Drogovnjak	1.377,81	20,6	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	2.670,41	39,9	19,12	0,7	42,5	45,6	11,9	0,0
Sestoj v obnovi	42,45	0,6	11,44	26,9	0,0	27,9	72,1	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	1.209,74	18,1	28,89	2,4	0,0	15,8	84,2	0,0
Grmičav gozd	1.302,61	19,5	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	80,47	1,2	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	6.689,53	100,0	59,45	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	12,28	0,18	7,76	3,03	0,00	24,64	0,00	6,55	4,68	0,33	59,45
%	0,18	0,00	0,12	0,05	0,00	0,37	0,00	0,10	0,07	0,00	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	70	1,4	7,1	18,6	35,7	37,2
Jelka	4	0,0	0,0	50,0	25,0	25,0
Bor	25	0,0	0,0	28,0	64,0	8,0
Macesen	3	0,0	0,0	33,4	33,3	33,3
Bukev	284	0,7	2,8	22,9	30,3	43,3
Pl. Ist.	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Dr. tr. Ist.	9	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj iglavci	102	1,0	4,9	22,5	42,2	29,4
Skupaj listavci	294	0,7	2,7	22,4	29,3	44,9
Skupaj	396	0,8	3,3	22,5	32,6	40,8

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	6,3
Veje/krošnja	7,6
Osutost	0,8
Skupaj	14,7

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
IGLAVCI	11.667	4.485	38,4	7,7
LISTAVCI	46.817	3.677	7,9	6,3
Skupaj	58.484	8.162	14,0	14,0

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	47,6	2,4	0,3
Jelka	0,1	0,0	0,0
Bor	6,5	1,0	0,0
Macesen	0,7	0,1	0,0
Ostali igl.	0,0	1,3	0,0
Bukev	20,3	0,2	0,1
Hrast	0,3	24,1	0,0
Pl. Ist.	11,6	2,9	0,1
Dr. tr. Ist.	11,2	0,5	0,1
Meh. Ist.	1,7	0,8	0,0
Skupaj iglavci	55,0	1,6	0,3
Skupaj listavci	45,0	0,3	0,3
Skupaj	100,0	0,6	0,6

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,3	1,1	1,8	2,4	2,7	1,6	0,7
Listavci	0,4	0,5	0,4	0,2	0,1	0,3	0,6
Skupaj	0,4	0,6	0,8	0,5	0,6	0,6	1,3

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2004	14,8	2,2	5,8	4,5	0,2	55,1	0,0	1,8	14,4	1,2
2014	11,5	1,3	4,0	2,8	0,0	62,3	0,0	2,3	14,6	1,2
2024	14,3	0,9	4,5	2,1	0,0	62,6	0,0	3,0	11,8	0,8

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
Iglavci	23.521	7,0											
Listavci	78.101	6,6											
Skupaj	101.622	6,7											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Sadnja	ha	0,93	0,93											
Obžetev	ha	0,93	1,86											
Nega mladja	ha	1,40	2,80											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	0,20	0,20											
Zaščita s premazom	ha	0,93	2,79											

Rastičnogojitveni razred: Degradirani gozdovi za premeno - 80000**Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	1.206,96	183,73	473,98	1.864,67
Delež (%)	64,7	9,9	25,4	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	4,5	16,8	26,8	24,5	27,4	14,4	40,1
Jelka	0,8	3,9	16,5	36,0	42,8	0,0	0,1
Bor	4,5	16,3	26,1	25,2	27,9	4,8	13,4
Macesen	3,3	11,7	24,0	29,2	31,8	0,6	1,8
Bukev	14,4	24,0	25,5	21,5	14,6	51,1	142,3
Pl. Ist.	19,9	26,8	23,8	17,9	11,6	15,1	42,0
Dr. tr. Ist.	25,0	28,0	21,7	14,3	11,0	11,1	30,9
Meh. Ist.	9,8	27,1	30,5	22,1	10,5	2,9	8,0
Iglavci	4,4	16,5	26,5	24,8	27,8	19,9	55,3
Listavci	16,8	25,2	24,8	19,8	13,4	80,1	223,3
Skupaj	14,3	23,5	25,2	20,8	16,2	100,0	278,6

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,11	0,20	0,19	0,12	0,08	14,4	0,69
Listavci	1,13	1,19	0,92	0,60	0,29	85,6	4,14
Skupaj	1,24	1,39	1,11	0,72	0,37	100,0	4,83

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	575,12	33,5	610,88	35,6	342,17	19,9	189,68	11,0	1.717,85	92,1
Gpn, ukrepi so dovoljeni	141,16	96,1	5,66	3,9	0,00	0,0	0,00	0,0	146,82	7,9
Skupaj vsi gozdovi	716,28	38,3	616,54	33,1	342,17	18,4	189,68	10,2	1.864,67	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m³/ha
10 - 29 cm	11,3	47,5	58,8	3,8	47,5	51,3	15,1	95,0	110,1	38,9
30 - 49 cm	5,0	1,3	6,3	0,0	2,5	2,5	5,0	3,8	8,8	14,4
50 in več cm	0,0	1,3	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	1,3	1,3	4,1
Skupaj	16,3	50,1	66,4	3,8	50,0	53,8	20,1	100,1	120,2	57,4

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
			Površina		Zasnova			
	ha	%	ha	%	1	2	3	4
Mladovje	8,06	0,4						
Drogovnjak	358,97	19,3	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	731,82	39,3	7,47	1,0	0,0	79,0	21,0	0,0
Sestoj v obnovi	108,75	5,8	18,32	16,8	0,0	31,8	68,2	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	345,66	18,5	3,25	0,9	0,0	32,3	67,7	0,0
Grmičav gozd	23,82	1,3	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	287,59	15,4	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	1.864,67	100,0	29,04	1,6	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	3,67	0,29	0,78	0,28	0,00	18,73	0,00	2,95	1,97	0,37	29,04
%	0,20	0,02	0,04	0,02	0,00	1,01	0,00	0,16	0,11	0,02	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	8	0,0	0,0	62,5	37,5	0,0
Bor	11	9,1	18,2	72,7	0,0	0,0
Bukev	63	0,0	3,2	34,9	33,3	28,6
Pl. Ist.	20	0,0	0,0	30,0	25,0	45,0
Dr. tr. Ist.	8	0,0	0,0	0,0	12,5	87,5
Skupaj iglavci	19	5,3	10,5	68,4	15,8	0,0
Skupaj listavci	91	0,0	2,2	29,7	29,7	38,4
Skupaj	110	0,9	3,6	37,3	27,3	30,9

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	2,4
Veje/krošnja	7,1
Osutost	4,7
Skupaj	14,2

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek m³	Realiziran posek m³	Realizacija sečnje %	Skupna realizacija možnega p. %
IGLAVCI	19.201	7.626	39,7	8,6
LISTAVCI	69.004	11.718	17,0	13,3
Skupaj	88.205	19.344	21,9	21,9

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	34,4	13,0	1,6
Bor	3,6	3,3	0,2
Macesen	1,4	7,6	0,1
Bukev	19,6	2,2	0,9
Hrast	1,6	8,6	0,1
Pl. Ist.	26,6	7,2	1,2
Dr. tr. Ist.	9,5	3,0	0,4
Meh. Ist.	3,3	2,6	0,2
Skupaj iglavci	39,4	10,0	1,8
Skupaj listavci	60,6	3,5	2,8
Skupaj	100,0	4,7	4,7

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,9	4,3	9,8	18,4	15,2	10,0	4,1
Listavci	2,4	4,2	5,8	2,6	2,1	3,5	6,3
Skupaj	2,2	4,2	6,7	4,9	5,1	4,7	10,4

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2004	12,9	0,0	7,6	1,3	0,1	39,2	1,0	16,7	16,4	4,8
2014	12,4	0,0	5,2	0,9	0,0	42,5	0,9	17,4	14,9	5,8
2024	14,4	0,0	4,8	0,6	0,0	51,1	0,0	15,1	11,1	2,9

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
Iglavci	15.589	15,1											
Listavci	54.705	13,1											
Skupaj	70.294	13,5											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Sadnja	ha	0,06	0,06											
Obžetev	ha	0,06	0,12											
Nega mladja	ha	7,41	14,82											
Nega letvenjaka	ha	0,35	0,35											
Nega ml. drogovnjaka	ha	29,26	29,26											
Zaščita s premazom	ha	0,06	0,18											

12.3 OBRAZEC E3: Povzetek stanja in ukrepov po lastniških kategorijah

Zasebni gozdovi

Preglednica/KG: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Površina ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m ³ /ha			m ³ /ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
Večnamenski gozdovi	2.073,88	82,6	241,7	324,3	1,44	3,73	5,17	24,3	21,4	22,1	139,0
GPN, ukrepi so dovoljeni	232,68	140,3	121,4	261,8	2,28	1,79	4,07	11,7	12,7	12,2	78,1
GPN, ukrepi niso dovoljeni	0,49	175,5	24,5	200,0	1,43	0,41	1,84	0,0	0,0	0,0	0,0
Varovalni gozdovi	1.791,73	54,0	202,8	256,8	0,73	3,12	3,85	8,9	7,5	7,8	51,9
Skupaj vsi gozdovi	4.098,78	73,4	217,8	291,2	1,18	3,35	4,53	18,0	15,4	16,1	103,3

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	21,90	0,5
Drogovnjak	673,40	16,4
Debeljak	2.186,27	53,3
Sestoj v obnovi	187,10	4,6
Raznomerno (sk-gnz)	431,03	10,5
Grmičav gozd	342,33	8,4
Pionirski gozd z grmišči	256,75	6,3
Skupaj	4.098,78	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	20,6
Jelka	1,9
Bor	2,0
Macesen	0,7
Bukev	59,7
Pl. lst.	6,3
Dr. tr. lst.	7,5
Meh. lst.	1,3
Iglavci	25,2
Listavci	74,8
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	4,8	15,3	25,4	24,4	30,1	25,2	73,4
Listavci	14,4	23,7	25,6	22,1	14,2	74,8	217,8
Skupaj	12,0	21,6	25,5	22,7	18,2	100,0	291,2

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
Iglavci	54.139	18,0											
Listavci	137.778	15,4											
Skupaj	191.917	16,1											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Sadnja	ha	4,54	4,54											
Obžetev	ha	4,54	9,08											
Nega mladja	ha	9,09	18,18											
Nega gošče	ha	6,80	13,60											
Nega letvenjaka	ha	0,11	0,11											
Nega ml. drogovnjaka	ha	11,70	11,70											
Zaščita s premazom	ha	1,17	3,51											
Naravni razvoj biotopov	m³	52,02	52,02											

Državni gozdovi**Preglednica/KG: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov**

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek				
		m³/ha			m³/ha			% od lesne zaloge			% na PR	
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.		
Večnamenski gozdovi	191,21	41,7	252,8	294,5	0,59	4,55	5,15	15,5	12,7	13,1	74,8	
GPN, ukrepi so dovoljeni	129,41	84,9	183,6	268,5	1,37	2,39	3,77	9,8	10,8	10,5	74,8	
Varovalni gozdovi	468,19	50,2	162,8	213,0	0,64	2,62	3,27	7,8	6,2	6,5	42,7	
Skupaj vsi gozdovi	788,81	53,8	188,0	241,8	0,75	3,05	3,81	9,8	9,0	9,2	58,4	

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	0,75	0,1
Drogovnjak	74,59	9,5
Debeljak	373,57	47,3
Sestoj v obnovi	14,22	1,8
Raznomerno (sk-gnz)	217,17	27,5
Grmičav gozd	75,74	9,6
Pionirski gozd z grmišči	32,77	4,2
Skupaj	788,81	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	16,1
Jelka	0,7
Bor	3,6
Macesen	1,8
Bukev	59,4
Pl. lst.	7,3
Dr. tr. lst.	8,3
Meh. lst.	2,8
Iglavci	22,3
Listavci	77,7
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	5,0	18,3	27,2	22,4	27,1	22,3	53,8
Listavci	14,2	24,5	26,3	21,8	13,2	77,7	188,0
Skupaj	12,1	23,1	26,5	22,0	16,3	100,0	241,8

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m³)	% na LZ	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
Iglavci	4.143	9,8											
Listavci	13.388	9,0											
Skupaj	17.531	9,2											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Sadnja	ha	0,01	0,01											
Obžetev	ha	0,01	0,02											
Nega mladja	ha	0,70	1,40											
Nega ml. drogovnjaka	ha	1,08	1,08											
Zaščita s premazom	ha	0,01	0,03											

Občinski gozdovi**Preglednica/KG: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov**

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov.	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
	ha	m³/ha			m³/ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
Večnamenski gozdovi	1.779,47	99,0	270,6	369,6	1,81	3,77	5,58	13,1	12,4	12,6	83,7
GPN, ukrepi so dovoljeni	1.143,90	100,9	208,8	309,7	1,72	2,65	4,37	11,1	10,4	10,6	75,4
GPN, ukrepi niso dovoljeni	41,67	90,4	18,9	109,3	1,09	0,34	1,43	0,0	0,0	0,0	0,0
varovalni gozdovi	4.429,61	48,3	169,9	218,2	0,63	2,64	3,27	6,1	6,1	6,1	40,9
Skupaj vsi gozdovi	7.394,65	68,8	199,3	268,2	1,08	2,90	3,99	9,6	8,9	9,1	61,1

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	42,48	0,6
Drogovnjak	1.731,68	23,4
Debeljak	3.000,44	40,6
Sestoj v obnovi	345,92	4,7
Raznomerno (sk-gnz)	1.124,16	15,2
Grmičav gozd	1.029,49	13,9
Pionirski gozd z grmišči	120,48	1,6
Skupaj	7.394,65	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	18,9
Jelka	0,6
Bor	4,3
Macesen	1,8
Bukev	62,2
Pl. Ist.	2,8
Dr. tr. Ist.	8,9
Meh. Ist.	0,5
Iglavci	25,7
Listavci	74,3
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	5,0	17,0	24,6	23,2	30,2	25,7	68,8
Listavci	14,8	24,4	25,6	21,7	13,5	74,3	199,3
Skupaj	12,3	22,5	25,3	22,1	17,8	100,0	268,2

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
Iglavci	48.863	9,6											
Listavci	131.146	8,9											
Skupaj	180.009	9,1											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Sadnja	ha	3,39	3,39											
Obžetev	ha	3,39	6,78											
Nega mladja	ha	0,76	1,52											
Nega letvenjaka	ha	21,07	21,07											
Nega ml. drogovnjaka	ha	64,70	64,70											
Zaščita s premazom	ha	3,39	10,17											

12.4 Seznam tarif po odsekih

Šifre za tarife:

Tarifa	Prebiralne (P)	Vmesne (V)	Enodobne (E)
1	2	22	42
2	4	24	44
3	6	26	46
4	8	28	48
5	10	30	50
6	12	32	52
7	14	34	54
8	16	36	56
9	18	38	58
10	20	40	60

Lahko so tudi vmesne tarife (n.pr.: V 2-3=25)

Preglednica/D-TAR: Seznam tarif po odsekih

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Ti	Ml
02001	31	32	31	30	31	28	27	23
02002	31	32	31	30	31	28	27	23
02003	28	31	26	28	30	28	26	24
02004	28	31	26	28	30	28	26	24
02005	28	31	26	28	30	28	26	24
02006A	31	32	31	30	31	28	27	23
02006B	28	31	26	28	30	28	26	24
02007	28	31	26	28	30	28	26	24
02008	28	31	26	28	30	28	26	24
02009	28	31	26	28	30	28	26	24
02010	28	31	26	28	30	28	26	24
02011	28	31	26	28	30	28	26	24
02012A	28	31	26	28	30	28	26	24
02012B	30	30	30	31	30	28	28	26
02012C	31	32	29	31	31	30	30	27
02012D	28	31	26	28	30	28	26	24
02012E	28	31	26	28	30	28	26	24
02013	31	31	30	32	31	30	28	23
02014	28	31	26	28	30	28	26	24
02015	30	30	30	31	30	28	28	26
02016A	30	30	30	31	30	28	28	26
02016B	28	31	26	28	30	28	26	24
02017A	31	31	30	32	31	30	28	23
02017B	30	30	30	31	30	28	28	26
02017C	31	32	29	31	31	30	30	27
02018A	31	32	31	30	31	28	27	23
02018B	28	31	26	28	30	28	26	24
02019A	28	31	26	28	30	28	26	24
02019B	31	31	30	32	31	30	28	23
02020A	31	32	31	30	31	28	27	23
02020B	31	31	30	32	31	30	28	23
02021	31	31	30	32	31	30	28	23
02022	31	31	30	32	31	30	28	23
02023A	30	30	30	31	30	28	28	26
02023B	28	31	26	28	30	28	26	24
02024A	31	32	29	31	31	30	30	27
02024B	28	31	26	28	30	28	26	24
02025A	31	31	30	32	31	30	28	23
02025B	31	32	29	31	31	30	30	27
02026A	31	31	30	32	31	30	28	23
02026B	28	31	26	28	30	28	26	24

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Ti	Ml
02027A	31	31	30	32	31	30	28	23
02027B	28	31	26	28	30	28	26	24
02027C	31	31	30	32	31	30	28	23
02028A	30	30	30	31	30	28	28	26
02028B	28	31	26	28	30	28	26	24
02028C	31	31	30	32	31	30	28	23
02029A	30	30	30	31	30	28	28	26
02029B	30	30	30	31	30	28	28	26
02029C	31	32	29	31	31	30	30	27
02030A	31	31	30	32	31	30	28	23
02030B	28	31	26	28	30	28	26	24
02031A	31	31	30	32	31	30	28	23
02031B	28	31	26	28	30	28	26	24
02032A	31	31	30	32	31	30	28	23
02032B	28	31	26	28	30	28	26	24
02033A	31	31	30	32	31	30	28	23
02033B	28	31	26	28	30	28	26	24
02034A	31	31	30	32	31	30	28	23
02034B	31	31	30	32	31	30	28	23
02034C	28	31	26	28	30	28	26	24
02035A	31	31	30	32	31	30	28	23
02035B	28	31	26	28	30	28	26	24
02036	28	31	26	28	30	28	26	24
02037A	28	31	26	28	30	28	26	24
02037B	31	32	29	31	31	30	30	27
02038A	28	31	26	28	30	28	26	24
02038B	31	32	29	31	31	30	30	27
02039A	28	31	26	28	30	28	26	24
02039B	31	32	29	31	31	30	30	27
02040	28	31	26	28	30	28	26	24
02041A	30	30	30	31	30	28	28	26
02041B	31	31	30	32	31	30	28	23
02041C	28	31	26	28	30	28	26	24
02042A	30	30	30	31	30	28	28	26
02042B	28	31	26	28	30	28	26	24
02043A	28	31	26	28	30	28	26	24
02043B	30	30	30	31	30	28	28	26
02044A	28	31	26	28	30	28	26	24
02044B	30	30	30	31	30	28	28	26
02045A	30	30	30	31	30	28	28	26
02045B	28	31	26	28	30	28	26	24

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Tl	Ml
02046	28	31	26	28	30	28	26	24
02047A	30	30	30	31	30	28	28	26
02047B	28	31	26	28	30	28	26	24
02048A	30	30	30	31	30	28	28	26
02048B	28	31	26	28	30	28	26	24
02048C	31	31	30	32	31	30	28	23
02048D	30	30	30	31	30	28	28	26
02048E	31	32	29	31	31	30	30	27
02049A	31	31	30	32	31	30	28	23
02049B	28	31	26	28	30	28	26	24
02050	31	31	30	32	31	30	28	23
02051A	31	31	30	32	31	30	28	23
02051B	28	31	26	28	30	28	26	24
02052	28	31	26	28	30	28	26	24
02053	28	31	26	28	30	28	26	24
02054	28	31	26	28	30	28	26	24
02055A	31	31	30	32	31	30	28	23
02055B	28	31	26	28	30	28	26	24
02056A	31	31	30	32	31	30	28	23
02056B	28	31	26	28	30	28	26	24
02057A	31	31	30	32	31	30	28	23
02057B	28	31	26	28	30	28	26	24
02058A	31	31	30	32	31	30	28	23
02058B	28	31	26	28	30	28	26	24
02059	28	31	26	28	30	28	26	24
02060	28	31	26	28	30	28	26	24
02061	28	31	26	28	30	28	26	24
02062	28	31	26	28	30	28	26	24
02063	28	31	26	28	30	28	26	24
02064A	31	31	30	32	31	30	28	23
02064B	28	31	26	28	30	28	26	24
02065A	31	32	29	31	31	30	30	27
02065B	28	31	26	28	30	28	26	24
02066	31	31	30	32	31	30	28	23
02067A	31	31	30	32	31	30	28	23
02067B	28	31	26	28	30	28	26	24
02068A	31	31	30	32	31	30	28	23
02068B	28	31	26	28	30	28	26	24
02068C	31	32	29	31	31	30	30	27
02069A	31	31	30	32	31	30	28	23
02069B	31	32	29	31	31	30	30	27
02069C	28	31	26	28	30	28	26	24
02069D	28	31	26	28	30	28	26	24
02070A	31	31	30	32	31	30	28	23
02070B	31	32	29	31	31	30	30	27
02070C	28	31	26	28	30	28	26	24
02071A	31	31	30	32	31	30	28	23
02071B	28	31	26	28	30	28	26	24
02072A	30	30	30	31	30	28	28	26
02072B	28	31	26	28	30	28	26	24
02073A	28	31	26	28	30	28	26	24
02073B	31	32	29	31	31	30	30	27
02074A	31	31	30	32	31	30	28	23
02074B	28	31	26	28	30	28	26	24
02075A	31	31	30	32	31	30	28	23
02075B	28	31	26	28	30	28	26	24
02076A	30	30	30	31	30	28	28	26
02076B	28	31	26	28	30	28	26	24
02077A	31	32	29	31	31	30	30	27
02077B	28	31	26	28	30	28	26	24
02078A	30	30	30	31	30	28	28	26
02078B	31	32	29	31	31	30	30	27
02078C	28	31	26	28	30	28	26	24
02079	28	31	26	28	30	28	26	24
02080	28	31	26	28	30	28	26	24

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Tl	Ml
02081A	30	30	30	31	30	28	28	26
02081B	31	32	29	31	31	30	30	27
02081C	28	31	26	28	30	28	26	24
02082A	31	31	30	32	31	30	28	23
02082B	28	31	26	28	30	28	26	24
02082C	28	31	26	28	30	28	26	24
02083A	31	31	30	32	31	30	28	23
02083B	28	31	26	28	30	28	26	24
02084A	30	30	30	31	30	28	28	26
02084B	31	31	30	32	31	30	28	23
02085A	31	31	30	32	31	30	28	23
02085B	28	31	26	28	30	28	26	24
02086A	31	31	30	32	31	30	28	23
02086B	30	30	30	31	30	28	28	26
02087A	31	31	30	32	31	30	28	23
02087B	28	31	26	28	30	28	26	24
02088A	30	30	30	31	30	28	28	26
02088B	31	31	30	32	31	30	28	23
02089A	31	31	30	32	31	30	28	23
02089B	28	31	26	28	30	28	26	24
02090A	30	30	30	31	30	28	28	26
02090B	31	31	30	32	31	30	28	23
02091	31	31	30	32	31	30	28	23
02092A	30	30	30	31	30	28	28	26
02092B	28	31	26	28	30	28	26	24
02093	31	31	30	32	31	30	28	23
02094	30	30	30	31	30	28	28	26
02095A	28	31	26	28	30	28	26	24
02095B	31	32	29	31	31	30	30	27
02095C	31	32	29	31	31	30	30	27
02096A	31	32	29	31	31	30	30	27
02096B	28	31	26	28	30	28	26	24
02097A	28	31	26	28	30	28	26	24
02097B	28	31	26	28	30	28	26	24
02098	28	31	26	28	30	28	26	24
02099A	31	32	29	31	31	30	30	27
02099B	28	31	26	28	30	28	26	24
02100A	31	32	29	31	31	30	30	27
02100B	28	31	26	28	30	28	26	24
02101A	28	31	26	28	30	28	26	24
02101B	31	32	29	31	31	30	30	27
02102	28	31	26	28	30	28	26	24
02103	28	31	26	28	30	28	26	24
02104	28	31	26	28	30	28	26	24
02105A	28	31	26	28	30	28	26	24
02105B	31	32	29	31	31	30	30	27
02106A	28	31	26	28	30	28	26	24
02106B	32	33	33	31	32	31	28	26
02106C	31	32	29	31	31	30	30	27
02106D	31	32	29	31	31	30	30	27
02107	28	31	26	28	30	28	26	24
02108	28	31	26	28	30	28	26	24
02109	28	31	26	28	30	28	26	24
02110	28	31	26	28	30	28	26	24
02111	28	31	26	28	30	28	26	24
02112	28	31	26	28	30	28	26	24
02113	28	31	26	28	30	28	26	24
02114	32	33	33	31	32	31	28	26
02115A	28	31	26	28	30	28	26	24
02115B	32	33	33	31	32	31	28	26
02115C	31	32	29	31	31	30	30	27
02116	32	33	33	31	32	31	28	26
02117	32	33	33	31	32	31	28	26
02118	28	31	26	28	30	28	26	24
02119	32	33	33	31	32	31	28	26

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Tl	Ml
02120	32	33	33	31	32	31	28	26
02121	28	31	26	28	30	28	26	24
02122	32	33	33	31	32	31	28	26
02123	28	31	26	28	30	28	26	24
02124	28	31	26	28	30	28	26	24
02125	28	31	26	28	30	28	26	24
02126	32	33	33	31	32	31	28	26
02127	32	33	33	31	32	31	28	26
02128	32	33	33	31	32	31	28	26
02129	32	33	33	31	32	31	28	26
02130A	28	31	26	28	30	28	26	24
02130B	31	32	29	31	31	30	30	27
02131A	28	31	26	28	30	28	26	24
02131B	31	32	29	31	31	30	30	27
02132A	28	31	26	28	30	28	26	24
02132B	31	32	29	31	31	30	30	27
02133	32	33	33	31	32	31	28	26
02134A	31	32	29	31	31	30	30	27
02134B	28	31	26	28	30	28	26	24
02135A	31	32	29	31	31	30	30	27
02135B	28	31	26	28	30	28	26	24
02135C	28	31	26	28	30	28	26	24
02136A	28	31	26	28	30	28	26	24
02136B	32	33	33	31	32	31	28	26
02137A	28	31	26	28	30	28	26	24
02137B	31	32	29	31	31	30	30	27
02138	31	32	29	31	31	30	30	27
02139A	28	31	26	28	30	28	26	24
02139B	31	32	29	31	31	30	30	27
02140A	28	31	26	28	30	28	26	24
02140B	31	32	29	31	31	30	30	27
02141	32	33	33	31	32	31	28	26
02142A	32	33	33	31	32	31	28	26
02142B	31	32	29	31	31	30	30	27
02143A	32	33	33	31	32	31	28	26
02143B	28	31	26	28	30	28	26	24
02143C	28	31	26	28	30	28	26	24
02143D	31	32	29	31	31	30	30	27
02144	28	31	26	28	30	28	26	24
02145A	31	32	29	31	31	30	30	27
02145B	28	31	26	28	30	28	26	24
02146	28	31	26	28	30	28	26	24
02147	30	30	30	30	30	30	28	22
02148	30	30	30	30	30	30	28	22
02149	30	30	30	30	30	30	28	22
02150	31	31	30	32	31	30	28	23
02151	31	31	30	32	31	30	28	23
02152	30	30	30	30	30	30	28	22
02153A	28	31	26	28	30	28	26	24
02153B	31	31	30	32	31	30	28	23
02153C	31	31	30	32	31	30	28	23
02153D	31	32	29	31	31	30	30	27
02153E	28	31	26	28	30	28	26	24
02154A	28	31	26	28	30	28	26	24

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Tl	Ml
02154B	30	30	30	30	30	30	28	22
02155A	28	31	26	28	30	28	26	24
02155B	31	31	30	32	31	30	28	23
02156	28	31	26	28	30	28	26	24
02157A	28	31	26	28	30	28	26	24
02157B	31	31	30	30	30	30	28	22
02158	31	31	30	30	30	30	28	22
02159	31	31	30	30	30	30	28	22
02160	31	31	30	30	30	30	28	22
02161	28	31	26	28	30	28	26	24
02162	28	31	26	28	30	28	26	24
02163A	28	31	26	28	30	28	26	24
02163B	31	32	29	31	31	30	30	27
02163C	31	31	30	32	31	30	28	23
02164	28	31	26	28	30	28	26	24
02165A	28	31	26	28	30	28	26	24
02165B	31	31	30	32	31	30	28	23
02165C	31	32	29	31	31	30	30	27
02166A	28	31	26	28	30	28	26	24
02166B	31	31	30	32	31	30	28	23
02166C	31	32	29	31	31	30	30	27
02167	28	31	26	28	30	28	26	24
02168	32	33	33	31	32	31	28	26
02169A	28	31	26	28	30	28	26	24
02169B	32	33	33	31	32	31	28	26
02170A	32	33	33	31	32	31	28	26
02170B	28	31	26	28	30	28	26	24
02171A	32	33	33	31	32	31	28	26
02171B	30	30	30	30	30	30	28	22
02172	30	30	30	30	30	30	28	22
02173	32	33	33	31	32	31	28	26
02174	32	33	33	31	32	31	28	26
02175	31	31	30	32	31	30	28	23
02176	28	31	26	28	30	28	26	24
02177	31	32	29	31	31	30	30	27
02178	28	31	26	28	30	28	26	24
02179	31	32	29	31	31	30	30	27

12.5 Seznam prirastnih nizov po rastiščnogojitvenih razredih

Preglednica/D-NIZ: Seznam prirastnih nizov po RGR

GR	SDV	Niz	Ds3	Ds4	Ds5	Ds6	Ds7	Ds8	Ds9	Ds10	Ds11	Ds12	Ds13	Ds14	Ds15	Ds16
32190	SM	811	0,0578	0,0433	0,0346	0,0288	0,0247	0,0215	0,0191	0,0172	0,0156	0,0143	0,0132	0,0122	0,0114	0,0107
	JE	821	0,0966	0,0530	0,0333	0,0228	0,0165	0,0125	0,0098	0,0079	0,0064	0,0054	0,0045	0,0039	0,0034	0,0029
	OI	030	0,0255	0,0218	0,0186	0,0159	0,0136	0,0116	0,0099	0,0085	0,0073	0,0062	0,0053	0,0045	0,0039	0,0033
	BU	141	0,0290	0,0218	0,0174	0,0145	0,0125	0,0109	0,0097	0,0087	0,0079	0,0073	0,0067	0,0063	0,0058	0,0055
	HR	141	0,0290	0,0218	0,0174	0,0145	0,0125	0,0109	0,0097	0,0087	0,0079	0,0073	0,0067	0,0063	0,0058	0,0055
	PL	860	0,0611	0,0457	0,0364	0,0303	0,0259	0,0226	0,0200	0,0179	0,0162	0,0148	0,0137	0,0126	0,0118	0,0110
	TL	070	0,0280	0,0209	0,0167	0,0139	0,0118	0,0103	0,0092	0,0082	0,0074	0,0068	0,0063	0,0058	0,0054	0,0050
	ML	060	0,0604	0,0452	0,0360	0,0300	0,0256	0,0224	0,0198	0,0178	0,0161	0,0147	0,0136	0,0126	0,0117	0,0109
33590	SM	811	0,0578	0,0433	0,0346	0,0288	0,0247	0,0215	0,0191	0,0172	0,0156	0,0143	0,0132	0,0122	0,0114	0,0107
	JE	221	0,0296	0,0248	0,0212	0,0182	0,0156	0,0134	0,0115	0,0097	0,0081	0,0067	0,0054	0,0042	0,0030	0,0020
	OI	030	0,0255	0,0218	0,0186	0,0159	0,0136	0,0116	0,0099	0,0085	0,0073	0,0062	0,0053	0,0045	0,0039	0,0033
	BU	241	0,0234	0,0176	0,0141	0,0118	0,0101	0,0088	0,0079	0,0071	0,0064	0,0059	0,0055	0,0051	0,0047	0,0044
	HR	241	0,0234	0,0176	0,0141	0,0118	0,0101	0,0088	0,0079	0,0071	0,0064	0,0059	0,0055	0,0051	0,0047	0,0044
	PL	860	0,0611	0,0457	0,0364	0,0303	0,0259	0,0226	0,0200	0,0179	0,0162	0,0148	0,0137	0,0126	0,0118	0,0110
	TL	070	0,0280	0,0209	0,0167	0,0139	0,0118	0,0103	0,0092	0,0082	0,0074	0,0068	0,0063	0,0058	0,0054	0,0050
	ML	060	0,0604	0,0452	0,0360	0,0300	0,0256	0,0224	0,0198	0,0178	0,0161	0,0147	0,0136	0,0126	0,0117	0,0109
35290	SM	311	0,1119	0,0533	0,0300	0,0187	0,0126	0,0089	0,0066	0,0050	0,0039	0,0031	0,0026	0,0021	0,0018	0,0015
	JE	821	0,0966	0,0530	0,0333	0,0228	0,0165	0,0125	0,0098	0,0079	0,0064	0,0054	0,0045	0,0039	0,0034	0,0029
	OI	030	0,0255	0,0218	0,0186	0,0159	0,0136	0,0116	0,0099	0,0085	0,0073	0,0062	0,0053	0,0045	0,0039	0,0033
	BU	341	0,0333	0,0250	0,0200	0,0167	0,0143	0,0125	0,0112	0,0101	0,0091	0,0084	0,0078	0,0072	0,0067	0,0063
	HR	341	0,0333	0,0250	0,0200	0,0167	0,0143	0,0125	0,0112	0,0101	0,0091	0,0084	0,0078	0,0072	0,0067	0,0063
	PL	860	0,0611	0,0457	0,0364	0,0303	0,0259	0,0226	0,0200	0,0179	0,0162	0,0148	0,0137	0,0126	0,0118	0,0110
	TL	070	0,0280	0,0209	0,0167	0,0139	0,0118	0,0103	0,0092	0,0082	0,0074	0,0068	0,0063	0,0058	0,0054	0,0050
	ML	060	0,0604	0,0452	0,0360	0,0300	0,0256	0,0224	0,0198	0,0178	0,0161	0,0147	0,0136	0,0126	0,0117	0,0109
35390	SM	411	0,0558	0,0418	0,0335	0,0279	0,0239	0,0209	0,0186	0,0167	0,0152	0,0140	0,0129	0,0120	0,0112	0,0105
	JE	821	0,0966	0,0530	0,0333	0,0228	0,0165	0,0125	0,0098	0,0079	0,0064	0,0054	0,0045	0,0039	0,0034	0,0029
	OI	030	0,0255	0,0218	0,0186	0,0159	0,0136	0,0116	0,0099	0,0085	0,0073	0,0062	0,0053	0,0045	0,0039	0,0033
	BU	441	0,0286	0,0214	0,0171	0,0142	0,0121	0,0106	0,0094	0,0085	0,0077	0,0070	0,0065	0,0060	0,0056	0,0053
	HR	441	0,0286	0,0214	0,0171	0,0142	0,0121	0,0106	0,0094	0,0085	0,0077	0,0070	0,0065	0,0060	0,0056	0,0053
	PL	860	0,0611	0,0457	0,0364	0,0303	0,0259	0,0226	0,0200	0,0179	0,0162	0,0148	0,0137	0,0126	0,0118	0,0110
	TL	070	0,0280	0,0209	0,0167	0,0139	0,0118	0,0103	0,0092	0,0082	0,0074	0,0068	0,0063	0,0058	0,0054	0,0050
	ML	060	0,0604	0,0452	0,0360	0,0300	0,0256	0,0224	0,0198	0,0178	0,0161	0,0147	0,0136	0,0126	0,0117	0,0109
35490	SM	511	0,0840	0,0536	0,0378	0,0284	0,0223	0,0181	0,0151	0,0128	0,0110	0,0096	0,0085	0,0076	0,0068	0,0061
	JE	821	0,0966	0,0530	0,0333	0,0228	0,0165	0,0125	0,0098	0,0079	0,0064	0,0054	0,0045	0,0039	0,0034	0,0029
	OI	030	0,0255	0,0218	0,0186	0,0159	0,0136	0,0116	0,0099	0,0085	0,0073	0,0062	0,0053	0,0045	0,0039	0,0033
	BU	541	0,0251	0,0189	0,0151	0,0126	0,0108	0,0095	0,0084	0,0076	0,0069	0,0063	0,0059	0,0054	0,0051	0,0048
	HR	541	0,0251	0,0189	0,0151	0,0126	0,0108	0,0095	0,0084	0,0076	0,0069	0,0063	0,0059	0,0054	0,0051	0,0048
	PL	560	0,0752	0,0571	0,0434	0,0329	0,0250	0,0190	0,0144	0,0110	0,0083	0,0063	0,0048	0,0036	0,0028	0,0021
	TL	070	0,0280	0,0209	0,0167	0,0139	0,0118	0,0103	0,0092	0,0082	0,0074	0,0068	0,0063	0,0058	0,0054	0,0050
	ML	060	0,0604	0,0452	0,0360	0,0300	0,0256	0,0224	0,0198	0,0178	0,0161	0,0147	0,0136	0,0126	0,0117	0,0109
60000	SM	911	0,0635	0,0407	0,0288	0,0217	0,0171	0,0139	0,0116	0,0098	0,0085	0,0074	0,0066	0,0058	0,0052	0,0047
	JE	021	0,0966	0,0530	0,0333	0,0228	0,0165	0,0125	0,0098	0,0079	0,0064	0,0054	0,0045	0,0039	0,0034	0,0029
	OI	930	0,0317	0,0186	0,0123	0,0088	0,0066	0,0052	0,0042	0,0034	0,0029	0,0024	0,0021	0,0018	0,0016	0,0014
	BU	741	0,0196	0,0182	0,0169	0,0157	0,0145	0,0135	0,0125	0,0116	0,0107	0,0099	0,0092	0,0085	0,0079	0,0073
	HR	741	0,0196	0,0182	0,0169	0,0157	0,0145	0,0135	0,0125	0,0116	0,0107	0,0099	0,0092	0,0085	0,0079	0,0073
	PL	760	0,0676	0,0506	0,0404	0,0336	0,0287	0,0251	0,0222	0,0200	0,0181	0,0166	0,0152	0,0141	0,0131	0,0123
	TL	770	0,0313	0,0234	0,0187	0,0156	0,0133	0,0117	0,0103	0,0093	0,0084	0,0077	0,0071	0,0066	0,0062	0,0058
	ML	060	0,0604	0,0452	0,0360	0,0300	0,0256	0,0224	0,0198	0,0178	0,0161	0,0147	0,0136	0,0126	0,0117	0,0109
70000	SM	611	0,0948	0,0495	0,0299	0,0198	0,0140	0,0103	0,0079	0,0062	0,0050	0,0041	0,0034	0,0029	0,0025	0,0022
	JE	021	0,0966	0,0530	0,0333	0,0228	0,0165	0,0125	0,0098	0,0079	0,0064	0,0054	0,0045	0,0039	0,0034	0,0029
	OI	630	0,0269	0,0201	0,0161	0,0134	0,0115	0,0100	0,0089	0,0080	0,0073	0,0066	0,0061	0,0057	0,0053	0,0050
	BU	641	0,0331	0,0248	0,0198	0,0165	0,0141	0,0124	0,0110	0,0099	0,0090	0,0082	0,0076	0,0070	0,0066	0,0061
	HR	641	0,0331	0,0248	0,0198	0,0165	0,0141	0,0124	0,0110	0,0099	0,0090	0,0082	0,0076	0,0070	0,0066	0,0061
	PL	960	0,0649	0,0485	0,0388	0,0322	0,0276	0,0241	0,0213	0,0192	0,0174	0,0159	0,0147	0,0136	0,0126	0,0118
	TL	970	0,0227	0,0169	0,0135	0,0112	0,0096	0,0083	0,0074	0,0066	0,0060	0,0055	0,0050	0,0047	0,0043	0,0040
	ML	060	0,0604	0,0452	0,0360	0,0300	0,0256	0,0224	0,0198	0,0178	0,0161	0,0147	0,0136	0,0126	0,0117	0,0109
80000	SM	911	0,0635	0,0407	0,0288	0,0217	0,0171	0,0139	0,0116	0,0098	0,0085	0,0074	0,0066	0,0058	0,0052	0,0047
	JE	021	0,0966	0,0530	0,0333	0,0228	0,0165	0,0125	0,0098	0,0079	0,0064	0,0054	0,0045	0,0039	0,0034	0,0029
	OI	930	0,0317	0,0186	0,0123	0,0088	0,0066	0,0052	0,0042	0,0034	0,0029	0,0024	0,0021	0,0018	0,0016	0,0014
	BU	741	0,0196	0,0182	0,0169	0,0157	0,0145	0,0135	0,0125	0,0116	0,0107	0,0099	0,0092	0,0085	0,0079	0,0073
	HR	741	0,0196	0,0182	0,0169	0,0157	0,0145	0,0135	0,0125	0,0116	0,0107	0,0099	0,0092	0,0085	0,0079	0,0073
	PL	760	0,0676	0,0506	0,0404	0,0336	0,0287	0,0251	0,0222	0,0200	0,0181	0,0166	0,0152	0,0141	0,0131	0,0123
	TL	770	0,0313	0,0234	0,0187	0,0156	0,0133	0,0117	0,0103	0,0093	0,0084	0,0077	0,0071	0,0066	0,0062	0,0058
	ML	060	0,0604	0,0452	0,0360	0,0300	0,0256	0,0224	0,0198	0,0178	0,0161	0,0147	0,0136	0,0126	0,0117	0,0109

13 PROSTORSKI DEL NAČRTA

13.1 Stanje in razvoj gozdnih površin

Karta 1: Stanje in razvoj gozdnih površin (merilo 1 : 25.000) je podana v kartnem delu prostorskega načrta

Preglednica: Stanje in razvoj gozdnih površin

	Površina (ha)	Indeks (%)**
1a) Pretekli gozdnogospodarski načrt	12.246,59	99,71
1b) Novo določene površine gozdov	249,06	2,03
1c) Novo izločene gozdne površine*	213,48	1,74
1d) Izkrčene površine v preteklem obdobju	8,01	0,07
Skupna površina gozda novega načrta (SP)	12.282,24	100,00
Površine v zaraščanju (niso gozd)	188,44	
Druga gozdna zemljišča	1.200,37	

* To so površine, ki so bile v preteklem obdobju pomotoma ali iz drugega razloga uvrščene med gozd.

** Osnova indeksa je sedanji GGN GGE.

Vir podatkov za gozdne površine je digitaliziran gozdni rob preteklega GGN. **Za novo določene gozdne površine** so bile na terenu s pomočjo DOF-25 določene površine, ki se skladno z 2. členom Zakona o gozdovih (ZG, 1993)⁹² uvrščajo v gozd. Posebej je prikazan gozd in ostala gozdna zemljišča. Med **druga gozdna zemljišča** so po ZG uvrščene površine pod daljnovodi, obore, rušje, pobočni grušči, senožeti in lazi v gozdnem prostoru. Prikazane so tudi površine, ki v preteklem obdobju niso bile uvrščene v gozd.

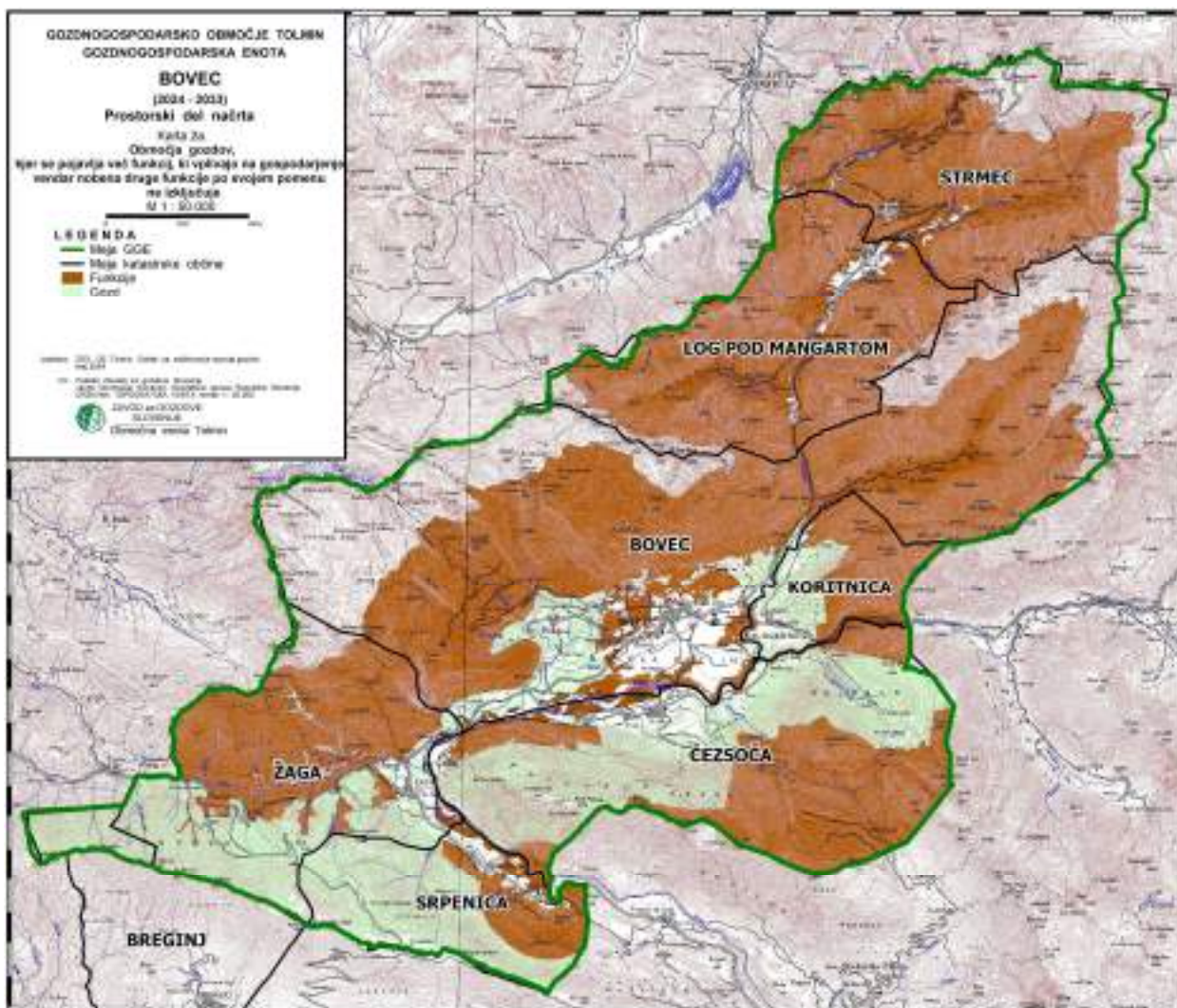
Kot **zemljišča v zaraščanju**, ki se niso določila kot gozd, so prikazane površine, ki se kot take vodijo v uradni evidenci dejanske rabe zemljišč (Vir podatkov: MKGP – uradna evidenca rabe zemljišč).

Najštevilčnejši posegi (izkrčene površine) v preteklem ureditvenem obdobju so bili zaradi kmetijstva in graditve infrastrukture. Skupna površina je, v primerjavi z drugimi GGE, majhna.

⁹² Zakon o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 24/15, 9/16 – ZGGLRS, 77/16 in 78/23 – ZUNPEOVE).

13.2 Večfunkcionalna območja

Karta 2a: Območja gozdov, kjer se pojavlja več funkcij, ki vplivajo na gospodarjenje, vendar nobena druge funkcije po svojem pomenu ne izključuje

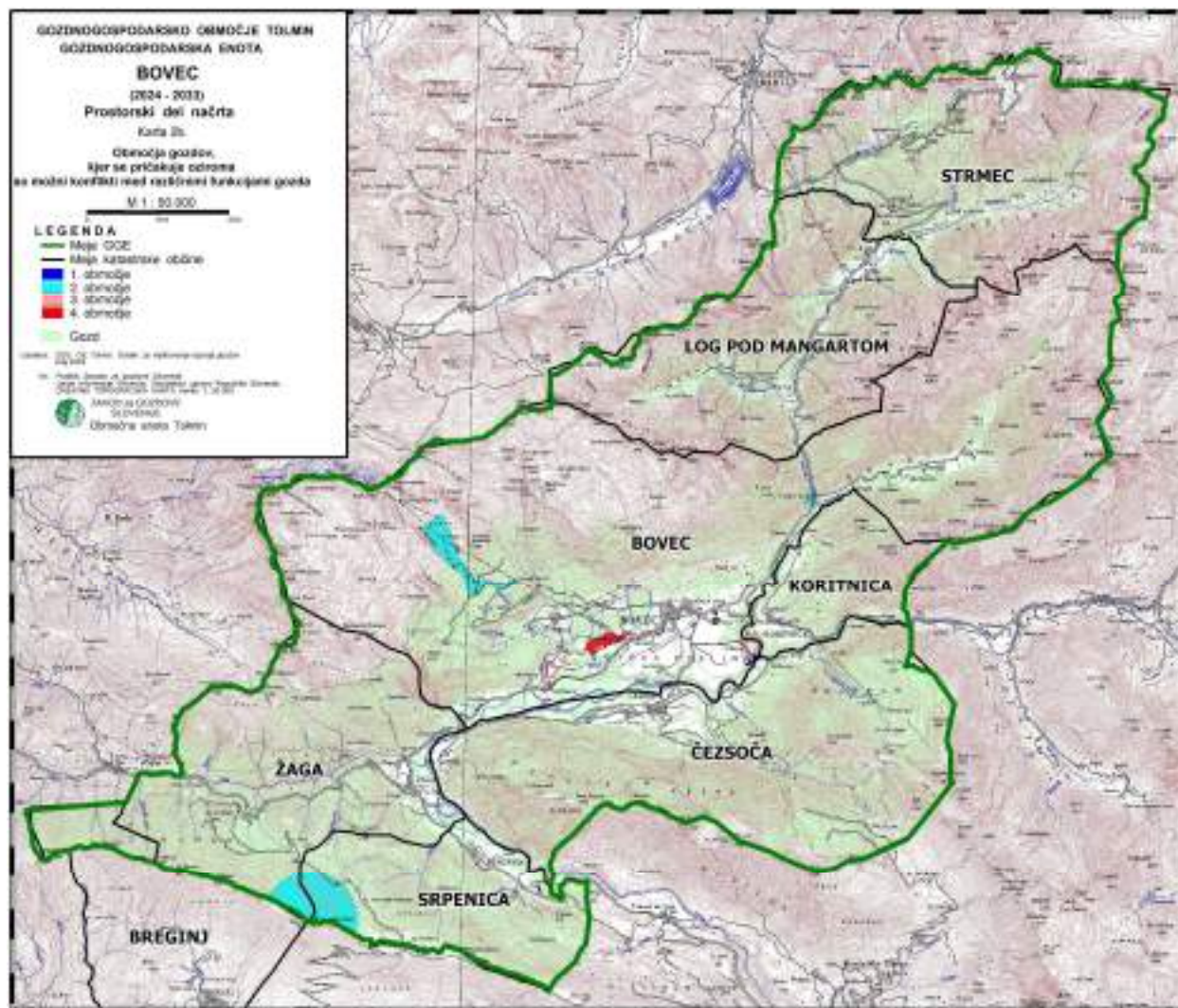

Na karti so prikazana tista območja gozdov, na katerih je hkrati navzoča vsaj ena ekološka (vsaj 2. stopnja) in vsaj ena okolju prijazna socialna funkcija (zaščitna, raziskovalna, higiensko-zdravstvena, funkcija varovanja naravnih vrednot, funkcija varovanja kulturne dediščine in estetska funkcija), prav tako vsaj 2. stopnje poudarjenosti.

V GGE gre v glavnem za prekrivanje varovalne in zaščitne funkcije na prvi stopnji ter varovalne na prvi in biotske raznovrstnosti na drugi stopnji, kar ne povzroča konfliktov.

Preglednica: Površine gozdnega prostora, v katerem se hkrati pojavlja več funkcij, ki vplivajo na gospodarjenje, vendar nobena druge funkcije po svojem pomenu ne izključuje.

Območje	Površina (ha)	Delež (%)
Navzoče funkcije, ki se ne izključujejo	12.538,38	73,66
Ostala površina	4.484,46	26,34
Skupaj	17.022,84	100,00

Karta 2b: Območja gozdov, kjer se pričakuje oz. so možni konflikti med različnimi f. gozda

Na karti so prikazana območja, kjer so na istem območju gozdov navzoče ekološke funkcije 1. ali 2. stopnje poudarjenosti in okolje obremenjujoče socialne funkcije (rekreacijska, turistična, poučna in obrambna funkcija), prav tako vsaj 2. stopnje poudarjenosti.

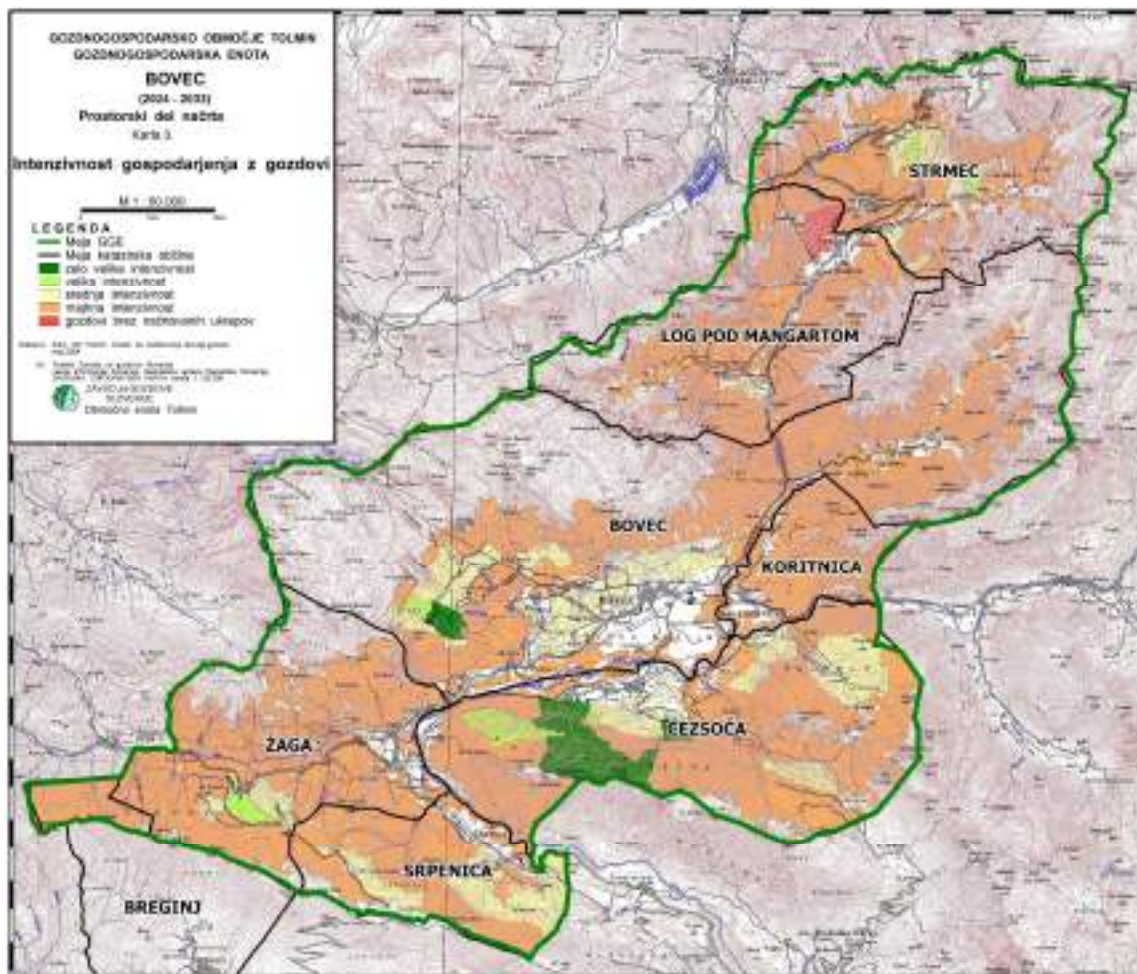
Takšna območja v GGE so: Pod Stolom, v Bovški kotlini (Z od Bovca), na območju Kaninske žičnice, okoli trdnjave Kluže.

Preglednica: Območja gozdov, kjer se pričakuje oz. so možni konflikti med različnimi f. gozda

Območje	Površina (ha)	Delež (%)
1. območje (E1, S1)	44,57	0,27
2. območje (E1, S2)	224,54	1,32
3. območje (E2, S1)	19,50	0,11
4. območje (E2, S2)	20,21	0,12
Ostala površina	16.714,02	98,18
Skupaj	17.022,84	100,00

13.3 Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi

Karta 3: Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi

Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi smo določili po odsekih, pri čemer smo kot merilo upoštevali vsoto števil, ki izražajo povprečje letnega možnega (50 %) in realiziranega (50 %) poseka (oba v bruto m³ na hektar) ter povprečje dvakratnega obsega načrtovanih (50 %) in realiziranih (50 %) gojitvenih in varstvenih del v delovnih dneh na hektar, in sicer:

- 1. zelo velika intenzivnost:** vsota obeh števil presega število 9;
- 2. velika intenzivnost:** vsota števil je od 6 do vključno 9;
- 3. srednja intenzivnost:** vsota števil je od 3 do vključno 6;
- 4. majhna intenzivnost:** vsota števil je od 0 do vključno 3;
- 5. gozdovi brez načrtovanih ukrepov.**

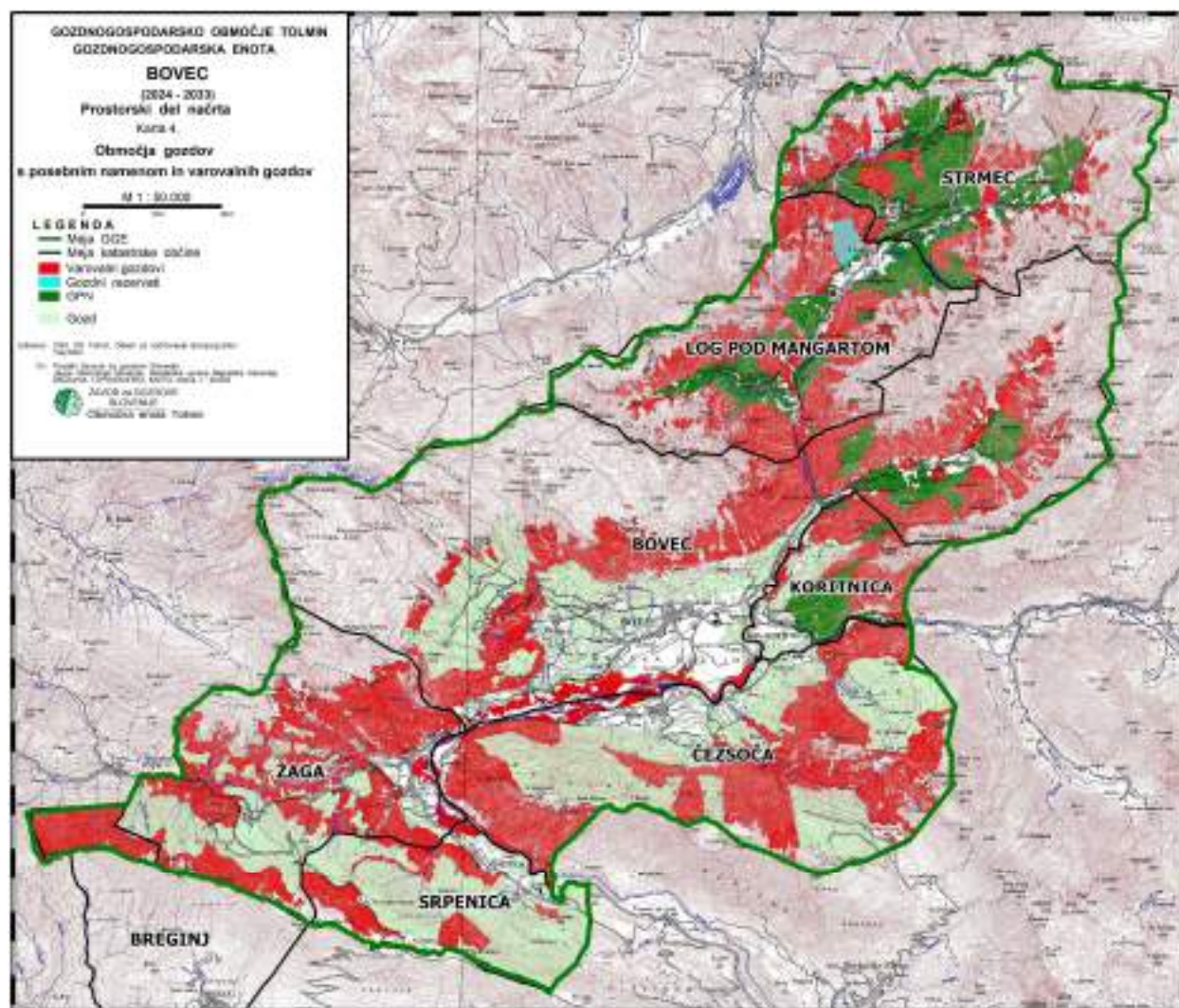
Preglednica: Območja gozdov glede na intenzivnost gospodarjenja z gozdovi.

Intenzivnost gosp.	Površina (ha)	Delež (%)
1 - zelo velika	345,20	2,81
2 - velika	214,87	1,75
3 - srednja	1.643,18	13,38
4 - majhna	10.019,08	81,57
5 - brez načrtovanih ukrepov	59,91	0,49
Skupaj	12.282,24	100,00

Zelo velika intenzivnost gospodarjenja z gozdovi je načrtovana na območju Polovnika in Gozdeca.

13.4 Območja gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov

Karta 4: Območja gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov

Na karti 4 so, tudi skladno z Uredbo (2005)⁹³, prikazana območja gozdov, kjer pravni režimi dopuščajo izkoriščanje gozdnih proizvodov (varovalni gozdovi, GPN – dovoljeni ukrepi), in varovane površine (GPN – ukrepi niso dovoljeni (gozdni rezervati)), kjer izkoriščanje lesa ni dovoljeno – režimi ne dopuščajo izkoriščanje gozdnih proizvodov.

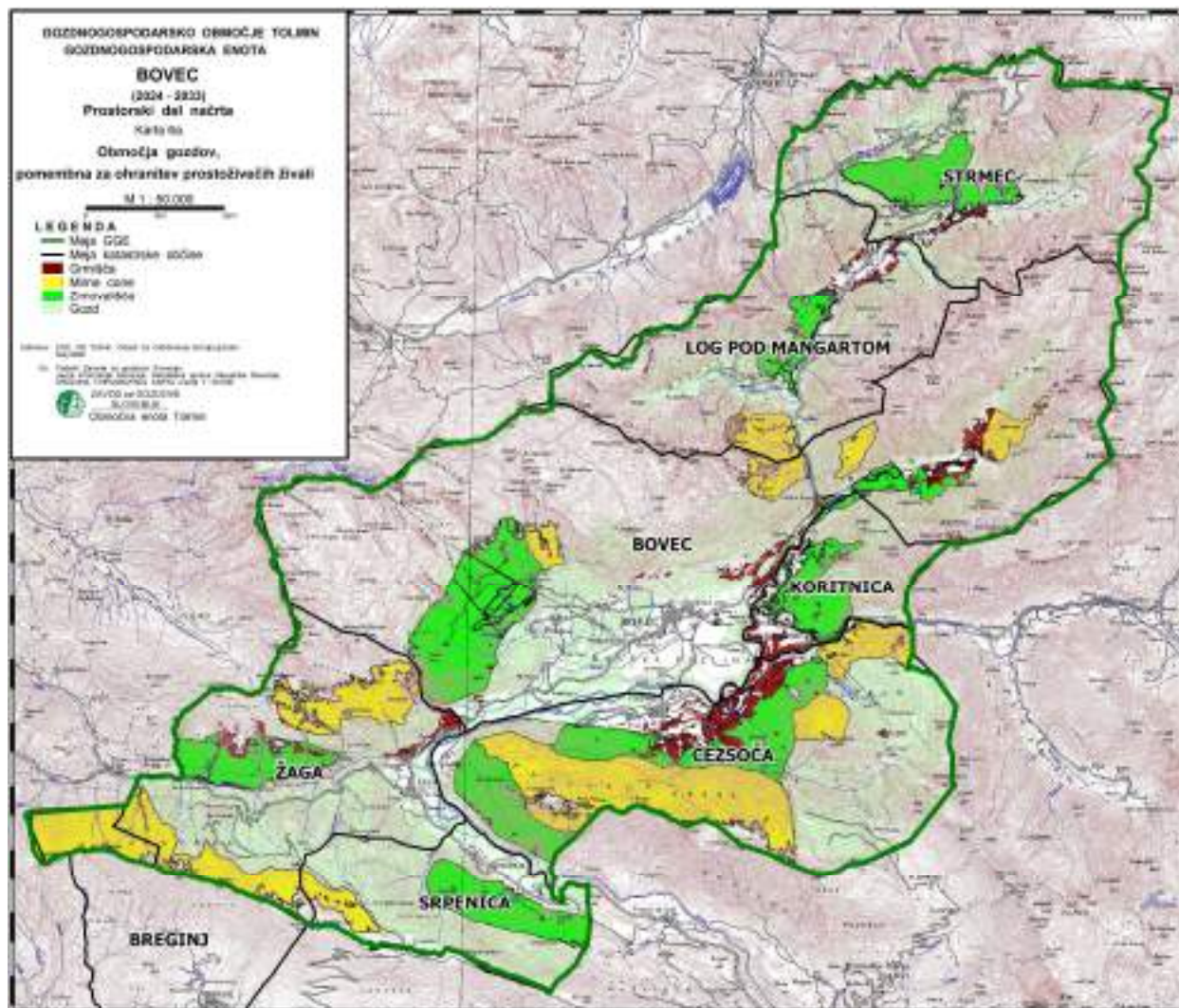
Preglednica: Površina gospodarskih kategorij gozdov ter njihov delež v GGE

Gosp. kategorija gozd.	Površina (ha)	Delež (%)
Večnamenski gozdovi	4.044,56	32,93
GPN, ukrepi so dovoljeni	1.505,99	12,26
GPN, ukrepi niso dovoljeni (Gozdni rezervati)	42,16	0,34
Varovalni gozdovi	6.689,53	54,47
Skupaj	12.282,24	100,00

⁹³ Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Uradni list RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20).

13.5 Območja gozdov, pomembna za ohranitev prostoživečih živali

Karta 6a: Območja gozdov, pomembna za ohranitev prostoživečih živali

Preglednica: Območja gozdov, pomembna za ohranitev prostoživečih živali

Območja	Površina (ha)	Delež (od vseh gozdov) (%)
Grmišča	409,99	7,92
Zimovališča	2.650,38	51,17
Mirne cone	2.119,07	40,91
Skupaj	5.179,44	100,00

Pretežni del grmišč se razpršeno pojavlja po dolinskem delu GGE (Bovška kotlina, prisojna pobočja Rohota, prisojna pobočja Skutnika, dolina Bavšice, okolica Loga pod Mangrtom), kjer se pojavljajo skozi desetletja zaradi opuščanja kmetijske rabe. Zimovališča so prav tako prisotna razpršeno po celotni GGE (Osojnica, JZ pobočja Polovnika, Gozdec, okolica Loga pod Mangrtom, okolica Strmca,...). Mirne cone so večja zaokrožena območja in se nahajajo odmaknjene od glavnih prometnic in naseljenih krajev (S pobočja Stola, Drnohla, Polovnik, Kesra, Črni vrh nad Bavšico, Kanja,...).

GOZDNOGOSPODARSKO OBMOČJE TOLMIN
GOZDNOGOSPODARSKA ENOTA
BOVEC
 (2004 - 2013)
 Prostorski del načrta
 Skala 1:50.000
 Območja gozdov,
 pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti
 M 1:50.000

LEGENDA
 Meja GGE
 Meja katastrske obsele
 NATURA 2000
 Biotsko pomembna območja
 Gozd

Vir: Geografski inštitut "Jovan Škafarj" Ljubljana, 2013
 Izdelal: Geografski inštitut "Jovan Škafarj" Ljubljana, 2013
 Izdal: Geografski inštitut "Jovan Škafarj" Ljubljana, 2013
 Območje: Tolmin, Bovec, Log pod Mangartom, Strmec, Koritnica, Čezsoča, Zaga, Srpenica, Breginj

Ekološko pomembno območje je celotna GGE.

Območja	Površina v GGE (ha)	Površina v gozdu (ha)	Delež (od vseh gozdov) (%)
Območje NATURA 2000	15.638,32	8.123,23	66,14
Območje EPO	21.448,33	12.282,24	100,00

13.7 Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah

Karta 7: Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah (v kartnem delu GGN)

Po členih 83.-89. ZV-1 se za zagotavljanje varstva pred škodljivim delovanjem voda določi ogrožena območja zaradi:

- poplav (poplavno območje),
- erozije celinskih voda in morja (erozijsko območje),
- zemeljskih ali hribinskih plazov (plazljivo območje),
- snežnih plazov (plazovito območje).

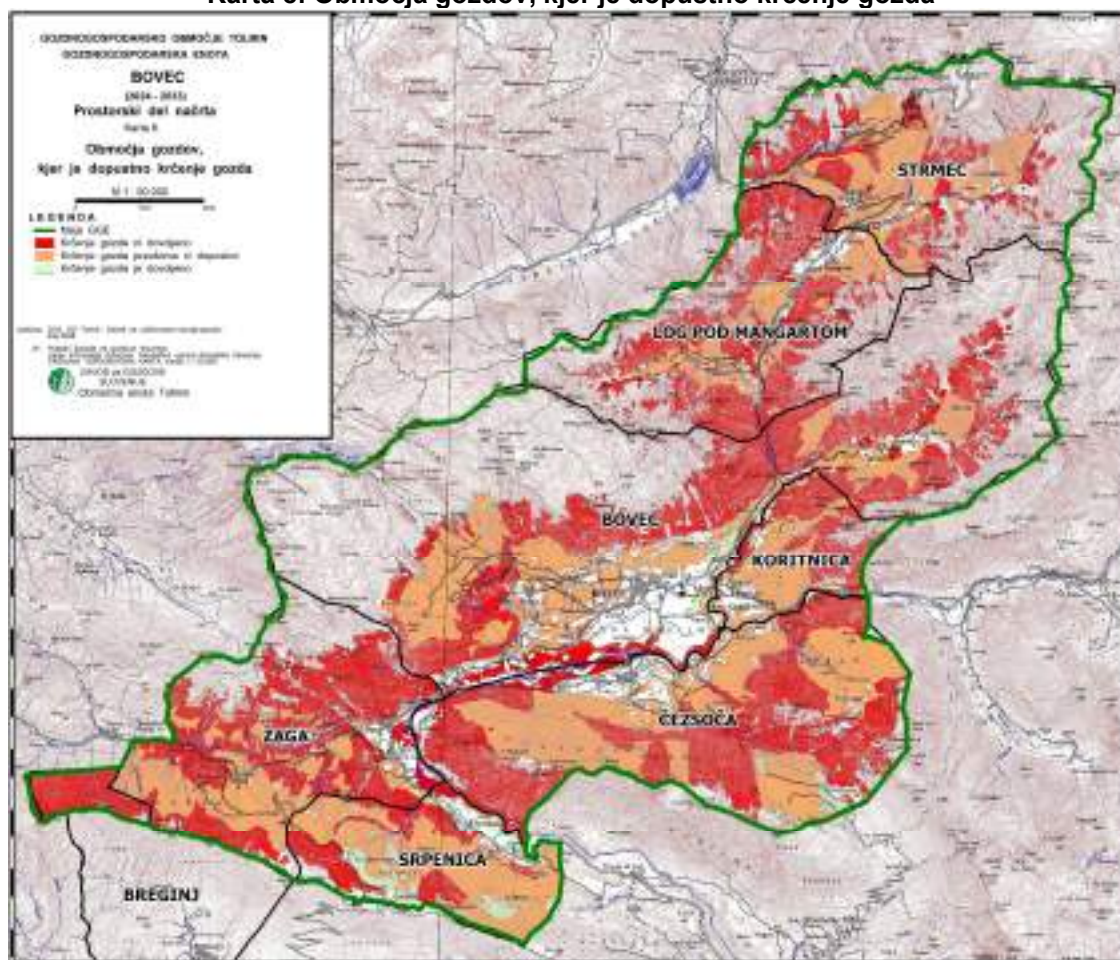
Z vidika gospodarjenja z gozdom so lahko problematična predvsem potencialna erozijska območja z zahtevnimi in strogimi ukrepi ter plazljiva območja z večjimi stopnjami verjetnosti pojavljanja plazov na erodibilni flišnati matični podlagi, zaradi česar zaslužijo posebno pozornost.

Preglednica: Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah

Območja	Stopnja	Površina v GGE (ha)
Potencialna erozijska območja	Strogi ukrepi	5.222,12
	Zahtevni zaščitni ukrepi	12.883,14
	Običajni zaščitni ukrepi	2.022,56
Plazljiva območja	Ni verjetnosti pojavljanja plazov	1.157,33
	Zelo majhna verjetnost pojavljanja plazov	14.923,58
	Majhna verjetnost pojavljanja plazov	6.460,96
	Srednja verjetnost pojavljanja plazov	2.287,61
	Velika verjetnost pojavljanja plazov	2.515,53
	Zelo velika verjetnost pojavljanja plazov	397,29
Območja poplavne ogroženosti	Območja redkih poplav	706,58
Vodovarstvena območja	Občinski nivo	148,81
Plazovita območja	Majhna in zmerna ogroženost skupaj	9.355,32

13.8 Območja gozdov, kjer je dopustno krčenje gozda

Karta 8: Območja gozdov, kjer je dopustno krčenje gozda

Preglednica: Območja gozdov, kjer je dopustno krčenje gozda

Območja	Površina (ha)	Delež (%)
Krčenje gozda ni dovoljeno	6.731,69	54,81
Krčenje gozda praviloma ni dopustno	5.275,07	42,95
Krčenje gozda je dopustno	275,48	2,24
Skupaj	12.282,24	100,00

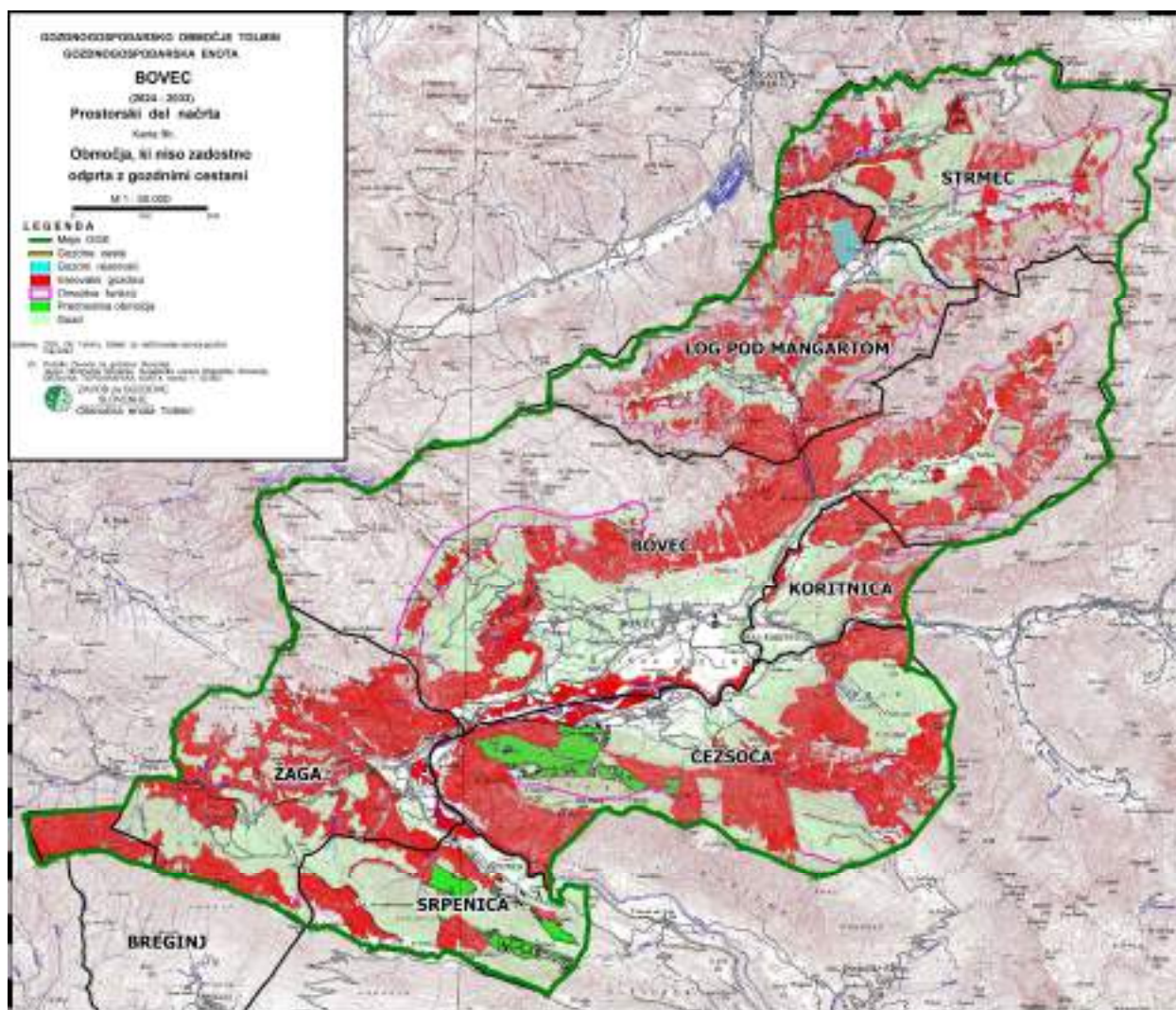
Površine, kjer krčenje gozda ni dovoljeno, predstavljajo varovalni gozdovi in gozdni rezervati. Površine, kjer krčenje gozda praviloma ni dopustno, predstavljajo zaokroženi gozdni kompleksi, gozdovi s prvo stopnjo poudarjenosti ekoloških funkcij, gozdovi na območju gozdnih učnih poti in ohranjeni gozdovi znotraj območij gozdov s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi, ki so zavarovana po predpisih s področja ohranjanja narave. V slednjih so krčitve dopustne, v kolikor je po presoji ugotovljeno, da je krčitev sprejemljiva glede na strokovne usmeritve za zagotavljanje ustreznega habitata nekaterih zavarovanih živalskih vrst.

V skladu s 87. členom ZV-1⁹⁴ je na erozijskih območjih prepovedano krčenje tistih gozdnih sestojev, ki preprečujejo plazenje zemljišč in snežne odeje, uravnavajo odtočne razmere ali kako drugače varujejo nižje ležeča območja pred škodljivimi vplivi erozije, na plazljivih območjih pa v skladu z 88. členom ZV-1 prepovedano krčenje in večja obnova gozdnih sestojev ter grmovne vegetacije, ki pospešuje plazenje zemljišč. Na takšnih zemljiščih je pred izvedbo krčitve potrebno pridobiti vodno soglasje.

⁹⁴ Zakon o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdl-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15, 65/20, 35/23 – odl. US in 78/23 - ZUNPEOVE).

13.9 Pregled in zasnova gozdne infrastrukture ter drugih ureditev v gozdnem prostoru

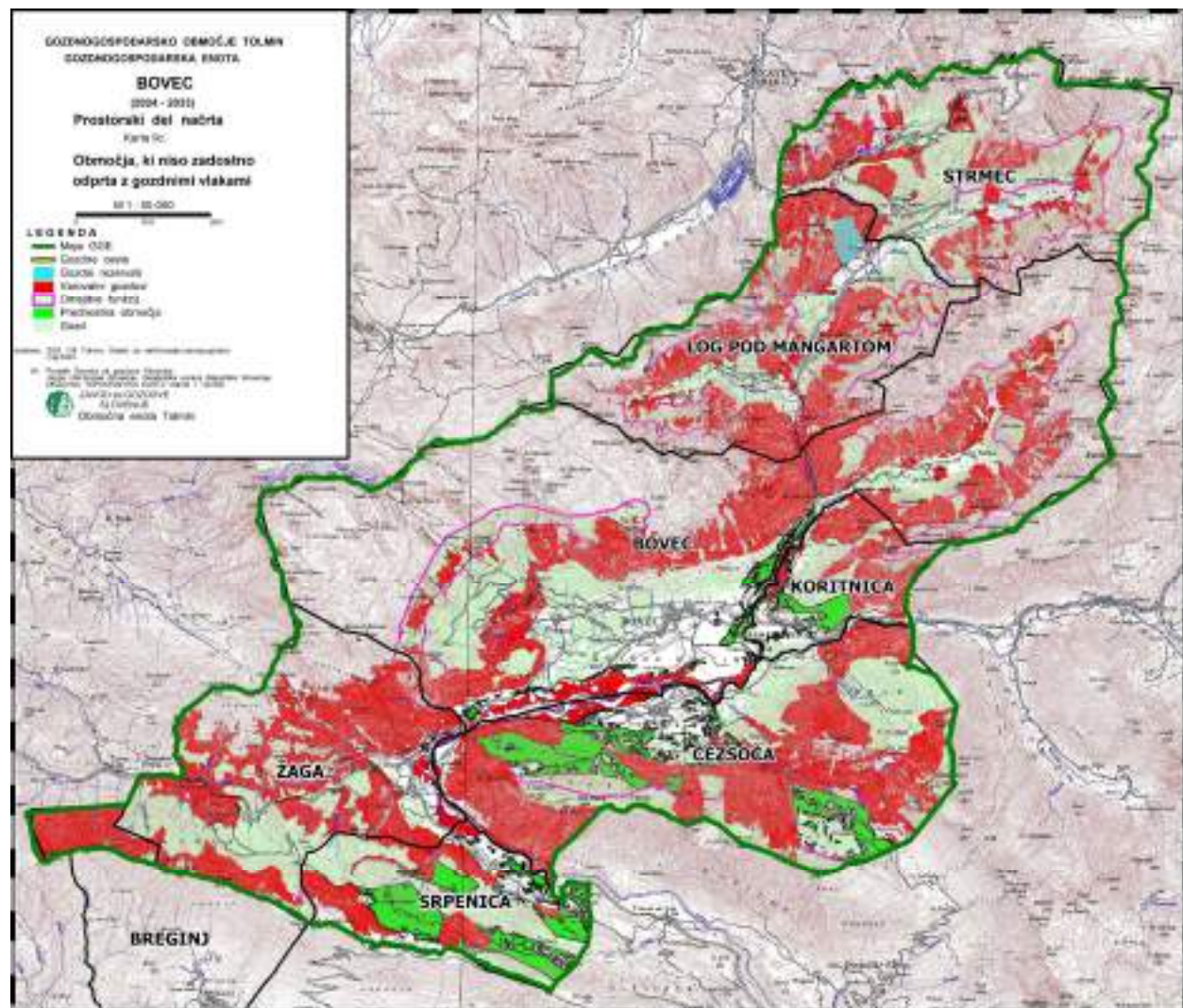
Karta 9b: Območja, ki niso zadostno odprta z gozdnimi cestami

Prednostna območja za gradnjo gozdnih cest so določena v tistih odsekih, kjer je pravilna razdalja večja od 600 m, možni posek večji od 5 m³/ha/letno in intenzivnost gospodarjenja vsaj srednja.

Prednostna območja za gradnjo gozdnih cest so: Polovnik, Golobar in Bant.

Karta 9b: Območja, ki niso zadostno odprta z gozdnimi vlakami

Prednostna območja za gradnjo gozdnih vlak so določena v tistih odsekih, kjer je naklon manjši od 35 stopinj, delež odprtosti odseka manjši od 75 % in možni posek večji od 4 m³/ha/letno.

Prednostna območja za gradnjo gozdnih vlak so: Bavšica, Kal-Koritnica, Gozdec, Bovška kotlina, Žaga, Srpenica, Čezsoča.